J.V. STALİN

ESERLER

CİLT 10

inter
yayınları

STALİN
ESERLER
CİLT: 10

Bu kitap; **J. V. Stalin - Werke, Band 10** başlığı ile **Dietz-Verlag, Berlin** tarafından 1952'de yapılan birinci Almanca baskısından Türkçe'ye çevrilmiştir.

Yayınevi

1. Basım	: Mart 1992
Dizgi	: Dönüşüm
Baskı	: Teknografik Matbaacılık A.Ş.
Kapak	: İnter Grafik Tasarım
Kapak Baskı	: Anka Ofset

İNTER YAYINLARI
Ankara Cad. No: 31
Fahrettin Kerim Gökay Vakfı İş Hanı
Kat: 4 Daire: 51
CAĞALOĞLU-İSTANBUL
Tel: 519 16 16

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ BİRLEŞİNİZ!

J. V. STALİN

ESERLER- CİLT: 10

Ağustos — Aralık 1927

SBKP(B) MK MARX-ENGELS-LENİN ENSTİTÜSÜ

Çeviren:
İsmail YARKIN

İÇİNDEKİLER

Önsöz IX

SBKP(B) MK ve MKK Ortak Oturumu, 29 Temmuz – 9 Ağustos 1927 1–79

Uluslararası Durum ve SSCB'nin Savunulması. 1 Ağustos'taki Konuşma 3–51

I. Muhalefetin Komintern Seksiyonlarına Karşı Saldırısı 3

II. Çin Üzerine 9

III. İngiliz-Sovyet Birlik Komitesi Üzerine 32

IV. Savaş Tehlikesi ve SSCB'nin Savunulması Üzerine 36

5 Ağustos'taki Konuşma 52

Muhalefetin 8 Ağustos 1927 Tarihli "Açıklaması" Üzerine 74

İlk Amerikan İşçi Delegasyonuyla Görüşme, 9 Eylül 1927 80–126

I. Delegasyonun Soruları ve Stalin Yoldaşın Cevapları . . 80

II. Stalin Yoldaşın Soruları ve Delegasyonun Cevapları . . 116

M. I. Ulyanova Yoldaşa. L. Michelson Yoldaşa Yanıt 127

Rus Muhalefetinin Politik Fizyonomisi. KEYK Prezidyumunun ve Uluslararası Kontrol Komisyonunun Ortak Oturumundaki Konuşmadan, 27 Eylül 1927 130

"Ekim Devriminin Uluslararası Karakteri" Makalesi İçin Taslak 143

Önceki ve Şimdiki Troçkist Muhalefet. SBKP(B) MK ve MKK Ortak Plenumunun Oturumunda Konuşma, 23 Ekim 1927 147–175

I. Bazı Önemsiz Sorunlar 147
II. Muhalefetin "Platformu" Üzerine 152
III. Tartışma ve Genelde Muhalefet Üzerine Lenin .. 156
IV. Muhalefet ve "Üçüncü Güç" 157
V. Muhalefet Parti Kongresine Nasıl "Hazırlanıyor" .. 161
VI. Leninizmden Troçkizme 165
VII. Son Yıllarda Parti Politikasının En Önemli Sonuçlarından Bazıları Üzerine 168
VIII. Akselrod'a Dönüş 172

Yabancı İşçi Delegasyonlarıyla Görüşme, 5 Kasım 1927 .. 176

Ekim Devriminin Uluslararası Karakteri. Ekim'in Onuncu Yıldönümü Dolayısıyla 203

Moskova Askeri Bölgesi Parti Konferansına 213

Parti ve Muhalefet. XVI. Moskova İl Parti Konferansında Konuşma, 23 Kasım 1927 214–228

I. Tartışmanın Kısa Bilançosu 214
II. İşçi Sınıfı ve Köylülük 216
III. Parti ve Proletarya Diktatörlüğü 221
IV. Devrimimizin Perspektifleri 224
V. Bundan Sonra Ne Olacak? 227

SBKP(B) XV. Parti Kongresi, 2 – 19 Aralık 1927 229–320

Merkez Komitesi Siyasi Faaliyet Raporu 231–304

I. Dünya Kapitalizminin Büyüyen Bunalımı ve SSCB'nin Dış Politik Konumu 231–249
1. Dünya Kapitalizminin İktisadi ve Dış Pazarlar Uğruna Mücadelenin Keskinleşmesi 231
2. Kapitalizmin Uluslararası Politikası ve Yeni Emperyalist Savaşlara Hazırlık 236

3. Uluslararası Devrimci Hareketin Durumu ve Yeni Bir Devrimci Kabarışın Habercileri 241
4. Kapitalist Dünya ve SSCB 243
5. Sonuçlar 247
II. Sosyalist İnşanın Başarıları ve SSCB'nin İç Durumu 249–279
1. Bütünlüğü İçinde İktisat 250
2. Sosyalist Büyük Sanayimizin Gelişme Temposu 256
3. Tarımımızın Gelişme Temposu 259
4. Sınıflar, Devlet Aygıtı, Ülkenin Kültürel Gelişimi 267
III. Parti ve Muhalefet 280–304
1. Partinin Durumu 280
2. Tartışmanın Sonuçları 287
3. Parti ve Muhalefet Arasındaki Başlıca Ayrılıklar.. 290
4. Bundan Sonra Ne Olacak? 299
IV. Toplu Sonuç 303
MK Siyasi Faaliyet Raporunu Kapayış Konuşması, 7 Aralık 305–320
I. Rakovski'nin Konuşması Üzerine 305
II. Kamenev'in Konuşması Üzerine.. 307
III. Sonuçlar 317
Sahte "Stalin Makaleleri" Üzerine Yabancı Basın Temsilcileri İçin Açıklama.. 321
Notlar.. 325
Kronolojik Biyografi (Ağustos – Aralık 1927).. 340

ÖNSÖZ

J. V. Stalin'in eserlerinin onuncu cildi, Ağustos – Aralık 1927 arasında yazılmış bulunan yazıları içermektedir.

1927 sonunda ülkenin sosyalist sanayileştirilmesi politikasında tayin edici başarılar elde edilmişti. Bolşevik Partinin ve Sovyet halkının önünde, tarımın kollektifleştirilmesine geçme acil görevi duruyordu.

SBKP(B) XV. Parti Kongresine Merkez Komitesinin Siyasi Faaliyet Raporu'nda J. V. Stalin, Sovyetler Birliği'nin uluslararası durumunun, kapitalist ülkelerde durumun, tüm dünyada devrimci hareketin durumunun bir tahlilini verir; kapitalist kuşatma koşulları altında SSCB'de sosyalist inşanın başarılarını gösterir; halk iktisadında sosyalist kumanda tepelerini genişletme ve pekiştirme ve kapitalist unsurları tasfiye etme görevlerini saptar. J. V. Stalin, Parti Kongresi tarafından onaylanan ve kabul edilen tarımın kollektifleştirilmesi rotasını gerekçelendirir.

SBKP(B) XV. Parti Kongresindeki Faaliyet Raporunda ve Faaliyet Raporunu Kapayış Konuşmasında, "Rus Muhalefetinin Politik Fizyonomisi", "Önceki ve Şimdiki Troçkist Muhalefet", "Parti ve Muhalefet" konuşmalarında ve diğer yazılarda J. V. Stalin, Troçkizmin ideolojik parçalanmasını tamamlar ve Partinin önüne anti-Sovyet Troçkist-Zinovyevist blokun örgütsel olarak tamamen paramparça edilmesi ve

tasfiyesi görevini koyar; Bolşevik Parti saflarında birlik ve demir disiplin uğruna yorulmak bilmez mücadelenin zorunluluğunu vurgular.

J. V. Stalin'in "Ekim Devriminin Uluslararası Karakteri", "Yabancı İşçi Delegasyonları ile Görüşme", "Uluslararası Durum ve SSCB'nin Savunulması" yazıları, insanlık tarihinde temel bir dönemeç, kapitalizmden komünizme dönüş, Marksizm-Leninizmin sosyal-demokratizm üzerindeki zaferi anlamına gelen Büyük Sosyalist Ekim Devriminin dünya çapında sahip olduğu tarihsel önemi gösterir. J. V. Stalin, uluslararası devrimci hareketin üssü olarak SSCB'nin önemini ve Sovyetler Birliği'ni emperyalizmin saldırılarına karşı savunma zorunluluğunu vurgular.

"İlk Amerikan İşçi Delegasyonuyla Görüşme"de J. V. Stalin, Marksizm ve Leninizmin kopmaz birliğini açımlar ve Lenin'in, Marx ve Engels'in öğretisini yeni çağa uygun olarak, emperyalizm ve proleter devrimleri çağına uygun olarak geliştirerek Marksizmin genel hazinesini zenginleştirmiş olduğu yeni olan şeyleri gösterir.

"M. I. Ulyanova Yoldaşa. L. Michelson Yoldaşa Yanıt" başlıklı mektup ve "'Ekim Devriminin Uluslararası Karakteri' Makalesi İçin Taslak" ilk kez olarak onuncu ciltte yayınlanmaktadır.

SBKP(B) MK Marx-Engels-Lenin Enstitüsü

SBKP(B) MK VE MKK ORTAK PLENUMU[111]

29 Temmuz – 9 Ağustos 1927

J. Stalin, Muhalefet Üzerine.
1921 – 1927 Yıllarından Makaleler
ve Konuşmalar
Moskova/Leningrad 1928.

ULUSLARARASI DURUM VE SSCB'NİN SAVUNULMASI

1 Ağustos 1927

I

Muhalefetin Komintern Seksiyonlarına Saldırısı

Yoldaşlar! Herşeyden önce, Kamenev, Zinovyev ve Troçki'nin Komintern seksiyonlarına, Komintern'in Polonya seksiyonuna, Avusturya, İngiliz ve Çin seksiyonlarına saldırılarını ele almak istiyorum. Bu soruna değinmek istiyorum, çünkü muhalifler burada bulanık suda balık avlamak istemişler, kardeş partilerimiz konusunda bizi aldatmaya çalışmışlardır; oysa burada bize gereken açıklıktır, muhalif gevezelik değil.

Polonya Partisi sorunu. Zinovyev burada, Polonya Partisinde Warski'nin şahsında temsil edilen bir sağ sapma varsa, kabahatin Komünist Enternasyonal'de, bugünkü Komintern önderliğinde olduğunu açıklama küstahlığında bulundu. Eğer Warski, belli bir süre Pilsudski birliklerini destekleme görüşünü savunmuşsa —ve bunu gerçekten de yapmıştır—, bunda kabahatin Komintern'de olduğunu söyledi.

Bu tamamen yanlıştır. Olgulara dayanmak istiyorum, geçen yılın Temmuzundaki MK ve MKK plenum toplantısının stenografik tutanaklarındaki sizlerce çok iyi bilinen pasajlara dayanmak istiyorum, Cerjinski yoldaş gibi bir yoldaşın adını vermek ve onun tanıklığına başvurmak istiyo-

rum; o zamanlar şöyle demişti: Polonya Partisinde bir sağ sapma varsa, bunu besleyen Zinovyev'den başkası olmamıştır.

Bu, Pilsudski ayaklanması[2] denilen ayaklanma sırasında, Cerjinski, Unschlicht, ben, Zinovyev ve ötekilerin dahil olduğu biz KEYK (Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi –ÇN) Polonya Komisyonu ve Partimiz MK üyelerinin, Polonya Komünist Partisi için kararlar hazırladığımız günlerdeydi. Zinovyev o sıralar Komintern başkanı olarak kendi taslağını sundu; bunda başka şeylerin yanısıra, Polonya'da, o anda, Pilsudski'nin arkasındaki güçlerle, Polonya'nın Witos hükümeti arkasındaki güçler arasında bir mücadelenin alevlendiği bir anda, Komünist Partisinin bir tarafsızlık politikası caiz değildir ve *şimdilik Pilsudski'ye karşı sert saldırılar yöneltmeye gerek yoktur* diyordu.

Cerjinski de dahil olmak üzere biz birkaç yoldaş buna karşı çıktık ve bu direktifin yanlış olduğunu, Polonya Komünist Partisini sadece yanlış yola sürüklediğini söyledik. Yalnızca tarafsızlık politikasının değil, ayrıca Pilsudski'yi destekleme politikasının da caiz olmadığını söylemek gerekliydi. Bazı itirazlardan sonra, bu direktif bizim değişikliklerimizle kabul edildi.

Bununla şunu söylemek istiyorum: o zamanlar bir hata işleyen ve bunun için layık olduğunca azar yiyen Warski'ye karşı çıkmak için fazla cesarete gerek yoktur; ama kabahati başkalarının üzerine yıkmak, Polonya Partisindeki sağ sapmayı beslemedeki kendi kabahatini, Zinovyev'in kabahatini Komintern'e, Komintern'in bugünkü önderleri üzerine yıkmak – Komintern'e karşı suç işlemek demektir.

Bunun önemsiz bir şey olduğunu ve bununla gereksiz yere uğraştığımı söyleyeceksiniz. Hayır, yoldaşlar, bu önemsiz bir şey değildir. Polonya Partisindeki sağ sapmaya karşı mücadele sürmektedir ve daha devam ettirilecektir. Zinovyev – en yumuşak biçimde nasıl ifade edebilirim – sağ sap-

manın Komintern'in bugünkü önderliği tarafından desteklendiğini iddia etmeye cüret ediyor. Oysa olgular tam tersini ispatlıyor. Zinovyev'in Komintern'e iftira ettiğini, kabahati başkalarının omuzuna yıktığını gösteriyor. Bu Zinovyev'de olağandır, onda yeni bir şey değildir. Ama onun bu iftiracılık alışkanlığını her defasında teşhir etmek de bizim görevimizdir.

Avusturya hakkında. Zinovyev burada, Avusturya Komünist Partisi'nin zayıf olduğunu, kısa süre önce Viyana'da vuku bulan eylemin önderliğini ele geçirmeyi başaramadığını iddia etti.[3] Bu hem doğrudur, hem doğru değildir. Avusturya Komünist Partisi'nin zayıf olduğu doğrudur. Ama onun doğru hareket etmiş olduğunu yadsımak da ona iftira etmek demektir. Evet, hâlâ zayıftır, ama, başka şeylerin yanısıra, henüz kapitalizmin yığınları devrimcileştiren, sosyal-demokrasiyi darmadağın eden ve komünizmin şansını hızla artıran o derin devrimci bunalımı mevcut olmadığı için zayıftır; zayıftır, çünkü gençtir, çünkü Avusturya'da sol lafazanlık örtüsü altında sağcı, oportünist bir politika gütmeyi başaran sosyal-demokrat "sollar"ın[4] egemenliği uzun zamandan beri sağlam bir biçimde kurulmuştur, çünkü sosyal-demokrasiyi bir darbede yok etmek mümkün değildir. Ama aslında, Zinovyev neyi kastetmektedir? Eğer Avusturya Komünist Partisi zayıfsa, kabahatin Komintern'de olduğunu ima etmiş, ama açıkça söylemeye cesaret edememiştir. Besbelli bunu söylemek istedi. Ama bu, işe yaramaz araçlarla yapılmış bir teşebbüstür. Bir iftiradır. Tersine, tam da Zinovyev Komintern başkanı olmaktan çıktıktan beridir ki, Avusturya Komünist Partisi, ileri geri çekiştirilip durmaktan, iç yaşamına ayrımsız karışılmasından kurtulmuş ve böylece ilerleme, gelişme fırsatını elde etmiştir. Viyana olaylarına aktif bir şekilde katılarak işçi yığınlarının sempatisini kazanmayı başarması olgusu – bu olgu, Avusturya Komünist Partisi'nin büyüdüğünü ve bir

kitle partisine dönüştüğünü göstermiyor mu acaba? Bu açık olgular nasıl yadsınabilir?

İngiliz Komünist Partisi'ne saldırı. Zinovyev, İngiliz Komünist Partisi'nin genel grevden ve madenciler grevinden[5] hiçbir şey kazanmadığını, hatta mücadeleden daha zayıflamış olarak çıktığını iddia etti. Bu yanlıştır. Yanlıştır, çünkü İngiltere Komünist Partisi'nin ağırlığı günden güne artmaktadır. Bunu ancak körler yadsıyabilirler. Bu salt şurdan bile görülebilir: eskiden İngiliz burjuvazisi İngiltere Komünist Partisi'ne hiçbir ciddi önem vermezken, şimdi tersine onu hışımla takip etmektedir, ve yalnızca İngiliz burjuvazisi değil, ayrıca Genel Konsey[6] de, İngiltere İşçi Partisi de "kendi" komünistlerine karşı kudurganca bir kampanya örgütlemektedir. Son zamanlara kadar İngiliz komünistlerine neden az çok göz yumuluyordu? Çünkü zayıftılar, kitleler arasındaki etkileri zayıftı. Onlara göz yummaktan neden vazgeçildi, neden şimdi onlara şiddetle saldırılıyor? Çünkü Komünist Partisi'nden bir güç olarak korkulmaktadır, çünkü İngiliz İşçi Partisi'nin ve Genel Konsey'in önderleri, kendi mezar kazıcıları olarak ondan korkmaktadırlar. Zinovyev bunu unutuyor.

Genel olarak Komintern'in Batı seksiyonlarının hâlâ az çok zayıf olduğunu yadsımıyorum. Bu yadsınamaz. Ama bunun nedenleri nelerdir? Baş nedenler şunlardır:

Birincisi, yığınları devrimcileştiren, onları ayağa kaldıran ve birdenbire komünizme doğru yönlendiren o derin devrimci bunalımın yokluğu;

ikincisi, tüm Batı Avrupa ülkelerinde işçiler arasında egemen gücün, şimdilik hâlâ, pek uzun bir geçmişleri olmayan ve sosyal-demokrat partileri bir vuruşta dağıtmaları beklenemeyecek olan komünist partilerden daha eski sosyal-demokrat partiler olması durumu.

Ve Batıdaki komünist partilerin tüm bunlara rağmen büyüdüğü, işçi yığınları arasında popülaritelerinin arttığı,

bazılarının daha şimdiden proletaryanın kitle partileri haline geldiği, bazılarının gelmekte olduğu olgu değil mi acaba?

Ama, Batıdaki komünist partilerin hızla büyümesini engelleyen bir başka neden daha vardır. Bu da muhalefetin, burada bu salonda mevcut olan muhalefetin bölücü çalışmasıdır. Komünist partilerin hızla büyümesini sağlamak için ne gerekmektedir? Komintern'in demirden birliği, seksiyonları içinde bölünme olmaması. Ya muhalefet ne yapıyor? Almanya'da ikinci bir parti, Maslow'un ve Ruth Fischer'in partisini yaratmış bulunuyor. Öteki Avrupa ülkelerinde de buna benzer bölücü gruplar yaratmaya çalışıyor. Muhalefetimiz Almanya'da bir merkez komitesine, bir merkez organa ve bir parlamento grubuna sahip ikinci bir parti yaratmıştır, bugünkü dönemde bir bölünmenin komünist partilerin büyümesini mutlaka köstekleyeceğini pekâlâ bilerek, Komintern'in bölünmesini örgütlemiştir -- ve şimdi tam da kendisi, suçu Komintern'e atarak, Batıdaki komünist partilerin yavaş büyümesinden yakınmaktadır! Gerçekten edepsizliktir, sınırsız bir edepsizliktir bu...

Çin Komünist Partisi hakkında. Muhalifler Çin Komünist Partisi'nin, ya da daha doğrusu onun önderliğinin sosyal-demokrat, Menşevik hatalar işlediğinden yakınıyorlar. Bu doğrudur. Bunun için Komintern önderliğine kabahat buluyorlar. Bu ama kesinlikle yanlıştır. Tersine Komintern, Çin Komünist Partisi önderliğinin hatalarını sistematik olarak düzeltmiştir. Bunu ancak körler yadsıyabilir. Bunu, basından, "Pravda"dan, "Komünist Enternasyonal"den[7] biliyorsunuz, bunu Komintern'in kararlarından biliyorsunuz. Muhalefet, Komintern'in Çin Komünist Partisi Merkez Komitesinde Menşevik bir sapmaya yolaçabilecek bir tek direktifinin, bir tek kararının adını dahi vermemiştir hiçbir zaman, ve veremeyecektir de, çünkü böyle direktifler yoktur. Herhangi bir yerdeki bir komünist partisinde ya da

onun merkez komitesinde bir Menşevik sapma ortaya çıktığında, burda suçun mutlaka Komintern'de olduğunu sanmak budalalıktır.

Kamenev, Çin Komünist Partisi'nin Menşevik hataları nereden kaynaklanabilir diye soruyor, ve bunların ancak Komintern'in yanlış önderliğinden kaynaklanabileceği yanıtını veriyor. Ben ise şunu soruyorum: 1923 devrimi sırasında Alman Komünist Partisi'ndeki Menşevik hatalar nereden kaynaklandı? Brandlercilik[8] nereden kaynaklandı? Kim destekledi onu? Muhalefetin bugünkü önderinin, Troçki'nin, Alman Komünist Partisi Merkez Komitesinin Menşevik hataların: desteklediği olgu değil mi acaba? Kamenev neden o zamanlar Brandlerciliğin ortaya çıkışının Komintern'in yanlış önderliğiyle açıklanması gerektiğini söylememiştir? Kamenev ve Troçki, proletaryanın devrimci hareketinin derslerini unutmuşlardır. Devrimin yükselişi ile, komünist partilerde kaçınılmaz olarak sağ ve sol sapmaların ortaya çıkmak zorunda olduğunu, birincinin geçmişten kopmayı, ikincinin ise bugünü hesaba katmayı reddettiğini unutmuşlardır. Bu sapmalar olmadan hiçbir devrimin olmadığını unutmuşlardır.

Ya Ekim 1917'de bizim partimizde durum neydi, o zaman partimizde acaba bir sağ sapma ve bir de sol sapma yok muydu? Kamenev ve Zinovyev bunu gerçekten unutmuş olabilirler mi? Kamenev ve Zinovyev'in Ekim'deki Menşevik hatalarının tarihçesini hatırlıyor musunuz yoldaşlar? Bu hatalar o zaman nereden kaynaklanmıştı? Bunlar için kime kabahat bulmalıydı? Lenin'e ya da Lenin'in partisinin Merkez Komitesine kabahat bulunabilir miydi? Muhalefet, bu ve benzeri olguları nasıl "unutabildi"? Devrimin yükselişi ile partiler içinde daima Marksizmden sağ ve sol sapmaların ortaya çıktığını nasıl "unutabildi"? Ve böyle durumlarda Marksistlerin, Leninistlerin görevi nedir? Hem sol ve hem de sağ sapmanın taşıyıcılarını altetmektir.

Ben, şu işe bakın ki, Batıdaki ya da Doğudaki komünist partilerin yaptıkları en ufak hataya dahi anlaşılan katlanamayan Troçki'nin bu kibrine şaşıyorum. Şu işe bakın ki, o orada, ancak iki yıllık genç bir partinin bulunduğu Çin'de, Menşevik hataların ortaya çıkabilmiş olmasına şaşıyor. Ya bizzat Troçki Menşevikler arasında kaç yıl dolanmıştır? Bunu unuttu mu? O, Menşevikler arasında 1903'ten 1917'ye kadar, tamı tamına on dört yıl dolanıp durmuştur. Her türlü anti-Leninist "akımlar" arasında dolandıktan sonra en nihayet Bolşeviklere yanaşmak için neden kendine 14 yıl süre tanıyor da, genç Çin komünistlerine dört yıllık bir süre bile tanımak istemiyor? Neden kendi yanılgıları karşısında bu kadar unutkan da başkalarına karşı böyle kibirli? Neden? Nerde kaldı – deyim yerindeyse – "hakkaniyet"?

II

Çin Konusunda

Çin sorununa geçelim.

Çin devriminin karakteri ve gelişme perspektifleri sorununda muhalefetin hataları üzerinde daha fazla durmayacağım. Durmayacağım, çünkü bu konuda yeterince ayrıntılı ve yeterince ikna edici şeyler söylenmiştir ve bunları burada tekrarlamaya gerek yok. Şimdiki aşamasında Çin devriminin güya gümrük özerkliği için bir devrim olduğu (Troçki) konusu üzerinde de durmayacağım. Ayrıca, güya Çin'de hiç feodal kalıntı bulunmadığı ve bulunsa bile, hiçbir ciddi öneme sahip olmadığı şeklindeki, Çin'deki tarım devrimini tamamen anlaşılmaz kılan iddianın (Troçki ve Radek) üzerinde durmaya da değmez. Muhalefetin Çin sorunundaki bu ve benzeri hataları konusunda Parti basınımızdan halihazırda mutlaka bilgilenmiş olmalısınız.

Şimdi sömürge ve bağımlı ülkelerde devrimin sorunlarının karara bağlanmasında Leninizmin temel çıkış noktalarının neler olduğu soruşunu inceleyelim.

Sömürge ve bağımlı ülkelerdeki devrimci hareketin sorunlarına yaklaşımda Komintern'in ve genel olarak komünist partilerin çıkış noktası nedir?

Bu çıkış noktası, emperyalist ülkelerdeki, başka halkları ezen ülkelerdeki devrimle, sömürge ve bağımlı ülkelerdeki, başka devletlerin emperyalist boyunduruğu altında olan ülkelerdeki devrim arasında sıkı bir *ayrım* yapmaktır. Emperyalist ülkelerde devrim, bu birşeydir — orada burjuvazi başka halkları ezer, orada burjuvazi devrimin her aşamasında karşı-devrimcidir, orada kurtuluş mücadelesinin bir unsuru olarak milli unsur yoktur. Sömürge ve bağımlı ülkelerde devrim ise bambaşka birşeydir — burada başka devletlerin emperyalizmi tarafından boyunduruk altında tutulmak, devrimin faktörlerinden biridir, burada bu boyunduruğu milli burjuvazi de hisseder —zaten başka türlü de olamaz —, burada milli burjuvazi belirli bir aşamada ve belirli bir süre için ülkesindeki devrimci hareketi emperyalizme karşı destekleyebilir, burada kurtuluş mücadelesinin bir unsuru olarak milli unsur, devrimin bir faktörüdür.

Bu ayrımı yapmamak, bu farkı kavramamak, emperyalist ülkelerdeki devrimle sömürge ülkelerdeki devrimi bir tutmak, Marksizmin yolunu, Leninizmin yolunu terk etmek demektir, İkinci Enternasyonal yandaşlarının yolunu tutmak demektir.

Komintern'in II. Kongresinde ulusal ve sömürgesel sorun üzerine raporunda Lenin şunları açıklıyordu:

"Tezlerimizin *en önemli, temel* fikri nedir? *Ezilen* ve *ezen* halklar arasında *ayrım yapmak*tır. Biz, İkinci Enternasyonal'in ve burjuva demokrasisinin tersine, bu farkı vurguluyoruz."[1] (4. baskı, cilt 31, s. 215, Rusça.)

[1] Abç — *J. St.*

Muhalefetin temel hatası, bir tip devrimle öteki tip devrim arasındaki bu farkı kavramamasında ve kabul etmemesinde yatıyor.

Muhalefetin temel hatası, Rusya'daki 1905 devrimiyle, başka halkları ezen emperyalist bir ülkedeki devrimle; Çin'deki, ezilen ve başka devletlerin emperyalist boyunduruğuna karşı mücadele etmek zorunda olan yarı-sömürge bir ülkedeki devrimi *bir tutmasındadır*.

Bizde Rusya'da 1905 yılında devrim, burjuva-demokratik bir devrim olmasına rağmen, burjuvaziye karşı, liberal burjuvaziye karşı gerçekleşti. Neden? Çünkü *emperyalist* bir ülkenin liberal burjuvazisi karşı-devrimci olmadan edemez. İşte bu nedenle o sıralarda Bolşeviklerin liberal burjuvazi ile geçici bloklar ve anlaşmalar yapması sözkonusu değildi ve olamazdı. Muhalefet bundan çıkarak Çin'de devrimci hareketin bütün aşamalarında aynı çizginin izlenmesi gerektiğini, Çin'de milli burjuvaziyle geçici anlaşmaların ve blokların hiçbir zaman ve hiçbir şart altında caiz olmayacağını iddia ediyor. Ama muhalefet ancak böyle, ezilen ülkelerdeki bir devrimle ezen ülkelerdeki bir devrim arasındaki farkı kavramayan ve kabul etmeyen insanların konuşabileceğini, ancak böyle Leninizmden kopan ve II. Enternasyonal takipçiliğine batan insanların konuşabileceğini unutuyor.

Sömürge ülkelerdeki *burjuva* kurtuluş hareketiyle yapılacak geçici anlaşma ve blokların caizliği konusunda Lenin şunları açıklıyor:

"Komünist Enternasyonal, sömürge ve geri kalmış ülkelerdeki burjuva demokrasisi ile *geçici bir ittifak*[1] girmeli, fakat onun içinde erimemeli, rüşeym halinde bile olsa proleter hareketin bağımsızlığını mutlaka korumalıdır" (4. baskı, cilt 31, s. 127, Rusça)... "komünistler olarak bizler, sömürge ülkelerdeki *burjuva kurtuluş* hareketlerini ancak, eğer bu hareketler gerçekten devrimciyse, eğer bunların temsilcileri bizi, köylülüğü ve sömürülen geniş kitleleri devrimci bir ruhla eğitmemiz ve örgütlememizde engellemiyorsa, *desteklemeliyiz ve destekleyeceğiz*'" (4. baskı, cilt 31, s. 217, Rusça).

[1] Abç – *J. St.*

Nasıl "olur" da *Rusya'da* burjuvaziyle anlaşmalara en sert biçimde karşı çıkan Lenin, *Çin'de* böylesi anlaşmaları ve blokları caiz görebilir? Sakın Lenin yanılmış olmasın? Sakın Lenin, devrimci taktikten oportünist taktiğe bir dönüş yapmış olmasın? Elbette hayır! Lenin, ezilen bir ülkedeki devrimle ezen bir ülkedeki devrim arasındaki farkın bilincinde olduğu için bu "olmuştur". Lenin, sömürge ve bağımlı ülkelerde, milli burjuvazinin, gelişmesinin belirli bir aşamasında kendi ülkesindeki devrimci hareketi emperyalizmin boyunduruğuna karşı destekleyebileceğinin bilincinde olduğu için bu "olmuştur". Muhalefet bunu kavramak istemiyor, muhalefet Lenin'in devrimci taktiğinden koptuğu, Leninizmin devrimci taktiğinden koptuğu için bunu kavramak istemiyor.

Muhalefet liderlerinin konuşmalarında Lenin'in bu talimatlarını nasıl titizlikle es geçtiklerine, bunlara değinmekten nasıl çekindiklerine dikkat ettiniz mi? Peki, onlar Lenin'in sömürge ve bağımlı ülkelere ilişkin herkesçe bilinen bu taktik talimatlarını niçin es geçiyorlar? Bu talimatlardan niçin korkuyorlar? Çünkü onlar gerçekten korkuyorlar. Çünkü Lenin'in taktik talimatları, Çin devriminin sorunlarında Troçkizmin bütün ideolojik-siyasi anlayışını altüst etmektedir.

Çin devriminin aşamaları üzerine. Muhalefet öylesine çelişkilere dolanmıştır ki, şimdi Çin devriminin gelişmesinde her türlü aşamanın varlığını tamamen yadsıyor. Peki ama gelişmesi içinde belli aşamalardan geçmeyen bir devrim var mıdır? Bizim devrimimizin de gelişme aşamaları yok muydu acaba? Lenin'in Nisan Tezleri'ni[9] alın, göreceksiniz ki, Lenin devrimimizi iki aşamaya ayırıyordu: İlk aşama, ana ekseni tarım hareketi olan burjuva-demokratik devrimdi; ikinci aşama ise, ana ekseni iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi olan Ekim devrimiydi.

Çin devriminin aşamaları nelerdir?

Kanımca [Çin devriminin –ÇN] üç aşaması vardır:

Birinci aşama, tüm ulusun *birleşik* cephesinin devrimidir, devrimin esas darbeyi dış emperyalizme yönelttiği ve milli burjuvazinin devrimci hareketi desteklediği Kanton dönemidir;

ikinci aşama, ulusal birliklerin Yangtse'ye kadar ilerlemesinden sonra, milli burjuvazinin devrime sırt çevirdiği ve tarım hareketinin on milyonlarca köylünün güçlü bir devrimi haline geldiği burjuva-demokratik devrimdir (bugün Çin devrimi gelişmesinin ikinci aşamasında bulunmaktadır);

üçüncü aşama, henüz başlamamış ve fakat başlayacak olan sovyet devrimidir.

Belirli gelişme aşamalarından geçmeyen bir devrim olmayacağını kavramayan bir kimse, Çin devriminin gelişmesi içinde üç aşamadan geçeceğini kavramamış olan bir kimse, ne Marksizmi ne de Çin sorununu zerre kadar kavramamıştır.

Çin devriminin birinci aşamasının karakteristik özelliği nedir?

Çin devriminin birinci aşamasının karakteristik özelliği, birincisi, onun tüm ulusun birleşik cephesinin bir devrimi olması, ve ikincisi, esas olarak dış emperyalist boyunduruğu hedef almasıydı (Hong Kong grevi[tn] vb.). Kanton o sıralar Çin'de devrimci hareketin merkezi, hareket üssü müydü? Kuşkusuz öyleydi. Bunu şimdi olsa olsa ancak körler hâlâ inkar edebilir.

Bir sömürge devriminin birinci aşamasının bu karakterde olması gerektiği doğru mudur? Ben doğru olduğunu düşünüyorum. Komintern II. Kongresinin Çin ve Hindistan devrimini ele alan "Tamamlayıcı Tezler"inde doğrudan şöyle deniyor: Bu ülkelerde "yabancı hakimiyeti, sosyal yaşamın özgür gelişmesini sürekli engeller", "bu nedenle sömürgelerde devrimin *ilk adımı* yabancı kapitalizmin

devrilmesi olmalıdır". (Bkz. Komintern II. Kongresinin stenografik raporu, s. 605.)

Çin devrimi için karakteristik olan, onun bu "ilk adımı" atmış olması, gelişmesinin ilk aşamasını, tüm ulusun birleşik cephesinin devrimi dönemini geride bırakmış ve gelişmesinin ikinci aşamasına, tarım devrimi dönemine girmiş olmasıdır.

Örneğin Türk devrimi (Kemalistler) için karakteristik olan ise, bunun tersine, gelişmesinin ikinci aşamasına, tarım devrimi aşamasına geçmeye teşebbüs dahi etmeksizin, "ilk adımda", gelişmesinin birinci aşamasında, burjuva kurtuluş hareketi aşamasında çakılıp kalmış olmasıdır.

Devrimin ilk aşamasında, Kanton döneminde Kuomintang ve onun hükümeti neyi temsil ediyordu?[1] Onlar o zaman işçilerin, köylülerin, burjuva aydınların ve milli burjuvazinin bir blokunu temsil ediyordu. Kanton o sıralar devrimci hareketin merkezi, devrimin hareket üssü müydü? O sıralar emperyalizme karşı kurtuluş mücadelesinin bir hükümeti olarak Kanton Kuomintang'ını destekleme siyaseti doğru muydu? Çin'de Kanton ve Türkiye'de Ankara emperyalizme karşı mücadele ederken, Çin'de Kanton'u ve diyelim ki Türkiye'de Ankara'yı desteklediğimizde haklı mıydık? Evet, haklıydık. Haklıydık ve o zaman Lenin'in istediği şekilde davrandık. Çünkü Kanton ve Ankara'nın mücadelesi emperyalizmin güçlerini parçaladı, emperyalizmi zayıflattı, itibarını sarstı ve böylece dünya devriminin ocağının gelişmesini, SSCB'nin gelişmesini kolaylaştırdı. Muhalefetimizin bugünkü liderlerinin o zaman bizimle birlikte hem Kanton'u hem de Ankara'yı destekledikleri, onlara belli bir yardımda bulundukları doğru mudur? Evet, doğrudur. Hele birisi bunu çürütmeyi denesin bakalım.

Ama sömürge devriminin birinci aşamasında milli burjuva-

[1] Abç. J. St.

ziyle birleşik cephe nasıl kavranmalıdır? Bu, komünistlerin, çiftlik sahiplerine ve milli burjuvaziye karşı işçilerin ve köylülerin mücadelesini şiddetlendirmemeleri gerektiği, proletaryanın bağımsızlığını, çok az da olsa, bir an için de olsa feda etmesi gerektiği anlamına mı gelir? Hayır, bu anlama gelmez. Birleşik cephe ancak komünist partisinin kendi bağımsız ve siyasi örgütsel çalışmasını yürütmesini engellemiyorsa, komünist partisinin proletaryayı bağımsız bir siyasi güç olarak örgütlemesini, köylülüğü çiftlik sahiplerine karşı seferber etmesini, işçilerle köylülerin devrimini açıktan örgütlemesini ve böylece proletaryanın hegemonyası için gerekli önşartları yaratmasını engellemiyorsa, ancak bu durumda ve bu şartlarda devrimci bir anlam taşır. Bence raportör, herkesçe bilinen belgelere dayanarak, Komintern'in Çin Komünist Partisi'ne birleşik cephe konusunda tam da bu anlayışı öğretmiş olduğunu tamamen kanıtlamıştır.

Kamenev ve Zinovyev burada Ekim 1926'da Şanghay'a çekilen ve Şanghay'ın alınışına kadar bir süre için tarım devrimini şiddetlendirmemek gerektiğini bildiren bir tek telgrafı örnek verdiler. Bu telgrafa doğru demek aklımdan bile geçmez. Komintern'i asla yanılmaz saymadım ve şimdi de saymıyorum. Tek tek hatalar oluyor, ve bu telgraf da kuşkusuz bir hatadır. Fakat birincisi bu telgraf, muhalefet herhangi bir itiraz ileri sürmeden ya da bir uyarı yapmadan önce, *bizzat Komintern tarafından* birkaç hafta sonra, 1926 Kasımında *geri alındı*. İkincisi, muhalefet bu konuda şimdiye kadar neden susmuştur, bu telgraf aklına neden ancak *dokuz ay sonra* geliyor, ve neden bu telgrafın *dokuz ay önce* Komintern tarafından geri alındığını Partiden gizliyor? Bu nedenle, bu telgrafın önderliğimizin çizgisini belirlediğini savunmak kötü niyetli bir iftiradan başka bir şey değildir. Aslında bu telgraf tek ve istisnai bir telgraftı, Komintern'in çizgisi için, önderliğimizin çizgisi için kesinlikle karakteris-

tik değildi. Nitekim bu, bu telgrafın yukarıda söylendiği gibi hemen birkaç hafta sonra, çizgimizi saptayan ve önderliğimiz için mutlak karakteristik olan bir dizi belgeyle geri alınmasından da görülebilir.

İzninizle bu belgelere başvurmak istiyorum.

Örneğin, Komintern'in *Kasım 1926'da*, yani yukarıda adı geçen telgraftan bir ay sonra yapılan VII. Plenumunda alınan kararın bir bölümü şöyledir:

"Bugünkü durumun özgül özelliği geçiş karakteri taşımasıdır: Proletarya, burjuvazinin önemli kesimleriyle bir blok kurma perspektifi ile, köylülükle ittifakını daha da sağlamlaştırma perspektifi arasında bir seçim yapmak zorundadır. *Proletarya ortaya radikal bir tarım programı koymadığı taktirde, köylülüğü devrimci mücadeleye çekemez ve ulusal kurtuluş hareketinde hegemonyayı da yitirir.*"[1]

Ve sonra:

"Ulusal kurtuluş davasını *tarım devrimiyle bir tutmadığı*[1] sürece Kanton halk hükümeti devrimde iktidarını koruyamaz, yabancı emperyalizmle yerli gericilik üzerinde tam zafer kazanamaz."[1] (Bkz. KBYK VII. Genişletilmiş Plenumunun Kararı.)

İşte size, Komintern önderliğinin çizgisini gerçekten belirleyen bir belge.

Doğrusu herkesin bildiği bu Komintern belgesini, muhalefet önderlerinin atlamış olması çok gariptir.

Ayrıca, benim *aynı 1926 yılının Kasımında* Komintern Çin komisyonunda yapmış olduğum konuşmaya atıfta bulunmamın da gayri-mütevazı olmayacağı kanısındayım, ki VII. Genişletilmiş Plenumun Çin sorunu konusundaki kararı, elbette benim de katılımımla, bu komisyon tarafından hazırlanmıştı. Bu konuşma daha sonra, "Çin Devriminin Perspektifleri Üzerine" başlığı altında ayrı bir broşür olarak da yayınlanmıştır. İşte bu konuşmadan bazı bölümler:

"Kuomintangcılar arasında ve bizzat Çinli komünistler arasında, kırda

[1] Abç – *J. St.*

devrimin yayılmasını mümkün görmeyen, çünkü köylülüğün devrime çekilmesinin anti-emperyalist birleşik cepheyi yıkacağından korkan kişiler olduğunu biliyorum. *Bu çok büyük bir yanlıştır, yoldaşlar. Çin köylülüğü devrime ne kadar çabuk ve temelli çekilirse, Çin'de anti-emperyalist cephe o kadar güçlü ve kudretli olacaktır".*

Ve sonra:

"Çinli komünistler arasında, maddi ve hukuki durumlarını iyileştirmek için işçilerin yaptıkları grevleri istenmeyen birşey olarak gören ve işçilere greve gitmemeyi tavsiye eden yoldaşlar olduğunu biliyorum. (*Bir ses:* "Kanton'da ve Şanghay'da öyle oldu.") Bu büyük bir hatadır, yoldaşlar. Bu, Çin'de proletaryanın rolünün ve özgül ağırlığının vahim bir biçimde küçümsenmesidir. Tezlerde bu mutlaka negatif bir görüngü olarak saptanmalıdır. Eğer Çinli komünistler mevcut elverişli durumu, işçilere maddi ve hukuki konumlarını grevler yoluyla da olsa iyileştirmelerine yardımcı olmak için kullanmazlarsa, bu büyük bir hata olur. Yoksa Çin'de niye bir devrim var ki?" (Bkz. *Stalin*, "Çin Devriminin Perspektifleri Üzerine"[111].)

Ve işte üçüncü bir belge, *Aralık 1926* tarihli, Komintern'e Çin'in bütün şehirlerinden, işçilerin mücadelesinin buhrana, işsizliğe, fabrika ve işletmelerin durmasına yol açtığı haberlerinin yağdığı döneme ait bir belge:

"Şehirlerdeki genel geri çekilme siyaseti ve işçilerin kendi durumlarını iyileştirme mücadelesini kısıtlama siyaseti *yanlıştır*. Köylerdeki mücadele geliştirilmelidir, fakat aynı zamanda işçilerin maddi ve hukuki durumlarını iyileştirmek için elverişli olan şartlardan yararlanmak ve işçilerin mücadelesine aşırılıkları ve aceleciliği dıştalayan örgütlü bir karakter vermek için her bakımdan çaba gösterilmelidir. Burada özellikle şehirlerdeki mücadelenin büyük burjuvazi katmanlarına ve herşeyden önce de emperyalistlere karşı yönelmesine çabalamak gerekir ki Çin küçük ve orta burjuvazisi imkanlar ölçüsünde ortak düşmana karşı birleşik cephe çerçevesi içinde kalsın. Uzlaşma kurulları, hakem mahkemeleri vb. sistemi, bu kuruluşlarda doğru bir işçi siyaseti izlenmesi şartıyla, amaca uygundur. Aynı zamanda şunu peşinen açıklamayı gerekli görüyoruz ki, grev özgürlüğüne karşı, işçi toplantılarına karşı vb. kararnameler *kesinlikle* caiz değildir."

Çang Kay-şek darbesinden[112] bir buçuk ay önce kaleme alınan dördüncü bir belge:

"Kuomintang hücrelerinin ve ordudaki komünist hücrelerin çalışması güçlendirilmelidir; hücre bulunmayan fakat bunları örgütlemenin mümkün

olduğu her yerde hücreler örgütlenmeli; komünist hücrelerin örgütlenmesinin mümkün olmadığı yerlerde ise, gizli faaliyet gösteren komünistlerin yardımıyla yoğun bir çalışma geliştirilmelidir.

Hedef, *işçilerin ve köylülerin silahlandırılması, yerel köylü komitelerinin silahlı özsavunmaya sahip fiili iktidar organlarına dönüştürülmesi vb. olmalıdır.*

Komünist Partisi her yerde ve her zaman adıyla sanıyla ortaya çıkmalıdır; kendini gönüllü olarak yarı-legaliteye mahkûm etme siyaseti hoş görülemez; Komünist Partisi kitle hareketinin ayak bağı olmamalıdır. Komünist Partisi sağ Kuomintangcıların hain ve gerici siyasetini sessizlikle geçiştirmemeli, sağcıları teşhir etmek için kitleleri Kuomintang ve Çin Komünist Partisi etrafında seferber etmelidir.

Devrime bağlı bütün fonksiyonerlerin dikkati Çin devriminin, bugün sınıf güçlerinin yeniden gruplaşması ve emperyalist orduların yığınak yapması dolayısıyla kritik bir dönemden geçtiğine ve yeni zaferlerin ancak kitle hareketinin geliştirilmesi kararlılıkla hedef alınırsa mümkün olacağına çevrilmelidir. Yoksa devrim büyük bir tehlikeyle karşılaşacaktır. Bu nedenle talimatların uygulanması her zamankinden de zorunludur."

Ama daha önce, daha *Nisan 1926'da*, sağ Kuomintangcıların ve Çang Kay-şek'in darbesinden bir yıl önce Komintern, Çin Komünist Partisi'ni uyarmış ve ona "Sağcıların Kuomintang'dan ayrılmalarının veya atılmalarının sağlanması" talimatını vermişti.

Komintern, sömürge devriminin ilk aşamasında emperyalizme karşı birleşik cephe taktiğini böyle kavrıyordu ve hâlâ da böyle kavrıyor.

Bu yol gösterici belgeler muhalefetin bilgisi dahilinde mi? Elbette bilgisi dahilinde. Peki, o zaman bu yol gösterici belgeleri niçin suskunlukla geçiştiriyor? Çünkü muhalefet gerçeğin değil, entrikacılığın peşindedir.

Halbuki, bugünkü muhalefet liderlerinin, özellikle Zinovyev ve Kamenev'in, Leninizmden biraz anladıkları bir zaman vardı ve onlar o zaman, Çin devrimci hareketinde Komintern'in izlediği ve Lenin yoldaşın bize tezlerinde[14] çizmiş olduğu aynı siyasete esas itibariyle katılıyorlardı. Komünist Enternasyonal'in, Zinovyev'in Komintern başkanlığı yaptığı, daha Leninist olduğu ve henüz Troçki'nin kam-

pına geçmediği, *Şubat-Mart 1926*'daki VI. Plenumunu düşünüyorum. Komünist Enternasyonal VI. Plenumundan söz etmemin nedeni, bu Plenumun Çin devrimi üzerine bir kararının[151] olmasıdır. Bu karar, Şubat–Mart 1926'da oybirliğiyle alınmıştı ve kararda Çin devriminin ilk aşaması konusunda, Kanton Kuomintang'ı ve Kanton hükümeti konusunda yapılan değerlendirme, Komintern'le SBKP(B)'nin yaptığı ve muhalefetin şimdi tamamen unutmak istediği değerlendirmeyle aşağı yukarı aynıydı. Bu karara değinmemin nedeni, Zinovyev'in o zaman bu karar lehinde oy vermesi ve MK üyelerinden Troçki, Kamenev ve bugünkü muhalefetin diğer liderleri de dahil hiç kimsenin bu karara itiraz etmemiş olmasıdır.

İzninizle, bu karardan bazı bölümler aktarmak istiyorum:

Kuomintang hakkında bu kararda şunlar söylenir:

"Çinli işçilerin Şanghay ve Hong Kong'daki siyasi grevleri (Haziran–Eylül 1925) Çin halkının yabancı emperyalistlere karşı kurtuluş mücadelesinde bir dönüm noktası oluşturdu... Proletaryanın siyasi eylemi ülkenin bütün devrimci-demokratik örgütlerinin ve en başta devrimci halk partisi Kuomintang'ın, ve Kanton'daki devrimci hükümetin daha da gelişmesi ve sağlamlaşmasına güçlü bir itilim verdi. Ana çekirdeği, Çin komünistleriyle ittifak içinde hareket eden Kuomintang partisi, *işçilerin, köylülerin, aydınların ve kent demokrasisinin*[1], bu katmanların yabancı emperyalistlere ve bütün militarist-feodal yaşam koşullarına karşı, ülkenin bağımsızlığı ve yekpare bir devrimci-demokratik devlet iktidarı için verdikleri mücadele içinde ortak sınıf çıkarları temeli üzerindeki *devrimci bir blokudur*[1]." (Bkz. KEYK VI. Plenumunun Kararı.)

Yani, dört "sınıfın" ittifakı olarak Kanton Kuomintang'ı. Görüyorsunuz, neredeyse bir "Martinovculuk"tur[161] bu, ve bunu onaylayan da Komintern'in o zamanki başkanı Zinovyev'den başkası değildir.

Kanton Kuomintang hükümeti hakkında:

[1] Abç. *J. St.*

"Kanton'daki Kuomintang partisi tarafından kurulan devrimci hükümet, daha şimdiden en geniş işçi, köylü ve kent demokrasisi kitleleriyle bağ kurmayı başardı, bunlara dayanarak, emperyalistler tarafından desteklenen karşı-devrimci çeteleri yoketti (ve Kvantung eyaletinde tüm siyasi yaşamı köklü bir şekilde demokratikleştirmeye çalışmaktadır). Böylece Çin halkının bağımsızlık mücadelesinde öncü olan Kanton hükümeti, *ülkenin gelecekteki devrimci-demokratik inşası için örnektir."*[1] (Aynı yerde.)

Bundan çıkan sonuç, dört "sınıfın" bir blokunun cisimleşmesi olan Kanton Kuomintang hükümetinin *devrimci* bir hükümet olduğu, ve sadece devrimci bir hükümet olmakla kalmayıp, Çin'de gelecekteki devrimci-demokratik hükümet için *örnek* olduğudur.

İşçiler, köylüler ve burjuvazinin birleşik cephesi üzerine:

"Yeni tehlikeler karşısında, Çin Komünist Partisi ve Kuomintang en kapsamlı bir siyasi çalışma geliştirmeli, halk ordularının mücadelesini desteklemek için kitle eylemleri örgütlemeli, emperyalistlerin kampındaki iç çelişmelerden yararlanmalı ve onların karşısına devrimci-demokratik örgütlerin önderliğinde *halkın en geniş katmanlarının* (işçiler, köylüler, *burjuvazi*) *ulusal-devrimci birleşik cephesini* koymalıdır."[1] (Aynı yerde.)

Demek ki, sömürge ülkelerde sömürge devriminin belirli bir aşamasında *burjuvazi* ile geçici bloklar ve anlaşmalar sadece mümkün değil, bilakis doğrudan zorunludur da.

Lenin'in sömürge ve bağımlı ülkelerde komünistlerin taktikleri konusundaki ünlü yönergelerine çok benziyor bu, öyle değil mi? Zinovyev'in şimdi bunu unutmuş olması çok yazık.

Kuomintang'dan çıkma sorunu:

"Çin büyük burjuvazisinin muvakkaten Kuomintang partisi etrafında kümelenen bazı katmanları, geçen yıl ondan uzaklaştılar, bu da Kuomintang'ın sağ kanadında, Kuomintang'ın emekçi kitlelerle sıkı ittifakına açıkça karşı çıkan ve komünistlerin Kuomintang'dan atılmasından yana ve Kanton hükümetinin devrimci siyasetine karşı tavır alan küçük bir grubun oluşmasına yol açtı. *Kuomintang II. Kongresinde* (Ocak 1926) *bu sağ kanadın mahkûm edilmesi ve Kuomintang'ın komünistlerle bir mücadele ittifakı yapma zorun-*

[1] Abç. J. St.

luluğunun onaylanması, Kuomintang'ın ve Kanton hükümetinin faaliyetindeki devrimci yanı pekiştirmekte ve proletaryanın Kuomintang'a devrimci desteğini güvence altına almaktadır."[1] (Aynı yerde.)

Buradan çıkan sonuç, Çin devriminin birinci aşamasında komünistlerin Kuomintang'dan çıkmasının ciddi bir hata olacağıdır. Yalnız ne yazık ki, bu karara lehte oy veren Zinovyev, bunu daha bir ay geçmeden unutmuştur. Çünkü daha 1926 Nisanında (bir ay sonra) Zinovyev komünistlerin Kuomintang'dan derhal çıkmasını talep ediyordu.

Çin Komünist Partisi içindeki sapmalar hakkında ve devrimin Kuomintang evresinin atlanmasının caiz olmadığı hakkında:

"Çinli komünistlerin kendi siyasi çizgilerini kendilerinin belirlemesi, aynı ölçüde zararlı iki sapmaya karşı mücadele içinde gelişecektir: Çin proletaryasının bağımsız sınıf görevlerini gözardı eden ve genel demokratik ulusal hareketle şekilsiz bir kaynaşmaya götüren sağ tasfiyeciliğe karşı mücadele, ve *hareketin devrimci-demokratik aşamasını atlayarak* doğrudan proletarya diktatörlüğünün ve sovyet iktidarının görevlerine geçmek isteyen ve böylece *köylülüğü*, Çin ulusal kurtuluş hareketinin bu temel ve tayin edici faktörünü *unutan* aşırı sol görüşlere karşı mücadele."[1] (Aynı yerde.)

Gördüğünüz gibi burada, muhalefetin hem Çin'de devrimin gelişmesinin Kuomintang dönemini atladığını, hem köylü hareketini küçümsediğini ve hem de sovyetler sorununda aceleci davrandığını kanıtlamak için her şey vardır. Meseleyi can evinden vurmaktadır.

Bu karar, Zinovyev, Kamenev ve Troçki'ce biliniyor mu?

Bilindiğini varsaymak gerekir. Hele Komintern Altıncı Plenumu tarafından onun başkanlığı altında alınan ve bizzat kendisi de bu karar lehinde oy kullanan Zinovyev tarafından mutlaka biliniyordur. O halde muhalefet liderleri şimdi dünya komünist hareketinin bu en yüksek organının kararına neden yan çizmektedirler? Neden bu kararı sessizlikle geçiştirmeye çabalamaktadırlar? Çünkü bu karar, Çin

[1] Abç. *J. St.*

devriminin bütün meselelerinde onlara karşı yönelmektedir. Çünkü muhalefetin bugünkü bütün Troçkist anlayışlarını çöpe atmaktadır. Çünkü onlar Komintern'den dönmüşlerdir, çünkü onlar Leninizmden dönmüşlerdir ve şimdi kendi geçmişlerinden korktukları, kendi gölgelerinden korktukları için Komintern VI. Plenumunun kararına ödlekçe yan çizmek zorunda kalmışlardır.

Çin devriminin birinci aşamasıyla ilgili olarak durum böyledir.

Şimdi gelelim Çin devriminin ikinci aşamasına.

İlk aşama, devrimin sivri ucunu esas olarak yabancı emperyalizme karşı yöneltmesiyle karakterize idiyse, ikinci aşamanın karakteristik özelliği de, devrimin sivri ucunu esas olarak iç düşmanlara ve herşeyden önce de feodal ağalara karşı, feodal rejime karşı yöneltmesidir.

Birinci aşama, yabancı emperyalizmin devrilmesi görevini çözmüş müdür? Hayır, çözmemiştir. Bu görevin yerine getirilmesini Çin devriminin ikinci aşamasına miras olarak bırakmıştır. Devrimci kitleleri emperyalizme karşı sadece harekete geçirmekle kalmış, sonra onların hareketini durdurarak bu işi geleceğe bırakmıştır.

Emperyalistleri kovma görevini tam olarak çözmeyi devrimin ikinci aşamasının da başaramayacağı varsayılmalıdır. Bu aşama Çin işçilerinin ve köylülerinin geniş kitlelerinin emperyalizme karşı hareketini daha ileri götürecek, fakat bu işin tamamlanmasını Çin devriminin bir sonraki aşamasına, yani sovyet aşamasına bırakmak zorunda kalacaktır.

Bu da şaşırtıcı değildir. Bizim devrimimizin tarihinde de, başka bir durumda ve başka şartlar altında da olsa, benzer olguların olduğu bilinmiyor mu? Bizim devrimimizin ilk aşamasının, tarım devrimini tamamlama görevini tamamen çözmeyip, bilakis bu görevi devrimin ondan sonraki aşamasına, feodal kalıntıların kökünün kazınması görevini

tamamen ve eksiksiz çözen Ekim Devrimine bıraktığı bilinmiyor mu? Bu nedenle, Çin devrimi ikinci aşamasında tarım devrimini eksiksiz tamamlamayı başaramazsa ve devrimin ikinci aşaması, milyonlarca köylü kitlesini harekete geçirdikten ve feodal kalıntılara karşı seferber ettikten sonra, bu eserin tamamlanmasını, devrimin ondan sonraki aşamasına, sovyet aşamasına bırakırsa, bu hiç de şaşırtıcı olmaz. Ve bu, Çin'de gelecekteki sovyet devrimi açısından bir kazançtan başka bir şey olmayacaktır.

Çin devriminin ikinci aşamasında, devrimci hareketin merkezi apaçık Kanton'dan Vuhan'a kaydığında ve Vuhan'daki devrimci merkezin yanı sıra, Nanking'de karşı-devrimci bir merkez oluştuğunda komünistlerin görevi neydi?

Bu görev, Partiyi, proletaryayı (sendikaları), köylülüğü (köylü birliklerini), genelde devrimi açıktan örgütleme imkanından sonuna kadar yararlanmaktı.

Bu görev, Vuhan Kuomintangcılarını sola, tarım devrimine çekmekti.

Bu görev, Vuhan Kuomintang'ını karşı-devrimle mücadelenin merkezi ve proletarya ve köylülüğün gelecekteki devrimci-demokratik diktatörlüğünün çekirdeği yapmaktı.

Bu siyaset doğru muydu?

Olgular, bu siyasetin, geniş işçi ve köylü kitlelerini devrimi daha da ileriletme ruhuyla eğitmeyi başaran biricik doğru siyaset olduğunu göstermiştir.

O sıralarda muhalefet, derhal işçi ve köylü temsilcileri sovyetlerinin kurulmasını talep ediyordu. Ne var ki bu, maceracılıktan, maceracı bir acelecilikten başka bir şey değildi. Çünkü o sırada derhal sovyetlerin kurulması, gelişmenin bir aşamasını, sol Kuomintang dönemini atlamak anlamına gelecekti.

Neden?

Çünkü, komünistlerle bir ittifak sürdüren Vuhan'daki Kuomintang henüz geniş işçi ve köylü kitlelerinin gözünde

itibarını yitirmemiş ve ipliği pazara çıkmamıştı, burjuva-devrimci bir örgüt olarak bütün olanaklarını henüz tüketmemişti.

Çünkü, kitlelerin kendi tecrübeleri temelinde henüz bu hükümetin işe yaramazlığına, onun devrilmesi gerektiğine ikna olmadıkları bir sırada, sovyetler sloganının ve Vuhan hükümetinin devrilmesi sloganının atılması, aceleci davranmak, kitlelerden kopmak, kendini kitlelerin desteğinden yoksun bırakmak ve böylece bir çuval inciri berbat etmek anlamına gelir.

Muhalefet, kendisinin Vuhan Kuomintang'ının güvenilmezliğini, istikrarsızlığını, devrimci yetersizliğini kavramasının tamamen yeterli olduğunu sanıyor (ki bunu kavramak siyasi bakımdan yetkin bir fonksiyoner için pek zor olmasa gerek), kitlelerin de bütün bunları kavraması için bunun tamamen yeterli olduğunu, Kuomintang'ın yerine sovyetleri geçirmek ve kitleleri kazanmak için bunun tamamen yeterli olduğunu sanıyor. Ama bu, kendi bilincini ve kendi kavrayışını, milyonlarca işçi ve köylü kitlesinin bilinci ve kavrayışı sanan muhalefetin herzamanki "aşırı sol" hatasından başka birşey değildir.

Muhalefet, Parti önde gitmelidir derken haklıdır. Bu temel Marksist bir önermedir, buna uymadan gerçek bir komünist partisi yoktur ve olamaz. Ama bu, gerçeğin sadece bir kısmıdır. Tüm gerçek şudur ki, Parti sadece önde gitmekle kalmayıp, aynı zamanda milyonlarca kitleyi *beraberinde ilerletmek zorundadır*. Milyonlarca kitleyi beraberinde ilerletmeksizin önde gitmek, gerçekte hareketten kopmak anlamına gelir. Önde gitmek, bu arada artçıdan kopmak ve artçıyı beraberinde ilerletmeyi başaramamak – kitlelerin ilerlemesini bir süre için engelleyecek şekilde aceleci davranmaktan başka bir şey değildir. Oysa Leninist önderlik tam da, öncünün artçıyı beraberinde *ilerletmesi*, öncünün kitlelerden *kopmadan* onların önünde gitmesi demektir. Ön-

cünün kitlelerden kopmamasını, ama milyonlarca kitleyi gerçekten beraberinde ilerletebilmesini sağlamak için tayin edici bir önkoşul gerekir, yani *kitlelerin bizzat kendi tecrübeleri temelinde öncünün talimat, direktif ve sloganlarının doğruluğuna ikna olmaları* gerekir.

Muhalefetin talihsizliği tam da şudur ki, o milyonlarca kitleye önderlik etmenin bu basit Leninist kuralını tanımamakta ve tek başına Partinin, tek başına öncünün, milyonlarca kitlenin desteği olmadan devrimi gerçekleştiremeyeceğini, devrimin son tahlilde milyonlarca emekçi kitlesi tarafından "yapıldığını" kavramamaktadır.

Biz Bolşevikler Nisan 1917'de, yakın gelecekte Geçici Hükümeti devirmek ve sovyet iktidarını kurmak zorunluluğuyla karşı karşıya olacağımızı bildiğimiz halde, neden pratiğin sloganı olarak Rusya'da Geçici Hükümet'in devrilmesi ve sovyet iktidarının kurulması sloganını atmadık?

Çünkü hem cephe gerisindeki, hem de cephedeki geniş emekçi kitleleri ve son olarak bizzat sovyetler bile, henüz böyle bir sloganı benimsemeye hazır değillerdi, çünkü onlar hâlâ Geçici Hükümet'in devrimci olduğuna inanıyorlardı.

Çünkü Geçici Hükümet, karşı-devrimi desteklemesinden dolayı henüz cephe gerisinde ve cephede kendisini rezil edip itibarını yitirmemişti.

Lenin Nisan 1917'de Geçici Hükümet'in derhal devrilmesi ve sovyet iktidarının kurulması sloganını atan Petrograd' daki Bagdatyev grubunu neden mahkum etti?

Çünkü Bagdatyev'in girişimi, Bolşevik Partisi'nin milyonlarca işçi ve köylü kitlesinden kopması tehlikesini doğuracak tehlikeli bir acelecilikti.

Siyasette maceracılık, Çin devriminin sorunlarında Bagdatyev siyaseti – Troçkist muhalefetimize şimdi son darbeyi indiren işte budur.

Zinovyev, benim, Bagdatyev siyasetinden söz etmekle

şimdiki Çin devrimiyle Ekim devrimini bir tuttuğumu söylüyor. Bu elbette saçmadır. Birinci olarak, bizzat ben kendim "Günün Konuları Üzerine Notlar" yazımda, "Buradaki benzetme elbette sınırlıdır" kaydını koyarak, "bu benzetmeyi ancak, 1917 Rusya'sıyla bugünkü Çin'in farklı durumları göz önüne alındığında yapılması zorunlu olan tüm ihtiraz kayıtlarıyla birlikte geçerli sayıyorum"[117] demiştim. İkinci olarak, belli bir ülkenin devrimindeki şu ya da bu akımı, şu ya da bu hatayı karakterize ederken, başka ülkelerin devrimleriyle hiç benzetme yapılamayacağını ileri sürmek aptallık olurdu. Yani bir ülkedeki devrim başka ülkelerin devrimlerinden, bu devrimlerle aynı tipte olmasa bile, hiç mi ders almaz? O zaman devrim bilimi nerde kalır?

Aslına bakılırsa, Zinovyev devrimin bir bilimi olabileceğini inkar ediyor. Ekim Devriminden önceki dönemde Lenin'in Çaydze, Tsereteli, Steklov ve diğerlerini 1848 Fransız devrimi döneminin "Louis Blanc siyaseti"yle suçladığı olgu değil midir? Lenin'in "Louis Blanc Siyaseti"[118] makalesini okuyunuz, Lenin'in, 1848 Fransız devrimiyle bizim Ekim Devrimimizin aynı tipte devrimler olmadığını pekâlâ bilmesine rağmen, Ekim devriminden önceki dönemde şu ya da bu politikacının hatalarını karakterize ederken 1848 Fransız devriminden benzetmeler yaptığını görürsünüz. Madem Ekim Devrimi öncesinde Çaydze ve Tsereteli'nin "Louis Blanc siyaseti"nden söz edilebiliyor, neden o zaman Çin'deki tarım devrimi döneminde Zinovyev ve Troçki'nin "Bagdatyev siyaseti"nden söz edilmesin?

Muhalefet, Vuhan'ın devrimci hareketin merkezi olmadığına dair yemin üstüne yemin ediyor. O zaman Zinovyev ne diye Vuhan Kuomintang'ını Çinli Cavaignac'lara karşı mücadelenin merkezi yapmak için, onu "her bakımdan desteklemek gerektiğini" iddia etmiştir? Neden tarım hareketinin en çok geliştiği merkez, başka bir yer değil de Vuhan toprakları olmuştur? Bu yılın başında tarım hareketinin en

çok geliştiği merkezin tam da Vuhan toprakları (Hunan, Hupe) olduğu olgu değil midir? Neden kitleleri kucaklayan bir tarım hareketinin olmadığı Kanton "devrimin hareket üssü" (Troçki) olarak adlandırılabiliyor da, toprakları üzerinde tarım devriminin başlayıp geliştiği Vuhan'ın devrimci hareketin merkezi, "hareket üssü" olarak görülmemesi gerekiyor? O zaman muhalefetin, Komünist Partisi'nin Vuhan Kuomintang'ı ve Vuhan hükümeti içinde kalmasını istemesi nasıl açıklanmalı? Yoksa muhalefet 1927 Nisanında "karşı-devrimci" bir Vuhan Kuomintang'ıyla blok oluşturulmasını mı savunmuştur? Muhalefetin bu "unutkanlığı" ve kafasızlığı nerden geliyor?

Muhalefet, Vuhan Kuomintang'ıyla kurulan blokun ömrünün kısa olmuş olmasından dolayı gizli bir sevinç duyuyor ve Komintern'in Çin komünistlerini Vuhan Kuomintang'ının başarısızlığa uğrama olasılığına karşı uyarmadığını ileri sürüyor. Muhalefetin sevinçle ellerini oğuşturmasının sadece onun siyasi iflasını gösterdiğini tanıtlamaya gerek yoktur. Muhalefet, besbelli, sömürge ülkelerde milli burjuvaziyle kurulan blokların uzun ömürlü olacağını sanıyor. Fakat ancak Leninizmle zerre kadar ilgisi kalmayan insanlar böyle düşünebilir. Eğer bugünkü aşamada Çin'de feodal ağalar ve emperyalizm devrime üstün gelmişse, bu düşman güçlerin baskısı Vuhan Kuomintang'ının sağa çark etmesine ve Çin devriminin geçici bir yenilgiye uğramasına yol açmışsa, buna ancak bozgunculuk hastalığına tutulanlar sevinebilir. Muhalefetin, Komintern'in Çin Komünist Partisi'ni Vuhan Kuomintang'ının başarısızlığa uğrama olasılığına karşı uyarmadığı iddiasına gelince, bu, muhalefetin deposunda fazlasıyla bulundurduğu alışılmış iftiralarından biridir.

İzninizle, muhalefetin iftiralarını çürütmek için bazı belgeler aktarmak istiyorum.

İlk belge, Mayıs 1927'den:

"Kuomintang'ın iç siyasetinde en önemli nokta şimdi 'Tüm iktidar köydeki köylü birliklerine ve komitelerine' sloganı altında tarım devriminin bütün eyaletlerde, bunlar arasında özellikle Kvantung'da da, sistematikman geliştirilmesidir. *Devrimin ve Kuomintang'ın başarıları için temel budur.* Çin'de emperyalizme ve onun ajanlarına karşı kapsamlı ve güçlü bir siyasi ve askeri ordunun üzerinde kurulması gereken temel budur. Topraklara el koyma sloganı, güçlü bir tarım hareketinin olduğu Hunan, Kvantung vb. gibi eyaletler için pratikte tamamen günceldir. *Bu olmadan tarım devriminin gelişmesi imkansızdır*[1] ...

Derhal devrimci köylü ve işçilerden oluşan, mutlak güvenilir kumanda kadrosuna sahip sekiz ya da on tümen örgütlemeye başlanmalıdır. Bu hem cephelerde hem de cephe gerisinde güvenilmez ordu birliklerinin silahsızlandırılması için Vuhan'ın muhafız kıtası olacaktır. Bu husus geciktirilmeye gelmez.

Cephe gerisinde ve Çang Kay-şek birlikleri arasında yürütülen parçalama faaliyetine hız verilmeli ve çiftlik sahiplerinin egemenliğinin özellikle dayanılmaz olduğu Kvantung'daki ayaklanan köylülere yardım edilmelidir."

İkinci belge, yine 1927 Mayısına aittir:

"*Tarım devrimi olmadan zafer imkansızdır. O olmadan Kuomintang Merkez Komitesi güvenilmez generallerin oyuncağı haline gelecektir.* Aşırılıklara karşı mücadele edilmelidir, ama asker kullanarak değil, köylü birliklerinden yararlanarak. Biz kesinlikle topraklara fiilen tabandan el konmasına taraftarız. Tan Ping-şan'ın gezisiyle ilgili kaygılar belli ölçüde haklıdır. İşçi ve köylü hareketinden kopmamak, tersine onu her yönden desteklemek gerekir. *Yoksa davayı dinamitlemiş olursunuz.*

Kuomintang Merkez Komitesinin bazı eski önderleri olaylar karşısında korkuya kapılıyor, yalpalıyor ve uzlaşıyorlar. Kuomintang Merkez Komitesine tabandan daha fazla yeni köylü ve işçi önderi almak gerekir. *Onların cesur sesi eskilere kararlılık aşılayacak ya da eskiler hurdaya çıkarılacaktır.* Kuomintang'ın şimdiki yapısı değiştirilmelidir. Kuomintang yönetimi mutlaka yenilenmeli ve tarım devriminde kendini göstermiş yeni önderlerle takviye edilmelidir. Kuomintang'ın tabanı ise genişletilmeli, milyonlarca üyesi olan işçi ve köylü birliklerinin üyeleriyle takviye edilmelidir. *Bu yapılmazsa, Kuomintang hayattan kopma ve her türlü otoritesini yitirme tehlikesiyle karşı karşıya kalır.*

Güvenilmez generallere bağımlılığa son verilmelidir. 20 bin kadar komünisti, buna ek olarak Hunan ve Hupe'den 50 bin kadar da devrimci işçi ve köylüyü seferber edin, birkaç yeni kolordu kurun, harp akademisi öğrenci

[1] Abç. *J. St.*

lerinden yararlanın ve *iş işten geçmeden kendi güvenilir ordunuzu örgütleyin. Bu yapılmazsa, yenilgilere karşı hiçbir garanti olmaz.* Bu zor bir iştir, ama başka yolu yoktur.

Komünist olmayan ünlü Kuomintangcıların başkanlığında bir Devrimci Savaş Mahkemesi örgütleyin. *Çang Kay-şek'le ilişkisi olan ya da askerleri halka karşı, işçi ve köylülere karşı kışkırtan subayları cezalandırın.* İş sadece ihtarlarla kalmamalıdır. Harekete geçilmelidir. *Alçaklar cezalandırılmalıdır. Kuomintangcılar, devrimci Jakobenler olmayı öğrenmedikleri taktirde halk ve devrim için kaybolup gideceklerdir.*[1]

Gördüğünüz gibi, Komintern olayları önceden görmüş, tehlikelere zamanında işaret etmiş ve Kuomintangcılar devrimci Jakobenler olmayı başaramadıkları takdirde, Vuhan Kuomintang'ının yıkılacağını Çin komünistlerine önceden söylemiştir.

Kamenev, Çin devriminin yenilgisinde kabahatin Komintern'in siyasetinde olduğunu, bizim "Çin'deki Cavaignac'ları yetiştirdiğimizi" açıkladı. Yoldaşlar, Partimiz hakkında ancak Partiye karşı suç işlemeye hazır biri böyle konuşabilir. 1917 Temmuz yenilgisi döneminde, Rus Cavaignac'ları sahneye çıktıklarında Bolşevikler hakkında Menşevikler aynen böyle konuşmuşlardı. Lenin, "Şiarlar Üzerine"[1] makalesinde, Temmuz yenilgisinin "Cavaignac'ların zaferi" olduğunu yazmıştı. Menşevikler o zaman kıyameti koparmışlar ve Rus Cavaignac'larının ortaya çıkmasında suçun Lenin'in siyasetinde olduğunu iddia etmişlerdi. Yoksa Kamenev de, 1917 Temmuz yenilgisi döneminde Rus Cavaignac'larının ortaya çıkmasında suçun Lenin'in siyasetinde, Partimizin siyasetinde olduğuna, bunda başka bir şeyin rol oynamadığına mı inanıyor? Menşevik bayları taklit etmek Kamenev'e yakışır mı? (*Gülüşmeler.*) Doğrusu muhalefetten yoldaşların bu kadar düşebileceklerini sanmıyordum...

Bilindiği gibi 1905 devrimi yenilgiye uğradı. Bu yenilgi, Çin devriminin şimdiki yenilgisinden daha ağırdı. O sırada

[1] Abç. *J. St.*

Menşevikler, 1905 devriminin yenilgisinde suçun Bolşeviklerin aşırı devrimci taktiğinde olduğunu iddia etmişlerdi. Kamenev, burada da devrimimizin tarihinin Menşevik yorumunu kendine örnek aldığını ve Bolşeviklere dil uzattığını düşünmüyor mu?

Bavyera Sovyet Cumhuriyeti'nin yenilgisini nasıl açıklamak gerekir? Kimbilir belki de sınıf güçlerinin ilişkisiyle değil de, Lenin'in siyasetiyle?

Macar Sovyet Cumhuriyeti'nin yenilgisini nasıl açıklamak gerekir? Kimbilir, belki de sınıf güçlerinin ilişkisiyle değil de, Komintern'in siyasetiyle?

Nasıl olur da insan, şu ya da bu partinin taktiğinin sınıf güçlerinin ilişkisini ortadan kaldırabileceğini ya da tersine çevirebileceğini iddia edebilir? Bizim 1905 yılındaki siyasetimiz doğru muydu, değil miydi? O sırada niçin yenilgiye uğradık? Muhalefetin siyaseti uygulansaydı, Çin'de devrimin, gerçekte olduğundan daha da çabuk yenilgiye uğrayacağını olgular kanıtlamıyor mu? Sorarım size, devrimde sınıf güçlerinin ilişkisini gözardı eden ve her şeyi, sırf şu ya da bu partinin taktiğiyle açıklamaya kalkışan kişilere ne demek gerekir? Bu gibiler için söylenecek tek şey, onların Marksizmle hiçbir ilgisinin kalmadığıdır.

Sonuçlar. Muhalefetin ana hataları:

1. Muhalefet, Çin devriminin karakterini ve perspektiflerini kavramıyor.

2. Muhalefet, Çin'deki devrimle Rusya'daki devrim arasındaki farkı, sömürge ülkelerdeki bir devrimle emperyalist ülkelerdeki bir devrim arasındaki farkı görmüyor.

3. Muhalefet, sömürge ülkelerde devrimin ilk aşamasında milli burjuvaziye karşı tutum sorununda Leninist taktikten kopuyor.

4. Muhalefet, komünistlerin Kuomintang'a katılması sorununu kavramıyor.

5. Muhalefet, öncü (Parti) ile artçı (milyonlarca emekçi

kitlesi) arasındaki ilişki sorununda, Leninist taktiğin temellerini çiğniyor.

6. Muhalefet, Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesinin VI. ve VII. Plenumlarının kararlarını çiğniyor.

Muhalefet, son derece yüksek perdeden Çin sorunundaki kendi siyasetini övüyor ve eğer bu siyaset uygulansaydı bugün Çin'in daha iyi durumda olacağını iddia ediyor. Doğrusu, muhalefetin işlediği kaba hatalara bakılırsa, Çin Komünist Partisi'nin, muhalefetin anti-Leninist maceracı siyasetini benimsemesi halinde, kaçınılmaz olarak çıkmaza gireceğini kanıtlamaya bile gerek yok.

Komünist Partisi Çin'de kısa zamanda 5000-6000 kişilik küçük bir gruptan 60 000 üyeli bir kitle partisi haline geldiyse; bu süre içinde 3 milyon kadar proleteri sendikalarda örgütlemeyi başardıysa; milyonlarca ve milyonlarca köylü kitlesini uykudan uyandırmayı ve on milyonlarca köylüyü devrimci köylü birliklerinde toplamayı başardıysa; Çin Komünist Partisi bu süre içinde ulusal orduların koca koca tümenlerini ve alaylarını kendi tarafına çekmeyi başardıysa; Çin komünist Partisi bu süre içinde, proletaryanın hegemonyasını bir özlem olmaktan çıkarıp gerçek haline getirdiyse – Çin Komünist Partisi kısa zamanda bütün bu başarıları kazanmışsa, bunun nedeni, başka şeylerin yanı sıra, Çin Komünist Partisi'nin Lenin'in çizdiği yolu, Komintern' in gösterdiği yolu izlemiş olmasıdır.

Söylemeye gerek yok ki, muhalefetin siyasetiyle, hatalarıyla, sömürge devriminin sorunlarındaki anti-Leninist çizgisiyle, Çin devriminin bütün bu başarıları ya hiç olmazdı ya da gayet az olurdu.

Bundan olsa olsa "aşırı solcu" dönekler ve maceracılar kuşku duyabilir.

III.
İngiliz-Sovyet Birlik Komitesi[20]

İngiliz-Sovyet Komitesi sorunu. Muhalefet bizim güya İngiliz-Sovyet Komitesine bel bağladığımızı iddia ediyor. Bu doğru değildir, yoldaşlar. Bu, müflis muhalefetin pek sık başvurduğu iftiralardan biridir. Bütün dünya biliyor ve bu yüzden muhalefetin de bilmesi gerekir ki, biz umutlarımızı İngiliz-Sovyet Komitesine değil, dünya devrimci hareketine ve sosyalist inşamızın başarılarına bağlıyoruz. Muhalefet, İngiliz-Sovyet Komitesine bel bağlamış olduğumuzu ya da bağladığımızı söylerken Partiyi aldatmaktadır.

Nedir İngiliz-Sovyet Komitesi? İngiliz-Sovyet Komitesi, sendikalarımızın İngiliz sendikalarıyla, reformist sendikalarla, gerici sendikalarla bağlantı biçimlerinden biridir. Bugün Avrupa'daki işçi sınıfını devrimcileştirme çalışmamız üç kanaldan yürüyor:

a) Komintern kanalıyla, ivedi görevi, işçi hareketi içindeki reformist politik önderliği bertaraf etmek olan komünist seksiyonlar aracılığıyla;

b) Kızıl Sendikalar Enternasyonali kanalıyla, ivedi görevi, sendikalardaki gerici işçi aristokrasisini altetmek olan sendikalardaki devrimci azınlıklar aracılığıyla;

c) Kızıl Sendikalar Enternasyonali ve onun seksiyonlarının sendikalardaki işçi aristokrasisini tecrit etme mücadelesini kolaylaştırabilecek araçlardan biri olarak, İngiliz-Sovyet Birlik Komitesi aracılığıyla.

İlk iki kanal, sınıflar ve sınıflı toplum var olduğu sürece, komünistler için elzem olan esas ve sürekli kanallardır. Üçüncüsü sadece geçici, yardımcı, arızi bir kanaldır ve bu yüzden istikrarlı olmayan, daima güvenilir olmayan ve zaman zaman da hatta hiç mi hiç güvenilmez bir kanaldır. Üçüncü kanalı ilk ikisiyle bir tutmak, işçi sınıfının çıkar-

larına, komünizme aykırı davranmak demektir. Durum bu iken, nasıl olur da İngiliz-Sovyet Komitesine bel bağladığımız zırvalanabilir?

İngiliz-Sovyet Komitesini oluşturmakla biz, İngiltere'nin örgütlü işçi yığınlarıyla açık bağ kurmayı hedefliyorduk.

Ne için?

Birincisi, sermayeye karşı işçilerin birleşik cephesinin yaratılmasını kolaylaştırmak ya da en azından, gerici sendika önderlerinin böyle bir cephenin yaratılmasına karşı mücadelesini zorlaştırmak için.

İkincisi, genelde emperyalist savaş tehlikesine karşı ve özelde bir müdahale tehlikesine karşı işçilerin birleşik cephesinin yaratılmasını kolaylaştırmak ya da en azından, gerici sendika önderlerinin böyle bir cephenin oluşturulmasına karşı mücadelesini zorlaştırmak için.

Genelde Komünistlerin gerici sendikalarda çalışması caiz midir?

Bu, yalnızca caiz değil, bilakis bazen kesinlikle elzemdir, çünkü gerici sendikalarda milyonlarca işçi vardır, ve komünistlerin bu sendikalar girmeyi, yığınlara giden yolu bulmayı ve onları komünizme kazanmayı reddetme hakkı yoktur.

Lenin'in "'Sol' Komünizm — Bir Çocukluk Hastalığı"[21] kitabını okuyunuz, göreceksiniz ki Lenin'ci taktik komünistleri gerici sendikalarda çalışmayı reddetmemekle yükümlendirmektedir.

Gerici sendikalarla geçici anlaşmalara, sendikal sorunlarla ya da politik sorunlarla ilgili anlaşmalara girmek caiz midir?

Bu, yalnızca caiz değil, bilakis bazen kesinlikle elzemdir. Batıdaki sendikaların çoğu durumda gerici olduğunu herkes bilir. Ama sorun hiç de bu değildir. Sorun bu sendikaların *kitle* sendikaları olmasıdır, bu sendikalar aracılığıyla kitlelere ulaşabilmenin mümkün olmasıdır. Önemli olan, böylesi

anlaşmaların komünistlerin devrimci ajitasyon ve propaganda özgürlüğünü kısıtlamaması, sınırlamaması, böylesi anlaşmaların, reformistlerin saflarını dağıtmayı ve hâlâ gerici önderlerin peşinden giden işçi yığınlarını devrimcileştirmeyi kolaylaştırmasıdır. Bu koşullar altında, gerici kitle sendikalarıyla geçici anlaşmalar yalnızca caiz değil, bilakis bazen kesinlikle elzemdir.

Bu konuda Lenin şöyle der:

"'Saf' proletarya, proleterden (geçiminin yarısını işgücünü satarak kazanan) yarı-proletere, yarı-proleterden küçük köylüye (ve küçük zanaatçıya, ev işçisine, genelde küçük mülk sahibine), küçük köylüden orta köylüye vb. olağanüstü çok çeşitli geçiş tipleriyle çevrili olmasaydı; bilakis proletaryanın kendi içinde az ya da çok gelişmiş katmanlar şeklinde bir bölünme, hemşerilere göre, mesleki gruplara göre, bazen mezheplere göre vb. bölünmeler olmasaydı, kapitalizm kapitalizm olmazdı. *Ama tüm bunlardan proletaryanın öncüsü için, onun sınıf bilinçli kesimi için, komünist partisi için, mutlak bir kaçınılmazlıkla, manevra yapma, çeşitli proleter gruplarla, işçilerin ve küçük mülk sahiplerinin çeşitli partileriyle anlaşmalar yapma, uzlaşmalar yapma zorunluluğu, mutlak zorunluluğu doğmaktadır.*[1] Önemli olan yalnızca, bu taktiği, proleter sınıf bilincinin *genel* seviyesini, devrimci ruhu, mücadele etme ve yenme yeteneğini düşürecek değil, yükseltecek biçimde uygulamayı bilmektir." (4. baskı, cilt 31, s. 55/56, Rusça.)

Ve dahası var:

"Henderson, Clynes, MacDonald ve Snowden'lerin iflâh olmaz derecede gerici oldukları doğrudur. Bunların, iktidara geçmek istedikleri (ama bu yolda, geçerken değinelim ki, burjuvaziyle koalisyonu yeğledikleri), aynı eski burjuva kurallarına göre ülkeyi 'yönetmek' istedikleri, bir kez iktidara geldiklerinde kaçınılmaz olarak Scheidemann ve Noske'ler gibi davranacakları da doğrudur. Bütün bunlar doğrudur. *Ama bundan kesinlikle, bunları desteklemenin devrime ihanet olduğu sonucu çıkmaz; bundan çıkacak sonuç daha ziyade, işçi sınıfı devrimcilerinin, devrimin çıkarı için bu baylara belirli ölçüde parlamenter destek sağlamaları gerektiğidir.*" [1] (Aynı yerde, s. 62, Rusça.)

Muhalefetin talihsizliği, Lenin'in bu talimatlarını kavramaması ve kabul etmemesi ve Lenin'ci politika yerine, sen-

[1] Abç. J. St.

dikaların gerici karakteri hakkında "aşırı sol" gevezeliği yeğlemesidir.

İngiliz-Sovyet Komitesi ajitasyon ve propagandamızı kısıtlıyor mu, kısıtlayabilir mi? Hayır, kısıtlayamaz. İngiliz işçi hareketinin önderlerinin gerici niteliğini, İngiliz işçi sınıfı kitleleri önünde bu önderlerin ihanetini açığa çıkararak her zaman eleştirdik ve eleştireceğiz. Genel Konsey'in gerici faaliyetini daima açıkça ve acımasızca eleştirdiğimiz gerçeğini varsın muhalefet çürütmeye çalışsın.

Bize, bu eleştirinin, İngilizlerin İngiliz-Sovyet Komitesini dağıtmalarına yol açabileceği söyleniyor. Varsın dağıtsınlar. Sorun işin kopmaya varıp varmayacağı değildir. Sorun, kopmanın hangi sorun üzerinde olacağı, kopma ile hangi fikrin sergileneceği sorunudur. Şimdi sorun genelde savaş, özelde de müdahale tehdididir. İngilizler ayrılmaya yol açarlarsa, işçi sınıfı, İngiliz işçi hareketinin gerici önderlerinin, emperyalist hükümetlerinin savaşı örgütlemesine karşı *direniş göstermek istemedikleri* için ayrılığa yol açtıklarını bilecektir. Bu koşullar altında İngilizlerin yolaçtığı bir ayrılığın, komünistlerin Genel Konseyi teşhir etme çalışmasını kolaylaştıracağına hemen hiç kuşku yoktur, çünkü savaş sorunu şimdi günümüzün temel sorunudur.

Muhtemelen ayrılmaya cesaret edemeyeceklerdir. Ama bu ne anlama gelecektir? Bu, bizim eleştiri özgürlüğümüzü, İngiliz işçi hareketinin gerici önderlerini eleştirme özgürlüğümüzü, eleştirmeye devam etme, ihanetlerini ve sosyal-emperyalizmlerini geniş kitleler önünde teşhir etme özgürlüğümüzü güvence altına aldığımız anlamına gelecektir. Bu, işçi hareketi için iyi mi olacaktır? Kötü olmayacağını sanıyorum.

İşte, yoldaşlar, İngiliz-Sovyet Komitesi sorununa ilişkin tavrımız budur.

IV

Savaş Tehlikesi Ve SSCB'nin Savunulması Üzerine

Savaş sorunu. Her şeyden önce, Zinovyev ve Troçki'nin, Partimizin VIII. Kongresinde benim güya "Askeri Muhalefet"e dahil olduğum yolundaki tamamen yanlış, olgularla uyuşmayan iddiasını çürütmem gerekiyor. Bu kesinlikle doğru değildir, yoldaşlar. Bu, Zinovyev ve Troçki'nin, yapacak daha başka bir şey bulamadıkları için ortaya attıkları bir iftiradır. Önümde stenogram var, buradan o zaman Lenin'le birlikte benim açıkça, "Askerî Muhalefet" denilen şeye karşı çıkmış olduğum anlaşılıyor. Ne de olsa VIII. Parti Kongresine katılmış olanlar var burada, ve onlar benim VIII. Parti Kongresinde "Askerî Muhalefet" e karşı çıkmış olduğumu doğrulayacaklardır. "Askerî Muhalefet"e belki de Troçki'nin istediği kadar kuvvetli karşı çıkmadım, çünkü Askerî Muhalefet içinde cephede onlarsız yapamayacağımız mükemmel fonksiyonerler olduğu görüşündeydim; ama Askerî Muhalefete kararlılıkla karşı çıktığım ve ona karşı mücadele ettiğim, ancak Zinovyev ve Troçki gibi iflâh olmaz kişilerin yadsıyabileceği bir *olgudur.*

VIII. Parti Kongresinde tartışma ne hakkındaydı? Gönüllü ilkesine ve gerillacılığa bir son vermek zorunluluğu hakkında, demir disiplinli, gerçek, düzenli bir işçi-köylü ordusu yaratma zorunluluğu hakkında, bu amaçla askeri uzmanları işin içine çekme zorunluluğu hakkındaydı.

Düzenli ordu ve demir disiplin yandaşları tarafından sunulan bir karar tasarısı vardı. Lenin, Sokolnikov, Stalin ve diğerleri bu tasarıdan yanaydı. Bir başka tasarı daha vardı, ordudaki gerillacılık unsurlarını korumaktan yana olanların sunduğu V. Simirnov'un tasarısı. V. Smirnov, Safarov, Voroşilov, Pyatakov ve diğerleri bu tasarıdan yanaydı.

İşte konuşmamdan parçalar:

"Burada değinilen bütün sorunlar, Rusya'da sıkı disiplinli, düzenli bir ordu olacak mıdır, olmayacak mıdır sorusuna çıkıyor.

Altı ay önce, eski çarlık ordusunun çöküşünden sonra, kötü örgütlenmiş, kollektif biçimde yönetilen ve emirlere her zaman uymayan yeni bir gönüllüler ordumuz vardı. Bu, Antant'ın saldırıya geçtiği dönemdi. Ordu — eğer tamamen değilse — esas olarak işçilerden oluşuyordu. Bu gönüllüler ordusunda disiplin yetersiz olduğundan, emirler her zaman yerine getirilmediğinden ve ordunun yönetimi içinde dezorganizasyon hakim olduğundan, Kraznov Güneyden başarıyla ilerlerken, biz yenilgiye uğramış ve Kazan'ı düşmana bırakmıştık... Bir gönüllüler ordusunun tehlikelere dayanamayacağını, bir başka ordu, eğer disiplinin ruhuna işlediği, iyi örgütlenmiş bir siyasi şubeye sahip, ilk emirde düşmana karşı yürüyebilecek düzenli bir ordu kurmazsak, Cumhuriyetimizi savunamayacağımızı olgular kanıtlamaktadır.

Ordumuzun çoğunluğunu oluşturan unsurlar işçi değil köylü unsurlardır ve bu unsurların, sosyalizm için kendi istekleriyle mücadele etmeyeceklerini söylemek zorundayım. Bir dizi olgu buna işaret etmektedir. Cephe gerisindeki ve cephelerdeki birden fazla isyan, cephelerdeki bir dizi taşkınlıklar, ordumuzda çoğunluğu oluşturan proleter olmayan unsurların kendi istekleriyle komünizm uğruna savaşmayacaklarını göstermektedir. Bu nedenle bizim görevimiz, bu unsurları demir bir disiplin ruhuyla eğitmek, bunların sadece cephe gerisinde değil cephelerde de proletaryanın önderliğine güvenmelerini sağlamak, onları ortak sosyalizm davamız için savaşmaya zorlamak ve savaş süresince ülkeyi savunabilecek, gerçek, düzenli bir ordunun inşasını tamamlamaktır.

İşte sorun böyledir.

...Ya sıkı disiplinli, düzenli, gerçek bir İşçi-Köylü Ordusu kurarız, ve cumhuriyeti savunuruz, ya da bunu yapamayız, ve o zaman da davamız mahvolur.

...Smirnov tarafından önerilen taslak, orduda disiplini ancak baltalayabileceğinden ve düzenli bir ordunun kurulmasını olanaksız kıldığından, kabul edilebilecek nitelikte değildir."[22]

Olgular bunlardır, yoldaşlar.

Görüyorsunuz, Troçki ve Zinovyev yine iftiralar saçmışlardır ortalığa.

Devam. Kamenev burada, son dönemde, son iki yılda, eskiden uluslararası alanda sahip olduğumuz moral sermayeyi israf ettiğimizi ileri sürdü. Bu doğru mudur? Elbette

doğru değildir! Zerre kadar bile doğru değildir!

Kamenev, nüfusun hangi katmanlarını kastettiğini, Doğunun ve Batının hangi nüfus katmanları arasında etki yitirdiğimizi ya da kazandığımızı söylemedi. Oysa biz Marksistler için tayin edici olan tam da bu sorudur. Örneğin Çin'i alalım. Çin işçileri ve köylüleri nezdinde sahip olduğumuz moral sermayeyi yitirdiğimiz iddia edilebilir mi? Açıktır ki, edilemez. Son zamanlara kadar Çin işçilerinin ve köylülerinin milyonluk kitleleri, bizim hakkımızda pek az şey biliyorlardı. Son zamanlara kadar SSCB'nin otoritesi Çin toplumunun dar bir üst çevresiyle, Kuomintang liberal aydınlarının dar çevresiyle, Feng Yu-siyang gibi şahsiyetlerle, Kanton generalleriyle vb. sınırlıydı. Şimdi durum temelli değişmiştir. Bugün SSCB, Çin işçilerinin ve köylülerinin milyonluk kitlelerinin gözünde, dünyadaki her gücün, her politik partinin pekâlâ gıpta edebileceği bir otoriteye sahiptir. Buna karşılık ama Çin'in liberal aydınlarının gözünde, her türden generallerin vb. gözünde SSCB'nin otoritesi önemli ölçüde düşmüştür, ve hatta bu sonuncuların birçoğu SSCB'ne karşı mücadele vermeye başlıyor. Ama bunda şaşılacak ne var, ve kötü olan ne var? SSCB'nden, Sovyet Hükümetinden, Partimizden, ülkemizin Çin toplumunun *bütün katmanları nezdinde* moral otoriteye sahip olması istenebilir mi? Mankafa liberallerden başka bunu Partimizden, Sovyet iktidarından kim isteyebilir ki? Bizim için hangisi iyi: Çin'deki liberal aydınlar ve her türlü gerici generaller nezdinde otoriteye sahip olmak mı, yoksa Çin işçilerinin ve köylülerinin milyonluk kitleleri nezdinde otoriteye sahip olmak mı? Uluslararası durumumuz açısından, dünyanın her yerinde devrimin gelişmesi açısından hangisi tayin edicidir: *Çin toplumunun liberal-gerici çevreleri içinde SSCB'nin otoritesinin apaçık azalması ile emekçilerin milyonluk kitleleri arasında SSCB'nin otoritesinin artması mı, yoksa nüfusun geniş kitleleri arasında moral ağırlığı-*

mızın azalması ile bu liberal-gerici çevreler arasında otoriteye sahip olmak mı? Kamenev'in iddiasında çok yanıldığını anlamak için bu soruyu salt sormak yeterlidir...

Ya Batıda? Batının proleter katmanları nezdinde sahip olduğumuz moral sermayeyi tükettiğimiz söylenebilir mi? Açıktır ki söylenemez. Örneğin proletaryanın Viyana'daki en son eylemleri, İngiltere'de genel grev ve madencilerin grevi, Almanya'da, Fransa'da binlerce işçinin SSCB'ni savunmak için yaptıkları gösteriler neyi gösteriyor? İşçi sınıfının milyonluk kitlelerinin gözünde proletarya diktatörlüğünün moral ağırlığının azaldığını mı gösteriyor? Elbette değil! Tersine, Batının işçileri nezdinde SSCB'nin moral ağırlığının arttığını ve sağlamlaştığını, Batıdaki işçilerin burjvazileriyle "Rus usulü" mücadele etmeye başladığını gösteriyor.

Hiç kuşku yok ki, pasifist ve liberal-gerici burjuvazinin belli katmanlarında, özellikle de 20 "şöhretli" terörist ve kundakçının kurşuna dizilmesiyle[21] bağıntı içinde, SSCB'ye karşı düşmanlık büyümektedir. Ama Kamenev'in, gerçekten de, burjuvazinin liberal-gerici pasifist çevrelerinin görüşüne, Batının geniş proleter yığınlarının görüşünden daha çok değer vermesi mi gerekir? Yirmi "şöhretli"nin kurşuna dizilmesinin, gerek bizde SSCB'nde, gerek Batıda geniş işçi yığınları tarafından büyük takdirle karşılandığı gerçeğini kim yadsıyabilir? "Ettiklerini buldular, alçaklar!" – İşte 20 "şöhretli"nin kurşuna dizilmesi işçi mahallelerinde bu sözlerle karşılandı.

Aramızda ne kadar yumuşak davranırsak bizim için o kadar iyi olacağını iddia eden belli türden insanlar olduğunu biliyorum. Bunlar bize şöyle diyorlar: "İngiltere onunla ilişkilerini kopardığı zaman SSCB'nde işler iyi gidiyordu; Voikov katledildiği zaman daha da iyileşti; ama Voikov'un suikaste uğramasına yanıt olarak, diş gösterip 20 "şöhretli" karşı-devrimciyi kurşuna dizdiğimiz zaman işler kötü-

leşti; 20 "şöhretli"yi kurşuna dizmeden önce Avrupa'da bize duygudaşlık ve sempati gösteriyorlardı; kurşuna dizdikten sonra bu sempati yok oldu ve bizi Avrupa kamuoyunun istediği gibi iyi çocuklar olmamakla suçlamaya başladılar."

Bu gerici-liberal felsefeye ne demeli? Bu konuda söylenebilecek tek şey, bu felsefe sahiplerinin, SSCB'yi dişsiz-tırnaksız, silahsız, düşmanlarının ayaklarına kapanmış ve onlara teslim olur durumda görmek istedikleridir. Bir zamanlar resimleri sürekli sigara paketlerini süsleyen "kanayan" bir Belçika vardı. Neden "kanayan" bir SSCB olmasın – o zaman herkes ona sempati duyar ve acırdı. Hayır, bin kez hayır, yoldaşlar! Biz buna katılmıyoruz. SSCB'ye duydukları "sempati"leriyle tüm bu liberal-pasifist filozofların cehenneme kadar yolu var. Eğer emekçilerin geniş kitlelerinin sempatisine sahipsek, gerisi peşinden gelecektir, ve eğer mutlaka birinin "kanaması" gerekiyorsa, zalimce darbeler altında ezilen ve "kanayan"ın SSCB değil, bir burjuva ülkesi olmasını sağlamak için her şeyi yapacağız.

Savaşın kaçınılmazlığı sorunu. Zinovyev burada, Buharin'in tezlerinde savaş "ihtimali"nden ve "kaçınılmazlığı" ndan söz edildiğini, ama mutlak kaçınılmazlığından söz edilmediğini iddia ederken adamakıllı hiddetlendi. Böyle bir formülasyonun partinin kafasını karıştırabileceğini iddia etti. Bunun üzerine Zinovyev'in "Gelecek Savaşın Çerçevesi" başlıklı makalesini alıp baştan sona okudum. Ve ne gördüm? Gördüm ki, Zinovyev'in makalesinde savaşın kaçınılmaz *hale gelmiş olduğuna* dair tek söz, mübalağasız tek söz yok. Zinovyev'in makalesinde yeni bir savaşın *mümkün* olduğundan söz ediliyor. Bir savaşın *mümkün* olduğunu tanıtladığı kocaman bir bölüm var. Bu bölüm şu cümleyle kapanıyor: "Bu yüzden Bolşeviklerin, Leninistlerin, şimdi yeni bir savaşın mümkün olduğunu düşünmeleri haklı ve zorunludur." (*Genel gülüşmeler.*) Lütfen dikkat ediniz, yoldaşlar – yeni bir savaşın *mümkün olduğunu "düşünmek"*.

Zinovyev'in makalesinin bir yerinde savaşın kaçınılmaz "hale gelmekte olduğu" söyleniyor, ama savaşın halihazırda kaçınılmaz *hale gelmiş olduğuna* dair tek söz, mübalağasız tek söz yok. Ve bu adam, savaşın muhtemel ve kaçınılmaz hale gelmiş olduğunu söyleyen Buharin'in tezlerini suçlama – en hafif şekilde nasıl ifade etmeli? – cüretini gösteriyor.

Şimdi savaşın "mümkün" olduğunu söylemek ne anlama gelir? Bu bizi en az yedi yıl geri atmak demektir, çünkü daha yedi yıl önce Lenin, SSCB ile kapitalist dünya arasında bir savaşın mümkün olduğunu söylemişti. Zinovyev çoktan bilinen gerçekleri yinelemeye ve geriye doğru gidişini yeni bir şey olarak ortaya koymaya niye gerek duydu?

Şimdi savaşın kaçınılmaz hale gelmekte olduğunu söylemek ne anlama gelir? Bu bizi en az dört yıl geri atmak demektir, çünkü biz daha Curzon Ultimatomu[24] döneminde, savaşın kaçınılmaz hale gelmekte olduğunu söylemiştik.

Nasıl oldu da, daha dün savaş hakkında, savaşın kaçınılmaz hale gelmiş olduğuna dair tek söz içermeyen böyle karışık ve tamamen saçma bir makale yazmış olan Zinovyev, Buharin'in savaşın kaçınılmazlığına ilişkin açık ve kesin tezlerine saldırmaya cüret edebilmiştir? Bu ancak, Zinovyev dün ne yazdığını unutmuş olduğu için olabilmiştir. İşin aslı şu ki, Zinovyev, yazdıklarını hemen ertesi gün unutmak üzere yazan şanslı kişilerden biridir. (*Gülüşmeler.*)

Zinovyev burada, tezini savaşın mümkün ve kaçınılmaz olduğu yolunda hazırlaması için Buharin'i Çiçerin yoldaşın teşvik ettiğini iddia etti. Soruyorum: bugün savaşın zaten kaçınılmaz hale geldiği bir zamanda, savaşın mümkün olduğuna ilişkin bir makale yazmaya Zinovyev'i kim teşvik etti? (*Gülüşmeler.*)

Kapitalizmin stabilizasyonu sorunu. Zinovyev burada Buharin'in tezlerine saldırarak, tezlerin stabilizasyon [istikrara kavuşma –ÇN] sorununda Komintern'in tavrından ayrıl-

dığını iddia etti. Bu, kuşkusuz saçmadır. Zinovyev bununla sadece, stabilizasyon sorunundaki, dünya kapitalizmi sorunundaki cehaletini açığa vurdu. Zinovyev, madem ki artık stabilizasyon var, o halde devrim davası yitirilmiştir sanıyor. Kapitalizmin bunalımının ve çöküş hazırlığının, stabilizasyondan çıktığını kavramıyor. Kapitalizmin son zamanlarda tekniğini yetkinleştirdiği ve rasyonalize ettiği ve böylelikle realize edilemeyen muazzam miktarda meta ürettiği olgu değil mi acaba? Kapitalist hükümetlerin gittikçe faşistleşerek işçi sınıfına karşı saldırıya geçtiği ve kendi pozisyonlarını geçici olarak pekiştirdiği olgu değil mi acaba? Bu olgulardan, stabilizasyonun kalıcı bir stabilizasyon haline geldiği sonucu mu çıkar? Elbette değil! Tersine, tam da bu olgular dünya kapitalizminin son emperyalist savaştan önceki bunalımla karşılaştırılamayacak derecede daha derin olan bugünkü bunalımının şiddetlenmesine yol açmaktadır.

Tam da kapitalist hükümetlerin faşistleşmeleri olgusu, kapitalist ülkelerde iç durumun şiddetlenmesine ve işçilerin devrimci eylemlerine yol açmaktadır (Viyana, İngiltere).

Tam da kapitalizmin tekniği rasyonelleştirmesi ve pazarın ememeyeceği muazzam miktarda meta üretmesi olgusu, emperyalistlerin kampında sürüm pazarları, sermaye ihraç pazarları uğruna mücadelenin kızışmasına, yeni bir savaşın, dünyanın bir kez daha yeniden paylaşılmasının önkoşullarının oluşmasına yol açmaktadır.

Kapitalizmin üretim olanaklarının muazzam büyümesinin, dünya pazarının sınırlı kapasitesi ve "nüfuz alanları" nın istikrarı koşullarında pazar mücadelesini kızıştırmasını ve kapitalizmin bunalımını derinleştirmesini kavramak zor mu acaba?

Kapitalizm, eğer işçilerin ücretlerini birkaç kat artırabilseydi, köylülüğün maddi koşullarını ciddi ölçüde iyileştirebilseydi, bu suretle milyonlarca emekçinin satınalma gücünü önemli ölçüde artırabilseydi ve iç pazarın kapasitesini

genişletebilseydi, bu bunalımı giderebilirdi. Ama o zaman kapitalizm kapitalizm olamazdı. Kapitalizm bunu yapamayacağından, kapitalizm "gelirler"ini emekçilerin çoğunluğunun refahını artırmak için değil, daha da büyük "gelirler" elde etmek üzere onların sömürülmelerini yoğunlaştırmak ve az gelişmiş ülkelere sermaye ihraç etmek için kullandığından – işte bu yüzden sürüm pazarları uğruna mücadele, sermaye ihraç pazarları uğruna mücadele, dünyanın ve nüfuz alanlarının yeniden paylaşılması için çılgınca bir mücadeleye, yeni bir emperyalist savaşı daha şimdiden kaçınılmaz kılmış olan bir mücadeleye yol açar.

Neden belli emperyalist çevreler SSCB'ye yan bakıyor ve ona karşı bir birleşik cephe örgütlüyorlar? Çünkü SSCB sürüm ve sermaye ihracı için şahane bir pazardır. Neden bu aynı emperyalist çevreler Çin'e müdahale ediyor? Çünkü Çin sürüm ve sermaye ihracı için şahane bir pazardır. Ve saire, ve benzeri.

İster tek tek emperyalist koalisyonlar arasında, ister SSCB'ye karşı patlak versin, yeni bir savaşın kaçınılmazlığının nedeni ve kaynağı budur.

Muhalefetin talihsizliği, bu basit ve temel şeyleri kavramamasıdır.

Ülkemizin savunulması sorunu. Şimdi izninizle, son sorun üzerinde, muhalefetimizin SSCB'ni nasıl savunma'ya niyetlendiği üzerinde durmak istiyorum.

Yoldaşlar! Şu ya da bu grubun, şu ya da bu akımın, şu ya da bu partinin devrimci özünün denektaşı, yaptığı açıklamalar ve yayınladığı bildiriler değildir. Devrimci özün denektaşı, şu ya da bu grubun, şu ya da bu akımın, şu ya da bu partinin fiiliyatı, pratik faaliyeti, pratik planlarıdır. Ne kadar etkileyici olursa olsunlar, fiille pekiştirilmedikleri ve pratiğe geçirilmedikleri taktirde, açıklamalara ve bildirilere inanılamaz.

Bütün olası gruplar, akımlar, partiler arasında ayrım

çizgisini oluşturan ve devrimci ya da anti-devrimci özlerinin denektaşı olan *bir* soru vardır. Bu soru bugün, SSCB'nin savunulması, SSCB'nin emperyalizmin saldırılarına karşı kayıtsız-şartsız, çekincesiz korunması sorunudur.

Devrimci, SSCB'yi çekincesiz, kayıtsız-şartsız, açıkça ve dürüstçe, gizli askeri konferanslar olmaksızın korumaya ve savunmaya hazır olandır, çünkü SSCB, dünyada sosyalizmi inşa etmekte olan ilk devrimci proleter devlettir, sosyalizmi kurmakta olan bir devlettir. *Enternasyonalist*, SSCB'yi çekincesiz, yalpalamaksızın, şartlar koşmaksızın korumaya hazır olandır, çünkü SSCB tüm dünya devrimci hareketinin üssüdür; ama SSCB savunulmadan bu devrimci hareketi savunmak ve ilerletmek mümkün değildir. Çünkü kim uluslararası devrimci hareketi savunmayı düşünür ve fakat SSCB'yi savunmak istemez ya da ona karşı çıkarsa, devrime karşı çıkar, geri dönmemecesine devrim düşmanlarının kampına kayar.

Savaş tehlikesi karşısında bugün iki kamp oluşmuş ve bunun sonucu olarak iki pozisyon ortaya çıkmıştır: SSCB'yi kayıtsız şartsız savunma pozisyonu ve SSCB'ye karşı mücadele pozisyonu. Kişi bunlardan birini seçmek zorundadır, çünkü bir üçüncü tutum yoktur ve olamaz. Bu sorunda tarafsızlık, yalpalama, çekince, üçüncü bir tutum arama, sorumluluktan kaçmak, SSCB'yi savunmak uğruna kayıtsız-şartsız mücadeleden kaçınmak ve SSCB'nin savunulması için en tayin edici anda firar etmektir. Ama sorumluluktan kaçmak ne demektir? Farkında olmadan SSCB'nin düşmanlarının kampına kaymak demektir.

Şimdi sorun böyledir.

SSCB'nin savunulması, korunması açısından muhalefetin durumu nedir?

Madem bir kez bununla uğraşıyoruz, o zaman izninizle Troçki'nin, SSCB'ye karşı bir savaş durumunda yedekte tuttuğu savunma "teorisi"ni, savunma sloganını gözler önüne

sermek için Merkez Kontrol Komisyonu'na yazdığı bilinen mektubuna değinmek istiyorum. Molotov yoldaş konuşmasında bu mektuptan bir pasaj aktardı ama ilgili pasajın tümünü aktarmadı. İzninizle, pasajı tümüyle aktarmak istiyorum.

Troçki bozgunculuğu ve anavatan savunmasını şöyle anlıyor:

"Bozgunculuk nedir? Düşman bir sınıfın elinde bulunan 'kendi' devletinin yenilgisini kolaylaştırma amacı güden bir politika. Başka herhangi bir bozgunculuk anlayışı ve yorumu bir tahrif olacaktır. O halde örneğin, eğer biri, bilisiz ve vicdansız taklitçilerin politik çizgisi tam da işçi devletinin zaferinin çıkarları doğrultusunda çöp gibi süpürülüp atılmalıdır dediğinde, o bu sebeple bir 'bozguncu' olmaktan çok uzaktır. Tersine mevcut somut koşullar altında, o, tam da devrimci anavatan savunmacılığının gerçek sözcüsüdür: ideolojik süprüntü zafere götürmez!

"Başka sınıfların tarihinde örnekler, hem de çok öğretici örnekler bulunabilir. Yalnızca birini aktaralım. Emperyalist savaşın başlangıcında, Fransız burjuvazisinin başında dümensiz ve yelkensiz bir hükümet bulunuyordu. Clemenceau grubu bu hükümete muhalifti. Savaşa ve askeri sansüre rağmen, hatta, Almanların Paris'ten seksen kilometre uzakta olması gerçeğine rağmen (Clemenceau "tam da bu nedenle" diyordu), küçük-burjuva gevşekliğe ve kararsızlığa karşı ve emperyalist kıyıcılık ve acımasızlık için şiddetli bir mücadele verdi. Clemenceau sınıfına, burjuvaziye ihanet etmedi, tersine ona Viviani, Painlevé ve takımından daha sadık, daha kararlı ve daha akıllı bir biçimde hizmet etti. Olayların daha sonraki gelişmesi bunu kanıtladı. Clemenceau grubu iktidara geldi ve onun daha tutarlı, daha yırtıcı emperyalist politikası, Fransız burjuvazine zaferi sağladı. Clemenceau grubuna bozguncu diyen hiçbir Fransız kalemşörü var mıydı? Mutlaka vardı: Aptallar ve iftiracılar her sınıfın etrafında bulunur. Ama aynı önemde rol oynama imkanını her zaman bulamazlar." (Troçki'nin Orconikidze yoldaşa 11 Temmuz 1927 tarihli mektubundan.)

İşte Troçki'nin önerdiği, SSCB'ni sözümona savunma "teorisi".

"Küçük-burjuva gevşekliği ve kararsızlığı" – bu, Partimizdeki çoğunluk, Merkez Komitemizdeki çoğunluk, hükümetimizdeki çoğunluk oluyor. Clemenceau – bu da Troçki ve grubu. (*Gülüşmeler.*) Düşman Kremlin duvarının seksen

kilometre yakınına kadar geldiğinde, Clemenceau'nun bu yeni baskısı, bu operet Clemenceau'su, öyle anlaşılıyor ki, tam da düşman, Kremlin'e seksen kilometre uzakta olduğu için ilkönce mevcut çoğunluğu devirmeye bakacak, ve ondan sonra savunmaya geçecektir. Ve eğer bizim operet Clemenceau'muz bunu başarırsa, bu SSCB'nin gerçek ve kayıtsız-şartsız savunulması olacaktır.

Ama bunu yapabilmek için, Troçki, yani Clemenceau, önceden "işçi devletinin zaferinin çıkarları doğrultusunda" bu "çöpleri" "süpürüp atmaya" bakacaktır. Bu "çöpler" nelerdir? Bu "çöpler" Partimizin çoğunluğudur, Merkez Komitesi'nin çoğunluğudur, hükümetin çoğunluğudur.

Yani düşman Kremlin'in seksen kilometre yakınına kadar geldiğinde, bu operet Clemenceau'su, SSCB'yi savunmayı değil, mevcut Parti çoğunluğunu devirmeyi düşünecektir. Ve buna da savunma diyor!

Dört ay zarfında, bin kadar oy toplamayı bile başaramayan bu küçük Donkişotvari grubun, milyonluk Partiyi, "sizi süpürüp atacağız" sözleriyle tehdit edişi biraz gülünç kaçıyor doğrusu. Dört ay boyunca ter dökerek, bin kadar imza toplamayı bile başaramayan Troçki'nin grubunun acınacak halini bundan anlayabilirsiniz. Kanımca, herhangi bir muhalefet grubu, işi nasıl yürüteceğini bilirse, birkaç bin imza toplayabilir. Yineliyorum: Askerinden çok önderi bulunan (*gülüşmeler*) ve tam dört ay boyunca çalıştıktan sonra bin kadar imza toplamayı bile başaramayan bu küçük grubun, "Seni süpürüp atacağız" sözleriyle milyonluk Partiyi tehdit edişi komik kaçıyor. (*Gülüşmeler.*)

Küçük fraksiyoncu grup, milyonluk bir Partiyi nasıl "süpürüp atabilir"? Muhalefetteki yoldaşlar, partideki mevcut çoğunluğun, Merkez Komitesindeki çoğunluğun, rastlantısal bir çoğunluk olduğunu, Partide kökleri olmadığını, işçi sınıfı içinde kökleri olmadığını, bir operet Clemenceau'su tarafından "süpürülüp atılmasına" gönüllü izin vere-

ceğini mi sanıyorlar? Hayır, bu çoğunluk rastlantısal değildir. Partimizin gelişmesi sırasında yıldan yıla oluşmuştur, Ekim sırasında, Ekimden sonra, içsavaş sırasında, sosyalizmin inşası sırasında mücadele ateşinde sınanmıştır.

Böyle bir çoğunluğu "süpürüp atmak" için, Partide bir içsavaş başlatmak gerekecektir. Ve Troçki, düşman Kremlin'den seksen kilometre uzakta olduğu bir zamanda Partide bir içsavaş başlatmayı düşünmektedir. Bundan ileri gitmek imkansız herhalde...

Ya muhalefetin bugünkü önderleri? Kim olduklarını ispatlamamışlar mıdır? Bir zamanlar Partimizde en önemli mevkileri işgal etmiş olan bu kişilerin, sonraları dönekleşmeleri bir rastlantı mıdır? Bunun bir rastlantı sayılamayacağını kanıtlamaya hâlâ gerek var mı? Ve Troçki şimdi, muhalefetin platformunu imzalayan küçük bir grubun yardımıyla, düşmanın Kremlin'den seksen kilometre uzakta olduğu bir anda Partimizin tarihinin tekerleğini geriye döndürmek istiyor; ve söylendiğine göre muhalefet platformunu imzalayan yoldaşlardan bazıları, eğer imza atarlarsa askere çağrılmayacaklarını düşündükleri için bunu yapmışlardır. (*Gülüşmeler.*)

Hayır, sevgili Troçki, "çöpleri süpürüp atmaktan" sözetmeseniz daha iyi olur. Daha iyi olur, çünkü, bu sözler bulaşıcıdır. Eğer çöpleri süpürüp atma yönteminiz çoğunluğa da "bulaşırsa", bunun muhalefet için iyi olup olmayacağını bilmiyorum. Ve Merkez Komitesi çoğunluğuna böyle bir yöntemin "bulaşması" ve onların da şunu ya da bunu "süpürüp atması" ihtimal dışı değildir.

Süpürüp atmaktan sözetmek her zaman istenen ve tehlikesiz bir şey değildir, çünkü Merkez Komitemizin çoğunluğuna "bulaşabilir" ve onları şunu ya da bunu "süpürüp atmaya" zorlayabilir. Ve eğer Troçki, süpürgeyi Partiye ve Parti çoğunluğuna karşı kullanmayı düşünüyorsa, Partinin de süpürgeyi tersine çevirip onu muhalefete karşı kullan-

masına şaşılabilir mi?

Artık muhalefetin SSCB'yi nasıl savunmaya niyetlendiğini biliyoruz. Troçki'nin tüm muhalefet tarafından desteklenen, Clemenceau'ya ilişkin, özünde bozguncu teorisi bunu yeterince açıklıkla kanıtlamaktadır.

Yani, SSCB'nin savunulmasını sağlamak için her şeyden önce bir Clemenceau deneyi yaşamak gerektiği sonucu çıkıyor.

Bu, deyim yerindeyse, SSCB'yi "kayıtsız-şartsız" savunma yolunda muhalefetin attığı ilk adımdır.

SSCB'nin savunulması yolunda atılan ikinci adım, Partimizin merkezci bir parti olduğunun ilanı oluyor. Partimizin gerek komünizmden sol sapmaya (Troçki–Zinovyev) karşı, gerek komünizmden sağ sapmaya (Smirnov–Sapronov) karşı savaşıyor olması olgusu, darkafalı muhalefetimiz tarafından merkezcilik olarak değerlendirilmektedir.

Bu garip adamların, her iki sapma ile de savaşmakla, yalnızca gerek "sol doktrinerizm"e gerek "sağ oportünizm"e karşı kararlı mücadelede kesinlikle ısrar etmiş olan Lenin'in vasiyetini yerine getirdiğimizi unuttukları anlaşılıyor.

Muhalefet liderleri Leninizmden kopmuşlar ve Lenin'in vasiyetini unutulmaya terketmişlerdir. Muhalefet liderleri, bloklarının, muhalefet blokunun, komünizmden sağ ve sol sapmacıların bir bloku olduğunu kabul etmek istemiyorlar. Bugünkü bloklarının, Troçki'nin kötü ünlü Ağustos Blokunun yeni bir temel üzerinde yeniden yaratılması olduğunu kabul etmek istemiyorlar. Yozlaşma tehlikesini bu blokun barındırdığını kavramak istemiyorlar. Maslow ve Ruth Fischer gibi hinoğlu hin alçaklar ve karşı-devrimciler ayarındaki "ultra-sollar" ile Gürcü milliyetçisi sapmanın temsilcilerinin bir kampta birleşmesinin, tasfiyeci Ağustos Blokunun en kötü türden bir kopyası olduğunu kabul etmek istemiyorlar.

Yani savunmayı harekete geçirmek için Partimizin merkezci bir parti olduğunu ilân etmek ve onu işçiler üzerindeki çekiciliğinden yoksun kılmaya çalışmak gerekiyor.

Bu, deyim yerindeyse, muhalefetin SSCB'yi "kayıtsız-şartsız" savunma yolunda attığı ikinci adımdır.

SSCB'yi savunma yolunda atılacak üçüncü adım, Partimizin mevcut olmadığını ilân etmek ve onu "Stalin'in fraksiyonu" olarak göstermek oluyor. Muhalifler bununla ne söylemek istiyorlar? Partinin olmadığını, yalnızca "Stalin fraksiyonu"nun bulunduğunu söylemek istiyorlar. Partinin kararlarının onlar için bağlayıcı olmadığını ve bu kararları daima ve sürekli ihlâl edebileceklerini söylemek istiyorlar. Böylelikle Partimize karşı mücadelelerini kolaylaştırmak istiyorlar. Gerçi bu silahı Menşevik "Sotsialistiçeski Vyestnik"[25] ve burjuva "Rul"un[26] cephanesinden alıp benimsemişlerdir. Gerçi bir komüniste Menşeviklerden ve burjuva karşı-devrimcilerinden silah almak yakışmaz. Ama ne gam? Partiye karşı savaş verildiği sürece, muhalefet için bütün araçlar meşrudur.

Yani SSCB'nin savunulmasını hazırlamak için, Partinin varolmadığını, o olmaksızın hiçbir savunmanın düşünülemeyeceği Partinin var olmadığını ilân etmek gerekiyor.

Bu, deyim yerindeyse, muhalefetin SSCB'yi "kayıtsız-şartsız" savunma yolunda attığı üçüncü adımdır.

SSCB'yi savunma yolunda atılacak dördüncü adım, Komintern'i bölmek, Almanya'da başında Ruth Fischer ve Maslow alçaklarının ve karşı-devrimcilerinin bulunduğu yeni bir parti örgütlemek ve böylece SSCB'nin Batı Avrupa proletaryası tarafından desteklenmesini zorlaştırmak oluyor.

Yani SSCB'nin savunmasını hazırlamak için, Komintern'i bölmek gerekiyor.

Bu, deyim yerindeyse, muhalefetin SSCB'yi "kayıtsız-şartsız" savunma yolunda attığı dördüncü adımdır.

SSCB'yi savunma yolunda atılacak beşinci adım, Parti-

mize Thermidor'cu eğilimler yakıştırmak, onu bölmek ve yeni bir parti inşasına başlamak oluyor. Çünkü eğer bir Parti yoksa, ortada yalnızca, kararları Parti üyeleri için bağlayıcı olmayan bir "Stalin fraksiyonu" varsa, eğer bu fraksiyon – Partimizde Thermidorculuktan sözetmek aptallık ve akılsızlıksa da – Thermidor'cu ise, geriye yapacak ne kalıyor ki?

Yani SSCB savunmasını harekete geçirmek için, Partimizi bölmek ve yeni bir parti örgütlemeye girişmek gerekiyor.

Bu, deyim yerindeyse, muhalefetin SSCB'yi "kayıtsız-şartsız" savunma yolunda attığı beşinci adımdır.

İşte muhalefetin SSCB'nin savunulması için önerdiği en önemli beş önlem bunlardır.

Muhalefetin önerdiği tüm bu önlemlerin ülkemizin savunulmasıyla, dünya devrim ocağının savunulmasıyla hiçbir ilgisi olmadığını tanıtlamaya gerek var mı?

Ve bu kişiler, bozguncu, yarı-Menşevik makalelerini Parti basınımızda yayınlamamızı istiyorlar! Bizi ne sanıyorlar? "Anarşistlerden monarşistlere" herkes için basın "özgürlüğü" mü var bizde? Hayır, yok ve olmayacak da. Menşevik makaleleri neden yayınlamıyoruz? Çünkü bizde "anarşistlerden monarşistlere" anti-Leninist, anti-sovyet akımlar için basın "özgürlüğü" yoktur.

Yarı-Menşevik, bozguncu makalelerinin yayınlanmasında ısrar eden muhalifler ne istiyorlar? Burjuva basın "özgürlüğü"ne kapıyı aralamak istiyorlar, ama bunu yaparken anti-sovyet unsurları canlandırdıklarını, onların proletarya diktatörlüğü üzerindeki baskısını güçlendirdiklerini ve burjuva "demokrasisi"ne yolu açtıklarını görmüyorlar. Bir kapıyı çalıyor, ama başka bir kapıyı açıyorlar.

Bay Dan muhalefet hakkında şunları yazıyor:

"Rus sosyal-demokratları, muhalefetin pozitif programı ile hiçbir ortak yanları olmasa da, muhalefetin böylesi bir meşrulaştırılmasını hararetle se-

lamlayacaklardır. Siyasi mücadelenin meşruluğunu, diktatörlüğün kendi kendini açıktan tasfiyesini ve geniş bir işçi hareketine fırsat verecek olan yeni politik biçimlere geçişi selamlayacaklardır." ("Sotsialistiçeski Vyestnik" No. 13, Temmuz 1927.)

"Diktatörlüğün kendi kendini açıktan tasfiyesi" – işte, muhalefetten yoldaşlar, SSCB düşmanlarının sizden bekledikleri ve politikanızın vardığı yer budur.

Yoldaşlar! İki tehlike ile karşı karşıyayız: savaş tehdidi haline gelmiş olan savaş tehlikesi, ve Partimizin bazı uzuvlarının yozlaşması tehlikesi. Savunma hazırlığına girişirken, Partimizde demir bir disiplin yaratmalıyız. Bu disiplin olmadan savunma imkansızdır. Parti disiplinini güçlendirmeliyiz, Partimizi dezorganize eden herkese gem vurmalıyız. Batıdaki ve Doğudaki kardeş partilerimizi bölen herkese gem vurmalıyız. (*Alkışlar*) Batıdaki kardeş partilerimizi bölen ve bunda Souvarine, Ruth Fischer, Maslow gibi alçaklar tarafından, şaşkın Treint tarafından desteklenen herkese gem vurmalıyız.

Savaşı ancak bu şekilde, ancak bu yolla iyi silahlanmış bir biçimde karşılayabilirken, bir yandan da, üstlendiğimiz bazı maddi fedakârlıklar pahasına savaşı ertelemeye, zaman kazanmaya, fidye ödeyerek kendimizi kapitalizmden kurtarmaya çalışırız.

Bunu yapmalıyız ve yapacağız.

İkinci tehlike yozlaşma tehlikesidir.

Bu tehlike nereden gelmektedir? Oradan *(muhalefeti gösterir)*. Bu tehlike yok edilmelidir. (*Sürekli alkışlar.*)

5 AĞUSTOS'TAKİ KONUŞMA

Yoldaşlar! Zinovyev, konuşmasında, halihazırda karara bağlanmış olan uluslararası durum sorununa geri dönmekle bu plenuma karşı çok büyük sadakatsizlik etmiştir.

Şimdi gündemin 4. maddesini tartışıyoruz, "Parti disiplininin Troçki ve Zinovyev tarafından ihlali". Oysa Zinovyev tartışılmakta olan konuyu bir kenara bırakıp uluslararası durum sorununa geri geliyor ve halihazırda karara bağlanmış olan bir sorunu yeniden tartışma konusu yapmaya çalışıyor. Üstelik konuşmasında sorunun sivri ucunu Stalin'e yöneltiyor ve bizim Stalin'i değil, Zinovyev ve Troçki'nin Parti disiplinini ihlâlini tartıştığımızı unutuyor.

Bu yüzden, Zinovyev'in açıklamalarının çürüklüğünü göstermek için, konuşmamda halihazırda karara bağlanmış olan sorunun bazı yönlerine yeniden dönmeyi zorunlu görüyorum.

Affınızı rica ederim yoldaşlar, ama ayrıca Zinovyev'in Stalin'e saldırıları konusunda da birkaç söz söylemem gerekecek. (*Sesler:* "Rica ediyoruz!")

Birincisi. Zinovyev, konuşmasında her nedense Stalin'in 1917 Mart'ındaki yalpalamalarını anımsattı ve bir yığın peri masalı anlattı. 1917 Mart'ında bende belli yalpalamalar başgösterdiğini, bunların toplam bir ila iki hafta sürdüğünü, 1917 Nisan'ında Lenin'in gelişiyle bu yalpalamaların son bulduğunu, ve 1917 Nisan Konferansında Kamenev ve

onun muhalefet grubuna karşı Lenin yoldaşla aynı cephede durduğumu hiçbir zaman yadsımadım. Tüm bunlar üzerine Parti basınımızda birkaç kez yazdım. (Bkz: "Ekim'e Giden Yolda", "Troçkizm mi, Leninizm mi?", vb.)

Kendimi hiçbir zaman yanılmaz saymadım, şimdi de saymıyorum. Sadece hatalarımı değil, anlık yalpalamalarımı da hiçbir zaman gizlemedim. Ama, hatalarımda ısrar etmediğimi ve asla anlık yalpalamalarımdan hareket ederek bir program, ayrı bir grup vs. oluşturmadığımı da gizlememek gerekir.

Ama bunun, tartışma konusu olan sorunla, Zinovyev ve Troçki'nin Parti disiplinini ihlâliyle ne ilgisi var? Zinovyev, neden tartışma konusu olan sorundan kaçarak, 1917 Martının anılarına dönüyor? Kendi hatalarını, Lenin'e karşı mücadelesini ve Lenin'in Partisine karşı Ağustos, Eylül, Ekim ve Kasım 1917'deki ayrı platformunu gerçekten unutmuş olabilir mi? Yoksa Zinovyev, geçmişi anımsatarak, şimdi tartışma konusu olan Zinovyev ve Troçki'nin Parti disiplinini ihlâli sorununu arka plana itebileceğini mi sanıyor? Hayır, Zinovyev'in bu hilesi başarıya ulaşamayacaktır.

İkincisi. Zinovyev ayrıca, 1923 yazında, 1923 Alman devriminden birkaç ay önce ona yazdığım bir mektuptan bir pasaj aktardı. Bu mektubun tarihçesini hatırlamıyorum. Bir kopyasına da sahip değilim ve bu yüzden Zinovyev'in doğru aktarma yapıp yapmadığını kesin söyleyemeyeceğim. Sanırım 1923 Temmuz sonunda ya da Ağustos başında yazdım. Ama belirtmeliyim ki, bu mektup, hiç kuşkusuz baştan sona doğrudur. Zinovyev bu mektuba atıfta bulunarak, anlaşılan, benim 1923 Alman devrimi hakkında genelde şüpheci davrandığımı ima etmek istiyor. Bu kuşkusuz saçmadır.

Mektupta her şeyden önce iktidarın komünistler tarafından derhal ele geçirilmesi sorununa değiniliyordu. 1923 Temmuzu ya da Ağustos başında, Almanya'da milyonlarca

kitleyi ayağa kaldıran, sosyal-demokrasinin uzlaşmacılığını teşhir eden, burjuvaziyi tamamiyle dezorganize eden ve iktidarın komünistler tarafından derhal ele geçirilmesi sorununu gündeme getiren o derin devrimci bunalım henüz yoktu. Elbette Temmuz–Ağustosta Almanya'da varolan durumda, iktidarın komünistler tarafından, üstelik de işçi sınıfı saflarında *azınlıkta* bulunan komünistler tarafından *derhal* ele geçirilmesi sözkonusu olamazdı.

Böyle bir bakış açısı doğru mudur? Doğru olduğunu düşünüyorum. O zamanlar Politbüro da aynı bakış açısını savunuyordu.

Mektupta değinilen ikinci sorun, silahlı faşistlerin komünistleri vakitsiz bir eyleme kışkırtmaya çalıştıkları bir zamanda komünist işçilerin bir gösterisiyle ilgilidir. Ben o zaman, komünistlerin provokasyona gelmemeleri gerektiği tavrını takınmıştım. Sadece ben değil, tüm Politbüro bu tavrı takınmıştı.

Ama iki ay sonra Almanya'daki durumda devrimci bunalımın keskinleşmesi yönünde köklü bir değişiklik oldu. Poincaré Almanya'ya karşı askeri bir saldırıya girişti; Almanya'daki mali bunalım bir felaket halini aldı; Alman hükümeti içinde çöküntü ve sürekli bakan değişiklikleri başladı; devrimci dalga sosyal-demokratları paramparça etmekle tehdit edecek kadar yükseldi; işçiler kitleler halinde sosyal-demokrasiden komünistlere geçmeye başladı; iktidarın komünistler tarafından ele geçirilmesi sorunu gündeme geldi. Bu durumda ben, Komintern komisyonunun diğer üyeleri gibi, kararlı ve kesin bir biçimde, iktidarın komünistler tarafından derhal ele geçirilmesinden yana çıktım.

Bilindiği gibi, o zaman kurulmuş olan, Zinovyev, Buharin, Stalin, Troçki, Radek ve bir dizi Alman yoldaşın mensup olduğu Komintern'in Alman Komisyonu, iktidarın ele geçirilmesinde Alman yoldaşlara doğrudan yardım konu-

sunda bir dizi somut karar aldı.

Bu komisyonun üyeleri o zaman tüm konularda görüş birliği içinde miydi? Hayır, değildi. Görüş ayrılıkları o zamanlar, Almanya'da sovyetlerin örgütlenmesi sorunu etrafında dönüyordu. Buharin ve ben, işletme temsilcilerinin sovyetlerin yerini tutamayacağını iddia ettik ve Almanya'da derhal proleter sovyetlerin örgütlenmesini önerdik. Troçki ve Radek, ayrıca Alman yoldaşlardan bazıları işletme temsilcilerinin iktidarın ele geçirilmesi için yeterli olacağına inandıklarından, sovyetlerin örgütlenmesine karşıydılar. Zinovyev bu iki grup arasında yalpaladı.

Dikkat edin, yoldaşlar, o zaman sözkonusu olan, toplam yalnızca birkaç milyon proleterin olduğu Çin değil, onbeş milyon kadar proleterin olduğu, sınai bakımdan son derece gelişmiş bir ülkeydi, Almanya'ydı.

Bu görüş ayrılıkları neyle sonuçlandı? Zinovyev'in Troçki ve Radek'in yanına *kaçmasıyla* ve sovyetler sorununun negatif çözüme bağlanmasıyla.

Gerçi Zinovyev daha sonra bu günahlarını pişmanlıkla itiraf etti. Ama bu, o zamanlar Zinovyev'in Alman devriminin temel sorunlarından birinde sağ, oportünist kanatta dururken, Buharin ve Stalin'in devrimci, komünist kanatta durduğu olgusunu ortadan kaldırmaz.

Zinovyev sonradan bu konuda şunları söylemiştir:

(Almanya'da. *J. St.*) "Sovyetler sorununda Troçki ve Radek'e baş eğdiğimizde biz bir hata işledik. Bu sorunlarda her baş eğildiğinde, insan hata yaptığına inanıyor. O zamanlar, işçi sovyetleri kurulamadı, ama bu, zihniyetin sosyal-demokrat mı, yoksa komünist mi olduğunu açığa vuran bir mihenk taşıydı. Bu sorunda baş eğmememiz gerekiyordu. Baş eğmek bizim açımızdan bir hata idi. Bu konuda durum budur, yoldaşlar." (KEYK Prezidyumunun Almanya Komünist Partisi Temsilcileriyle 5. Toplantısının Stenografik Tutanağı, 19 Ocak 1924, s. 70.)

Zinovyev, bu pasajda, "biz bir hata işledik" diyor. "Biz" dediği kimdir? O zamanlar bir "biz" yoktu ve olamazdı.

Doğrusunu söylemek gerekirse, hata işleyen, Troçki ve Radek'in safına kaçarak onların yanlış tutumunu benimseyen Zinovyev'di.

Olgular bunlardır.

Zinovyev, 1923 Alman devrimini anımsatmasa ve plenumun gözünde kendini küçük düşürmese iyi ederdi; gördüğünüz gibi ortaya attığı Alman devrimi sorununun, şimdi tartışmakta olduğumuz plenum gündeminin 4. maddesi ile hiçbir ilgisi olmadığı için, böyle yapmasa çok iyi ederdi.

Çin sorunu. Zinovyev, sanki Stalin XIV. Parti Kongresine raporda, güya Çin'i Amerika ile özdeşleştiriyormuş gibi koyuyor sorunu. Bu elbette saçmadır. Raporumda, Çin'in Amerika ile özdeşleştirilmesi hiç sözkonusu edilmiyordu ve edilemezdi. Gerçekte raporumda sadece, Çin halkının ulusal birlik ve yabancı boyunduruktan ulusal kurtuluş hakkından söz ediliyordu. Sorunun sivri ucunu emperyalist basın üzerinde yoğunlaştırarak dedim ki: Eğer siz, emperyalist baylar, İtalya'daki ulusal savaşı, Amerika'daki ulusal savaşı ve Almanya'daki birlik ve yabancı boyunduruktan kurtuluş uğruna ulusal savaşı en azından lafta da olsa haklı görüyorsanız, Çin'in bu ülkelerden aşağı kalır nesi vardır, ve neden Çin halkı ulusal birlik ve kurtuluş hakkına sahip olmasın?

Raporumda bunları söyledim, komünizm bakış açısından Çin devriminin perspektifleri ve görevleri sorununa hiç değinmedim.

Burjuva basınına karşı mücadelede sorunu böyle koymak haklı mıdır? Elbette haklıdır. Zinovyev bu basit sorunu anlamıyor, ama bunda kabahat kendi kalın kafalılığındadır, başka bir şeyde değil.

Öyle anlaşılıyor ki Zinovyev, Vuhan Kuomintang'ı devrimci iken, onu proletaryanın ve köylülüğün gelecekteki devrimci-demokratik diktatörlüğünün çekirdeği yapma politikasını yanlış buluyor. Şu soru çıkıyor ortaya: Bunda yanlış olan ne var? Vuhan Kuomintang'ının bu yılın başında dev-

rimci olduğu olgu değil mi acaba? Eğer Vuhan Kuomintang'ı devrimci değil idiyse, neden Zinovyev öyle gürültülü bir şekilde Vuhan Kuomintangına "çok yönlü yardım"dan yana olmuştur? Eğer o sıralar Vuhan Kuomintang'ı devrimci değil idiyse, neden muhalefet, Komünist Partisinin Vuhan Kuomintang'ında kalmasından yana olduğuna yeminler ediyordu? Vuhan Kuomintang'ına mensup olan ve onun içinde nüfuz sahibi olan komünistler Kuomintang saflarındaki yol arkadaşlarını ilerletmeye çabalamayıp Vuhan Kuomintang'ını devrimci-demokratik diktatörlüğün çekirdeği yapma çabasına girişmeselerdi ne değerleri olurdu? Böyle komünistlerin beş para etmediklerini söylemeliyim.

Gerçi bu çaba başarıya ulaşmadı, mevcut aşamada emperyalistler ve Çin'deki feodal beyler, devrimden daha güçlü çıktı ve bunun sonucu olarak Çin devrimi geçici bir yenilgi aldı. Ama bundan Komünist Partisinin politikasının yanlış olduğu sonucu çıkar mı?

1905 yılında keza Rus komünistleri de, o zamanlar var olan sovyetleri proletarya ve köylülüğün gelecekteki devrimci-demokratik diktatörlüğünün çekirdeği yapmaya çabaladılar. Ama sınıf güçlerinin dengesi elverişsiz olduğundan, çarlık ve feodal beyler devrimden daha güçlü çıktığından, hakeza bu çaba da o zaman başarısızlığa uğradı. Bundan Bolşeviklerin politikasının yanlış olduğu sonucu çıkar mı? Elbette bu sonuç çıkmaz.

Dahası, Zinovyev Lenin'in Çin'de derhal *işçi* temsilcileri sovyetlerinin örgütlenmesinden yana olduğunu iddia ediyor ve Lenin'in Komintern'in II. Kongresinde benimsenen sömürge sorununa ilişkin tezlerine dayanıyor. Ama burada Zinovyev Partiyi doğrudan yanlış yola sürüklemektedir.

Basında defalarca belirtilmiştir ve burada yinelemek gerekir ki, Lenin'in tezlerinde Çin'de *işçi* temsilcileri sovyetlerine ilişkin tek söz yoktur.

Basında defalarca belirtilmiştir ve burada yinelemek ge-

rekir ki, Lenin tezlerinde, *işçi* temsilcileri sovyetlerini değil, "köylü sovyetleri"ni, "halk sovyetleri"ni, "emekçi sovyetleri"ni kastetmektedir, ve burada "hiç ya da hemen hemen hiç sanayi proletaryası olmayan" ülkelerin sözkonusu olduğu yolunda açık-seçik bir ihtiraz kaydı koymaktadır.

Çin, "hiç ya da hemen hemen hiç sanayi proletaryası olmayan" ülkeler kategorisinde sayılabilir mi? Elbette sayılamaz. Çin'de, *önce işçi sınıfının* sınıf sovyetlerini oluşturmadan köylü sovyetleri, emekçi sovyetleri ya da halk sovyetleri oluşturulabilir mi? Elbette oluşturulamaz. O halde muhalefet hangi amaçla Lenin'in tezlerine atıfta bulunarak Partiyi aldatıyor?

Nefes molası sorunu. 1921'de içsavaşın sona ermesinden sonra Lenin, şimdi artık savaştan belli bir nefes molası aldığımızı, bu nefes molasından sosyalizmi inşa etmek için yararlanmamız gerektiğini söyledi. Zinovyev şimdi Stalin'e kabahat bularak, Stalin'in bu nefes molasını bir nefes molası dönemine dönüştürdüğünü iddia ediyor; güya bu, SSCB ile emperyalistler arasında bir savaş tehlikesi teziyle çelişiyormuş.

Vurgulamaya gerek yok ki, bu Zinovyev'in her şeyde aptalca ve sersemce kusur buluşudur. Şimdi yedi yıldan beri emperyalistlerle SSCB arasında hiçbir askeri çatışma olmadığı olgu değil mi acaba? Bu yedi yıllık döneme bir nefes molası *dönemi* denebilir mi? Elbette denebilir ve denmelidir. Lenin tekrar tekrar Brest barışı *döneminden* sözetmiştir, oysa herkes bilir ki, bu dönem bir yıldan fazla sürmemiştir. Neden bir yıllık Brest barışı dönemine bir dönem denebiliyor da, yedi yıllık bir nefes molası dönemine bir nefes molası dönemi denemiyor? Nasıl olur da böyle gülünç ve budalaca bir kusur buluculukla MK ve MKK ortak plenumu oyalanabilir?

Parti diktatörlüğü üzerine. Zinovyev'in proletarya diktatörlüğünü parti diktatörlüğüyle özdeşleştirerek Lenin'in

parti "diktatörlüğü" kavramını tahrif ettiği, Parti basınımızda birkaç kez belirtilmiştir. Parti "diktatörlüğü"nden Lenin'in, Partinin *işçi sınıfına nispetle* önderliğini anladığı, yani Partinin işçi sınıfına karşı kuvvet kullanmasını değil, ikna yoluyla, işçi sınıfını politik olarak eğiterek önderlik etmesini, tam olarak ifade edersek, önderliği başka partilerle paylaşmayan ve paylaşmak istemeyen *bir* partinin önderliğini anladığı, Parti basınımızda birkaç kez belirtilmiştir.

Zinovyev bunu kavramıyor, Lenin'in kavrayışını tahrif ediyor. Ama Zinovyev Lenin'in Parti "diktatörlüğü" kavrayışını tahrif etmekle, belki kendisi de farkında olmadan, Partiye "Arakçeyev" yöntemlerinin sızmasına, Kautsky'nin, Lenin'in güya "işçi sınıfı üzerinde Parti diktatörlüğü" uyguladığı yolundaki iftirasını haklı çıkarmaya zemin hazırlıyor. Bu tasvip edilebilir mi? Elbette edilemez. Ama Zinovyev bu basit şeyleri kavramıyorsa kabahat kimde?

Ulusal kültür üzerine. Zinovyev'in burada ulusal kültür hakkında söylediği saçmalıklar ebediyen not edilmelidir ki Parti, Zinovyev'in SSCB halklarının ulusal kültürünün sovyetik temelde geliştirilmesine karşı olduğunu, onun aslında bir sömürgecilik taraftarı olduğunu bilsin.

Çok uluslu bir devlette burjuvazinin egemenliği döneminde ulusal kültür şiarına bir burjuva şiarı gözüyle bakardık ve hâlâ da öyle bakıyoruz. Neden? Çünkü böyle bir devlette burjuvazinin egemenliği döneminde ulusal kültür şiarı, tüm milliyetlerin emekçi kitlelerinin burjuvazinin liderliğine, egemenliğine, diktatörlüğüne düşünsel boyun eğişini ifade eder.

İktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesinden sonra, SSCB halklarının ulusal kültürünü sovyetler temelinde geliştirme şiarını attık. Bu ne demektir? Bu, SSCB halkları arasında ulusal kültürün gelişmesini sosyalizmin çıkarlarına ve gereklerine, proletarya diktatörlüğünün çıkarlarına ve gereklerine, SSCB'nin tüm milliyetlerinin emekçileri-

nin çıkarlarına ve gereksinimlerine uydurmak demektir.

Bu, bizim şimdi genelde ulusal kültüre karşı olduğumuz mu demektir? Hayır, bu demek değildir. Bu sadece, şimdi SSCB halklarının ulusal kültürlerini, ulusal dillerini, okullarını, basınını vb. *sovyetler temelinde* geliştirmekten yana olduğumuz demektir. Ya "sovyetler temelinde" koşulunun anlamı nedir? Bunun anlamı, sovyet iktidarının geliştirdiği SSCB halklarının kültürünün *içerik itibariyle* tüm emekçiler için ortak olan bir kültür, sosyalist bir kültür olması gerektiği, ama *biçim* itibariyle SSCB'nin tüm halkları için farklı bir kültür, ulusal bir kültür, dildeki ve ulusal özelliklerdeki farklılığa uygun olarak SSCB'nin çeşitli halkları için farklı bir kültür olduğu ve olacağıdır. Üç yıl kadar önce Doğu Emekçileri Komünist Üniversitesi'ndeki konuşmamda da bundan sözetmiştim[27]. Zaten Partimiz de tüm zaman boyunca *ulusal* sovyet okullarının, *ulusal* sovyet basınının ve öteki kültürel kuruluşların gelişmesini teşvik ederek, parti aygıtının *"ulusallaştırılmasını"*, sovyet aygıtının *"ulusallaştırılmasını"* vb., vb. teşvik ederek, bu doğrultuda davranmıştır.

İşte bu nedenledir ki Lenin, ulusal bölgelerde ve cumhuriyetlerde çalışan yoldaşlara yazdığı mektuplarda, bu bölgelerin ve cumhuriyetlerin ulusal kültürünü sovyetler temelinde geliştirme çağrısında bulunmuştur.

İktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesinden sonra işte bu nedenledir ki daima bu yoldan gittik, işte bu nedenledir ki, dünyada bir eşi daha olmayan ve Sosyalist Sovyet Cumhuriyetleri Birliği adını taşıyan uluslararası yapıyı kurmayı başardık.

Ve Zinovyev şimdi ulusal kültüre savaş açarak, bütün bunları altüst edebileceğini, bozabileceğini, mezara gömebileceğini sanıyor. Ve ulusal sorun üzerine bu sömürgeci saçmalıklarına Leninizm diyor! Bu gülünç değil mi, yoldaşlar!

Tek ülkede sosyalizmin inşası üzerine. Zinovyev ve genelde muhalefet (Troçki, Kamenev), bu sorunda aldıkları bir dizi ağır yenilgiye rağmen tekrar tekrar bu soruna sarılıyorlar ve boş yere plenumun zamanını alıyorlar. SSCB'nde sosyalizmin zaferi imkanı tezi sanki Lenin'in teorisi değil de, Stalin'in bir "teorisi" imiş gibi göstermeye çalışıyorlar.

Muhalefetin bu iddiasının, Partiyi aldatmak için bir girişim olduğunu tanıtlamaya bile gerek yok. Daha 1915 yılında, *tek* ülkede sosyalizmin zaferinin mümkün olduğunu söyleyenin tam da Lenin olduğu, ondan başkası olmadığı olgu değil mi[28]? *Daha o zamanlar* Lenin'e karşı çıkan ve Lenin'in açıklamasını "ulusal darkafalılık" olarak tanımlayanın tam da Troçki olduğu, ondan başkası olmadığı olgu değil mi? Bunun Stalin'in bir "teorisi" ile ne ilgisi var?

1925 yılında Troçki'nin kuyruğundan giden ve Lenin'in *tek* ülkede sosyalizmin zaferi imkanına dair öğretisini "ulusal darkafalılık" olarak tanımlayanların tam da Kamenev ve Zinovyev olduğu, onlardan başkası olmadığı olgu değil mi? XIV. Konferansında Partimizin, Troçki'nin yarı-Menşevik teorisine karşı, SSCB'nde sosyalizmin muzaffer inşası imkanına dair özel bir karar[29] aldığı olgu değil mi?

Troçki, Zinovyev ve Kamenev XIV. Parti Konferansının bu kararını neden atlıyorlar?

Partimizin, XIV. Konferansın kararını XIV. Parti Kongresinde onayladığı ve bu onayın sivri ucunu Kamenev ve Zinovyev'e karşı yönelttiği olgu değil mi[30]?

XV. Parti Konferansımızın SSCB'nde sosyalizmin zaferi imkanı üzerine ayrıntısıyla gerekçelendirilmiş bir karar[31] aldığı ve onun sivri ucunu muhalefet blokuna ve onun başı Troçki'ye karşı yönelttiği olgu değil mi?

KEYK VII. Genişletilmiş Plenumunun SBKP(B)'nin XV. Konferansının bu kararını onayladığı ve Troçki, Zinovyev ve Kamenev'in sosyal-demokrat sapma içinde olma suçunu ispat ettiği olgu değil mi[32]?

Şu soru çıkıyor: Bunun Stalin'in bir "teorisi" ile ne ilgisi var?

Stalin hiç muhalefetten, Partimizin ve Komintern'in en yüksek organlarının bu kararlarının doğruluğunu kabul etmekten başka bir şey talep etmiş midir?

Eğer muhalefet liderlerinin vicdanları rahatsa, bütün bu olguları niye atlıyorlar? Neyin spekülasyonunu yapıyorlar? Partiyi aldatmanın mı? Ama Bolşevik Partimizi aldatmayı kimsenin başaramayacağını anlamak zor mu?

Bunlar, yoldaşlar, Troçki ve Zinovyev'in Parti disiplinini ihlâline ilişkin tartışma maddesiyle aslında hiçbir ilgisi olmayan, ve fakat Zinovyev'in gözümüze kül serpmek ve tartışma konusu sorunu gizlemek için yeniden ortaya attığı sorunlardır.

Bu sorunları incelemekle vaktinizi aldığım için bir kez daha affınızı rica ederim. Ama başka türlü yapamazdım, çünkü muhaliflerimizi Partiyi aldatma arzusundan vazgeçirmenin başka yolu yoktur.

Ama şimdi, yoldaşlar, izninizle "savunma"dan saldırıya geçmek istiyorum.

Muhalefetin asıl talihsizliği, neden "bu duruma düştüğü" nü bugüne kadar hâlâ kavrayamamasıdır.

Gerçekten de, daha dün Partinin önderleri arasında olan muhalefet liderleri, neden "birdenbire" dönekleşmişlerdir? Bunu nasıl açıklamalı? Muhalefetin kendisi bunu kişisel türden nedenlerle açıklamak eğiliminde: Stalin "yardım etmedi", Buharin "çelme taktı", Rikov "desteklemedi", Troçki "fırsatı kaçırdı", Zinovyev "görmedi" vb.. Ama bu ucuz açıklamada, bir açıklamanın izi dahi yoktur. Muhalefetin bugünkü liderlerinin Partiden tecrit oldukları olgusu hiç de önemsiz bir olgu değildir. Ve buna 'rastlantıdır' hiç mi hiç denemez. Muhalefetin bugünkü liderlerinin Partiye sadakatsizleşmeleri olgusunun derin nedenleri vardır. Besbelli Zinovyev, Troçki ve Kamenev herhangi birşey yüzünden

yanlış yola girmişlerdir, ağır bir suç işlemişlerdir – yoksa Parti onlardan, döneklerden yüz çeviriyormuş gibi yüz çevirmezdi. Ve burada şu soru çıkıyor: Bugünkü muhalefet liderleri yanlış yola nasıl girmişlerdir, "bu duruma düşmeleri" nasıl açıklanır?

Yanlış yola girdikleri *ilk temel sorun* Leninizm sorunudur, Partimizin Leninist ideolojisi sorunudur. Leninizmi Troçkizmle *tamamlamaya*, aslında Troçkizmi Leninizmin *yerine geçirmeye* çalışmış olmakla ve hâlâ çalışmakla yanlış yola girmişlerdir. Ama bu, yoldaşlar, muhalefet liderlerinin işledikleri ve Partinin affedemediği ve affedemeyeceği çok ağır bir suçtur. Açıktır ki Parti, Leninizmden Troçkizme dönme girişimlerinde onları izleyemezdi, ve bu yüzden de muhalefet liderleri, kendilerini Partiden tecrit olmuş buldular.

Troçkistlerin muhalefetteki eski Leninistlerle kurdukları bugünkü blok nedir? Onların bugünkü bloku, Leninizmi Troçkizmle tamamlama girişiminin maddi ifadesidir. Troçkizm terimini icat eden ben değilim. Bu terim ilk kez Lenin yoldaş tarafından, Leninizme karşıt bir şey olarak kullanılmıştır.

Troçkizmin esas günahı nedir? Troçkizmin esas günahı, gerek proletaryanın iktidarını sağlamlaştırma mücadelesinde gerekse özellikle ülkemizde sosyalist inşanın zaferi uğruna mücadelede, SSCB proletaryasının köylülüğe, köylülüğün ana kütlesine önderlik etme gücüne ve yeteneğine inançsızlıktır.

Troçkizmin esas günahı, proletarya diktatörlüğünü kazanma ve sağlamlaştırmada, tek tek ülkelerde sosyalizmi kurmada (köylülüğe ilişkin olarak) proletaryanın hegemonyası Leninist fikrini kavramaması ve aslında kabul etmemesidir.

Troçkizmin bu organik kusurları eski Leninistler Zinovyev ve Kamenev'in bilgileri dahilinde miydi? Evet, bilgileri

dahilindeydi. Daha dün her köşe-bucakta Leninizmin bir şey, Troçkizmin bambaşka bir şey olduğunu haykırıyorlardı. Daha dün Troçkizmin Leninizmle bağdaşmaz olduğunu haykırıyorlardı. Ama bütün bunları unutmaları ve Leninist Partiye karşı, onun ideolojisine karşı, Leninizme karşı ortak bir mücadele vermek üzere Troçkizme dönmeleri için, Partiyle çatışmaları ve kendilerini azınlıkta bulmaları yetti.

XIV. Parti Kongresindeki tartışmalarımızı muhtemelen hatırlıyorsunuzdur. O zaman "Yeni Muhalefet" denen şeyle ne üzerine tartışmıştık? Orta köylünün rolü ve önemi üzerine, köylülüğün ana kütlesinin rolü ve önemi üzerine, proletaryanın, ülkemizin teknik geriliğine rağmen sosyalizmin inşası sorununda köylülüğün ana kütlesine önderlik etme imkanı üzerine.

Bir başka deyişle: onlarla, Partimizin uzun süreden beri Troçkizmle tartıştığı konularda tartıştık. XIV. Parti Kongresindeki tartışmanın sonucunun "Yeni Muhalefet" için pek acıklı olduğunu biliyorsunuz. Bu tartışmanın sonucunda "Yeni Muhalefet"in temel sorunda, proleter devrim çağında proletaryanın hegemonyası Leninist fikri konusunda Troçkizmin kampına geçtiğini biliyorsunuz. Troçkistlerin muhalefetteki eski Leninistlerle sözümona muhalefet bloku da işte bu temel üzerinde ortaya çıktı.

Komintern V. Kongresinin Troçkizmi *küçük-burjuva sapma* olarak karakterize ettiği[19] "Yeni Muhalefet"in bilgisi dahilinde miydi? Elbette bilgisi dahilindeydi. Dahası, Komintern V. Kongresinde bu doğrultuda bir karar alınması için bizzat kendisi harekete geçmişti. "Yeni Muhalefet", Leninizmle küçük-burjuva sapmanın bağdaşmaz olduğunu biliyor muydu? Elbette biliyordu. Üstelik tüm Partinin gözü önünde her köşe-bucakta bunu haykırıyordu.

Şimdi kendiniz karar verin: Partinin, dün göklere çıkardıklarını bugün yakan, dün Partiye en üst perdeden öğütlediklerini bugün inkâr eden, daha dün böyle bir girişimi Le-

ninizme ihanet olarak itham ettikleri halde, bugün Leninizmi Troçkizmle tamamlamaya çalışan liderlere sırt çevirmemesi mümkün mü? Açıktır ki, Parti böylesi liderlere sırt çevirmek zorundaydı.

Her şeyi başaşağı çevirmek gayretiyle muhalefet, Troçki'nin Ekim Devriminden önceki dönemde Menşeviklere dahil olduğu gerçeğini inkâr edecek kadar ileri gitmiştir. Sakın şaşırmayın, yoldaşlar – muhalefet doğrudan, Troçki 1904'ten beri hiçbir zaman Menşevik olmamıştır diyor. Gerçek durum bu mu? Lenin'e başvuralım.

1914 yılında Lenin, Ekim Devriminden üç buçuk yıl önce, Troçki hakkında şunları söylüyordu:

"Rusya'da Marksist harekete eskiden beri katılanlar Troçki tipini çok iyi bilirler, ve onlara bu tipten sözetmeye değmez. Ama genç işçi kuşağı onu bilmez, ve ondan sözetmek zorunludur, çünkü bu aslında hakeza tasfiyecilerle Parti arasında yalpalayan yurt dışındaki beş grupçuğun hepsi için tipik bir örnektir.

Eski 'Iskra' zamanında (1901-1903), bu yalpalayanlara ve 'Ekonomistler'den 'Iskra'cılara ve tersi istikamette geçenlere 'Tuşino kaçakları' adı verildi (Rusya'da çalkantılı zamanlarda bir kamptan ötekine kaçan askerlere böyle denirdi)...

'Tuşino kaçakları'nın fraksiyonlar üstünde olduklarını iddia etmelerinin biricik nedeni, fikirlerini bugün bir fraksiyondan, yarın öbür fraksiyondan 'ödünç almaları'dır. Troçki 1901'den 1903'e kadar ateşli bir 'Iskra' yandaşı idi, ve Ryazanov onun 1903 Parti Kongresindeki rolünü 'Lenin'in sopası' olarak adlandırmıştır. *1903 sonunda Troçki ateşli bir Menşeviktir*[1], yani Iskracılardan 'Ekonomistler'e geçmiştir: 'Eski ve yeni "Iskra" arasında bir uçurum bulunmaktadır' der. 1904/05 yılında Menşeviklerden uzaklaşır ve kâh ('Ekonomist') Martinov'la işbirliği yaparak, kâh anlamsız sol 'sürekli devrim'ini ilân ederek, yalpalayan bir tavır alır. 1906/07 yılında Bolşeviklere yanaşır, ve 1907 baharında Rosa Luxemburg'la dayanıştığını ilân eder.

Dağılma döneminde, uzun süren 'fraksiyoncu olmayan' yalpalamalardan sonra, *tekrar sağa çarkeder, ve Ağustos 1912'de tasfiyecilerle bir blok kurar. Şimdi ise onlardan yeniden uzaklaşıyor, ama meselenin özü itibariyle onların zavallı fikirlerini yineliyor.*[1]

Böylesi tipler, Rusya'da proleter kitle hareketini n hâlâ uykuda olduğu ve

[1] Abç. *J. St.*

her grupçuğun kendini akım, grup, fraksiyon olarak, kısacası diğerleriyle birleşmekten sözeden bir 'güç' olarak göstermek için 'yeterince yer'e sahip olduğu dünkü tarihsel biçimlenmelerin ve formasyonların yıkıntıları olarak karakteristiktir.

Genç işçi kuşağının, *ne* 1908 yılından beri tasfiyeciliğe karşı tavrı belirleyen ve saptayan Parti kararlarını, *ne de* yukarda sözü edilen kararların eksiksiz tanınması temelinde çoğunluğun *birliğini* gerçekten sağlamış bulunan Rusya'nın modern işçi hareketinin deneyimini zerre kadar hesaba katmak istemeyen kişiler inanılmaz taleplerle ortaya çıktığında, kimlerle karşı karşıya olduğunu iyi bilmesi gerekir." (Bkz. 4. baskı, cilt 20, s.321/22, Rusça.)

Buradan anlaşılıyor ki Troçki 1903'ten sonraki dönemde kâh Menşeviklerin kampına geçerek, kâh onu terkederek, hep Bolşevik kampın dışında kalmıştır, ama hiçbir zaman Bolşeviklere katılmamış, bilakis 1912 yılında Menşevik tasfiyecilerle birlikte Lenin'e ve Partisine karşı blok örgütlemiş ve Menşeviklerle aynı kampta kalmıştır.

Böyle bir "tip"in Bolşevik Partimize güven vermemesine şaşılabilir mi?

Tam da bu "tip"in önderliğindeki muhalefet blokunun tecrit olmasına ve Parti tarafından bir kenara fırlatılıp atılmasına şaşılabilir mi?

Muhalefet liderlerinin yanlış yola saptıkları *ikinci temel sorun*, emperyalizm döneminde *tek* ülkede sosyalizmin zaferi imkanı sorunudur. Muhalefetin hatası, *tek* ülkede sosyalizmin zaferi imkanına dair Lenin'in öğretisini farkında olmadan tasfiye etmeye çalışmış olmasıdır.

Bugün hiç kimse için, Lenin'in daha 1915 yılında, Ekim Devriminden iki yıl önce, emperyalizm koşulları altında ekonomik ve politik gelişmenin eşitsizliği yasasından hareketle "sosyalizmin zaferinin ilk başta birkaç kapitalist ülkede, ya da hatta tek başına alınmış bir ülkede bile mümkün olduğu" tezini ileri sürdüğü bir sır değildir. (*Lenin*, 4. baskı, cilt 21, s. 311, Rusça.)

Bugün hiç kimse için, aynı 1915 yılında basında Lenin'in bu tezine *karşı* çıkan ve tek tek ülkelerde sosyalizmin zaferi

imkanını kabul etmenin "sosyal-yurtseverliğin özünü oluşturan *ulusal darkafalılığın*[1] kurbanı olmak anlamına geldiğini" ilân edenin tam da Troçki olduğu, ondan başkası olmadığı da bir sır değildir (Troçki, "1917 Yılı", cilt III, Bölüm I, s. 89-90, Rusça.)

Keza Troçki ile Lenin arasındaki bu polemiğin, daha sonraki zaman içinde, 1923 yılında Lenin'in ülkemizde "tam sosyalist toplumu" kurmanın mümkün olduğunu tekrar tekrar ilân ettiği "Kooperatifçilik Üzerine"[1] başlıklı son yazısının çıkışına kadar devam ettiği de bir sır değildir, herkesçe bilinen bir gerçektir.

Lenin'in ölümünden sonra, bu sorunla bağıntı içinde Partimizin tarihinde ne gibi değişiklikler oldu? 1925 yılındaki XIV. Parti Konferansımızda Kamenev ve Zinovyev, bir dizi yalpalamalardan sonra, Lenin'in *tek* ülkede sosyalizmin zaferi imkanına dair öğretisini kabul ettiler ve Parti ile birlikte bu sorunda kendilerini Troçkizmden ayırdılar. Ama birkaç ay sonra, XIV. Parti Kongresinden önce, Partiye karşı mücadelede kendilerini azınlıkta bulup, Troçki ile bir blok kurmak zorunda kaldıkları zaman — "birdenbire" Troçkizme çarkettiler, Partimizin XIV. Konferansının kararından ayrıldılar ve *tek* ülkede sosyalizmin zaferi imkanına dair Lenin'in öğretisine sırt çevirdiler. Bunun sonucu, muhalefetin Troçki'nin, Lenin'in teorisinin ulusal darkafalılığı üzerine yarı-Menşevik saçmalıklarını, sosyalist inşa sorununda Leninizmi tasfiyeye yönelik faaliyetlerini gizlemeye çalışmak için bir örtü gibi kullanmasıdır.

Soru şudur: Leninizm ruhuyla eğitilmiş ve kaynaşmış olan Partinin, tüm bunlardan sonra, bu tasfiyecilere sırt çevirmeyi gerekli görmesine, ve muhalefet liderlerinin kendilerini Partiden tecrit edilmiş bulmalarına şaşılabilir mi?

Muhalefet liderlerinin yanlış yola saptıkları *üçüncü temel sorun*, Partimiz sorunudur, onun birlik-beraberliği sorunudur, demir disiplini sorunudur.

[1] Abç. — *J. St*

Leninizm, proletarya partisinin birleşik ve yekpare olması gerektiğini, fraksiyonlara, fraksiyon merkezlerine sahip olmaması gerektiğini, bir tek parti merkezine ve bir tek iradeye sahip olması gerektiğini öğretir. Leninizm, proletarya partisinin çıkarlarının, parti politikasına ilişkin sorunların bilinçli tartışmasını, parti üyeleri kitlesinin parti önderliğine karşı bilinçli bir tutum takınmasını, partinin eksikliklerinin eleştirisini, hatalarının eleştirisini gerektirdiğini öğretir. Ama Leninizm aynı zamanda parti kararlarının, bu kararlar partinin yönetici organlarınca bir kez benimsendikten ve onaylandıktan sonra, partinin tüm üyeleri tarafından itirazsız uygulanmasını talep eder.

Troçkizm bu konuda farklı bir kavrayışa sahiptir. Troçkizme göre parti, her biri kendi fraksiyon merkezine sahip fraksiyoncu grupların bir tür federasyonudur. Troçkizme göre, partinin proleter disiplini hiç çekilmez. Troçkizm, partideki proleter rejime tahammül edemez. Troçkizm, partide demir disiplin olmadıkça proletarya diktatörlüğünü uygulamanın olanaksız olduğunu kavramaz.

Troçkizmin bu organik kusurları muhalefetteki eski Leninistlerin bilgisi dahilinde miydi? Elbette bilgisi dahilindeydi. Dahası, her köşe-bucakta, Troçkizmin "örgütlenme şeması"nın Leninizmin örgütlenme ilkeleriyle bağdaşmadığını haykırıyorlardı. 16 Ekim 1926 tarihli açıklamasında muhalefetin, bir gruplar federasyonu olarak parti kavrayışından vazgeçmesi, muhalefetin bu alanda iki ayağıyla da topallamış olduğunu ve topalladığını bir kez daha doğrulamaktadır. Ancak bu vazgeçiş sadece lafta kaldı, içten değildi. Gerçekte Troçkistler, Partimize Troçkist örgütsel çizgiyi dayatma çabalarından hiçbir zaman vazgeçmemişlerdir, Zinovyev ve Kamenev ise bu utanç verici işte onlara yardım etmektedir. Zinovyev ve Kamenev'in Troçkist, yarı-Menşevik örgütlenme planına çarketmeleri ve Troçkistlerle birlikte partideki proleter rejime karşı savaş açmayı günün

şiarı ilân etmeleri için, partiye karşı mücadelede kendilerini azınlıkta bulmaları yetmiştir.

Partimizin Leninizmin örgütlenme ilkelerini mezara gömmeyi mümkün görmemesinde, muhalefetin bugünkü liderlerini bir kenara fırlatıp atmasında şaşılacak ne var?

İşte, yoldaşlar, muhalefetin bugünkü liderlerinin yanlış yola saptıkları ve Leninizmle ilgilerini kestikleri üç temel sorun budur.

Tüm bunlardan sonra, Lenin'in partisinin de bu liderlerle ilgisini kesmesine şaşılabilir mi?

Ama ne yazık ki muhalefetin alçalması bununla kalmadı. Muhalefet daha da alçaldı ve kendini parti safları dışına çıkarma riskine girmeden ötesine geçilemeyecek bir sınıra vardı.

Kendiniz karar verin.

Şimdiye kadar, ne kadar alçalmış olursa olsun, muhalefetin ülkemizin kayıtsız-şartsız savunulması sorununda yalpalayacağını düşünmek zordu. Ama şimdi, muhalefetin bugünkü liderlerinin tutumunun bozguncu bir tutum olduğunu yalnızca varsaymamız değil, hatta iddia etmemiz gerekiyor. Troçki'nin SSCB'ne karşı yeni bir savaş vukuunda bir Clemenceau deneyine ilişkin aptalca ve saçma tezini başka nasıl yorumlamalı? Bunun muhalefetin daha da alçalmasının bir belirtisi olduğundan kuşku duyulabilir mi?

Şimdiye kadar muhalefetin partimize karşı aptalca ve saçma Themidor'culuk suçlamasını getireceğini düşünmek zordu. 1925 yılında ilk kez Zalutski Partimizdeki Thermidor'cu eğilimlerden sözetmeye başladığında, muhalefetin bugünkü liderleri kendilerini ondan kesinlikle ayırdılar. Oysa bugün muhalefet o kadar alçalmıştır ki, Zalutski'den bile ileri gitmekte ve partiyi Thermidor'culukla suçlamaktadır. Anlayamadığım şey, Partimizin Thermidor'culaştığını iddia edenlerin, nasıl olup da Partimizde kalabildiğidir.

Şimdiye kadar muhalefet "yalnızca", Komintern seksi-

yonlarında tek tek fraksiyoncu gruplaşmalar örgütleme peşindeydi. Oysa şimdi, Almanya'daki mevcut Alman Komünist Partisine karşı herkesin gözü önünde yeni bir parti, karşı-devrimci Maslow ve Ruth Fischer alçaklarının partisini örgütleyecek kadar ileri gitmiştir. Ama bu, Komintern'i doğrudan bölme tavrıdır. Komintern seksiyonlarında fraksiyoncu gruplaşmalardan, Komintern'i bölmeye — muhalefet liderlerinin alçalma yolu budur.

Zinovyev'in konuşmasında Almanya'da bir bölünmenin varlığını inkâr etmemesi karakteristiktir. Ama bu anti-komünist partinin bizim muhalefet tarafından örgütlendiği, salt, bizim muhalefet liderlerinin parti düşmanı makale ve konuşmalarının Maslow ve Ruth Fischer tarafından özel bro· şürler olarak bastırılıp dağıtılması gerçeğinden bile anlaşılmaktadır. (*Bir ses:* "Alçaklık!")

Ya muhalefet blokunun, Almanya'daki bu ikinci partinin, Maslow ve Ruth Fischer'in partisinin basınımızda siyasal savunmasını yapma sözcülüğünü Vuyoviç'e vermesi ne anlama geliyor? Bu, bizim muhalefetin Maslow ve Ruth Fischer'i *açıktan* desteklediği, onları Kominterne *karşı*, onun proleter seksiyonlarına karşı desteklediği anlamına geliyor. Bu, artık yalnızca hizipçilik değildir yoldaşlar. Komintern'i *açıktan bölme* politikasıdır. (*Sesler:* "Çok doğru!")

Eskiden muhalefet, Partimiz içinde fraksiyoncu gruplaşmalara özgürlük talep ediyordu. Şimdi bu ona yetmiyor. Şimdi SSCB'nde kendi Merkez Komitesine ve kendi yerel örgütlerine sahip yeni bir parti kurarak, *doğrudan bölme* yolunu tutuyor. Hizipçilik politikasından, doğrudan bölme politikasına, yeni bir parti kurma politikasına, "Ossovski "tasarımına"[99] uygun bir politikaya — işte muhalefetimizin liderleri bu kadar alçalmışlardır.

Muhalefetin daha da alçalma yolunu, Partiden ve Komintern'den kopma yolunu, Komintern ve SBKP(B) içinde bölücülük politikası yolunu karakterize eden dönüm noktaları

işte bunlardır.

Böyle bir durum daha fazla hoş görülebilir mi? Açıktır ki, hayır. Ne Komintern ne de SBKP(B) içinde bu bölücülük politikasına izin verilemez. Partinin ve Komintern'in çıkarlarına, onların birliğinin çıkarlarına değer veriyorsak, bu belayı derhal defetmek gerekir.

İşte Merkez Komitesini, Troçki ve Zinovyev'i Merkez Komitesinden çıkarma sorununu ortaya atmaya zorlayan durumlar bunlardır.

Çözüm yolu nedir? – diye soracaksınız.

Muhalefet bir çıkmaza girmiştir. Görev, muhalefetin kendini bu çıkmazdan kurtarmasına yardımcı olmak için *son* bir girişimde bulunmaktır. Merkez Kontrol Komisyonu adına Orconikidze yoldaşın burada önerdiği şey, Partide barışı sağlamak için Partinin kabul edebileceği yöntemdir ve verebileceği azami ödündür.

İlk olarak muhalefet kesin ve geri dönülmez bir biçimde, "Thermidor'cu" gevezelikten ve Clemenceau deneyine ilişkin aptalca şiardan vazgeçmelidir. Muhalefet, böyle görüşlerle ve böyle eğilimlerle, ülkemizin yüzyüze bulunduğu savaş tehlikesi karşısında savunulamayacağını anlamalıdır. Muhalefet böyle görüşlerle ve eğilimlerle, Partimizin Merkez Komitesinde daha fazla kalınamayacağını anlamalıdır. (*Sesler:* "Çok doğru!")

İkinci olarak muhalefet, Almanya'daki bölücü, anti-Leninist Maslow–Ruth Fischer grubunu açıkça ve dobra dobra mahkûm etmeli ve onunla bütün bağlarını koparmalıdır. Komintern'i bölme politikasını desteklemek daha fazla hoşgörülemez. (*Sesler:* "Çok doğru!")

Komintern'in bölünmesine destek olarak ve Komintern seksiyonlarını dezorganize ederek SSCB savunulamaz.

Üçüncü olarak muhalefet, kesinlikle ve geri dönülmez biçimde her türlü hizipçilikten ve SBKP(B) içinde yeni bir partinin yaratılmasına yol açabilecek her şeyden vazgeçme-

lidir. Partimizde bölücülük politikasına parti kongresinden ne iki ay, ne de iki saat önce izin verilmemelidir. (*Sesler:* "Çok doğru!")

İşte, yoldaşlar, bunları kabul etmeksizin Troçki ve Zinovyev'in Partimizin Merkez Komitesinde kalmasına izin veremeyeceğimiz üç temel koşul bunlardır.

Bunun baskı olduğu söylenecektir. Evet, baskıdır. Baskı silahına hiçbir zaman, Partimizin cephaneliği dışında olan bir şey gözüyle bakmadık. Burada, Partimizin X. Kongresinin ünlü kararı temelinde hareket ediyoruz, Lenin yoldaş tarafından hazırlanan ve X. Parti Kongresinde onun tarafından oya sunulup kabul edilen karara uygun davranıyoruz[34]. Bu kararın 6. ve 7. maddeleri şöyledir:

Madde 6: "Parti Kongresi, şu ya da bu platform üzerinde oluşmuş olan istisnasız bütün grupların derhal dağıtılmasını emreder ve tüm örgütlere, hiçbir hizipçi toplantıya izin vermemeyi sımsıkı gözetme görevi verir. Parti Kongresinin bu kararına uyulmaması, beraberinde Partiden kesin ve derhal ihracı getirir."

Madde 7: "Parti içinde ve tüm sovyet çalışmasında sıkı disiplin sağlamak ve her türlü hizipçiliğin kökünü kazıyarak azami birliği elde etmek için Parti Kongresi Merkez Komitesini, disiplin ihlâli ya da hizipçiliğin yeniden canlanması ya da ona cevaz verilmesi durumunda (durumlarında), Partiden ihraç da dahil tüm Parti cezalarını uygulama ve MK üyelerine ilişkin olarak, onları aday statüsüne indirme, ve son çare olarak onları Partiden atma yetkisi verir. Bu son çarenin (MK üye ve aday üyelerine ve Kontrol Komisyonu üyelerine karşı) uygulanması ancak, tüm MK aday üyelerinin ve tüm Kontrol Komisyonu üyelerinin de davet edildiği bir Merkez Komitesi plenumunun toplantıya çağrılması şartıyla olur. Partinin en sorumlu yöneticilerinin bu ortak toplantısı üçte iki oy çoğunluğuyla bir Merkez Komitesi üyesini aday üye statüsüne indirmeyi ya da Partiden ihraç etmeyi gerekli görürse, bu önlem vakit geçirmeksizin uygulanır."

Sesler. Bu derhal uygulanmalıdır.

Stalin. Bekleyin, yoldaşlar, acele etmeyin. Bunu Lenin yazmış ve bize vasiyet bırakmıştır, çünkü o partide demir disiplinin, proletarya diktatörlüğünün ne demek olduğunu

biliyordu. Çünkü o, proletarya diktatörlüğünün parti aracılığıyla gerçekleştirildiğini, birleşik ve yekpare bir parti olmadan proletarya diktatörlüğünün olamayacağını biliyordu.

Troçki ve Zinovyev'in bunları kabul etmeden Partimizin Merkez Komitesinde daha fazla kalmasının imkansız olduğu koşullar bunlardır. Muhalefet bu koşulları kabul ederse ne âlâ. Etmezse kendisi bilir. (*Alkışlar.*)

MUHALEFETİN 8 AĞUSTOS 1927 TARİHLİ "AÇIKLAMA"SI ÜZERİNE

9 Ağustos 1927

Yoldaşlar! Muhalefetin önerdiği şeye Partide barış gözüyle bakamayız. Hiç hayale kapılmayalım. Muhalefetin önerdiği şey geçici bir ateşkestir. (*Bir ses*: "Geçici bile değil!") Belli koşullar altında ileri doğru bir adım olabilecek geçici bir ateşkestir, ama böyle olmayabilir de. Bunu kesinlikle akılda tutmalıyız. Muhalefet daha fazla ödün versin veya vermesin, bunu unutmamalıyız.

Önüne koyduğumuz her üç sorunda da muhalefetin belli ölçüde geri adım atmış olması, Parti için ileriye doğru atılmış bir adımdır. Belli ölçüde. Ama gelecekte daha da keskin bir mücadeleye zemin hazırlayabilecek ihtiraz kayıtlarıyla geri adım atmıştır. (*Sesler*: "Çok doğru!" "Çok doğru, gerçek bu!")

SSCB'nin savunulması sorunu, ortaya çıkmış olan savaş tehdidi karşısında bizim için temel sorundur. Muhalefet, açıklamasında pozitif bir biçimde, SSCB'nin kayıtsız-şartsız ve çekincesiz savunulmasından yana olduğunu söylüyor, ama Troçki'nin Clemenceau'ya ilişkin bilinen formülünü, bilinen sloganını mahkûm etmeyi reddediyor. Troçki durumun bu olduğunu kabul etme cesaretini göstermelidir.

Sanıyorum tüm MK ve MKK plenumunda, ülkemizin kayıtsız şartsız savunulmasından yalnızca lafta değil, içtenlikle, gerçekten yana olan bir kişinin, Troçki'nin Orconikid-

ze yoldaşa hitaben MKK'na mektubunda yazdıklarını yazamayacağı konusunda görüşbirliği vardır.

Sanıyorum tüm MK ve MKK plenumu, bu formülün, Troçki'nin Clemenceau'ya ilişkin bu sloganının, Troçki'nin SSCB'nin savunulması konusundaki içtenliği hakkında ancak kuşku uyandırabileceğine kanaat getirmiştir. Dahası bu slogan, Troçki'nin ülkemizin kayıtsız-şartsız savunulması sorunlarına karşı olumsuz bir tavır içinde olduğu izlenimini yaratmaktadır. (*Sesler:* "Çok doğru, kesinlikle doğru!")

Sanıyorum tüm MK ve MKK plenumu, Troçki'nin Clemenceau'ya ilişkin bu sloganı, bu formülü ortaya atmakla, SSCB'nin savunulmasını, Partimizde önderliğin ve Sovyet iktidarının önderliğinin değiştirilmesi koşuluna bağımlı kıldığına iyice kanaat getirmiş bulunmaktadır. Bunu ancak körler kavrayamaz. Troçki hatasını kabul etme cesaretine, o basit cesarete sahip değilse, kabahat kendisindedir.

Muhalefet, belgesinde Troçki'nin bu hatasını mahkûm etmediğine göre, bu, muhalefetin gelecekte ülke savunması sorununda Partiye karşı, Partinin izlediği çizgiye karşı saldırı açmak için elde yedek bir silah bulundurmak istediği anlamına gelir. Yani, ilerde kullanmak üzere elinde belli bir yedek silah bulunduruyor.

Muhalefetin bu temel sorunda barış değil, gelecekte mücadeleyi daha da şiddetlendirebilecek ihtiraz kayıtlarıyla geçi- ci bir ateşkes istemesinin sebebi budur. (*Bir ses:* "Ateşkese ihtiyacımız yok, barışa ihtiyacımız var.")

Hayır, yoldaşlar, ateşkese ihtiyacımız var, burada yanılıyorsunuz. Eğer örnek verilecekse, o zaman Gogol'un Ossip'inin şu sözlerini örnek almak daha doğru olur: "Bir parça ip mi? Ver hemen, bir parça ip bile işe yarayabilir." Gogol'un Ossip'i gibi davranmak daha iyi olacaktır. Bir parça ipi reddedebilecek kadar kaynak bakımından zengin ve kuvvetli değiliz. Bir parça ipi bile reddetmemeliyiz. İyice düşünün, silah depomuzda bir parçacık ipin bile bulunması

gerektiğini anlayacaksınız.

İkinci sorunda, Thermidor sorununda muhalefet kuşkusuz geri çekilmiş, eskisiyle karşılaştırıldığında bu cephe kesitinde belli ölçüde gerilemiştir; çünkü böyle bir gerilemeden sonra (mantıklı olunursa kuşkusuz), muhalefetin bazı üyeleri tarafından, özellikle bazı yarı-Menşevik üyeleri tarafından sürdürülen, Partinin "Thermidor'cu yozlaşması" na ilişkin aptalca ajitasyon artık sözkonusu olamaz.

Ama muhalefet bu ödünü, gelecekteki her türlü ateşkesi ve her türlü barışı imkansız kılabilecek bir ihtiraz kaydı ile rabıtalandırmıştır. Muhalifler, ülkedeki belli unsurlarda restorasyon eğilimleri, Thermidor eğilimleri olduğunu söylüyorlar. Ama bunu hiç kimse yadsımadı. Antagonist sınıflar oldukça, sınıflar ortadan kalkmadıkça, eski düzeni restore etmek doğrultusunda elbette her zaman girişimler olacaktır. Anlaşmazlık noktamız bu değildi. Anlaşmazlık noktası, muhalefetin dokümanlarında Merkez Komitesine ve dolayısıyla Partiye karşı da saldırılarda bulunması, onu Thermidor'culukla suçlamasıdır. Merkez Komitesi Partiden ayrı tutulamaz. Olamaz bu. Bu aptallıktır. Ancak Lenin'ci örgütsel inşanın temel ve asli önermelerini kavramamış Parti düşmanı unsurlar, Merkez Komitesinin, özellikle de bizim Merkez Komitemizin Partiden ayrı tutulabileceğini varsayabilirler.

Ama muhalefet ödünlerini değinmiş olduğum ihtiraz kayıtları ile rabıtalandırmıştır. Böylesi ihtiraz kayıtları ise muhalefetin eline, icabında Partiye karşı yeni saldırılarda kullanabileceği belli bir yedek silah vermektedir.

Kuşkusuz, Merkez Komitesinin Thermidor'culuğundan sözetmek gülünçtür. Dahası: Saçmadır. Muhalefetin kendisinin de bu saçmalığa inanmadığı görüşündeyim. Ama buna bir umacı olarak gerek duymaktadır. Çünkü muhalefet buna gerçekten inanmış olsaydı, o zaman hiç kuşkusuz Partimize karşı ve Merkez Komitemize karşı açık savaş ilân et-

mesi gerekirdi; oysa o bizi, Partide barış istediğine inandırmaya çalışıyor.

Böylece muhalefetin ikinci noktada da, daha sonra Merkez Komitesine saldırmak üzere elde bir yedek silah bulundurduğunu görüyorsunuz. Bu da akılda tutulmalıdır, yoldaşlar, her halükârda. Muhalefet liderlerini Merkez Komitesinden uzaklaştıralım veya uzaklaştırmayalım, hiç farketmez, Thermidor temel sorunundaki bu yedek silah onun elinde bulunacaktır, ve Parti, muhalefet bu parti düşmanı silaha tekrar başvurduğunda onu tasfiye etmek üzere derhal bütün önlemleri almalıdır.

Üçüncü sorun, Almanya Komünist Partisi içindeki bölünme ile, anti-Leninist Ruth Fischer–Maslow bölücü grubu ile ilgilidir.

Dün komisyonda garip bir görüşme oldu. Muhalifler bir dizi konuşmadan sonra büyük, pek büyük bir güçlükle, Komintern kararına boyun eğerek –ikna olduklarından ötürü değil, Komintern kararına boyun eğerek– bu parti düşmanı grupla örgütsel ilişkinin caiz olmadığını kabul etmekle hemfikir olduklarını açıklamak cesaretini buldular. Ben, "bu grupla örgütsel ilişkiyi ve onun desteklenmesini" önerdim. Troçki şöyle dedi: "Buna gerek yok, bunu kabul edemeyiz; Komintern'in bunları atma kararı yanlıştı; ben bunların —Ruth Fischer ve Maslow'un— partiye geri alınmalarına çalışacağım."

Bu ne demektir? Kendiniz karar verin. En elementar parti bilinci dahi bu adamların zihinlerinden nasıl da tümden silinmiştir!

Tutalım ki SBKP(B) bugün, Parti düşmanlığıyla hepinizce tanınan Myaznikov'u Partiden atıyor. Yarın Troçki ortaya çıkacak ve diyecek ki: "Myaznikov'u desteklemekten vazgeçemem, çünkü Merkez Komitesinin kararı yanlıştır, ama bana emredildiği üzre onunla örgütsel ilişkileri kesmeye hazırım."

Yarın da, hakeza Parti düşmanlığıyla hepinizce tanınan "İşçi Gerçeği"[19] grubu Partiden atılıyor. Troçki ama ortaya çıkıp diyecek ki: "Bu Parti düşmanı grubu desteklemekten vazgeçemem, çünkü haksız yere atıldı."

Öbür gün ise MK, pek iyi bildiğiniz gibi Parti düşmanı olduğu için Ossovki'yi Partiden atsın. Troçki ise bu atmanın haksız olduğunu ve Ossovski'yi desteklemekten vazgeçemeyeceğini söyleyecektir bize.

Ama eğer Parti, eğer Komintern, Ruth Fischer ve Maslow da dahil olmak üzere, bazı kimselerin tutumlarını ayrıntısıyla tartıştıktan sonra, eğer proletaryanın bu en yüksek kuruluşları böyle kimselerin atılmaları gerektiğine karar verirse ve eğer buna rağmen Troçki, atılmış bu kimseleri desteklemeyi bırakmazsa, o zaman durum ne olur? Nerde kaldı Partimiz, nerde kaldı Komintern? Bunlar mevcut mudur? Troçki için, ne Partinin ne de Komintern'in mevcut olmadığı anlaşılıyor – varolan yalnızca Troçki'nin kişisel görüşüdür.

Ama ya yalnız Troçki değil de, Partinin öteki üyeleri de Troçki gibi davranmak isterse ne olacak? Bu gerillacılığın, bu atamanlığın ancak Partinin yıkımına yolaçabileceği açıktır. O zaman artık Parti diye bir şey olmayacaktır. O zaman sadece tek tek atamanların kişisel görüşleri olacaktır. Troçki'nin kavramak istemediği budur.

Muhalefet neden anti-komünist Maslow–Ruth Fischer grubuna destek vermeyi durdurmakla hemfikir olduğunu açıklamadı? Neden muhalefet liderleri bizim bu konudaki düzeltmemizle hemfikir olduklarını açıklamadılar? Çünkü ellerinde Komintern'e saldırmak üzere üçüncü bir yedek silah bulundurmak istiyorlar. Bu da akılda tutulmalıdır.

Onlarla bir anlaşmaya varalım ya da varmayalım, onlar Merkez Komitesinden uzaklaştırılsınlar ya da uzaklaştırılmasınlar, hiç farketmez, ilerde Komintern'e saldırmak üzere bu yedek silah ellerinde kalacaktır.

Dördüncü sorun hiziplerin dağıtılması sorunudur. Biz dürüstçe ve dobra dobra şunun söylenmesini öneriyoruz: "Hizip kayıtsız-şartsız dağıtılır." Muhalefet liderleri bunu söylemeyi reddediyorlar. Bunun yerine şöyle diyorlar: "Hizipçilik unsurları ortadan kaldırılmalıdır", ama şunu da ekliyorlar: "Parti-içi rejime istinaden ortaya çıkmış olan hizipçilik unsurları."

İşte size dördüncü ihtiraz kaydı. Bu da partimize ve onun birliğine karşı yedek bir silahtır.

Muhalifler, mevcut olan ve bugünlerde burada Moskova'da bir illegal konferans toplamaya niyetlenen hiziplerinin derhal dağıtılmasını öneren formülasyonun kabulünü reddetmekle ne demek istediler? Bu demektir ki, onlar, istasyonda gelecekte de gösteriler düzenleme hakkını elde tutmak istiyorlar, çünkü –diyeceklerdir– kabahat rejimdedir, bir gösteri daha düzenlemek zorunda kaldık. Bu demektir ki, onlar gelecekte de Partiye saldırma hakkını elde tutmak istiyorlar, çünkü –diyeceklerdir– rejim bizi saldırıya zorluyor. İşte size, muhaliflerin elde bulundurdukları bir yedek silah daha.

MK ve MKK ortak plenumu, bütün bunları bilmeli ve akılda tutmalıdır.

İLK AMERİKAN İŞÇİ DELEGASYONUYLA GÖRÜŞME

9 Eylül 1927

DELEGASYONUN SORULARI VE STALİN YOLDAŞIN YANITLARI

Birinci soru. Lenin ve Komünist Partisi Marksizme pratikte hangi yeni ilkeleri eklemişlerdir? Lenin'in "yaratıcı bir devrime" inandığını, Marx'ın ise daha ziyade iktisadi güçlerin gelişmesinin doruk noktasını bekleme eğiliminde olduğunu söylemek doğru olur mu?

Yanıt. İnanıyorum ki Lenin, Marksizme "yeni ilkeler" "eklemediği" gibi, Marksizmin bir tek "eski" ilkesini de ortadan kaldırmamıştır. Lenin, Marx ve Engels'in en sadık ve en tutarlı öğrencisiydi ve öyle kalacaktır, ve o tamamen Marksizmin ilkelerine dayanmaktadır.

Ama Lenin, Marx ve Engels'in öğretilerini salt eyleme geçirmekle kalmadı. O aynı zamanda, Marx ve Engels'in öğretisinin sürdürücüsüydü.

Bu ne anlama gelir?

Bu, onun Marx ve Engels'in öğretisini, gelişmenin yeni koşullarına, kapitalizmin yeni dönemine, emperyalizme uygun olarak daha da geliştirdiği anlamına gelir. Bu, Lenin'in

sınıf mücadelesinin yeni koşullarında, Marx'ın öğretisini daha da geliştirerek Marksizmin genel hazinesine, Marx ve Engels'in verdiklerine kıyasla, emperyalizm öncesi kapitalist dönemde verilebilecek olana kıyasla yeni şeyler kattığı anlamına gelir, ve Lenin'in Marksizmin hazinesine kattığı bu yenilik, tamamen Marx ve Engels'in ilkelerine dayanmaktadır.

Emperyalizm ve proleter devrimleri çağının Marksizmi olarak Leninizmden de işte bu anlamda sözediyoruz.

İşte, Lenin'in yeni şeyler kattığı ve Marx'ın öğretisini daha da geliştirdiği sorunlardan bazıları:

Birincisi, kapitalizmin yeni aşaması olarak, tekelci kapitalizm, emperyalizm sorunu.

Marx ve Engels, "Kapital"de, kapitalizmin temellerinin bir tahlilini yapmışlardır. Ama Marx ve Engels, tekel-öncesi kapitalizmin egemenliği döneminde, kapitalizmin sakin evrimi döneminde ve onun bütün dünya yüzüne "barışçıl" yayılma döneminde yaşadılar.

Bu eski aşama, Marx ve Engels'in artık yaşamadığı, 19. yüzyılın sonu ve 20. yüzyılın başlarında sona erdi. Kapitalizmin düzenli evriminin yerini, sıçramalı, yıkıcı gelişiminin aldığı, kapitalizmin eşitsiz gelişmesinin ve çelişkilerinin büyük bir keskinlikle ortaya çıktığı; gelişmenin olağanüstü eşitsizliği koşulları altında pazarlar ve sermaye ihracı alanları için mücadelenin, dünyanın ve nüfuz alanlarının periyodik bir biçimde yeniden paylaşımı için periyodik emperyalist savaşları kaçınılmaz kıldığı; kapitalizmin eski aşamasının yerini kapitalizmin yeni aşamasına, emperyalist tekelci gelişme aşamasına bıraktığı dönemdeki kapitalizmin gelişmesinin yeni koşullarını Marx ve Engels'in yalnızca tahmin edebilmiş olmaları anlaşılır birşeydir.

Burada Lenin'in kazanımı ve dolayısıyla Lenin'de yeni olan, "Kapital"in temel tezlerine dayanarak, kapitalizmin son aşaması olarak emperyalizmin derinlemesine gerek-

çelendirilmiş Marksist bir tahlilini yapması, kapitalizmin çıbanlarını ve kaçınılmaz çöküşünün koşullarını gözler önüne sermesidir. Bu tahlil temelinde Lenin'in, emperyalizm koşullarında tek tek, tek başına alınmış kapitalist ülkelerde sosyalizmin zaferinin olanaklı olduğu şeklindeki ünlü tezi ortaya çıktı.

İkincisi, proletarya diktatörlüğü sorunu.

Proletaryanın siyasal egemenliği ve sermayenin iktidarının zor yoluyla devrilmesi yöntemi olarak proletarya diktatörlüğü temel düşüncesi, Marx ve Engels tarafından ortaya atılmıştır.

Lenin'de bu alanda yeni olan şudur:

a) Paris Komünü ve Rus Devriminin deneyimlerini değerlendirerek, proletarya diktatörlüğünün devlet biçimi olarak Sovyet iktidarını ortaya koyması;

b) "proletarya diktatörlüğü" formülünün kenetlerini, proletaryanın müttefikleri sorunu bakış açısından çözmesi ve proletarya diktatörlüğünü, önder olarak proletaryanın, önderlik edilen olarak proleter olmayan (köylülük vb.) sömürülen kitlelerle sınıf ittifakının özel bir biçimi olarak tanımlaması;

c) azınlığın (sömürücülerin) çıkarlarını ifade eden *kapitalist* demokrasinin tersine olarak çoğunluğun (sömürülenlerin) çıkarlarını ifade eden *proleter* demokrasisi biçiminin, proletarya diktatörlüğünün, sınıflı toplumlarda en yüksek demokrasi biçimi olduğu gerçeğini özellikle vurgulaması.

Üçüncüsü, proletarya diktatörlüğü döneminde, kapitalizmden sosyalizme geçiş döneminde, etrafı kapitalist devletlerle çevrili bir ülkede, sosyalizmin başarıyla inşasının biçim ve yöntemleri sorunu.

Marx ve Engels, proletarya diktatörlüğü dönemini, az çok uzun süreli bir dönem, devrimci çarpışmalarla ve içsavaşlarla dolu bir dönem; bu dönemin seyri içinde iktidarda olan proletaryanın, eski kapitalist toplum yerine yeni, sosya-

list toplumu, sınıfsız bir toplumu, devletin olmadığı bir toplumu yaratmak için gerekli ekonomik, siyasal, kültürel ve örgütsel önlemleri alacağı bir dönem olarak görmüşlerdir. Lenin tamamen Marx ve Engels'in bu temel ilkelerinin zemini üzerinde durmuştur.

Lenin'de bu alanda yeni olan şudur:

a) etrafı emperyalist devletlerle çevrili bir proletarya diktatörlüğü ülkesinde, bu ülkenin kendisini çevreleyen kapitalist devletlerin askeri bir müdahalesiyle boğulmaması önkoşuluyla, tam sosyalist toplumun inşası olanağını gerekçelendirmesi;

b) ekonominin kumanda tepelerini (sanayi, toprak, ulaştırma, bankalar vb.) elinde tutan proletaryanın, onlar aracılığıyla toplumsallaştırılmış sanayii tarımla birleştireceği ("sanayiin köylü ekonomisiyle birleşmesi") ve böylece bütün halk ekonomisini sosyalizme götüreceği ekonomi politikasının ("Yeni Ekonomik Politika") somut yollarını göstermesi;

c) küçük köylü ekonomisinin dönüştürülmesi ve köylülüğün ana kitlelerinin sosyalizm ruhuyla eğitilmesi için proletarya diktatörlüğünün elinde güçlü bir araç olan kooperatifler aracılığıyla, köylü kitlelerinin tedricen sosyalist inşaya yakınlaştırılıp onun içine çekilmesinin somut yollarını göstermesi.

Dördüncüsü, devrimde, her halk devriminde, çarlığa karşı devrimde olduğu kadar kapitalizme karşı devrimde de, proletaryanın hegemonyası sorunu.

Marx ve Engels, proletaryanın hegemonyası düşüncesini temel hatları itibariyle tasarladılar. Lenin'de burada yeni olan şey, bu taslağı daha da geliştirmesi ve onu proletaryanın hegemonyası bütünlüklü sistemi halinde, proletaryanın şehirde ve kırda emekçi kitlelere yalnızca çarlığın ve kapitalizmin yıkılmasında değil, aynı zamanda proletarya diktatörlüğü altında sosyalist inşa döneminde de önderlik etme-

sinin bütünlüklü sistemi halinde genişletmesidir.

Bilindiği gibi, proletaryanın hegemonyası düşüncesi, Lenin ve onun partisi sayesinde, Rusya'da ustaca uygulanmıştır. Diğer şeylerin yanısıra, Rusya'da devrimin proletaryanın iktidarına götürmesi olgusu da bununla açıklanır.

Eskiden olaylar genellikle öyle olurdu ki, işçiler devrimde barikatlar kurup, kanlarını akıtırlar, eskiyi devirirlerdi, ama iktidar, sonra işçileri baskı altına alan ve sömüren burjuvazinin eline geçerdi. İngiltere ve Fransa'da böyle olmuştur. Almanya'da da böyle oldu. Bizde Rusya'da sorun farklı bir yönelim aldı. Bizde işçiler devrimin yalnızca hücum kıtası değildi. Devrimin hücum kıtası olarak Rus proletaryası, aynı zamanda şehirde ve kırda bütün sömürülen kitlelerin hegemonu, siyasal önderi olmaya çalıştı, kitleleri kendi etrafında topladı, onları burjuvaziden kopardı ve burjuvaziyi siyasal olarak tecrit etti. Sömürülen kitlelerin hegemonu olarak Rus proletaryası daima, iktidarı eline geçirmek ve ondan kendi çıkarları doğrultusunda, burjuvaziye, kapitalizme karşı yararlanmak için mücadele etti. Rusya'da devrimin her güçlü çıkışının, 1905 devriminde olduğu gibi 1917 Şubat devriminde de, – proletaryayı baskı altında tutma görevine sahip eski iktidar aygıtı olarak burjuva parlamentosuna karşı – burjuvaziyi baskı altında tutma görevine sahip yeni iktidar aygıtının rüşeym hali olarak işçi temsilcileri sovyetlerini ortaya çıkarması da bununla açıklanır.

Burjuvazi bizde burjuva parlamentosunu yeniden kurmak ve Sovyetleri ortadan kaldırmak için iki kez girişimde bulundu: Ağustos 1917'de "Ön Parlamento" sırasında, Bolşeviklerin iktidarı ele geçirmesinden önce, ve 1918 Ocak'ında "Kurucu Meclis" sırasında, proletaryanın iktidarı ele geçirmesinden sonra – ve her seferinde de burjuvazi yenilgiye uğradı. Niçin? Çünkü burjuvazi siyasal olarak çoktan tecrit olmuştu, milyonlarca emekçi kitlesi, proletaryayı devrimin tek önderi olarak görüyordu ve Sovyetler, kitleler ta-

rafından kendi öz işçi iktidarları olarak sınanmış ve denenmişti; onun yerine bir burjuva parlamentosunun geçirilmesi, proletarya için intihar olurdu. Bu nedenle, burjuva parlamentarizminin bizde kök salmaması şaşılacak birşey değildir. Rusya'da devrimin proletaryanın iktidarına götürmesinin nedeni budur.

Devrimde proletaryanın hegemonyasına ilişkin Leninist sistemin gerçekleşmesinin sonuçları bunlardır.

Beşincisi, ulusal sorun ve sömürgeler sorunu.

Marx ve Engels, o zamanlar, İrlanda, Hindistan, Çin, Orta Avrupa ülkeleri, Polonya ve Macaristan'daki olayları tahlil ederken, ulusal soruna ve sömürgeler sorununa ilişkin yönlendirici temel düşünceleri ortaya koymuşlardı. Lenin, çalışmalarında bu düşüncelere dayandı.

Lenin'de bu alanda yeni olan şudur:

a) bu düşünceleri, emperyalizm çağında ulusal devrimlere ve sömürge devrimlerine ilişkin olarak bütünlüklü bir düşünce sisteminde birleştirmesi;

b) ulusal sorun ve sömürgeler sorununu emperyalizmin yıkılması sorunuyla bağlaması;

c) ulusal sorun ve sömürgeler sorununu, uluslararası proleter devrim genel sorununun bir parçası olarak tanımlaması.

Son olarak, proletarya partisi sorunu.

Marx ve Engels, parti olmadan gerek iktidarı ele geçirme anlamında, gerek kapitalist toplumu dönüştürme anlamında kendi kurtuluşuna ulaşamayacak olan proletaryanın öncü müfrezesi olarak parti üzerine temel tezleri ortaya koymuşlardı.

Lenin'de bu alanda yeni olan, onun emperyalizm döneminde proletaryanın mücadelesinin yeni koşullarına uygun olarak bu taslağı daha da geliştirmesi ve şunları göstermesidir:

a) partinin, çalışmalarını genelleştirme ve yönlendirme

görevine sahip olduğu proletaryanın diğer örgüt biçimlerine (sendikalar, kooperatifler, kamusal örgütler) kıyasla, proletaryanın sınıf örgütünün en yüksek biçimi olduğu;

b) proletarya diktatörlüğünün yalnızca onun yönlendirici gücü olarak parti aracılığıyla gerçekleştirilebileceği;

c) proletarya diktatörlüğünün yalnızca, önderliği başka partilerle paylaşmayan ve paylaşmaması gereken bir tek partinin, komünistlerin partisinin ona önderlik etmesi halinde tam olabileceği;

d) partide çelik disiplin olmadan, proletarya diktatörlüğünün sömürücüleri baskı altında tutma ve sınıfsız toplumu sosyalist topluma dönüştürme görevlerinin yerine getirilemeyeceği.

Lenin'in, eserlerinde, Marx'ın öğretisini emperyalizm döneminde proletaryanın mücadelesinin yeni koşullarına uygun bir şekilde somutlaştırarak ve daha da geliştirerek getirdiği yenilik özünde bunlardır.

Bizde 'Leninizm, emperyalizm ve proleter devrimleri çağının Marksizmidir' denmesinin nedeni de budur.

Buradan, Leninizmin Marksizmden koparılamayacağı ve Marksizmin karşısına hiç mi hiç konulamayacağı sonucu çıkar.

Delegasyonun sorusu şöyle devam ediyor:

"Lenin'in yaratıcı 'devrime' inandığını, Marx'ın ise daha ziyade iktisadi güçlerin gelişmesinin doruk noktasını bekleme eğiliminde olduğunu söylemek doğru olur mu?"

Kanımca, bunu söylemek tamamen yanlış olur. Her halk devriminin – eğer gerçekten halk devrimiyse – yaratıcı bir devrim olduğuna inanıyorum; çünkü o, eski düzeni parçalar ve yenisini oluşturur, yaratır.

Ama bazen – sözgelimi Arnavutluk'ta – bir kabilenin diğerlerine karşı oyuncak örneği "ayaklanmaları" biçiminde rastlanan sözüm yabana "devrim"lerde, elbette yaratıcı bir yan olamaz. Ama böyle oyuncak gibi "ayaklanma"ları

Marksistler hiçbir zaman devrim olarak görmemişlerdir. Demek ki, sözkonusu olan böyle "ayaklanmalar" değil, tam tersine, ezilen sınıfların ezen sınıflara karşı ayağa kalktığı halk kitlelerinin devrimidir. Ama böyle bir devrim, kaçınılmaz olarak yaratıcı bir devrim olmak zorundadır. Marx ve Lenin tam da böyle bir devrimden, yalnızca böyle bir devrimden yanaydılar. Açıktır ki, böyle bir devrim rastgele koşullarda değil, ancak ekonomik ve siyasi nitelikli belirli elverişli koşullarda olabilir.

İkinci soru. Komünist Partinin hükümeti kontrol ettiği söylenebilir mi?

Yanıt. Her şey kontrolden ne anlaşıldığına bağlıdır. Kapitalist ülkelerde kontrol hakkında biraz garip bir anlayış var. Biliyorum ki, bir dizi kapitalist hükümet, "demokratik" parlamentoların mevcudiyetine rağmen büyük bankalar tarafından kontrol edilir. Parlamentolar, hükümetleri kontrol edenin kendileri olduğuna yemin ederler. Gerçekte ise durum öyledir ki, büyük finans konsorsiyumları hükümetlerin bileşimini önceden tayin ve davranışlarını kontrol ederler. Kapitalist "büyük güçler"den hiçbirinde, büyük finans kodamanlarının iradesine rağmen bir kabine kurulamayacağını kim bilmez: bakanların sapır sapır yerlerinden dökülmeleri için, bunların bir mali baskı uygulaması yeter. Parlamentoların sözümona kontrolünün tersine bankaların hükümetler üzerindeki kontrolü, gerçek kontrolü budur.

Sözkonusu edilen böyle bir kontrol ise, belirtmem gerekir ki bizde hükümetin parababaları tarafından kontrolü düşünülemeyecek bir şeydir ve tümüyle imkansızdır, sırf bizde bankalar çoktan beri millileştirilmiş, parababaları ise SSCB'den dışarı atılmış oldukları için bile bu böyledir.

Belki de delegasyon hükümetin Parti tarafından kontrol edilmesi değil de yönetilmesini sormak istiyordu? Eğer de-

legasyon bunu sormak istiyorduysa, o zaman buna yanıtım şöyledir: Evet, Parti bizde hükümeti yönetir. Ama bu yönetim bizde, Parti işçilerin ve bir bütün olarak emekçilerin çoğunluğunun güvenine sahip olduğu ve bu yüzden hükümet organlarını bu çoğunluk adına yönetme hakkına sahip olduğu için mümkündür.

Hükümetin SSCB işçi partisi tarafından, SSCB Komünist Partisi tarafından yönetilmesi ifadesini nerde bulur?

Herşeyden önce, Komünist Partisi'nin sovyetler ve sovyet kongreleri aracılığıyla ülkemizde devlet çalışmasındaki en önemli mevkileri kendi adaylarıyla, en iyi, proletaryaya canla başla hizmet etmeye hazır, proletaryanın davasına sadık fonksiyonerlerle doldurmasında bulur. Ve bunu olayların büyük çoğunluğunda da başarır, çünkü Parti işçilerin ve köylülerin güvenine sahiptir. Devlet iktidar organlarının bizde komünistler tarafından yönetilmesi, bu organların yöneticilerinin ülkede muazzam otoriteye sahip olması bir rastlantı değildir.

İkinci olarak, Partinin, idari organların çalışmasını, devlet iktidar organlarının çalışmasını denetlemesinde, onlarsız olmayan hataları ve eksiklikleri bertaraf etmesinde, onlara hükümet kararlarını uygulamada yardım etmesinde, ve onlara kitlelerin desteğini sağlamaya çalışmasında bulur, onların hiçbir önemli kararı ise Partinin bu doğrultudaki talimatları olmadan alınmaz.

Üçüncü olarak, ister sanayi ve tarım alanında olsun, ister ticaret ve kültürel inşa alanında olsun, şu ya da bu devlet iktidar organının çalışma planının hazırlanmasında, Partinin, bu planların geçerlilik süresi sırasında bu organların çalışmasının karakter ve doğrultusunu belirleyen genel yönergeler vermesinde bulur.

Burjuva basını genellikle Partinin devlet işlerine böylesi "karışması" hakkında "şaşkınlığını" dile getirir. Halbuki bu "şaşkınlık" baştan sona ikiyüzlülüktür. Kapitalist ülke-

lerde burjuva partilerin aynı şekilde devlet işlerine "karıştıkları" ve hükümetleri yönettikleri bilinir, ve orada yönetim, şu ya da bu tarzda büyük bankalarla bağı bulunan ve bundan dolayı rollerini halktan gizlemeye çalışan dar bir çerçevedeki kişilerin elinde toplanır.

İngiltere'deki ya da diğer kapitalist ülkelerdeki her burjuva partide, önderliği elinde yoğunlaştıran dar bir çerçevedeki kişilerden oluşan gizli bir kabinenin var olduğunu kim bilmez? Lloyd George'un liberal partinin "gölge" kabinesi üzerine ünlü konuşmasını bir düşünün. Sovyetler ülkesi ile kapitalist ülkeler arasındaki fark bu bakımdan şurada yatmaktadır:

a) kapitalizm ülkelerinde burjuva partileri devleti burjuvazinin çıkarları doğrultusunda ve proletaryaya karşı yönetirler, SSCB'deki Komünist Partisi ise devleti proletaryanın çıkarları doğrultusunda ve burjuvaziye karşı yönetir;

b) burjuva partileri önder rollerini halktan gizlerler ve çareyi şaibeli gizli kabinelerde ararlar, SSCB'deki Komünist Partisinin ise hiçbir gizli kabineye ihtiyacı yoktur, gizli kabineler siyasetini ve pratiğini mahkûm eder ve tüm ülkenin önünde açıkça, devletin yönetiminin sorumluluğunu üstlendiğini açıklar.

Bir delege. Parti sendikaları da aynı önermelere göre mi yönetir?

Stalin. Öz itibariyle evet. Biçimsel açıdan Parti sendikalara direktif veremez. Ama Parti, sendikalarda çalışan komünistlere direktifler verir. Bilindiği üzre, tıpkı sovyetlerde, kooperatiflerde vs. olduğu gibi sendikalarda da komünist fraksiyonlar vardır. Bu komünist fraksiyonların yükümlülüğü, sendikaların, sovyetlerin, kooperatiflerin vs. organlarında ikna yoluyla, Partinin direktiflerine uygun kararların alınmasını sağlamaktır. Ve olayların büyük çoğunluğunda da bunu başarırlar, çünkü kitleler arasında Partinin nüfuzu muazzamdır ve onların büyük güvenine sahiptir. Bu

şekilde proletaryanın en çeşitli örgütlerinin eylemde birliği sağlanır. Bu olmasaydı işçi sınıfının bu örgütlerinin çalışmasında tam bir karışıklık ve yanyanalık olurdu.

Üçüncü soru. Rusya'da sadece bir parti legal olduğundan, kitlelerin komünizme sempati duyduğunu nerden biliyorsunuz?

Yanıt. SSCB'de legal burjuva partilerin olmadığı, burada sadece bir partinin, işçilerin partisinin, Komünist Partisinin legal olduğu doğrudur. Buna rağmen, işçilerin çoğunluğunun, emekçi kitlelerin çoğunluğunun komünistlere sempati duyduğuna kanaat getirmemiz için araçlar ve yollar var mıdır? Sözkonusu olan elbette işçi ve köylü kitleleridir, yeni burjuvazi değil, proletarya tarafından şimdiden parçalanmış eski sömürücü sınıfların kalıntıları değil. Evet, işçi ve köylü kitlelerinin komünistlere sempati duyup duymadığını öğrenme imkanımız, araç ve yollarımız vardır.

Ülkemizin yaşantısındaki en önemli anları alalım ve kitlelerin gerçekten komünistlere sempati duyduğunu iddia etmekte haklı olup olmadığımızı sınayalım.

Her şeyden önce, Komünist Partisinin Parti olarak işçileri ve köylüleri açıktan burjuvazinin iktidarını devirmeye çağırdığı ve bu Partinin işçilerin, askerlerin ve köylülerin muazzam çoğunluğunun desteğini kazandığı 1917 yılı Ekim Devrimi dönemi gibi böylesine önemli bir anı alalım.

O sırada durum nasıldı? İktidarda Sosyal-Devrimciler (SR) ve burjuvaziyle bir blok oluşturan Sosyal-Demokratlar (Menşevikler) bulunuyordu. Merkezde ve ülke içindeki iktidar aygıtı ve aynı şekilde 12 milyonluk ordunun kumanda aygıtı bu partilerin elinde, hükümetin elinde bulunuyordu. Komünist Partisi yarı-legaldi. Bütün ülkelerin burjuvaları, Bolşevik Partinin kaçınılmaz olarak başarısızlığa uğrayacağı kehanetinde bulunuyorlardı. Antant tümüyle ve bütü-

nüyle Kerenski hükümetinin ardında duruyordu. Buna rağmen Komünist Partisi, Bolşevik Parti, proletaryayı bu hükümeti devirmeye ve proletarya diktatörlüğünü kurmaya çağırmaktan vazgeçmedi. Ve ne oldu? Cephe gerisindeki ve cephedeki emekçi kitlelerin muazzam çoğunluğu Bolşevik Partiyi en enerjik şekilde destekledi – ve Kerenski hükümeti devrildi, proletaryanın iktidarı kuruldu.

Nasıl oldu da Bolşevikler o zaman, bütün ülkelerin burjuvalarının Bolşevik Partinin çöküşüne dair düşmanca kehanetlerine rağmen zafer kazanabildiler? Bu durum emekçilerin geniş kitlelerinin Bolşevik Partiye sempati duyduğunu ispatlamıyor mu? İspatladığını sanıyorum.

İşte size Komünist Partisinin geniş halk kitleleri arasındaki otorite ve nüfuzunun ilk sınaması.

Daha sonraki dönemi alalım, İngiliz kapitalistlerinin Kuzey Rusya'yı, Arhangelsk ve Murmansk bölgesini işgal ettikleri, Amerikan, İngiliz, Japon ve Fransız kapitalistlerinin Sibirya'yı işgal ettikleri ve Kolçak'ı siper olarak kullandıkları, Fransız ve İngiliz kapitalistlerinin "Güney Rusya"nın işgali yolunda adımlar atıp Denikin ve Vrangel'i başa getirdikleri müdahale dönemini, içsavaş dönemini alalım.

Bu, Antant'ın ve Rusya'nın karşı-devrimci generallerinin Moskova'daki komünist hükümete karşı, Ekim Devrimimizin kazanımlarına karşı bir savaşıydı. Bu, işçilerin ve köylülerin geniş kitleleri arasında Komünist Partisinin nüfuzunun güç ve sağlamlığının en büyük ölçüde sınandığı bir dönemdi.

Ve ne oldu? İçsavaşın sonucunda işgalcilerin Rusya'dan dışarı atıldığı, karşı-devrimci generallerin ise Kızıl Ordu tarafından tamamen yenilgiye uğratıldığı bilinmiyor mu?

Tam da burada görüldü ki, savaşın kaderi son tahlilde teknik tarafından değil – Kolçak ve Denikin'e SSCB'nin düşmanları tarafından yeterinden fazla teknik sağlanmıştı–, bilakis doğru bir politika tarafından, milyonlarca halk

kitlesinin sempati ve desteği tarafından tayin edilir.

Bolşevik Partinin o zaman zafer kazanması bir rastlantı mıydı? Elbette rastlantı değildi. Bu durum, Komünist Partisinin bizde emekçilerin geniş kitlelerinin sempatisine sahip olduğunu göstermiyor mu? Gösterdiğini sanıyorum.

İşte size SSCB'de Komünist Partisinin güç ve sağlamlığının ikinci sınaması.

Şimdiki döneme, barışçıl inşa sorunlarının gündeme geldiği, iktisadi çöküntü evresinin yerine sanayiin yeniden tesisi ve sonra da tüm halk iktisadımızın yeni bir teknik temel üzerinde reorganizasyonu evresinin geçtiği savaş sonrası döneme gelelim. Komünist Partisinin güç ve sağlamlığını sınamak, emekçilerin geniş kitlelerinin bu Partiye duydukları sempati derecesini saptamak için araç ve yollarımız var mıdır şimdi? Var olduğunu sanıyorum.

Her şeyden önce, yaklaşık 10 milyon proleterin mensup olduğu Sovyetler Birliği sendikalarını alalım, sendikalarımızın yönetici organlarının bileşimine bakalım. Bu organların başında komünistlerin durması bir rastlantı mıdır? Elbette rastlantı değildir. Sendikaların yönetici organlarının bileşiminin SSCB işçileri için önemsiz olduğunu sanmak budalalık olurdu. SSCB işçileri üç devrimin fırtınaları içinde kendilerini geliştirdiler ve eğittiler. Başka hiç kimsenin yapmadığı şekilde, önderlerini sınamayı ve proletaryanın çıkarlarına uygun olmadıklarında onları kovmayı öğrendiler. Belli bir süre Plehanov, Partimizde en popüler adamdı. Ama işçiler Plehanov'un proleter çizgiden ayrıldığına kanaat getirince, onu tamamen soyutlamaktan çekinmediler. Ve bu işçiler komünistlere tam güvenlerini ifade edip onları sendikalarda sorumlu mevkilere getiriyorlarsa, bu ancak, SSCB işçileri arasında Komünist Partisinin nüfuzunun muazzam güçte ve sağlamlıkta olduğunun doğrudan bir ispatı olabilir.

İşte size, geniş işçi kitlelerinin Komünist Partisine sem-

pati duyduğunu gösteren bir sınama.

Son Sovyet seçimlerini alalım. Bizde Sovyet seçimlerine katılma hakkına, cinsiyet ve milliyetine bakılmaksızın, 18 yaşından itibaren tüm yetişkin SSCB nüfusu sahiptir, yabancı emek sömüren ve seçim hakkından yoksun bırakılmış olan burjuva unsurlar hariç. Seçmenlerin sayısı yaklaşık 60 milyona varmaktadır. Seçmenlerin muazzam çoğunluğu kuşkusuz köylülerden oluşmaktadır. Bu 60 milyondan yaklaşık yüzde 51'i, yani 30 milyondan fazlası, seçim hakkını kullanmıştır. Şimdi de merkezde ve ülke içinde Sovyetlerimizin yönetici organlarının bileşimine bakın. Seçilmiş yönetici fonksiyonerlerin muazzam çoğunluğunun komünistlerden oluştuğu olgusuna 'rastlantı' denilebilir mi? Buna 'rastlantı' denilemeyeceği açıktır. Bu olgu, Komünist Partisinin milyonlarca köylü kitlesi arasında güvene sahip olduğunu göstermiyor mu? Gösterdiğini sanıyorum.

İşte size Komünist Partisinin güç ve sağlamlığının bir başka sınaması daha.

Yaklaşık 2 milyon genç işçi ve köylünün mensup olduğu Komünist Gençlik Birliği'ni (Komsomol) alalım. Komünist Gençlik Birliği'nin seçilmiş yönetici fonksiyonerlerinin muazzam çoğunluğunun komünistler olduğu olgusuna 'rastlantı' denilebilir mi? Buna 'rastlantı' denilemeyeceğini sanıyorum.

İşte size Komünist Partisinin güç ve sağlamlığının bir başka sınanması daha.

Son olarak, SSCB'nin tüm milliyetlerinden emekçi erkeklerin ve kadınların, erkek ve kadın işçilerin, erkek ve kadın köylülerin milyonlarca kitlesini kucaklayan sayısız konferanslarımızı, danışma konferanslarımızı, delege toplantılarımızı vs. alalım. Batıda bu danışma konferanslarından ve konferanslardan bazen alaycı bir şekilde söz edilir ve genelde Rusların konuşmayı çok sevdikleri iddia edilir. Oysa bu danışma konferansları ve konferanslar bizim için mu-

azzam öneme sahiptir, çünkü bunlar hem kitlelerin ruh halini ölçmek için bir denektaşı oluştururlar, hem de hatalarımızı ortaya çıkarırlar ve bu hataları gidermenin araç ve yollarını gösterirler, çünkü bizde az hata yapılmaz, ve biz hataların ortaya çıkarılması ve içtenlikle düzeltilmesinin, ülkenin yönetimini iyileştirmenin en iyi aracı olduğu düşüncesini taşıdığımızdan, bunları gizlemeyiz. Konferanslarımızda ve danışma konferanslarımızda yapılan konuşmaları okuyun, işçilerin ve köylülerin saflarından bu "sade insanlar"ın amaca uygun ve açık yürekli mütalaalarını okuyun, onların kararlarını okuyun — Komünist Partisinin nüfuz ve otoritesinin ne muazzam olduğunu göreceksiniz, dünyadaki her partinin bu nüfuz ve bu otoritemiz yüzünden bize gıpta edebileceğini göreceksiniz.

İşte size Komünist Partisinin sağlamlığının bir başka sınaması daha.

Komünist Partisinin halk kitleleri arasındaki güç ve nüfuzunu sınamanın sahip olduğumuz araç ve yolları bunlardır.

SSCB işçi ve köylülerinin geniş kitlelerinin Komünist Partisine sempati duyduğunu buradan biliyorum.

Dördüncü soru. Eğer partisiz bir grup bir fraksiyon örgütlese ve seçimlerde Sovyet hükümetini destekleme platformu üzerinde duran kendi adaylarını gösterse, ama aynı zamanda dış ticaret tekelinin kaldırılmasını talep etse — böyle bir grubun kendine ait kaynakları olabilir ve aktif bir siyasi kampanya geliştirilebilir miydi?

Yanıt. Bu sorunun uzlaşmaz bir çelişki içerdiğini sanıyorum. Sovyet hükümetini destekleme platformu üzerinde duran ve aynı zamanda dış ticaret tekelinin kaldırılmasını talep eden bir grup düşünülemez. Niçin? Çünkü dış ticaret tekeli, Sovyet hükümetinin platformunun sarsılmaz temel-

lerinden biridir. Çünkü dış ticaret tekelinin kaldırılmasını talep eden bir grup, Sovyet hükümetini desteklemekten yana olamaz. Çünkü böyle bir grup ancak, tüm Sovyet sistemine karşı derin düşmanlık içinde duran bir grup olabilir.

SSCB'nde elbette dış ticaret tekelinin kaldırılmasını talep eden unsurlar vardır. Bunlar Nep'çilerdir, Kulaklardır, halihazırda paramparça edilmiş sömürücü sınıfların kırıntılarıdır vs. Ama bu unsurlar nüfusun son derece küçük bir azınlığıdır. Delegasyonun sorusunda sözkonusu edilenin bu unsurlar olmadığını sanıyorum. Eğer işçiler ve köylülüğün emekçi kitleleri sözkonusu ediliyorsa ama, söylemem gerekir ki, dış ticaret tekelinin kaldırılması talebi onlarda sadece kahkahalara yol açar ve onlarca düşmanca karşılanırdı.

Gerçekten de, dış ticaret tekelinin ortadan kaldırılması işçiler için ne anlama gelirdi? Bu onlar için, ülkenin sanayileştirilmesinden vazgeçme, yeni işletme ve fabrikaların kurulması, eski işletme ve fabrikaların genişletilmesinden vazgeçme anlamına gelirdi. Bu onlar için, SSCB'nin kapitalist ülkelerin mallarıyla sele boğulması, görece güçsüzlüğü yüzünden kendi sanayimizin demontajı, işsizlerin sayısının artması, işçi sınıfının maddi durumunun kötüleşmesi, iktisadi ve siyasi pozisyonlarının zayıflaması anlamına gelirdi. Son tahlilde bu, Nep'çinin ve genelde yeni burjuvazinin güçlendirilmesi demek olurdu. SSCB proletaryası böyle bir intihara kalkışabilir mi? Kalkışamayacağı açıktır.

Dış ticaret tekelinin ortadan kaldırılması ya köylülüğün emekçi kitleleri için ne anlama gelirdi? Ülkemizin bağımsız bir ülke olmaktan çıkıp yarı-sömürge bir ülkeye dönüşmesi ve köylü kitlelerinin yoksullaşması anlamına gelirdi. Karşı-devrimci generallerin ve "Müttefikler"in birleşik güçlerinin köylülüğün milyonluk kitlelerini canı istediğince soyup yağmalayabildiği Kolçak ve Denikin yönetimi altında hüküm sürmüş olan o "serbest ticaret" rejimine geri dönüş anlamına gelirdi. Son tahlilde bu, Kulakların ve kırdaki

diğer sömürücü unsurların güçlendirilmesi anlamına gelirdi. Köylüler Ukrayna'da ve Kuzey Kafkasya'da, Volga boyunda ve Sibirya'da bu rejimin saltanatını yeterince tattılar. Başlarını yeniden bu ilmeğe geçirmek istediklerini zannettirebilecek olan nedir? Köylülüğün emekçi kitlelerinin dış ticaret tekelinin ortadan kaldırılmasından yana olamayacağı açık değil mi?

Bir delege. Delegasyon dış ticaret tekeline ilişkin, onun kaldırılmasına ilişkin noktayı, eğer SSCB'de *bir* partinin tekeli, legallik tekeli olmasaydı, nüfusun tüm bir grubunun onun temelinde örgütlenebileceği bir nokta olarak ortaya attı.

Stalin. Demek ki delegasyon, SSCB'deki biricik legal parti olarak Komünist Partisi tekeli sorununa geri dönüyor. İşçilerin ve köylülerin milyonluk kitlelerinin Komünist Partisine sempatisini sınamak için sahip olduğumuz araçlar ve yollardan bahsettiğimde, bu soruyu kısaca yanıtlamıştım.

Nüfusun diğer katmanlarına, Kulaklara, Nep'çilere, eski yıkılmış sömürücü sınıfların kalıntılarına gelince, bizde bunların kendi siyasi örgütüne sahip olma hakkı olmadığı gibi, seçim hakkı da yoktur. Proletarya burjuvazinin elinden sadece fabrikaları ve işletmeleri, bankaları ve demiryollarını, toprağı ve madenleri almadı. Kendi siyasi örgütüne sahip olma hakkını da aldı, çünkü proletarya burjuvazinin iktidarının yeniden tesisini istemiyor. SSCB proletaryasının burjuvazinin ve çiftlik sahiplerinin elinden fabrikaları ve işletmeleri, toprağı ve demiryollarını, bankaları ve madenleri almasına bir itirazı yoktur herhalde. (Gülüşmeler.)

Ama bana öyle geliyor ki delegasyon, proletaryanın bununla yetinmemiş olup, daha da ileri gitmesi ve burjuvazinin elinden siyasi hakları almış olması konusunda biraz hayrete düşmüştür. Görüşümce bu tam mantıki değildir, ya da daha doğrusunu söylemek gerekirse, tamamen mantıksızdır. Proletaryadan hangi hakla burjuvaziye karşı alice-

naplık talep ediliyor? Batıda iktidarda bulunan burjuvazi, işçi sınıfına karşı en küçük bir alicenaplık gösteriyor mu? İşçi sınıfının gerçekten devrimci partilerini illegaliteye itmiyor mu? SSCB proletaryasından hangi hakla sınıf düşmanına karşı alicenaplık talep ediliyor? Mantıksa mantık. Kim burjuvaziye siyasi haklarını geri verme imkanını düşünüyorsa, eğer mantıklı olmak istiyorsa, daha da ileri gidip, fabrikaların ve işletmelerin, demiryollarının ve bankaların burjuvaziye geri verilmesi sorununu da ortaya atmalıdır.

Bir delege. Delegasyonun görevi, işçi sınıfı içinde ve köylülük içinde Komünist Partisinin görüşlerinden farklı olan görüşlerin nasıl legal bir şekilde ifadesini bulabileceğini açıklığa kavuşturmaktı. Sorunu sanki delegasyon burjuvaziye politik hakların verilmesi sorununa, burjuvazinin görüşlerini legal yoldan nasıl ifade edebileceği sorununa ilgi duyuyormuş gibi kavramak yanlış olur. Sorun tam da, işçi sınıfı içinde ve köylülük içinde Komünist Partisinin görüşlerinden farklı olan görüşlerin nasıl legal bir biçimde ifadesini bulabileceğidir.

Bir başka delege. Bu farklı görüşler işçi sınıfının kitle örgütlerinde, sendikalarda vs. ifadesini bulabilirler.

Stalin. Pekâlâ. Yani sözkonusu olan burjuvazinin siyasi haklarının yeniden tesisi değil, tersine işçi sınıfı ve köylülük içinde fikir mücadelesi.

Şu anda Sovyetler Birliği'nde işçiler ve köylülüğün emekçi kitleleri arasında bir fikir mücadelesi var mı? Evet, kuşkusuz. Milyonlarca işçi ve köylünün tüm pratik sorunlarda ve tüm detay sorunlarda aynı fikirde olması imkansızdır. Yaşamda böyle birşey yoktur. İlk olarak işçilerle köylüler arasında gerek iktisadi durumları açısından gerekse şu ya da bu sorunlar üzerine görüşleri açısından büyük bir fark vardır. İkinci olarak, bizzat işçi sınıfı içindeki görüşlerde belli farklar vardır, eğitim farkları, yaş farkları, mizaç farkları, temelli işçilerle [Stammarbeiter] köyden gel-

miş işçiler arasındaki farklar. Tüm bunlar işçiler ve köylülüğün emekçi kitleleri arasında, toplantılarda, sendikalarda, kooperatiflerde, sovyet seçimleri sırasında vs. legal bir biçimde ifadesini bulan bir fikir mücadelesine yol açar.

Ama şimdiki, proletarya diktatörlüğü koşulları altındaki fikir mücadelesi ile, geçmişteki, Ekim Devriminden önceki fikir mücadelesi arasında temel bir fark vardır. O zamanlar, geçmişte işçiler ve emekçi köylüler arasında fikir mücadelesi esas olarak çiftlik sahiplerinin, çarlığın, burjuvazinin devrilmesi sorunları etrafında, burjuva düzenin parçalanması etrafında dönüyordu. Şimdi, proletarya diktatörlüğü koşulları altında fikir mücadelesi ise Sovyet iktidarını devirme, Sovyet düzenini parçalama sorunları etrafında değil, Sovyet iktidarının organlarını iyileştirme, onların çalışmalarını iyileştirme sorunları etrafında dönüyor. Burada temel bir fark vardır.

Geçmişte mevcut düzenin devrimci parçalanışı sorunu etrafındaki fikir mücadelesinin, işçi sınıfı ve köylülüğün emekçi kitleleri içinde birbiriyle rekabet eden birçok partinin ortaya çıkmasının nedenlerinden biri olduğuna şaşmamak gerekir. Bu partiler: Bolşevik Parti, Menşevik Parti ve Sosyal-Devrimci Parti idi. Öte yandan şimdi proletarya diktatörlüğü altında, mevcut Sovyet düzenini parçalamayı değil, onu iyileştirmeyi ve sağlamlaştırmayı hedefleyen fikir mücadelesinin, işçiler ve köylün emekçi kitleleri arasında birçok partinin mevcudiyeti için elverişli bir zemin oluşturmaması da gayet anlaşılırdır.

Bir tek partinin, Komünist Partisinin legalliğinin, bu partinin tekelinin işçiler ve emekçi köylüler arasında itirazla karşılanmayıp, bilakis tam tersine gerekli ve arzu edilir birşey sayılmasının nedeni budur.

Partimizin ülkedeki biricik legal parti olarak konumu (Komünist Partisi tekeli) yapay bir şey, kumpaslanmış bir şey değildir. Böyle bir konum yapay olarak, idari önlemlerle

vs. yaratılamaz. Partimizin tekeli yaşamdan çıkmıştır, Sosyal-Devrimci ve Menşevik partilerin kesin olarak iflas etmeleri ve ülkemizde sahneden silinmeleri sonucunda tarihi olarak oluşmuştur.

Sosyal-Devrimci ve Menşevik partiler geçmişte neydi? Proletarya üzerinde burjuvazinin etkisinin tempo tutucuları. Ekim 1917'den önce bu partilerin varlığını teşvik eden ve destekleyen neydi? Burjuvalar sınıfının varlığı ve son olarak burjuva devlet iktidarının varlığı. Burjuvazinin devrilmesiyle birlikte bu partilerin varlık temellerinin de ortadan kalkmak zorunda olduğu açık değil mi?

Bu partilere Ekim 1917'den sonra ne oldu? Bunlar kapitalizmin yeniden tesisinin ve proletarya iktidarının devrilmesinin partileri haline geldiler. Bu partilerin işçiler ve köylülüğün emekçi katmanları arasında her türlü zemini ve her türlü nüfuzu yitirmek zorunda oldukları açık değil mi?

Komünist Partisi ile Sosyal-Devrimci ve Menşevik partiler arasında işçi sınıfı üzerinde nüfuz uğruna mücadele dün başlamadı. Bu mücadelenin başlangıcı, Rusya'da devrimci bir kitle hareketinin ilk işaretlerinin ortaya çıktığı zamana, 1905'ten de önceye gider. 1903–Ekim 1917 dönemi ülkemiz işçi sınıfı içinde acımasız bir fikir mücadelesi dönemiydi, işçi sınıfı içinde nüfuz uğruna Bolşevikler, Menşevikler ve Sosyal-Devrimciler arasında bir mücadele dönemiydi. Bu dönem içinde SSCB işçi sınıfı üç devrimin içinden geçti. Bu devrimlerin ateşi içinde bu partileri, onların proleter devrimi davası için işe yararlıklarını, onların proleter-devrimci ruhunu denedi ve sınadı. Ve 1917 Ekim günlerinde tarih geçmişin tüm devrimci mücadelesinin bilançosunu çıkardığında, işçi sınıfı içinde birbiriyle mücadele eden partiler tarihin terazisinde tartıldığında – SSCB işçi sınıfı sonunda kesin seçimini yaptı ve biricik proleter parti olarak Komünist Partisinde karar kıldı.

İşçi sınıfının seçiminin Komünist Partisine düşmüş ol-

ması olgusu neyle açıklanmalı? Bolşeviklerin Petrograd Sovyetinde örneğin Nisan 1917'de önemsiz bir azınlık oluşturdukları olgu değil mi? Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin o sıralar sovyetlerde muazzam bir çoğunluğa sahip oldukları olgu değil mi? Ta Ekim günlerine kadar tüm iktidar aygıtının ve tüm cebir araçlarının, burjuvaziyle bir blok oluşturan Sosyal-Devrimci ve Menşevik partilerin elinde bulunduğu olgu değil mi?

Bunun açıklaması, Komünist Partisinin o zaman savaşa son verilmesinden, derhal demokratik bir barış yapılmasından yana olması, Sosyal-Devrimci ve Menşevik partilerin ise "muzaffer sona kadar savaş"tan, emperyalist savaşın sürdürülmesinden yana olmalarında yatmaktadır.

Bunun açıklaması, Komünist Partisinin o zaman Kerenski hükümetinin devrilmesinden, burjuva iktidarının devrilmesinden, fabrika ve işletmelerin, bankaların ve demiryollarının millileştirilmesinden yana olması, Menşevik ve Sosyal-Devrimci partilerin ise Kerenski hükümeti için savaşması ve fabrika ve işletmeler üzerinde, bankalar ve demiryolları üzerinde burjuvazinin hakkını savunmalarında yatmaktadır.

Bunun açıklaması, Komünist Partisinin o zaman çiftlik sahiplerinin arazilerine çiftçiler lehine derhal el konmasından yana olması, Sosyal-Devrimci ve Menşevik partilerin ise bu sorunu, toplanmasını belirsiz bir zamana ertelemeye çalıştıkları Kurucu Meclis'e kadar ertelemek istemelerinde yatmaktadır.

İşçilerin ve yoksul köylülerin seçiminin sonunda Komünist Partisi lehine olmuş olmasına şaşılabilir mi?

Sosyal-Devrimci ve Menşevik partilerin bu kadar hızlı mahvolmalarına şaşılabilir mi?

Komünist Partisinin tekeli burdan gelir, ve Komünist Partisinin neden iktidara gelmiş olduğunun sebebi budur.

Daha sonraki dönem, Ekim 1917 sonrası dönem, içsavaş

dönemi, Menşevik ve Sosyal-Devrimci partilerin kesin batış dönemi, Bolşevik Partinin kesin zaferi dönemi oldu. Menşevikler ve Sosyal-Devrimcilerin kendileri bu dönemde Komünist Partisinin zaferini kolaylaştırdılar. Menşevik ve Sosyal-Devrimci partiler Ekim Devrimi sırasında paramparça edilerek süpürülüp atıldıktan sonra, bunların kırıntıları Kulakların karşı-devrimci isyanlarına katılmaya başladılar, Kolçak ve Denikincilerle bir blok oluşturdular, Antant'ın hizmetine girdiler ve böylece işçilerin ve köylülerin gözünde kesin olarak kendi kendilerinin işlerini bitirdiler. Şu manzara ortaya çıktı: Burjuva devrimcileri olmaktan çıkıp burjuva karşı-devrimcilerine dönüşen Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler Antant'a yeni Rusya'yı, Sovyet Rusyayı boğmaya yardım ettiler, canlı ve devrimci olan ne varsa kendi etrafında toplayan Bolşevik Parti ise gittikçe yeni yeni işçi ve köylü kitlelerini sosyalist anavatan için mücadeleye, Antant'a karşı mücadeleye seferber etti.

Komünistlerin bu dönemdeki zaferinin, Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin tamamen yenilmesine götürmek zorunda olması ve gerçekten de götürmüş olması gayet doğaldır. Tüm bunlardan sonra Komünist Partisinin işçi sınıfının ve yoksul köylülüğün biricik partisi haline gelmiş olmasına şaşılabilir mi?

Bizde ülkedeki biricik legal parti olarak Komünist Partisinin tekeli böyle ortaya çıkmıştır.

İşçiler ve köylüler arasında şimdiki, proletarya diktatörlüğü koşulları altındaki fikir mücadelesinden söz ediyorsunuz. Bir fikir mücadelesinin olduğunu ve olacağını, o olmadan ileriye gitmenin imkansız olduğunu daha önce söyledim. Ama işçiler arasındaki fikir mücadelesi şimdiki koşullarda Sovyet düzenini devirme ilkesel sorunu etrafında değil, bilakis Sovyetleri iyileştirme, Sovyet organlarının hatalarını düzeltme pratik sorunları etrafında – yani Sovyet iktidarını sağlamlaştırma etrafında dönüyor. Böyle bir fikir

mücadelesinin Komünist Partisinin tekelini ancak güçlendirebileceği gayet açıktır. Böyle bir fikir mücadelesinin, işçi sınıfının ve ekmekçi köylülüğün bağrında başka partilerin oluşması için elverişli bir zemin oluşturamayacağı gayet açıktır.

Beşinci soru. Bize sizinle Troçki arasındaki esas ayrılıkları kısaca anlatabilir misiniz?

Yanıt. Herşeyden önce şunu söylemeliyim ki, Troçki ile ayrılıklarımız şahsi ayrılıklar değildir. Bu ayrılıklar şahsi bir karakter taşısaydı, Parti bununla bir saat bile uğraşmazdı, çünkü o tek tek kişilerin öne çıkmasına izin vermez.

Sözkonusu olan besbelli Parti içindeki görüş ayrılıklarıdır. Bu soruyu böyle kavrıyorum. Evet, bu görüş ayrılıkları Partide mevcuttur. Bu görüş ayrılıklarının karakteri üzerine Moskova'da Rykov ve Leningrad'da Buharin kısa süre önceki raporlarında oldukça ayrıntılı bir şekilde konuşmuşlardır. Bu raporlar yayınlanmıştır. Bu raporlarda görüş ayrılıkları üzerine söylenmiş olan şeylere benim ekleyecek hiçbir şeyim yoktur. Bu belgelere sahip değilseniz, size temin edebilirim. *(Delegasyon, bu belgelere sahip olduğunu açıklar.)*

Bir delege. Geri dönüşümüzden sonra bize bu görüş ayrılıkları sorulacaktır, ama tüm belgelere sahip değiliz. Örnegin "83'lerin platformu"na sahip değiliz.

Stalin. Ben bu "platform"u imzalamadım. Yabancı belgeler üzerinde tasarrufta bulunma hakkım yok. (*Gülüşmeler.*)

Altıncı soru. Kapitalist ülkelerde üretimin geliştirilmesinde ana dürtü kâr elde etme umudunda yatar. SSCB'nde bu dürtü, elbette görece olarak, yoktur. Bunun yerine ne geçiyor, ve bu yerine geçen şey sizin görüşünüze göre ne derece-

de etkili? Bu sürekli olabilir mi?

Yanıt. Kapitalist iktisadın ana itici gücünün kâr elde etmek olduğu doğrudur. Kâr elde etmenin sosyalist sanayimizin ne hedefi ne de itici gücü olmadığı da doğrudur. O halde sanayimizin itici gücü nedir?

Herşeyden önce, fabrikaların ve işletmelerin bizde kapitalistlere değil tüm halka ait olması, fabrikaların ve işletmelerin kapitalistlerin kâhyaları tarafından değil, işçi sınıfının temsilcileri tarafından yönetilmesi hususudur. İşçilerin, kapitalistler için değil, kendi devletleri için, kendi sınıfları için çalıştıkları bilinci – bu bilinç, sanayimizin gelişmesi ve mükemmelleşmesi için muazzam bir itici güçtür.

Fabrika müdürlerinin muazzam çoğunluğunun bizde sendikalarla anlaşma içinde Yüksek Ekonomi Konseyi tarafından atanan işçilerden oluştuğunu, ve bir tek müdürün bile işçilerin ya da ilgili sendikanın iradesine karşı görevinde kalamayacağını vurgulamak gerekir.

Ayrıca, her işletmede, her fabrikada, işçiler tarafından seçilen ve işletme yönetiminin faaliyetini kontrol eden bir işletme komitesi olduğunu da vurgulamak gerekir.

Son olarak, her sanayi işletmesinde, ilgili işletmenin bütün işçilerinin katıldığı ve işçilerin işletme müdürünün tüm çalışmasını inceleyip gözden geçirdikleri, işletme yönetiminin çalışma planını tartıştıkları, hata ve eksikliklere işaret edip, bu eksiklikleri sendikalar yoluyla, Parti yoluyla, Sovyet iktidarının organları yoluyla giderme imkanına sahip oldukları üretim konferansları yapıldığını da vurgulamak gerekir.

Tüm bunların, hem işçinin konumunu hem de tüm işletme düzenini temelli değiştirdiğini anlamak zor değildir. Kapitalizmde fabrika işçi için sadece yabancı mülkiyet ya da hatta hapishane iken, Sovyet sistemi altında o fabrikada artık hapishaneyi değil, kendine yakın olan birşeyi, kendisinin olan birşeyi, gelişmesine ve iyileşmesine derin ilgi

duyduğu birşeyi görür.

Tanıtlamaya herhalde gerek yoktur ki, işçilerin işletme ile, fabrika ile bu yeni ilişkisi, işçinin işletme ile bu içiçe geçmiş olma duygusu, tüm sanayimizin muazzam bir itici gücüdür.

Üretim tekniği alanında işçilerin saflarından gelen mucitlerin ve sanayi organizatörlerinin sayısının günden güne artması olgusu bununla açıklanır.

İkinci olarak, sanayiden gelen gelirlerin bizde tek tek kişilerin zenginleşmesine değil, sanayiin daha da genişletilmesine, işçi sınıfının maddi ve kültürel durumunun iyileştirilmesine, hem işçilerin hem de köylülerin ihtiyaç duyduğu sanayi mallarının ucuzlatılmasına hizmet etmesi, yani yeniden emekçi kitlelerin maddi durumunun iyileştirilmesi için kullanılması.

Kapitalist, gelirlerini işçi sınıfının refahını yükseltmek için kullanamaz. O kâr için yaşar. Yoksa kapitalist olmazdı. O, ek sermaye elde etmek ve orada yeni, daha büyük kârlar elde etmek amacıyla daha az gelişmiş ülkelere ihraç etmek üzere kâr yapar. Böylece kâr Kuzey Amerika'dan Çin'e, Endonezya'ya, Güney Amerika'ya, Avrupa'ya akar, Fransa'dan Fransız sömürgelerine, İngiltere'den İngiliz sömürgelerine akar.

Bizde durum başkadır, çünkü biz sömürgecilik politikası gütmüyoruz ve böyle bir politikayı tanımıyoruz da. Bizde sanayiden gelen gelirler ülkede kalıyor ve sanayiin daha da kalkındırılmasına, işçilerin durumunun iyileştirilmesine, sanayi mallarının ucuzlatılması yoluyla iç pazarın, bu arada köylü pazarının da alma kapasitesinin artırılmasına hizmet ediyor. Sanayiden gelen gelirin nerdeyse yüzde 10'u bizde işçi sınıfının yaşam standardının iyileştirilmesi için kullanılıyor. İşçi sınıfının devlet hesabına sigortalanması bizde işçilerin parasal ücretiyle ölçüldüğünde, bunun yüzde 13'ü tutuyor. Gelirlerin belirli bir bölümü (ne kadar olduğunu şu

an tam söyleyemeyeceğim) kültürel gereksinimler için, fabrikalardaki çırakların mesleki eğitimi için ve işçilerin tatil yapması için harcanıyor. Bu gelirlerin oldukça önemli bir bölümü (ne kadar olduğunu şu an yine tam söyleyemeyeceğim) işçilerin parasal ücretinin yükseltilmesi için kullanılıyor. Sanayiden gelen gelirlerin arta kalan bölümü sanayiin daha da kalkındırılması için, eski işletmelerin yenileştirilmesi için, yeni işletmelerin kurulması için, son olarak, sanayi mallarının ucuzlatılması için kullanılıyor.

Bu hususların tüm sanayimiz için muazzam önemi,

a) tarımın sanayie yakınlaştırılmasını ve kent ile kır arasındaki karşıtlıkların giderilmesini kolaylaştırmasında;

b) gerek kentsel gerek kırsal iç pazarın alma kapasitesinin büyümesini teşvik etme ve böylelikle sanayiin daha da kalkınması için sürekli büyüyen bir temel yaratmasında yatmaktadır.

Üçüncü olarak, sanayiin millileştirilmesinin, tüm sanayi iktisadını planlı bir şekilde yönetmeyi kolaylaştırmasında.

Sanayimizin bu dürtüleri ve itici güçleri sürekli faktörler midir? Sürekli etkide bulunan faktörler olabilir mi? Evet, bunlar kuşkusuz sürekli etkide bulunan dürtüler ve itici güçlerdir. Ve sanayimiz geliştikçe, bu faktörlerin gücü ve önemi o ölçüde artacaktır.

Yedinci soru. SSCB diğer ülkelerin kapitalist sanayii ile ne ölçüde işbirliği yapabilir?

Böyle bir işbirliğinin belirli sınırları var mıdır, yoksa burada sözkonusu olan sadece hangi alanda ve nasıl bir işbirliğinin mümkün olduğunu ve hangi alanda mümkün olmadığını tespit etmek için bir deney midir?

Yanıt. Sözkonusu olan besbelli kapitalist devletlerle sanayi alanında, ticaret alanında ve belki de diplomatik ilişkiler alanında geçici anlaşmalardır.

Birbirine taban tabana zıt iki sistemin – kapitalist sistemin ve sosyalist sistemin – varlığının, böylesi anlaşmalar imkanını dıştalamadığım düşünüyorum. Böyle anlaşmaların barışçıl bir gelişme koşulları altında mümkün ve amaca uygun olduğunu düşünüyorum.

İhracat ve ithalat, böyle anlaşmalar için en uygun temeli oluşturur. Bizim işletme donatımlarına, hammaddelere (örneğin pamuk), (metal sanayiinin vb.) yarı-mamul mallarına ihtiyacımız var, ama kapitalistlerin bu mallar için bir sürüm pazarına ihtiyacı var. İşte size bir anlaşmanın temeli. Kapitalistlerin petrole, keresteye, tahıla ihtiyacı var, bizim ise bu mallar için bir sürüm pazarına ihtiyacımız var. İşte size bir anlaşmanın temeli. Bizim krediye ihtiyacımız var, kapitalistlerin de bu krediler için makul bir faize ihtiyacı var. İşte size bir başka anlaşmanın temeli daha, bu kez kredi alanında, ve şu da biliniyor ki, Sovyet organları kredi meselelerinde vadesinde ödeme konusunda en titiz ödeyicilerdir.

Aynı şey diplomatik alanda da geçerlidir. Biz barış siyaseti izliyoruz, ve burjuva devletlerle karşılıklı saldırmazlık anlaşmaları imzalamaya hazırız. Biz barış siyaseti izliyoruz, ve silahsızlanma üzerine, daimi orduların tamamen ortadan kaldırılmasına kadar, bir anlaşma imzalamaya hazırız, ki bunu tüm dünyanın gözü önünde ta Cenova Konferansında[139] açıkladık. İşte size diplomatik alanda bir anlaşmanın temeli.

Böyle anlaşmaların sınırları? Sınırlar, birbiriyle yarışan, birbiriyle mücadele eden iki sistemin karşıtlığı tarafından çizilmektedir. Bu iki sistem tarafından belirlenen çerçeve içinde, ama yalnızca bu çerçeve içinde, anlaşmalar bal gibi mümkündür. Almanya'yla, İtalya'yla, Japonya'yla vb. anlaşmaların deneyimi bunu gösteriyor.

Bu anlaşmalar sadece bir deney mi, yoksa az çok kalıcı bir karakterleri olabilir mi? Bu yalnızca bize bağlı değil, bu

karşı tarafa da bağlı. Genel duruma bağlı. Bir savaş bütün ve her türlü anlaşmaları altüst edebilir. Bu son olarak anlaşmanın koşullarına bağlı. Köleleştirici koşulları kabul edemeyiz. Gürcistan'daki mangan cevheri yataklarını işleten Harriman'la bir anlaşma yaptık. Anlaşma 20 yıl süreyle bağlandı. Gördüğünüz gibi, bu hiç de kısa bir süre değil. Sibirya'da altın çıkaran Lena Goldfields şirketiyle de bir anlaşma yaptık. Bu anlaşma 30 yıl süreyle bağlandı – daha da uzun bir süre. Son olarak Japonya'yla Sahalin adasındaki petrol yataklarının ve kömür madenlerinin işletilmesine dair bir anlaşma var.

Bu anlaşmaların az çok kalıcı bir karakterde olmasını dileriz. Ama bu elbette sadece bize bağlı değil, karşı tarafa da bağlı.

Sekizinci soru. Ulusal azınlıklara karşı politikada Rusya ile kapitalist devletler arasındaki baş farklar nelerdir?

Yanıt. Besbelli eskiden Çarlık tarafından ve Rus sömürücü sınıfları tarafından ezilen ve kendi devletlerine sahip olmayan SSCB milliyetleri sözkonusu edilmektedir.

Baş fark, kapitalist devletlerde ulusal baskı ve ulusal köleleştirmenin var olması, bizde, SSCB'de ise hem birinin hem de diğerinin köküyle birlikte kurutulmuş olmasıdır.

Orada, kapitalist devletlerde birinci sınıf uluslar, ayrıcalıklı uluslar, "devlet kuran" ulusların yanında, ikinci sınıf uluslar, "devlet kurmayan" uluslar, çeşitli hakları ve herşeyden önce devlet hakları ellerinden alınmış tam hak sahibi olmayan uluslar vardır. Bizde, SSCB'de ise ulusal eşitsizliğin ve ulusal baskının tüm bu sıfatları yok edilmiştir. Bizde bütün uluslar eşit haklara sahiptir ve egemendir, çünkü eskiden hakim olan Büyük Rus ulusunun ulusal ve devlet ayrıcalıkları ortadan kaldırılmıştır.

Önemli olan elbette milliyetlerin hak eşitliğinin ilanı

değildir. Ulusal hak eşitliği üzerine deklarasyonlara her türlü burjuva ve sosyal-demokrat partilerde pek de az sayıda rastlanmaz. Fiiliyata geçirilmezlerse, deklarasyonların ne değeri olur? Önemli olan, ulusal baskının taşıyıcısı, yaratıcısı ve savunucusu olan sınıfları ortadan kaldırmaktır. Böyle sınıflar bizde çiftlik sahipleri ve kapitalistlerdi. Biz bu sınıfları devirdik ve böylelikle ulusal baskı imkanını ortadan kaldırdık. Ve tam da bu sınıfları devirdiğimiz içindir ki, bizde gerçek bir ulusal hak eşitliği mümkün hale gelmiştir.

Bizim ulusların ayrılmaya kadar varan kendi kaderlerini tayin fikrinin gerçekleştirilmesi dediğimiz şey budur. Tam da ulusların kendi kaderlerini tayinini gerçekleştirdiğimiz için, tam da bu yüzden, SSCB'nin çeşitli uluslarının emekçi kitlelerinin karşılıklı güvensizliğinin kökünü kurutmayı ve ulusları gönüllülük temelinde federal bir devlet halinde birleştirmeyi başardık. Şimdi varolan Sosyalist Sovyet Cumhuriyetleri Birliği, ulusal siyasetimizin sonucu ve SSCB uluslarının bir federal devlet halinde gönüllü federasyonlaşmasının ifadesidir.

Tanıtlamaya herhalde gerek yoktur ki, kapitalist ülkelerde ulusal sorunda böyle bir siyaset düşünülemeyecek bir şeydir, çünkü orada hâlâ, ulusal baskı politikasının yaratıcısı ve savunucusu olan kapitalistler iktidarda durmaktadır.

Örneğin şu olguya dikkat çekmek gerekir ki, SSCB'deki en yüksek iktidar organının, Sovyetlerin Merkez Yürütme Komitesi'nin başında mutlaka bir Rus başkan değil, SSCB olarak birleşmiş bulunan altı Birlik cumhuriyetinin sayısına uygun olarak altı başkan bulunur. Bunlardan biri Rus'tur (Kalinin), ikincisi Ukraynalıdır (Petrovski), üçüncüsü Byelo-Rus'tur (Çervyakov), dördüncüsü Azerbaycanlıdır (Mussabekov), beşincisi Türkmendir (Aytakov), altıncısı Özbektir (Feyzullah Hocayev). Bu, ulusal siyasetimizi berrak bir şekilde dile getiren olgulardan biridir. Vurgulamaya gerek yoktur ki, bir tek burjuva cumhuriyet dahi – ne kadar de-

mokratik olursa olsun – böyle bir adım atmayı kararlaştıramaz. Oysa bizim için bu adım, tüm ulusal hak eşitliği politikamızdan çıkan kendiliğinden anlaşılır bir olgudur.

Dokuzuncu soru. Amerikan işçi liderleri komünistlere karşı mücadelelerini iki gerekçeyle haklı göstermeye çalışıyorlar:

1. Komünistler sendikalar içindeki fraksiyon mücadelesiyle ve radikal olmayan sendika fonksiyonerlerine karşı saldırılarıyla işçi hareketini mahvediyorlar,

2. Amerikan komünistleri Moskova'dan direktif alıyorlar ve bu yüzden iyi sendikacı olamazlar, çünkü yabancı bir örgüte karşı sadakatleri kendi sendikalarına karşı sadakatlerinden daha büyüktür.

Bu güçlük nasıl bertaraf edilebilir ve Amerikan komünistlerinin Amerikan işçi hareketinin diğer hücreleriyle işbirliği nasıl sağlanabilir?

Yanıt. Amerikan işçi liderlerinin komünistlere karşı mücadelelerini haklı çıkarma çabalarının eleştiri karşısında tutunamayacağını düşünüyorum. Komünistlerin işçi hareketini mahvettiğini hiç kimse ispatlamamıştır ve hiç kimse ispatlayamayacaktır. Ama buna karşılık tüm dünyada, bu arada Amerika'da da komünistlerin işçi hareketinin en sadık ve en cesur savaşçıları olduğu tamamen ispatlanmış sayılmalıdır.

İşçilerin grevleri ve gösterileri sırasında komünistlerin işçi sınıfının en ön safında yürüdükleri ve kapitalistlerin ilk darbelerini göğüsledikleri, buna karşılık reformist işçi liderlerinin ise kapitalistlerin arka avlularında gizlendikleri olgu değil mi? Komünistler nasıl olsun da burada reformist işçi liderlerinin korkaklığını ve gerici zihniyetini eleştirmesinler? Böyle bir eleştirinin işçi hareketini ancak canlandırıp güçlendirebileceği açık değil mi?

Vakıa, böyle bir eleştiri gerici işçi liderlerinin otoritesini yıkar. Ama bunda özel olan ne var? Gerici işçi liderleri varsınlar bir karşı eleştiriyle yanıt versinler, komünistleri sendikalardan atmakla değil.

Amerika işçi hareketinin, eğer yaşamak ve gelişmek istiyorsa, sendikalar içinde fikirlerin ve akımların mücadelesi olmadan edemeyeceğine inanıyorum. Sendikalar içinde fikirlerin ve akımların mücadelesinin, gerici liderlere getirilen eleştirinin vs., reformist sendika liderleri buna ne kadar karşı koymaya çalışsa da, gittikçe daha çok güçleneceğini sanıyorum. Ama Amerika işçi sınıfının, çeşitli akımlar arasında seçimini yapmak ve sonunda Amerikan toplumu içinde bağımsız örgütlü güç olarak oluşabilmek için böyle bir fikir mücadelesine ve böyle bir eleştiriye mutlak ihtiyacı bulunmaktadır.

Amerikan reformist liderleri komünistler hakkında şikayetleniyorlarsa, bu ancak, onların kendi davalarının haklılığından emin olmadıklarını, kendilerinden emin olmadıklarını ispatlar. İşte bu yüzden eleştiriden, vebadan korkar gibi korkuyorlar. Amerikan işçi liderlerinin, görüldüğü üzere, yine Amerika'daki birçok burjuvadan daha kararlı elementar demokrasi karşıtları olması şayanı hayrettir.

Amerikan komünistlerinin "Moskova'nın direktifi üzerine" çalıştıkları iddiası tamamen yanlıştır. Dışardan "direktif üzerine", kendi inancına karşı, kendi iradesine karşı, durumun emrettiğinin aksine davranmaya hazır bir tek komünist bulamazsınız dünyada. Ve herhangi bir yerde böyle komünistler bulunsa dahi, bunlar beş para etmez.

Komünistler en cesur ve en atak insanlardır, sayısız düşmana karşı mücadele ediyorlar. Komünistler diğer şeylerin yanında tam da, inandıkları şeyi savunmayı bildikleri için takdir edilmelidirler. Bu yüzden, Amerikan komünistlerinden sanki kendi inançları olmayan ve salt dışardan "direktif üzerine" davranacak durumda olan kişiler gibi sözedilmesi

garip kaçıyor.

İşçi liderlerinin iddiasında doğru olan bir tek şey vardır, o da, Amerikan komünistlerinin komünistlerin uluslararası örgütüne mensup olduğu ve zaman zaman bu örgütün merkeziyle şu ya da bu sorunlar üzerine görüştüğüdür. Bunda kötü olan ne var? Amerikan işçi liderleri bir uluslararası işçi merkezinin örgütlenmesine karşı mı yoksa? Gerçi onlar Amsterdam Enternasyonali'ne[39] mensup değiller. Ama ona mensup olmamalarının sebebi, bir uluslararası işçi merkezine karşı olmaları değil, tersine Amsterdam'ı çok sol bir örgüt bulmalarıdır. (*Gülüşmeler.*)

Neden kapitalistler uluslararası ölçekte örgütlenebiliyorlar da, işçi sınıfının ya da işçi sınıfının bir kesiminin kendi uluslararası örgütü olmasın?

Amerikan İşçi Federasyonu'ndan[40] Green ve arkadaşlarının, kapitalistlerin "Moskova'dan direktif almak" üzerine peri masallarını kölece yinelerken Amerikan komünistlerine iftira ettikleri açık değil mi?

Moskova'daki Komünist Enternasyonal üyelerinin hiç durmaksızın bütün ülkeler için direktifler yazmaktan başka yapacak şeyleri olmadığını zanneden insanlar var. Komintern'e 60'tan fazla ülke bağlı olduğu için, ne uyku ne de yemek bilmeyen, tersine gece gündüz hiç durmaksızın bu ülkeler için direktifler yazan Komintern üyelerini hayal edebilirsiniz. (*Gülüşmeler.*) Ve bu gülünç peri masalıyla Amerikan işçi liderleri, komünistlerden duydukları korkuyu gizleyebileceklerini ve komünistlerin Amerika işçi sınıfının en cesur ve en sadık önderleri olduğu gerçeğini örtbas edebileceklerini sanıyorlar.

Delegasyon, bu durumdan çıkış yolunun nerde yattığını soruyor. Burada sadece bir çıkış yolu olduğuna inanıyorum: Amerika'nın sendikaları içinde fikirlerin ve akımların mücadelesine izin vermek, komünistleri sendikalardan atma gerici politikasına son vermek ve Amerika işçi sınıfına bu

akımlar arasında serbestçe seçimini yapma imkanını vermek, çünkü Amerika daha kendi Ekim Devrimi'ni yapmadı, ve oradaki işçiler henüz sendikalardaki çeşitli akımlar arasında nihai seçimlerini yapma imkanına sahip olmadılar.

Onuncu soru. Şu anda Amerikan Komünist Partisi'ni ya da komünist gazete "Daily Worker"ı desteklemek üzere Amerika'ya para gönderilmekte midir?

Eğer durum bu değilse, Amerikan komünistlerinin III. Enternasyonal'e ödedikleri yıllık üye aidatlarının miktarı ne kadardır?

Yanıt. Eğer Amerika Komünist Partisi ile III. Enternasyonal arasındaki ilişkiler sözkonusu ediliyorsa, şunu belirtmem gerekir ki, Komünist Enternasyonal'in parçası olarak Amerika Komünist Partisi, Komintern'e, tıpkı uluslararası komünist hareketin merkezi olarak Komintern'in, gerekli gördüğünde, –bunu varsaymak gerekir– elinden geldiğince Amerika Komünist Partisi'ni desteklemesi gibi, besbelli üye aidatı ödemektedir. Bunda garip, olağanüstü birşey olmadığını sanıyorum.

Yok eğer Amerika Komünist Partisi ile SSCB Komünist Partisi arasındaki ilişkiler sözkonusu ediliyorsa, şunu belirtmem gerekir ki, Amerikan Komünist Partisi temsilcilerinin destek talebiyle SSCB Komünist Partisine başvurdukları bir tek olay bile bilmiyorum. Bu size garip gelebilir, ama bu, Amerikan komünistlerinin çok büyük duyarlılığını gösteren bir olgudur.

Amerika Komünist Partisi destek talebiyle SSCB Komünist Partisine başvursa ne olurdu? SSCB Komünist Partisinin ona elinden geldiğince yardım edeceğini sanıyorum. Gerçekten de, kapitalizmin boyunduruğu altında bulunan bir başka ülkenin komünist partisine elinden geldiğince yardım etmek istemeyen, üstelik de iktidardaki bir komü-

nist partisinin ne değeri olurdu? Demek istiyorum ki, böyle bir komünist partisi beş para etmezdi.

Amerikan işçi sınıfının iktidara gelmiş ve kendi burjuvazisini devirmiş olduğunu farzedelim; yine farzedelim ki, bir başka ülkenin işçi sınıfı, kapitalizme karşı büyük mücadelede zafer kazanmış olan Amerika işçi sınıfına, kendisini elinden geldiğince maddi bakımdan desteklemesi için başvuruyor – Amerikan işçi sınıfı böyle bir desteği esirgeyebilir miydi? Destekte gecikseydi, utancından yerin dibine girerdi sanıyorum.

On birinci soru. Bazı iyi komünistlerin, Komünist Partisinin yeni alınmış tüm üyelerin ateist olması gerektiği talebiyle tam hemfikir olmadığını, çünkü gerici ruhbanların şimdi yere serildiğini biliyoruz. Komünist Partisi gelecekte, bir bütün olarak bilimi destekleyen ve komünizme karşı çıkmayan bir dine karşı tarafsız olamaz mı?

Sizde gelecekte Parti üyelerinin, bunlar Partiye karşı sadakatle çelişmedikleri taktirde dini inançlara sahip olmalarına izin verilemez mi?

Yanıt. Bu soruda bazı hatalı yanlar bulunmaktadır.

Birinci olarak ben, delegasyonun burada sözünü ettiği böyle "iyi komünistler" bilmiyorum. Böylesi komünistler dünyada hiç mi hiç olmasa gerektir.

İkinci olarak şunu belirtmem gerekir ki, biçimsel olarak konuşulduğunda, bizde Partiye alınmak için adaylardan Partiye girişte mutlaka ateizm talep eden koşullar yoktur. Partiye alınmak için şartlarımız şunlardır: Partinin program ve tüzüğünü kabul etmek, Partinin ve onun organlarının kararlarına kayıtsız-şartsız boyun eğmek, üye aidatı ödemek, Parti örgütlerinden birine mensup olmak.

Bir delege. Sık sık, partiden atılmaların, ilgili kişilerin tanrıya inanmaları yüzünden olduğunu okuyorum.

Stalin. Partiye alınmanın şartları üzerine söylemiş olduğum şeyleri tekrarlayabilirim ancak. Daha başka şartlarımız yok.

Bu, Partinin dine karşı tarafsız olduğu mu demektir? Hayır, bu demek değildir. Dini önyargılara karşı propaganda geliştiriyoruz ve geliştirmeye devam edeceğiz. Ülkemizin yasaları öyle ki, her vatandaş istediği dine inanma hakkına sahiptir. Bu her kişinin vicdan meselesidir. Tam da bu yüzden zaten kilise ile devleti birbirinden ayırdık. Ama kilise ile devletin birbirinden ayrılması ve inanç özgürlüğünün ilanıyla birlikte her vatandaşa, ikna yoluyla, propaganda ve ajitasyon yoluyla şu ya da bu dine karşı ve bir bütün olarak dine karşı mücadele etme hakkı tanıdık. Parti dine karşı tarafsız olamaz, ve o tüm ve her türlü dini önyargılara karşı din karşıtı bir propaganda geliştirir, çünkü o bilimden yanadır, dini önyargılar ise bilime karşı yönelmiştir, çünkü her din bilimle karşıtlık içinde bulunmaktadır. Geçenlerde Amerika'da Darwin'cilerin mahkûm edilmesi[41] gibi olaylar bizde mümkün değildir, çünkü Parti bilimi çok yönlü teşvik etme politikası izler.

Parti dini önyargılara karşı tarafsız kalamaz ve bu önyargılara karşı propaganda yapacaktır, çünkü bu, sömürücü sınıfları destekleyen ve bu sınıflara boyun eğmeyi vaaz eden gerici ruhbanların etkisini dibinden budamanın en emin araçlarından biridir.

Parti, dini önyargıların taşıyıcılarına, emekçi kitlelerin bilincini zehirleyen gerici ruhbanlara karşı tarafsız kalamaz.

Gerici ruhbanları yere serdik mi? Evet, yere serdik. Ancak henüz tamamen tasfiye edilmemiş olmaları kötüdür. Din karşıtı propaganda, gerici ruhbanların tasfiyesini sonuna kadar götürmenin aracıdır. Şurda burda, bir Parti üyesinin bazen din karşıtı propagandanın çok yönlü geliştirilmesine engel çıkardığı durumlar vardır. Böylesi Parti üyeleri

atılırsa, bu çok iyi birşeydir, çünkü böylesi "komünistler"e Partimiz saflarında yer yoktur.

On ikinci soru. Komünizmin yaratmaya çalıştığı gelecek toplumun çok kısa bir karakterizasyonunu verebilir misiniz?

Yanıt. Komünist toplumun genel bir karakterizasyonunu Marx, Engels ve Lenin eserlerinde vermişlerdir.

Komünist toplumun anatomisi çok kısa bir şekilde çizilecek olursa, bu: a) üretim aletleri ve araçları üzerinde özel mülkiyetin değil, tersine sadece toplumsal, kollektif mülkiyetin var olacağı; b) sınıfların ve devlet iktidarının olmayacağı, tersine emekçilerin özgür birliği olarak iktisaden kendi kendini yöneten sanayi ve tarım çalışanlarının var olacağı; c) bir plan uyarınca örgütlenmiş iktisadın, hem sanayide hem tarımda en gelişmiş teknik üzerinde yükseleceği; d) kent ile kır arasında, sanayi ile tarım arasında karşıtlığın olmayacağı; e) ürünlerin eski Fransız komünistlerinin "herkesten yeteneğine göre, herkese ihtiyacına göre" ilkesince dağıtılacağı; f) bilim ve sanatın, tam zirvelerine erişecek kadar elverişli koşullar altında gelişeceği; g) bir parça ekmek kaygısından ve kendini "bu dünyanın güçlülerine" uydurma zorunluluğundan kurtulmuş olan kişiğilin gerçekten özgür olacağı bir toplum olacaktır.

Ve saire, ve benzeri.

Böyle bir toplumdan henüz çok uzak olduğumuz açıktır.

Komünist toplumun tam zaferi için gerekli olan uluslararası önkoşullara gelince, bunlar kapitalist ülkelerde devrimci bunalımlar ve işçi sınıfının devrimci eylemleri arttığı ölçüde ortaya çıkacak ve çoğalacaktır.

Meseleyi şu şekilde düşünmemek gerekir: Bir ülkenin ya da bazı ülkelerin işçi sınıfı sosyalizme ya da hatta komünizme ilerleyecek, ama diğer ülkelerin kapitalistleri bunu ka-

yıtsızca seyredecek ve kollarını kavuşturup öylece oturacak. Hele şöyle hiç düşünmemek gerekir: Kapitalist ülkelerde işçi sınıfı, şu ya da bu ülkede sosyalizmin muzaffer gelişmesinin salt seyircisi olmaya gönül indirecek. Gerçekte kapitalistler böyle ülkeleri boğmak için ellerinden gelen her şeyi yapacaklardır. Gerçekte şu ya da bu ülkede sosyalizme doğru atılmış her adıma – komünizme doğru atılmış adımlara haydi haydi –, kaçınılmaz olarak, kapitalist ülkelerde işçi sınıfının iktidarı fethetme ve bu ülkelerde sosyalizmi kazanma zaptolunamaz güdüsü eşlik edecektir.

Bu şekilde uluslararası devrimin ve uluslararası gericiliğin daha sonraki gelişme seyri içinde dünya ölçeğinde iki merkez oluşup ortaya çıkacaktır: sosyalizme eğilim duyan ülkeleri kendine doğru çeken sosyalist merkez, ve kapitalizme eğilim duyan ülkeleri kendine doğru çeken kapitalist merkez. Bu iki kampın mücadelesi tüm dünyada kapitalizmin ve sosyalizmin kaderini tayin edecektir.

II

STALİN YOLDAŞIN SORULARI VE DELEGELERİN YANITLARI

Stalin. Eğer delegasyon çok yorgun değilse, bu kez benim onlara bazı sorular sormama izin vermesini rica etmek istiyorum. (*Delegasyon bununla hemfikir olduğunu ifade eder.*)

Birinci soru. Amerika'da sendikal olarak örgütlü işçilerin düşük yüzdesi neyle açıklanır?

Öyle sanıyorum ki sizde yaklaşık olarak 17 milyon sanayi işçisi var. (*Delegeler Amerika'da 18 ila 19 milyon sanayi işçisi olduğu bilgisini verirler.*) Örgütlü olanlar sanıyorum üç milyon civarında. (*Delegeler, Amerikan İşçi Federasyonu'nda yaklaşık 3 milyon işçinin örgütlü olduğu ve bunun dışında*

diğer birliklerde yarım milyon işçinin örgütlü olduğu, böylelikle toplam 3,5 milyon örgütlü işçi olduğu bilgisini verirler.) Şahsen ben, bunun sendikal olarak örgütlenmiş işçilerin çok küçük bir yüzdesi olduğu görüşündeyim. Bizde SSCB'nde ülkenin tüm proleterlerinin yüzde 90'ı sendikalarda örgütlüdür. Delegasyona, işçilerin bu görece düşük sendikal örgütlülüğü olgusunu pozitif bir olgu mu saydığını sormak istiyorum. *Delegasyon bu olgunun, Amerikan proletaryasının görece güçsüzlüğünü, kapitalistlere karşı iktisadi alanda kullandığı mücadele araçlarının güçsüzlüğünü gösterdiğini düşünmüyor mu?*

Brophy. Sendikaların üye sayısının düşüklüğü, sendika örgütleri tarafından uygulanan taktiğin doğru olmadığıyla değil, işçilerin tüm kitlesini örgütlenmeye zorlamayan, ve tam da elverişli oldukları için işçi sınıfının kapitalistlere karşı mücadele zorunluluğunu daraltan ülkedeki genel iktisadi koşullarla açıklanır. Bu koşullar elbette değişecektir, ve bu koşulların değişmesine paralel olarak sendikalar büyüyecek ve tüm sendikal hareket başka bir yol tutacaktır.

Douglas. Benden önceki konuşmacının verdiği açıklama ile hemfikirim. Eklemek istediğim şu ki, birincisi, çalışma ücretinin Birleşik Devletler'de son zamanlarda bizzat kapitalistler tarafından çok büyük bir şekilde yükseltildiğini hesaba katmak gerekir. Bu çalışma ücretini yükseltme süreci 1917 yılında, 1919 yılında ve daha sonra gözlemlendi. Bugünkü gerçek ücretle 1911'deki ücret karşılaştırıldığında, bugünkünün önemli ölçüde yüksek olduğu ortaya çıkar.

Sendikal hareket gelişme süreci içinde ilk başta branşlara, mesleklere göre ayrıldı ve şimdi de böyle olmaya devam ediyor, ve sendikalar ağırlıklı olarak kalifiye işçiler için yaratıldı. Bu birliklerin başında, kendi içine kapanık bir örgütü temsil eden ve üyeleri için iyi koşullar kabul ettirmeye çalışan belli önderler duruyordu. Bunların sendika birliklerini genişletmek ve vasıfsız işçileri sendikalara almak için

hiçbir saikleri yoktu.

Bunun dışında Amerikan sendika hareketi, tüm işçilerin sendikalarda örgütlenmesine karşı koymak için elinin altında her araç bulunan çok iyi örgütlenmiş bir kapitalizmi hesaba katmak zorundadır. Örneğin tröstleşmiş bir üretim dalı, işletmelerinden birinde sendikanın çok güçlü direnişiyle karşılaşırsa, bu işletmeyi hatta kapatacak ve işi bir başka işletmeye kaydıracak kadar ileri gider. Bu şekilde sendikanın direnişi kırılır.

Amerikan kapitalizmi, kendiliğinden, işçilerin çalışma ücretini yükseltir, ama onlara hiçbir iktisadi güç tanımaz, iktisadi durumlarını iyileştirmeleri için mücadele etmelerine imkan vermez.

Ayrıca kapitalistlerin çeşitli milliyetlerden işçiler arasında nifak tohumları saçması Amerika'da çok önemli bir husustur. Çoğu durumda, vasıfsız işçiler Avrupa'dan göç eden işçilerdir ya da son zamanlarda zencilerdir. Kapitalistler çeşitli milliyetlerden işçiler arasında nifak tohumları saçmaya çalışıyorlar. Bu milliyetlere göre bölünme, kalifiye emek ve vasıfsız emek özelliğine göre de gerçekleşiyor. Kapitalistler çeşitli milliyetlerden işçiler arasında, emeklerinin kalifiyeliğinden bağımsız olarak sistematik bir biçimde düşmanlık yetiştiriyorlar.

Son 10 yıldır Amerikan kapitalizmi, kendi sendikalarını, company unions denilen şirket sendikalarını kurarak bu bakımdan daha modern bir politika izliyor. İşçileri işletmenin işleyişine çekiyor, işçileri bu işletmenin kârına ilgi duyar hale getiriyor vs. Amerikan kapitalizmi, yatay bölüşmenin yerine dikey bölüşmeyi geçirme, yani işçi sınıfını bölme, onu kapitalizmin çıkarları için kazanma ve ona ilgi duyar hale getirme eğiliminde.

Coyle. Ben soruna teorik yönden değil, pratiğin bakış açısından bakmak istiyorum. Gerçi işçileri örgütlemek işlerin iyi gittiği zamanlarda en kolayı, ama mesele şu ki,

Amerikan İşçi Federasyonu'nun üye sayısındaki hareketlere ilişkin istatistik, Amerikan İşçi Federasyonu'nun giderek vasıfsız işçileri kaybettiğini ve üye kalifiye işçilerin sayısının arttığını gösteriyor. Yani Amerikan İşçi Federasyonu, saflarında esas olarak kalifiye işçilerin bulunduğu bir örgüt olmak istiyor ve giderek de oluyor.

Amerika'da sendikal hareket vasıfsız işçileri hemen hemen hiç kapsamıyor. Büyük sanayi dalları sendikalar tarafından kucaklanmıyor. Bu büyük sanayi dallarından sadece kömür madenciliği ve demiryolları belli bir dereceye kadar örgütlüdür, ama kömür madenciliğinde bile işçilerin yüzde 65'i örgütlenmemiştir. Çelik, kauçuk ve otomobil sanayii gibi sanayilerin işçileri sendikal olarak nerdeyse hiç örgütlenmemiştir. Denilebilir ki, sendikalar vasıfsız işçileri kapsamamaktadır.

Vasıfsız işçileri ve düşük vasıflı işçileri örgütlemeye çalışan, Amerikan İşçi Federasyonu'na mensup olmayan bir dizi sendikal örgütler var. Amerikan İşçi Federasyonu liderlerinin bakış açısına gelince, örneğin bu liderlerden biri, Metal İşçileri Sendikası'nın başkanı, açık açık sendikasında vasıfsız işçi bulunmasını istemediğini belirtmiştir. Sendika liderleriyle ilgili durum öyle ki, birkaç düzine kişiden oluşan, muazzam maaşlar – yılda 10 000 dolar ve daha fazla – alan bir liderler kastı oluşmuştur, içine girmenin olağanüstü zor olduğu bir kast.

Dunn. Stalin yoldaşın sorusu adil sorulmamıştır, çünkü eğer ülkesinde tüm işçilerin yüzde 90'ı sendikal olarak örgütlenmişse, bu burada iktidar işçi sınıfına ait olduğundandır, kapitalist ülkelerde ise işçiler ezilen sınıftır ve burjuvazi işçilerin sendikal olarak örgütlenmelerini imkansız kılmak için her türlü tedbire başvurur.

Bunun dışında orada başında gerici liderlerin olduğu gerici sendikalar vardır. Amerika'da var olan koşullarda, işçileri sendikal örgütlenme fikrine kazanmak bile çok zor.

Amerika'da sendikaların bu kadar az yaygın olmasının sebebi budur.

Stalin. Son konuşmacı, Amerika işçi hareketinin bizzat belli önderlerinin, sendikal hareketi daraltmaya çalıştıkları konusunda kendinden önceki konuşmacıyla hemfikir mi?

Dunn. Evet, hemfikirim.

Stalin. Hiç kimseyi incitmek istemedim. Sadece Amerika ile SSCB'deki durumlar arasındaki farkı açıklığa kavuşturmak istedim. Eğer herhangi bir kişiyi incittiysem, özür dilerim. (*Delegelerin saflarında gülüşmeler.*)

Dunn. Kesinlikle incinmiş değilim.

Stalin. Amerika'da işçilerin devlet tarafından sigortalanması sistemi var mı?

Bir delege. İşçilerin devlet tarafından sigortalanması sistemi Amerika'da yok.

Coyle. Eyaletlerin çoğunda, üretim sürecinde meydana gelen kazalarda, çalışma yeteneği kaybının en fazla yüzde 30'unu tazmin eden bir ödeme yapılır. Eyaletlerin çoğunda durum budur. Ödeme, çalışma yeteneğinin kaybedildiği işletmenin sahipleri olan özel firmalar tarafından yapılır, ama yasa böyle bir ödemeyi talep eder.

Stalin. Amerika'da devlet tarafından yapılan bir işsizlik sigortası var mı?

Bir delege. Hayır. İşsizlik sigortası için kurulan fon, bütün eyaletler birlikte 80 000 ile 100 000 işsize ancak yeter.

Coyle. Sanayideki kazalara karşı, yani üretim sürecinde vukubulan kazalara karşı bir sigorta vardır (devlet karakterli değil). Fakat hastalık ya da yaşlılık dolayısıyla maluliyet için hiçbir sigorta yoktur. Sigorta fonu işçilerin üye aidatlarından oluşur. Aslında mesele, sigorta fonunun tüm miktarının bizzat işçiler tarafından ödenmesine çıkmaktadır, çünkü eğer bu fonu oluşturmasalar, işçiler daha yüksek bir para elde ederlerdi, ama bu fon işçilerle işverenler arasındaki bir anlaşmaya dayanarak oluşturulduğundan, işçilerin

eline daha az bir para geçmektedir. Fonun nerdeyse tüm miktarı bundan oluşmaktadır. İşverenlerin bu fona katkısı fiilen çok küçük bir paydır, aşağı yukarı yüzde 10.

Stalin. Bizde SSCB'de işçilerin devlet hesabına sigortalanması için yılda 800 milyon rubleden fazla para harcandığını söylersem, bunun yoldaşların ilgisini çekeceğini sanıyorum. Bizde tüm sanayi dallarındaki işçilerin eline, normal parasal ücrete ek olarak, sigorta için, yaşam standardını iyileştirmek için, kültürel gereksinimler için vs. çalışma ücretinin üçte biri kadar bir miktar daha geçtiğini söylersem, her halde bu da gereksiz olmayacaktır.

İkinci soru. Kuzey Amerika Birleşik Devletleri'nde işçilerin özel kitle partisinin olmaması neyle açıklanır?

Amerika'da burjuvazinin tamı tamına iki tane siyasi partisi var: Cumhuriyetçi Parti ve Demokratik Parti, Ama Amerikan işçilerinin kendi siyasal kitle partisi yok. Yoldaşlar, işçilerin kendi kitle partisinin – İngiltere'deki gibi de olsa (Labour Party) – yokluğunun, kapitalistlere karşı siyasi mücadelesinde işçi sınıfının gücünü zayıflattığı görüşünde değiller mi?

Ve bir başka soru daha: *Amerika'daki işçi hareketinin liderleri, Green ve diğerleri, neden Amerika'da bağımsız bir işçi partisinin yaratılmasına kararlılıkla karşı çıkıyorlar?*

Brophy. Evet, önderler böyle bir parti yaratmaya hiç gerek yoktur diye karar aldılar. Ama böyle bir partinin yaratılmasının gerekli olduğu görüşünü savunan bir azınlık da var. Şimdi Amerika'da nesnel koşullar öyle ki, söylenmiş olduğu gibi, Birleşik Devletler'de sendikal hareket çok zayıf, sendikal hareketin zayıflığı ise yeniden, işçi sınıfının örgütlenme ve kapitalistlere karşı mücadele verme ihtiyacını şimdilik duymaması ile açıklanır, çünkü kapitalistlerin kendileri işçilerin ücretini yükseltiyor ve onlara tatmin edici bir

maddi durum sağlıyorlar.

Stalin. Eğer birilerinin durumu sağlama alınıyorsa, bunlar herşeyden önce kalifiye işçiler. Burada herhangi bir çelişki var. Bir yandan deniyor ki, örgütlenmeye gerek yok, çünkü işçilerin durumu sağlama alınmıştır; öte yandan deniyor ki, tam da durumları en sağlam işçiler, yani kalifiye işçiler, sendikal olarak örgütlenmişlerdir; üçüncü olarak da deniyor ki, tam da durumları sağlam olmayan işçiler, yani örgütlenmesi en fazla gereken vasıfsız işçiler, sendikal olarak örgütlü değiller. Bunu kesinlikle anlamıyorum.

Brophy. Evet, burada bir çelişki var, ama Amerikan gerçekliği de siyasi ve ekonomik bakımdan bunun kadar çelişiktir.

Brebner. Vasıfsız işçiler sendikal olarak örgütlü olmasalar da, siyasi seçim hakkına sahipler. Yani hoşnutsuzluk etkenleri olduğunda, vasıfsız işçiler bu etkenleri siyasi seçim haklarından yararlanarak ifade edebiliyorlar. Öte yandan sendikalarda örgütlü işçiler özellikle zor bir dönemden geçerlerken, çareyi sendikalara değil, siyasi seçim haklarına başvurmakta buluyorlar. Böylece siyasi seçim hakkı, sendikal örgütlülüğün olmayışını telafi ediyor.

Israels. Baş güçlüklerden biri sistemde yatıyor, Birleşik Devletler'deki seçim sisteminde. Orada başkanlık seçimlerinde tüm ülkenin oylarının çoğunluğunu kazanan aday, ya da en azından belirli bir sınıfın oylarının çoğunluğunu kazanan aday seçilmiyor. Orada her eyalette bir seçim meclisi var, her eyaletin belli bir oy sayısı var, bunlarla başkanın seçimine katılıyor. Başkan olarak seçilmek için, oyların yüzde 51'ini kendinde toplamak gerekiyor. 3–4 parti olsaydı, bu hiç kimsenin seçilmemesine yol açardı ve seçimler Kongreye kaydırılmak zorunda kalırdı. Bu, üçüncü bir partinin kurulmasına karşı bir argümandır. Üçüncü bir partinin kurulmasına karşı olanlar şöyle argüman yürütüyorlar: Üçüncü bir aday çıkarmayın, çünkü böyle yapmakla

liberal partinin oylarını bölecek ve liberal partinin adayının seçilmesini imkansız kılacaksınız.

Stalin. Ama Senatör La Follete yine de bir zamanlar bir üçüncü burjuva parti kurmuştu. Buna göre üçüncü parti burjuva bir parti olunca oyları bölmüyor, ama bir işçi partisi olunca oyları bölebiliyor.

Davis. Benden önceki konuşmacının işaret etmiş olduğu olguyu temel bir olgu saymıyorum. Benim görüşüme göre en önemli olgu şu. Örnek olarak, benim oturduğum kenti alıyorum. Seçim kampanyası sırasında şu şu partinin temsilcisi geliyor ve sendika örgütünün yöneticisine herhangi bir sorumlu mevki sağlıyor, seçim kampanyasıyla bağ içinde sendika örgütünün yöneticisine, kendi amaçları için kullanabileceği belli kaynaklar veriyor, bunun üzerine bu yönetici elde ettiği mevkiye dayanarak belli bir prestij kazanıyor. Yani bizzat sendikal hareketin liderlerinin, ya bir ya da diğer burjuva partinin yandaşı oldukları bir durum ortaya çıkıyor. Bu yüzden sendikal hareketin bu liderlerinin, üçüncü bir partinin, bir işçi partisinin kurulmasından söz edilmeye başlandığında, böyle bir partinin kurulması için hiçbir şey yapmak istememeleri doğal. Bunu yaparken, üçüncü bir partinin kurulmasının sendikalarda bir bölünmeye meydan vereceğini ileri sürüyorlar.

Douglas. Sadece kalifiye işçilerin sendikal olarak örgütlenmiş olması olgusu esas olarak şununla açıklanır: sendikal olarak örgütlenmek isteyen herkes, üye aidatları çok yüksek olduğundan, belli bir fona ve belli bir geçim kaynağına sahip olmak zorundadır, ve vasıfsız işçiler yüksek giriş aidatını ödeme imkanına sahip değildir.

Ayrıca vasıfsız işçiler örgütlenmeye çalıştıklarında sürekli işveren tarafından sokağa atılma tehlikesiyle karşı karşıyadırlar. Vasıfsız işçiler ancak kalifiye işçilerin enerjik desteğiyle örgütlenebilirler. Çoğu durumda bu destekten yoksundurlar. Vasıfsız işçilerin sendikal örgütlenmesinin

önündeki baş engellerden biri işte bu durumdur.

İşçi kitleleri haklarını esas olarak, bu hakları siyasi planda savunarak savunuyorlar. Vasıfsız işçilerin bir örgütünün olmamasının baş sebebini de bunda görüyorum.

Amerikan seçim sisteminin bir özelliğine, herkesin seçim toplantısına giderek kendini Demokrat ya da Cumhuriyetçi ilan edip oyunu kullanabildiği doğrudan seçimlere işaret etmem gerekiyor. Eğer Gompers'in elinde bu doğrudan oy verme argümanı olmasaydı işçilerin politik olmayan bir programla yetinmesini sağlamayı başaramazdı, buna eminim. İşçilere hep şunu söyledi: eğer siyasi faaliyette bulunmak istiyorsanız, mevcut iki siyasi partiye girip orada şu ya da bu mevkii elde edebilir, orada otorite kazanabilirsiniz. Bu argüman sayesinde Gompers, işçileri işçi sınıfının örgütü fikrinden ve bir işçi partisinin kurulmasından uzak tutmayı başardı.

Üçüncü soru. Amerikan İşçi Federasyonu liderlerinin SSCB'nin tanınması sorununda birçok burjuvadan daha gerici olmaları neyle açıklanır?

Bay Borah ve diğerleri gibi burjuvalar SSCB'nin tanınmasından yana tavır koyarken, Gompers'den Green'e kadar Amerikan işçi hareketinin liderlerinin ilk işçi cumhuriyetinin tanınmasına karşı, SSCB'nin tanınmasına karşı en gerici propaganda yürütmüş olmaları ve hâlâ da yürütmeleri neyle açıklanır?

Eski Amerikan başkanı Woodrow Wilson gibi bir gerici bile Sovyet Rusya'yı "selamlamayı" mümkün bulmuşken, Green ve Amerikan İşçi Federasyonu'nun diğer liderlerinin kapitalistlerden daha gerici olmak istemeleri neyle açıklanır?

İşte Woodrow Wilson'ın Mart 1918'de Alman kayzer ordularının sovyet Petrograd'a karşı taarruzu sırasında Rusya Sovyet Kongresi'ne yönelttiği "selamlama"nın metni:

"Sovyet Kongresi'nin toplanmasını vesile bilerek, Birleşik Devletler halkları adına Rus halkına samimi sempatimi, özellikle Almanya'nın silahlı kuvvetlerini ülkenizin ta içlerine kadar sokup, onun özgürlük uğruna mücadelesini başarısızlığa uğratmak, tüm kazanımlarını yok etmek, Alman planlarını gerçekleştirmek ve Rus halkını köleleştirmek istediği şu anda ifade etmek istiyorum. Birleşik Devletler hükümeti şu anda ne yazık ki Rusya'ya kendi arzu ettiği şekilde dolaysız destekte bulunacak durumda olmamasına rağmen, şu an yapılmakta olan kongre kanalıyla Rus halkını temin etmek isterim ki Birleşik Devletler hükümeti Rusya'ya yeniden tam egemenliği ve iç işlerinde tam bağımsızlığı ve Avrupa'nın ve çağdaş insanlığın yaşamındaki büyük rolünü yeniden tamamen tesis etmesini sağlamak için tüm imkanlardan yararlanacaktır. Birleşik Devletler halkı, Rus halkının kendini ilelebet otokrasiden kurtarma ve kendi kaderini kendi eline alma çabasına türk yüreğiyle sempati beslemektedir." (Bkz. "Pravda" No. 50, 16 Mart 1918.)

Amerikan İşçi Federasyonu liderlerinin gerici Wilson'dan daha gerici olmak istemeleri normal sayılabilir mi?

Brophy. Sebeplerini tam açıklayamayacağım, ama ben Amerikan İşçi Federasyonu liderlerinin, Amerikan İşçi Federasyonu'nun Amsterdam Enternasyonali'ne mensup olmamasıyla aynı sebeplerden dolayı, Sovyet Rusya'yı tanımama bakış açısında durduğu görüşündeyim. Fark Amerikan işçilerinin özel bir felsefesinde yatıyor; ayrıca Amerikalı ve Avrupalı işçiler arasında varolan iktisadi fark da sözkonusu.

Stalin. Ama Amerikan İşçi Federasyonu liderlerinin, faşistlerin iktidarda olduğu İtalya'nın ya da Polonya'nın tanınmasına karşı bildiğim kadarıyla hiçbir itirazları yok.

Brophy. Faşist hükümetlerin bulunduğu Polonya ve İtalya örneğine yaptığınız işaretle aynı zamanda SSCB'nin Amerika tarafından tanınmamasının nedenini de açıklıyorsunuz. SSCB'ne karşı bu kinci tutum, Amerikan sendika hareketi liderlerinin kendi komünistleriyle başlarının dertte olmasıyla açıklanır.

Dunn. Benden önceki konuşmacının öne sürdüğü gerekçe, yani kendi komünistleriyle başları dertte olduğu için SSCB'ni tanıyamayacakları, dayanaktan yoksundur, çünkü

SSCB'nin tanınmasına karşı ajitasyonu daha Amerikan Komünist Partisinin örgütlenmesinden önce yürütüyorlardı.

Esas neden şu ki, Amerikan İşçi Federasyonu liderleri herhangi bir şekilde sosyalizm kokan herşeye karşılar. Bu bakımdan da kapitalistlerin nüfuzu altındalar. Kapitalistlerin "Ulusal Vatandaş Birliği" diye, tüm Amerikan toplumu içinde her türlü sosyalizme karşı her türlü araçla propaganda yapmaya gayret eden bir örgütü var. Bu örgüt, Amerika ile SSCB arasında ticari ilişkilerin geliştirilmesinden yana olan Ivy Lee'nin görüşüne karşı çıktı. Bu örgütün liderleri şunu açıkladılar: Liberaller bu tür konuşmalar yapmaya başlarsa, işçi sınıfımız içinde nasıl düzen sağlayabiliriz? "Ulusal Vatandaş Birliği", bu örgüte büyük miktarda para yatırmış olan ve onu yöneten bir grup kapitalistin örgütüdür. Şunu tespit etmek gerekir ki, Amerikan İşçi Federasyonu'nun başkan vekili Matthew Woll, bu gerici birliğin asbaşkanıdır.

Brophy. Sendika liderlerinin gerici kafa yapısı hakkında ileri sürülen nedenler temel nedenler değildir. Bu sorunu daha derinlemesine incelemek gerekir. Bir Amerikan delegasyonunun SSCB'nde bulunuyor olması olgusu en iyi cevaptır ve Amerikan işçilerinin bir bölümünün Sovyetler Birliği'ne beslediği sempatinin bir kanıtıdır. Amerikan İşçi Federasyonu liderlerinin SSCB hakkında sahip oldukları fikrin Amerika işçi sınıfının çoğunluğunun fikrinden farklı olmadığı görüşündeyim. İşçi sınıfının çoğunluğunun SSCB'ne karşı bakış açısı, SSCB'ne olan büyük uzaklıkla açıklanır. Amerika işçi sınıfı uluslararası sorunların tümüne ilgi duymuyor, burjuvazinin Amerika işçi sınıfı üzerindeki etkisi ise kendini onun SSCB'ne karşı tavrı sorununda güçlü bir şekilde hissettiriyor.

"Pravda" No. 210,
15 Eylül 1927.

M.I.Ulyanova yoldaşa

L. MICHELSEN YOLDAŞA YANIT

Bugünlerde sizden, Michelson yoldaşın ulusal sorun üzerine bir mektubunun kopyasını aldım. Birkaç kelimeyle cevap veriyorum.

1. Buryat yoldaşlar bana şunu sordular: "Bizim çeşitli özerk cumhuriyetlerimizde gelişen ulusal kültürlerden, tüm insanlık için ortak tek bir kültüre geçiş nasıl düşünülüyor?" (Bkz. Stalin, "Leninizmin Sorunları", s. 259[42].) Ben onlara bu geçişin "sosyalizm döneminde tüm insanlık için ortak bir dil yaratılacağı ve tüm diğer dillerin sönüp gideceği"[43] şeklinde değil, bilakis *içeriği itibariyle* proleter, tüm insanlığın ortak kültürünün, bu milliyetlerin dillerine ve yaşam tarzlarına uygun *biçimler* içinde milliyetlerin ortak malı haline gelmesi şeklinde düşünülebileceği yanıtını verdim. (Bkz. "Leninizmin Sorunları".) Söylediklerimi açımlamak amacıyla, eskiden geriye itilmiş milliyetlerin ve kültürlerinin uyanıp güçlenmesine yol açan devrimimizin gelişmesinden bir dizi olguları örnek gösterdim. Tartışma konusu buydu.

Michelson yoldaş tartışmanın özünü kavramamıştır.

2. Michelson yoldaş benim "sosyalizm döneminde" (yukarıya bakınız) sözlerimi ve bazı milliyetlerin asimilasyonu sürecinin bir bütün olarak ulusların ortadan kaldırılması ile eşanlamlı olmadığı iddiamı kusurlu buluyor, ve Stalin'in bazı formülasyonlarının, bunları ulusal sorunda "Leninizmin revize edilmesi" anlamında yorumlamaya vesile teşkil

edebileceğini iddia ediyor. Bunu yaparken, Lenin'in "sosyalizmin hedefi(nin) sadece insanlığın küçük devletlere parçalanmışlığının ve ulusların her türlü içe kapanıklığının bertaraf edilmesi değil, ulusların sadece yakınlaşması değil, bilakis aynı zamanda kaynaşması olduğu"[14] sözlerini aktarıyor.

İlk olarak, Michelson yoldaşın, Stalin'in Doğu Emekçileri Komünist Üniversitesi'ndeki konuşmasında kesinlikle göz ardı edemeyeceği, sorunun Buryat yoldaşların mektubunda nasıl konduğunu gözardı ettiğini düşünüyorum. Buryatların sözkonusu ettiği, ulusal kültürden tüm insanlığın ortak kültürüne *geçişti*, ve Buryat yoldaşlar besbelli *ilkönce* ulusal kültürlerin var olacağı ve *ondan sonra* tüm insanlığın bir ortak kültürünün olacağını düşünüyorlardı. Stalin yanıtında buna karşı çıktı ve bu *geçişin* Buryatların varsaydığı şekilde değil, tersine SSCB milliyetlerinde *hem* (biçimi itibariyle) ulusal kültürün *hem de* (içeriği itibariyle) tüm insanlığın ortak kültürünün *aynı zamanda* gelişmesi şeklinde cereyan edeceğini, tüm insanlığın ortak kültürünün ancak bu *geçiş* bu şekilde gerçekleşirse milliyetlerin ortak malı haline gelebileceğini söyledi. (Bkz. "Leninizmin Sorunları".)

Ayrıca, Michelson yoldaşın benim yanıtımın anlamını kavramadığını düşünüyorum. Bizde "sosyalizm dönemi"nden sözettiğimde, ancak uluslararası ölçekte, sosyalizm *tüm ülkelerde* ya da *en önemli ülkelerin bazılarında* zafer kazandığında başlayabilecek olan sosyalizmin "nihai" zaferini değil, *bizim ülkemizde* sosyalist inşa dönemini kastettim. Doğu Emekçileri Komünist Üniversitesi'ndeki konuşmamda sorunun tüm konuluşundan bunun böyle olduğu anlaşılır. Ülkemizde sosyalist inşa döneminde ("sosyalizm döneminde"), yani diğer ülkelerde sosyalizmin zaferinden önce, bizde ulusların mutlaka ortadan kaybolacağı ve bir ortak dile sahip bir ortak ulus halinde kaynaşacağı iddia edilebilir mi? Edilemeyeceği görüşündeyim. Dahası, proletarya diktatör-

lüğünün *dünya ölçeğinde* zaferinden sonra bile, bundan sonra bile ulusal ve devletsel farklar uzun süre kalacaktır.

"Halklar ve ülkeler arasında ulusal ve devletsel farklar ... proletarya diktatörlüğünün dünya ölçeğinde gerçekleştirilmesinden sonra bile çok çok uzun bir süre var olacaktır" derken Lenin tamamen haklıydı. (Bkz. 4. baskı, cilt 31, s. 72, Rusça.)

Ya Michelson yoldaş tarafından yapılan, sosyalizmin hedefinin son tahlilde ulusların kaynaştırılması olduğu şeklindeki Lenin alıntısını nasıl anlamalı? Onun Michelson yoldaşın anladığı gibi anlaşılamayacağını düşünüyorum. Çünkü yukarıda söylenenlerden görülüyor ki Lenin bu alıntıda ulusların kaynaşmasını sosyalizmin nihai görevi olarak, "proletarya diktatörlüğünün dünya ölçeğinde gerçekleştirilmesinin üstünden" "çok çok uzun" bir zaman diliminin geçmesinden sonra, *tüm ülkelerde* sosyalizmin zaferinin sonucu olarak gerçekleştirilecek bir görev olarak düşünmüştür.

Michelson yoldaşın Lenin'i anlamadığı görülüyor.

3. Bana öyle geliyor ki, Stalin'in "formülasyonları"nın belginleştirilmeye ihtiyacı yok. Muhalefetin Parti Kongresinde açık polemik içinde ulusal sorunun ilkesel yanı üzerine birşeyler söyleme riskine girmesini sabırsızlıkla bekliyorum. Korkarım bu riske girmeyecektir, çünkü Zinovyev'in MK ve MKK plenumundaki başarısız çıkışından sonra muhalefet en son "platform"unda ulusal kültür sorununu tam bir sessizlikle geçiştirmeyi tercih etmiştir. Ama muhalifler beklenenin aksine bu riski üstlenecek olurlarsa – Parti için o kadar iyi, çünkü Parti bundan sadece kazançlı çıkacaktır.

J. Stalin

16 Eylül 1927.

İlk kez yayınlanmaktadır.

RUS MUHALEFETİNİN POLİTİK FİZYONOMİSİ

KEYK Prezidyumunun ve Uluslararası Kontrol Komisyonunun ortak oturumundaki konuşmadan
27 Eylül 1927

Yoldaşlar! Konuşmacılar burada öyle iyi ve öyle ayrıntılı konuştular ki, bana söyleyecek sadece pek az şey kaldı.

Salonda bulunmadığımdan Vuyoviç'in konuşmasının tümünü duymadım, sadece sonunu duydum. Buradan çıkardım ki o SBKP(B)'i oportünizmle suçluyor, kendisini ise bir Bolşevik sayıyor ve SBKP(B)'ne Leninizmi öğretmeye kalkışıyor.

Ne diyelim? Partimizde ne yazık ki kendine Bolşevik diyen, ama aslında Leninizmle hiçbir ortak yanları olmayan belli sayıda insan var. Ben Vuyoviç'in de bu insanlar arasında olduğu görüşündeyim. Bu gibi kişiler SBKP(B)'ye Leninizmi öğretmeye kalkıştıklarında, bundan ne sonuç çıkabileceğini kavramak kolaydır. Vuyoviç'in eleştirisinin cevap vermeye değmez olduğu görüşündeyim.

Aklıma Alman yazarı Heine ile ilgili küçük bir hikaye geldi. Durun size bu hikayeyi anlatayım. Basında Heine'ye karşı çıkan çeşitli eleştirmenler arasında, Auffenberg adında müzmin başarısız ve pek yeteneksiz bir edebiyat eleştirmeni varmış. Bu yazarın öne çıkan özelliği, yorulmak bilmeksizin "eleştirmesi" ve Heine'ye basındaki eleştirileriyle utanmazca zulmetmesiymiş. Heine besbelli bu "eleştiri"ye yamt vermeyi gerekli görmemiş, ve inatla susmuş. Bu Heine'nin dostlarını hayretlere düşürmüş, ve bir mektupla ona,

bunu nasıl anlayalım diye sormuşlar: Yazar Auffenberg Heine'ye karşı yığınla eleştiri yazısı yazıyor, ama Heine cevap vermeyi gerekli görmüyor. Heine artık bir yanıt vermek zorunda kalmış. Dostlarının yazısına ne yanıt verse iyi? Basında birkaç kelimeyle cevap verir Heine: *Yazar* "Auffenberg diye birini okumadım – zannediyorum o da aşağı yukarı, yine okumamış olduğum Arlincourt gibi biri".

Rus Bolşevikleri de Heine'nin sözlerini değiştirerek, Vuyoviç'in eleştiri egzersizleri hakkında şunları söyleyebilirler: "*Bolşevik* Vuyoviç diye birini tanımıyoruz – zannediyoruz o da aşağı yukarı, yine tanımadığımız Ali Baba gibi biri."

Troçki ve muhalefet üzerine. Muhalefetin esas talihsizliği, burada üzerine gevezelik ettiği şeyleri anlamamasıdır. Troçki konuşmasında *Çin'deki* politika üzerine konuştu. Ama muhalefette Çin sorununda çizgi diye, politika diye birşey olmadığını kabul etmek istemiyor. Var olan, sallanma, yerinde sayma, sürekli bir şekilde bir aşırı uçtan diğerine gidip gelme idi, ama muhalefetin herhangi bir çizgisi yoktu. Çin'le ilgili görüş ayrılıklarımız üç sorun etrafında dönüyordu: komünistlerin Kuomintang'a katılması sorunu, Sovyetler sorunu ve Çin devriminin karakteri sorunu. Tüm bu sorunlarda muhalefet iflas etti, çünkü çizgi diye birşeyi yoktu.

Kuomintang'a katılma sorunu. Nisan 1926'da, yani komünistlerin Kuomanting'a katılması *lehinde* bir karar alan VI. KEYK Plenumundan bir ay sonra muhalefet, komünistlerin derhal Kuomintang'dan *çıkmasını* talep etti. Neden? Çünkü Çang Kay-şek'in ilk hücumundan (Mart 1926) korkuya kapılan muhalefet, aslında kendimizi Çang Kay-şek'e uydurmayı talep ediyordu, çünkü komünistleri Çin'de devrimci güçlerin oyun alanı dışına çıkarmaya niyetleniyordu.

Ama biçimsel olarak muhalefet Kuomintang'dan çıkma talebini, komünistlerin *burjuva*-devrimci örgütlere katıla-

mayacağı ile gerekçelendiriyordu, ki Kuomintang böyle bir örgüt olarak görülmeliydi. Ama bir yıl sonra, Nisan 1927'de muhalefet artık komünistlerin Wuhan Kuomintang'ına *katılmasını* talep ediyordu. Neden? Hangi gerekçeyle? Kuomintang 1927 yılında *burjuva* bir örgüt olmaktan çıktı mı? Nerde burda çizgi ya da hatta çizgiden eser?

Sovyetler sorunu. Muhalefet burada da belirli bir çizgiye sahip değildi. Nisan 1927'de muhalefetin bir bölümü, Wuhan Kuomintang'ını *devirmek* amacıyla Çin'de derhal sovyetlerin örgütlenmesini talep etti (Troçki). Bununla aynı zamanda muhalefetin diğer bir bölümü hakeza derhal sovyetlerin örgütlenmesini talep etti, ama Wuhan Kuomintang'ını devirmek amacıyla değil, tersine onu *desteklemek* için (Zinovyev). Buna da çizgi diyorlar! Burada muhalefetin iki bölümü de, hem Troçki hem de Zinovyev, sovyetlerin örgütlenmesi talebi ile aynı zamanda, komünistlerin Kuomintang'a *katılmasını*, komünistlerin hükümet partisine katılmasını talep ettiler. Anlayabilene aşkolsun! Sovyetler oluşturmak ve aynı zamanda komünistlerin hükümet partisine, yani Kuomintang'a katılmasını talep etmek – bu, benim diyenin beceremeyeceği bir aptallıktır. Ve buna çizgi deniyor!

Çin devriminin karakteri sorunu. Komintern Çin'de devrimin temelinin içinde bulunulan dönemde köylülerin tarım devrimi olduğu görüşündeydi ve bu görüştedir. Ya muhalefetin bu konudaki görüşü nedir? Onun bu konuda asla belirli bir görüşü olmadı. Kâh orada hiç feodalizm olmadığından Çin'de bir tarım devrimi olamayacağını iddia etti; kâh Çin'de feodal kalıntılara ciddi bir önem biçmemesine rağmen, Çin'de bir tarım devriminin mümkün ve gerekli olduğunu ilan etti, ki böyle bir durumda işlerin bir tarım devrimine nasıl varabileceği anlaşılmaz oldu; kâh Çin devriminde esas meselenin tarım devrimi olmadığını, gümrük özerkliği için bir devrim olduğunu iddia etti. Anlayabilene aşkolsun!

İşte Çin devriminin tartışmalı sorunlarında muhalefetin sözümona "çizgi"si böyle.

Bu çizgi değil, tersine yerinde saymadır, keşmekeştir, tam bir çizgi yokluğudur.

Ve bu kişiler Komintern'in Leninist pozisyonlarını eleştirmeye kalkıyorlar! Bu gülünç değil mi, yoldaşlar?

Troçki burada Kuvantung'daki devrimci hareket üzerine, Ho-Lung'un ve Yeh-Ting'in orduları üzerine söz etti, ve bizi burada güya bu hareketi yönetmek için yeni bir Kuomintang kurmakla suçladı. Troçki'nin parmakları ucundan çıkarttığı bu uydurmasyonu çürütmeyeceğim. Sadece şunu açıklamak istiyorum ki, güneydeki tüm bu devrimci hareket meselesi, Yeh-Ting ve Ho-Lung ordularının Wuhan'dan çıkıp Kuvantung'a girmeleri, devrimci köylü hareketiyle birleşmeleri vs. – demek istiyorum ki tüm bu mesele, Çin Komünist Partisinin inisiyatifi üzerine başlatılmıştır. Troçki bunu biliyor mu? Eğer herhangi birşey biliyorsa, bunu da bilmesi gerekir.

Bu hareket başarı gösterdiğinde, Çin'de devrimin yeni bir kabarışı gerçek olduğunda, bu harekete kim önderlik edecek? Elbette sovyetler. Önceleri, Kuomintang'ın en parlak döneminde derhal sovyetlerin oluşturulması için elverişli koşullar mevcut değildiyse, şimdi sovyetler – Kuomintangcılar karşı-devrimle birleşerek kendilerini rezil edip gözden düşürdükten sonra –, hareketin başarıya ulaşması halinde, gerçekten de Çin'in işçilerini ve köylülerini etrafında toplayan ana güç haline gelebilir ve gelecektir. Ama Sovyetlere kim önderlik edecektir? Elbette komünistler. Ama komünistler, bir kez daha devrimci bir Kuomintang sahneye çıktığında, Koumintang'a artık katılmayacaklardır. Sovyetlerin mevcudiyeti ile Komünistlerin Koumintang partisine katılma imkanını ancak kara cahiller bağdaşır bulabilir. Bu iki bağdaşmaz şeyi birbiriyle bağdaştırmak istemek, sovyetlerin özünü ve gayesini kavramamak demektir.

Aynı şey *İngiliz-Rus Komitesi* sorunuyla ilgili olarak da söylenmelidir. Burada da muhalefetin aynı yalpalaması ve çizgi yokluğuyla karşı karşıyayız. İlk başta muhalefet İngiliz-Rus Komitesi'ne mest oluyordu. Hatta, İngiliz-Rus Komitesinin "Avrupa'da reformizmi zararsız kılmak" (Zinovyev) için bir araç olduğunu iddia etti, burada besbelli, İngiliz-Rus Komitesi'nin İngiliz yarısının tam da reformistlerden oluştuğunu unuttu.

Daha sonra muhalefet en nihayet Purcell ve arkadaşlarının reformistler olduğunun farkına vardığında, bu coşkusu hayal kırıklığına, evet adeta umutsuzluğa dönüştü, ve Genel Konsey'in Moskova'dan devrilemeyeceğini kavramadan, Genel Konsey'i devirmenin aracı olarak derhal ilişkileri koparmayı talep etti. Muhalefetin İngiliz-Rus Komitesi sorununda sözümona "çizgi"si kendini aptallık üstüne aptallıkta gösterdi.

Troçki, mesele ilişkileri koparmaya kadar geldiyse, esas sorunun ilişkilerin koparılması olmadığını, tersine ilişkilerin hangi sorundan dolayı kopma noktasına geldiği, ilişkilerin koparılmasıyla hangi fikrin ispatlanmak istendiği olduğunu kavrayacak yetenekte değil. Halihazırda gerçekleşmiş olan kopmayla hangi fikir ispatlanmaktadır? Savaş tehlikesi fikri, savaş tehlikesine karşı mücadele zorunluluğu fikri. Şimdi tüm Avrupa'da tam da bu fikrin zamanımızın temel sorunu olduğunu kim yadsıyabilir? Ama bundan şu sonuç çıkar ki, işçi kitlelerine işte bu en önemli sorunda Genel Konsey'in ihaneti elle tutulur bir şekilde gözler önüne serilmeliydi, ve tarafımızdan yapılan da budur. Genel Konsey'in, yeni bir savaşın tehdit ettiği bir anda inisiyatifi ele alıp ilişkileri koparma vebalini üstlenmek zorunda kalması olgusu — bu olgu, işçi kitlelerinin gözünde Genel Konsey'in temel sorundaki, savaş sorunundaki hain ve sosyal-emperyalist "doğasını" herşeyden iyi açığa çıkarmıştır. Muhalefet ise, inisiyatifi biz ele alıp ilişkileri koparma vebalini biz üst-

lenseydik, daha iyi olacağını iddia ediyor!

Buna da çizgi diyorlar! Ve bu şaşkınlar, Komintern'in Leninist pozisyonlarını eleştirmeye kalkıyorlar! Bu gülünç değil mi, yoldaşlar?

Partimiz sorununda, SBKP(B) sorununda muhalefetin durumu daha da kötü. Troçki, Partimizin ne olduğunu kavramıyor. Partimiz hakkında doğru dürüst bir fikri yok. Partimize tepeden bakıyor, tıpkı bir soylunun ayaktakımına, ya da bir bürokratın astlarına baktığı gibi. Aksi taktirde milyonluk bir partide, SBKP(B)'de tek tek kişilerin, tek tek önderlerin iktidarı "zorla alabileceği"ni, "gaspedebileceği"ni iddia etmezdi. Üç devrim yapmış ve şimdi dünya emperyalizminin temellerini sarsan milyonluk bir partide iktidarı "zorla almak" – Troçki böyle bir aptallığa kadar varmıştır!

Hiç devrimci gelenekler bakımından zengin milyonluk bir partide iktidar "zorla alınabilir" mi? O halde neden Troçki Partide iktidarı "zorla almayı", Parti içinde ite kaka önderliğe sokulmayı başaramadı? Bunu neyle açıklamalı? Troçki'de önderliğe gelme isteği, arzusu yok mu? Troçki'nin şimdi yirmi yıldan fazla bir zamandır, Partide önderliğe gelmek için Bolşeviklere karşı mücadele ettiği olgu değil mi acaba? Neden Partide iktidarı "zorla almayı" başaramadı? Partimizin şimdiki önderlerinden daha az iyi bir konuşmacı mı acaba? Konuşmacı olarak Troçki'nin, Partimizin şimdiki önderlerinin pekçoğundan daha yukarıda olduğunu söylemek daha doğru olmaz mı? O halde Troçki'nin, hitabetine rağmen, önderlik isteğine rağmen, yeteneklerine rağmen, SBKP(B) adını taşıyan büyük partinin önderliğinden bir kenara fırlatılıp atıldığını neyle açıklamalı? Troçki bunu, onun görüşünce Partimizin, MK'nin peşinden gözü kapalı giden bir oy hayvanı olmasıyla açıklamayı pek istiyor. Ama Partimiz hakkında böyle ancak onu hakir gören ve ayaktakımı sayan kişiler konuşabilir. Partiyi böyle, oy hayvanı olarak ancak düşkün bir parti aristokratı görebi-

lir. Bu, Troçki'nin Partiye bağlılık duygusunu yitirdiğini, Partinin muhalefete karşı güvensizliğinin gerçek nedenlerini görme yeteneğini yitirdiğini göstermektedir.

Ve gerçekten de, SBKP(B)'nin muhalefete karşı tam güvensizliğini ifade etmesi neyle açıklanmalı? Bu, muhalefetin Leninizmin yerine Troçkizmi *geçirme*, Leninizmi Troçkizmle *tümleme*, Leninizmi Troçkizmle *"iyileştirme"* niyetinde olmasıyla açıklanır. Eh, ama parti, düşkün parti aristokratlarının tüm ve her türlü entrikalarına rağmen Leninizme sadık kalmak istiyor. Üç devrim yapmış Partinin, Troçki'ye ve genelde muhalefete sırt çevirmeyi gerekli görmesinin nedeni burada yatmaktadır.

Ve Parti, Leninizmi Troçkizmle ya da oportünizmin herhangi bir başka türüyle *sahteleştirmeye* niyetlenen tüm "yöneticiler" ve "önderler"e benzer şekilde davranacaktır.

Troçki Partimizi oy hayvanı olarak gösterdiğinde, SBKP (B) üye kitlesine karşı horgörüsünü ifade ediyor. Partinin de bunu horgörüyle ve Troçki'ye karşı tam güvensizlik ifadesiyle yanıtlamasına şaşılabilir mi?

Partimizdeki rejim sorununda da muhalefetin durumu aynı şekilde kötüdür. Troçki meseleyi sanki, tüm muhalefetin nefret ettiği Partideki şimdiki rejim, Lenin zamanında Partimize getirilmiş olan rejimden ilkesel olarak farklıymış gibi gösteriyor. Meseleyi sanki X. Parti Kongresinden sonra Lenin tarafından getirilen rejime karşı hiçbir itirazı yokmuş da kendisi aslında onun görüşüne göre Lenin'in getirdiği rejimle hiçbir ortak yanı olmayan Partideki şimdiki rejime karşı mücadele ediyormuş gibi göstermek istiyor.

İddia ediyorum ki, Troçki burada doğrudan yalan söylüyor.

İddia ediyorum ki, Partideki şimdiki rejim, Lenin zamanında, X. ve XI. Parti Kongremiz zamanında getirilen rejimin ta kendisinin tam ifadesidir.

İddia ediyorum ki Troçki, Lenin zamanında ve Lenin'in

önderliği altında getirilen Partideki Leninist rejime karşı mücadele ediyor.

İddia ediyorum ki, Troçkistlerin Partideki Leninist rejime karşı mücadelesi daha Lenin zamanında başladı, Troçkistlerin bugünkü mücadelesi, daha Lenin zamanında yürütmüş oldukları Partideki rejime karşı mücadelenin devamıdır.

Bu rejimin temelleri nelerdir? Parti-içi demokrasinin gerçekleştirilmesi ve Partide eksikliklerin ve hataların amaca uygun eleştirisine izin verilmesiyle birlikte hangi türden olursa olsun hiçbir fraksiyonculuğa göz yumulmaması ve her türlü fraksiyonculuğun Partiden atılma cezasıyla kökünün kurutulmasıdır.

Partide bu rejim ne zaman getirildi? X. ve XI. Parti Kongremizde, yani Lenin zamanında.

İddia ediyorum ki, Troçki ve muhalefet işte Partideki bu rejime karşı mücadele ediyorlar.

Elimizde Pyatakov, Preobrajenski, Serebryakov, Alski ve diğerleri gibi Troçkistler tarafından imzalanmış, ve içinde doğrudan, Partiye X. Parti Kongresinden sonra getirilmiş olan rejimin miyadını doldurduğu ve Parti için dayanılmaz hale geldiğinin söylendiği "46'ların Açıklaması" gibi bir belge bulunuyor.

Bu şahıslar ne talep ediyorlardı? Partide fraksiyoncu gruplaşmalara izin verilmesini ve X. Parti Kongresinin ilgili kararının kaldırılmasını talep ediyorlardı. Bu 1923 yılındaydı. Troçki'nin X. Parti Kongresinden sonra Partiye getirilen rejime karşı verdiği mücadeleyle tümüyle ve bütünüyle "46'lar"ın pozisyonuyla dayanıştığını ilan ediyorum. Troçkistlerin Partideki Leninist rejime karşı mücadelesi daha bu zamandan başlar. (*Troçki*: "Ben X. Parti Kongresi üzerine konuşmadım. Bunu siz kendiniz çıkarıyorsunuz.") Bunu belgesel olarak ispatlayabileceğimi Troçki bilmiyor olamaz. İlgili belgeler hâlâ elimizdedir, bunları yoldaşlara

dağıtacağım, o zaman kimin yalan söylediği ortaya çıkacaktır.[1]

İddia ediyorum ki, "46'ların Açıklaması"nı imzalayan Troçkistler, Partideki Leninist rejime karşı daha Lenin zamanında mücadele etmişlerdir.

İddia ediyorum ki, Troçki Leninist rejime karşı bu mücadeleyi bütün zaman boyunca desteklemiş, muhalefete ilham vermiş ve onu teşvik etmiştir.

İddia ediyorum ki, Troçki'nin Partideki rejime karşı şimdiki mücadelesi, demin sözünü etmiş olduğum anti-Leninist mücadelenin devamıdır.

Troçkistlerin illegal Parti düşmanı basımevi sorunu. Troçki yazılı olarak kaleme alınmış konuşmasını öyle kur-

[1] *"Komünist Enternasyonal" Redaksiyonunun Notu.* 3 Ekim'de Stalin yoldaş, KEYK Siyasi Sekreterliğine, KEYK Prezidyumu ve Uluslararası Kontrol Komisyonu'nun ortak oturumunun protokolüne ek olarak, konuşmasında sözünü ettiği şu belgesel kanıtları teslim etti:

1. Pyatakov, Preobrajenski, Serebryakov, Alski ve diğerleri tarafından imzalanmış olan "46'ların Açıklaması"ndan (15 Ekim 1923) parça. Orada şöyle deniyor:

"Parti içerisinde varolan rejim tamamen katlanılmazdır. Bu rejim Partinin özdevimini öldürmekte ve Partinin yerine, normal zamanlarda pürüzsüz işleyen ama kriz zamanlarında kaçınılmaz olarak duraklayan ve yaklaşan ciddi olaylar karşısında tamamen başarısızlığa uğramakla tehdit eden dermeçatma bir memurlar aygıtını geçirmektedir. *Ortaya çıkmış olan durum, X. Parti Kongresinden sonra ortaya çıkmış olan Parti içindeki fraksiyoncu diktatörlüğün nesnel olarak miyadını doldurmuş olmasıyla açıklanır."*

2. Troçki'nin MK ve MKK'na bir açıklamasından (8 Ekim 1923) parça. Orada şöyle deniyor:

"Öz olarak daha XII. Parti Kongresinden önce ortaya çıkmış olan, ama Parti Kongresinden sonra iyice pekiştirilen ve kesin biçimini alan *rejim, işçi demokrasisine, Savaş Komünizminin en zorlu dönemlerindeki rejimden çok daha uzaktır."*

Bu parçaları açıklamak üzere şunları söylemek gerekir ki, XII. Parti Kongresinden önce bizde, çalışmalarını Lenin'in yönettiği ve kararlarında Partideki – hem "46'ların Açıklaması"nın (Troçkistlerin) hem de Troçki'nin yukarıda sözü edilen açıklamasının karşı çıktığı – rejimin kesin biçimini aldığı XI. Parti Kongresi (ilkbahar 1922) ve X. Parti Kongresi (ilkbahar 1921) yapıldı.

muştu ki, illegal basımevini, besbelli kendisinin Troçkistlerin illegal Parti düşmanı basımevi gibi "ayrıntıları" anmakla yükümlü olmadığı varsayımıyla, doğru dürüst bir kez bile anmadı. Suçlanan birinin konuşması değil, tersine Komintern'i ve SBKP(B)'ni suçlayan muhalefetin bir deklarasyonuydu bu. Oysa Troçkistlerin illegal Parti düşmanı basımevi sorununun hem Troçki'yi hem de muhalefetten yandaşlarını tümüyle ve bütünüyle Parti düşmanları olarak, bölücüler ve proleter davanın bozguncuları olarak açığa çıkardığı açıktır.

Gerçekten de Troçki muhalefetin haklı olduğu görüşünde – *bu yüzden* kendi illegal basımevlerini kurma hakkına sahip olduğu görüşünde.

Ama SBKP(B) içinde Troçki'nin grubu dışında daha başka muhalif gruplar da var: "İşçi Muhalefeti", Sapronovcular vs. Bu küçük gruplardan her biri kendisinin haklı olduğu inancında. Troçki'nin izinden gidilecek olsa, bu grupların her birine kendi illegal basımevlerini kurma hakkını tanımak gerekir. Varsayalım ki, bunlar gerçekten kendi illegal basımevlerini kurmuş olsunlar, ama Parti bu kötülüğe karşı mücadele etmiyor olsun — o zaman Partiden geriye ne kalırdı ki?

Partideki tüm ve her türlü gruplaşmaların illegal basımevlerine sahip olmasına izin vermek ne anlama gelir? Bu, Partide kendi "programlarına", kendi "platformlarına", kendi "çizgilerine" sahip birden çok merkezin varlığına izin vermek anlamına gelir. Lenin'in proletarya diktatörlüğünün temeli saydığı Partimizdeki demir disiplinden geriye ne kalırdı o zaman? Birleşik, bir tek yönetimi merkez olmadan böyle bir disiplin mümkün müdür? Troçki, muhalif gruplaşmaların illegal Parti düşmanı basımevleri örgütleme hakkını savunduğunda hangi bataklığa battığını kavrıyor mu?

Bonapartizm sorunu. Bu sorunda muhalefet tam cehaletini ortaya koyuyor. Troçki Partimizin muazzam çoğunluğu-

nu Bonapartist denemelerle suçladığında, tam cehaletini ispatlıyor ve Bonapartizmin köklerinin nerede yattığını kavramadığını gösteriyor.

Bonapartizm nedir? Bonapartizm, şiddet yoluyla çoğunluğa azınlığın iradesini dayatma denemesidir. Azınlık şiddet yoluyla çoğunluğa karşı Partide ya da ülkede iktidarı gaspettiğinde, bu Bonapartizmdir. Ama eğer SBKP(B) MK çizgisinin yandaşları hem Partide hem de sovyetlerde muazzam çoğunluğu oluşturuyorsa, çoğunluğun kendi iradesini bizzat kendisine şiddet yoluyla dayatmak istemesi gibi bir aptallıktan nasıl söz edilebilir? Çoğunluğun kendi iradesini bizzat kendisine şiddet yoluyla dayatması tarihte nerede görülmüştür? Aklını kaybetmiş kişilerden başka kim böyle tahayyül edilemez bir şeyin olabileceğine inanabilir?

SBKP(B) MK çizgisi yandaşlarının hem Partide hem de ülkede muazzam çoğunluğu oluşturduğu olgu değil mi acaba? Muhalefetin ufacık bir azınlık oluşturduğu olgu değil mi acaba? Partimiz çoğunluğunun azınlığa, yani muhalefete iradesini dayattığı düşünülebilir. Ve bu, bu kelimenin partiyle ilgili anlamında tamamen haklıdır. Ama çoğunluğun kendi iradesini bizzat kendisine, üstelik de şiddet yoluyla dayatması nasıl düşünülebilir? Burada nasıl Bonapartizmden söz edilebilir? Azınlık arasında, yani muhalefet içinde, iradesini çoğunluğa dayatma eğilimlerinin çıkabileceğini söylemek daha doğru olmaz mı? Böyle eğilimler çıksa, bunda şaşılacak hiçbir şey olmazdı, çünkü azınlığın, yani Troçkist muhalefetin önderliği ele geçirmek için şimdi çoğunluğa karşı şiddet uygulamaktan başka imkanı yok. O halde madem Bonapartizmden söz ediliyor, o zaman Troçki Bonaparte adaylarını kendi grubunda arasın.

Yozlaşma ve Thermidorculuk üzerine bir çift söz. Burada muhaliflerin zaman zaman Partimizi yozlaşma ve Thermidorculukla suçladıklarında ona karşı getirdikleri aptalca ve budalaca suçlamaları tahlil etmekle uğraşmayacağım.

Bununla uğraşmayacağım, çünkü bunlar tahlil etmeye değmez. Sorunu salt pratik bakış açısından ele almak istiyorum.

Bir an için kabul edelim ki, Troçkist muhalefet sosyal-demokrat bir sapma değil, gerçekten devrimci bir siyaset savunuyor olsun — o zaman, tüm yozlaşmış ve Partiden ve Komintern'den kovulmuş oportünist unsurların Troçkist muhalefet etrafında gruplaşması, orada barınak ve korunak bulması neyle açıklanırdı?

Yozlaşmış unsurlar ve dönekler olarak Komintern'den ve Alman Komünist Partisinden kovulan Ruth Fischer ve Maslow, Scholem ve Urbahns'ın tam da Troçkist muhalefette korunak ve misafirperverlik bulması neyle açıklanır?

Fransa'da Souvarine ve Rosmer, SSCB'de Ossovski ve Daşovski gibi oportünist ve gerçekten yozlaşmış unsurların tam da Troçkist muhalefette barınak bulmaları neyle açıklanır?

Komintern ve SBKP(B)'nin bu yozlaşmış ve gerçekten Thermidorcu ruhlu unsurları saflarından atmış olması, ama Troçki ve Zinovyev'in ise onları kolları açık kucaklaması, onlara barınak ve korunak vermesi olgusuna rastlantı denilebilir mi?

Bu olgular, Troçkist muhalefetin "devrimci" lafzının lafız olarak kaldığını, buna karşılık muhalefetin aslında yozlaşmış unsurların toplanma yeri olduğunu göstermiyor mu?

Tüm bunlar, Troçkist muhalefetin yozlaşmanın ve Thermidorculuğun yuvalanma ve beslenme yeri olduğunu göstermiyor mu?

Her halükârda bizde SBKP(B)'de Maslow ve Ruth Fischer ayarındaki, Souvarine ve Ossovski ayarındaki bütün ve her türlü madrabazları etrafında toplayan bir tek grup var. Bu grup Troçki'nin grubudur.

Muhalefetin siyasi fizyonomisi anahatlarıyla işte budur, yoldaşlar.

Bundan çıkan sonuçlar ne? – diye soracaksınız.

Çıkan yalnızca bir sonuç var. Muhalefet öyle kördüğüm olmuştur, çıkış yolu olmayan öyle bir çıkmaza girmiştir ki, şu ikisinden birini seçmek zorunda görmektedir kendisini: ya Komintern ve SBKP(B) ya da Maslow, Ruth Fischer ve illegal Parti düşmanı basımevindeki dönekler.

Bu iki kamp arasında ilelebet ileri geri yalpalanamaz. Seçim yapmanın zamanıdır. Ya Komintern ve SBKP(B) ile birlikte, ve o zaman – Maslow ve Ruth Fischer'e, bütün ve her türlü döneklere karşı savaş. Ya da SBKP(B) ve Komintern'e karşı, ve o zaman – defolup gidin Maslow ve Ruth Fischer grubunun, tüm dönekler ve yozlaşmışların, tüm Şçerbakov'lar ve diğer tereslerin yanına. (*Alkışlar.*)

"EKİM DEVRİMİNİN ULUSLARARASI KARAKTERİ" MAKALESİ İÇİN TASLAK

Ekim Devrimi, yalnızca "ulusal çerçeve içinde" bir devrim değildir, aksine öncelikle uluslararası önemi, dünya çapında önemi olan bir devrimdir. Çünkü o, insanlığın tüm tarihinde temel bir dönüşüm, eskiden yeniye bir dönüşümdür.

Geçmişin devrimleri, alışılagelmiş şekilde hükümet dümenine bir sömürücü grubun yerine bir başka sömürücü grubun gelmesi ile sonuçlanıyordu. Sömürücüler değişiyordu, sömürü kalıyordu. Köle devrimleri, serf devrimleri, ticaret ve sanayi burjuvazisinin devrimleri döneminde bu böyleydi. Ekim Devrimi, bu devrimlerden ilkesinde farklıdır. O, hedef olarak bir sömürü biçiminin yerine diğer bir sömürü biçimini geçirmeyi, bir sömürücü grup yerine diğer bir sömürücü grubu geçirmeyi koymuyor, aksine insanın insan tarafından her türlü sömürüsünü ortadan kaldırmayı ve bütün ve her türlü sömürücü grupları devirmeyi hedefliyor.

Sömürülenler içinde en devrimci ve en örgütlü sınıf olarak proletaryanın diktatörlüğü.

Tam da bundan dolayı Ekim Devriminin zaferi, ekonomide ve politikada, yaşamda ve yaşam tarzında, gelenek ve göreneklerde, kültürde ve tüm dünyanın sömürülen yığınlarının tüm ruhsal fizyonomisinde temel bir dönüşüm demektir.

Bütün ülkelerin ezilen sınıflarının, kendisinde kendi kurtuluşlarının güvencesini gördükleri Ekim Devrimine duydukları büyük sempatinin kökü burada yatmaktadır.

Dört temel özellik:

1. *Emperyalizmin merkezleri* ("anavatanlar"). Gelişmiş ülkelerde sermayenin egemenliğinden komünizme dönüşüm olarak Ekim. Bizde sık sık, Ekim Devriminin dünya emperyalizminin cephesinin yarılmasını temsil ettiği söylenir. Ama bu ne anlama gelir? Bu, onun proleter devrimleri ve proletarya diktatörlüğü çağını açtığı anlamına gelir.

Önceleri, 18. yüzyıldaki Fransız Devriminden yola çıkılıyordu. Onun gelenekleri kullanılıyor, onun düzeni yerleştiriliyordu.

Şimdi Ekim Devriminden hareket ediliyor.

Önce Fransa.

Şimdi SSCB.

Önceleri "Jakobenler" tüm burjuvazinin korkusuydu.

Şimdi Bolşevikler burjuvazinin korkusudur.

Proletaryanın yalnızca hücum gücünü temsil ettiği, ama devrimin meyvalarını sömürücülerin topladıkları "basit" burjuva devrimleri çağı *geçti.*

Kapitalist ülkelerde proleter devrimleri çağı *başladı.*

2. *Emperyalizmin çevresi.* Ekim, sömürgelerde ve bağımlı ülkelerde kurtuluş devrimleri çağını açtı.

Proletarya, emperyalizm tarafından ezilen halkları kurtarmaksızın, kendisini kurtaramaz. Metropollerdeki proleter devrimlerle bağımlı ülkelerdeki sömürgesel devrimlerin birleşik cephesi.

Sömürgeleri ve bağımlı ülkeleri rahatsız edilmeksizin sömürme çağı *geçti.*

Sömürgelerdeki kurtuluş devrimleri çağı, bu ülkelerin proletaryasının uyanması çağı, hegemonyası çağı *başladı.*

3. *Merkezler ve çevre – birlikte.* Bununla Ekim, dünya emperyalizmine, bir daha iyileştiremeyeceği ölümcül bir

darbe indirdi.

Emperyalizm, Ekim'den önce sahip olduğu "denge" ve "istikrar"a bir daha kavuşamaz.

Kapitalizmin istikrarı çağı *geçti*.

Kapitalizmin çöküş çağı *başladı*.

4. Ekim, komünizmin sosyal-demokratizm üzerindeki, Marksizmin reformizm üzerindeki ideolojik zaferi demektir.

Eskiden, SSCB'nde proletarya diktatörlüğünün zaferinden önce, sosyal-demokratlar ve reformistler Marksizm bayrağı ile gösteriş yapabiliyorlardı, Marx ve Engels'le flört edebiliyorlardı vs. Çünkü bu burjuvazi için tehlikeli değildi ve insanlar, Marksizmin zaferinin nereye götüreceğini bilmiyorlardı.

Şimdi, SSCB'nde proletarya diktatörlüğünün zaferinden sonra, herkes Marksizmin nereye götürebileceğini ve zaferinin ne anlama geldiğini kavradıktan sonra, sosyal-demokratlar ve reformistler kendilerini Marksizmden ayırmayı tercih ettiler. Çünkü Marksizmle yapılan bu gösterişin ve flörtün burjuvazi için tehlikeli olduğunu hissettiler.

Şu andan itibaren komünizm, Marksizmin tek kalesi ve burcu olmuştur.

Şu andan itibaren Marksizmin ruhu, daha önce sosyal-demokrasinin Marksizmi terketmesi gibi, sosyal-demokrasiyi terkediyor.

Ekim Devriminden sonra, ancak dünyanın ilk proletarya diktatörlüğünü kararlılıkla ve kayıtsız-şartsız destekleyenler Marksist olabilirler.

Dünyadaki ilk proletarya diktatörlüğünü desteklemek ne anlama gelir? Bu, *kendi* burjuvazisine karşı doğrudan mücadele tavrı almak demektir. Ama sosyal-demokratlar kendi burjuvazilerine karşı mücadele etmek istemediklerinden, aksine ona uyumu tercih ettiklerinden, doğal olarak dünyanın ilk proletarya diktatörlüğüne karşı, SSCB'de kapitaliz-

min yeniden kurulması tavrını alıyorlar. İşte tam da bu, sosyal-demokrasinin çöküşüdür.

Ekim, sosyal-demokrasinin çöküşü ve burjuvazinin kampına doğrudan geçişi çağı olan dünya komünizminin zaferi çağını açtı.

Ekim, ideolojide Marksizmin zaferidir.

Ekim 1927.

İlk kez yayınlanmaktadır.

ÖNCEKİ VE ŞİMDİKİ TROÇKİST MUHALEFET

SBKP(B) MK ve MKK ortak plenumunun
oturumunda konuşma[45]
23 Ekim 1927

I

BAZI ÖNEMSİZ SORUNLAR

Yoldaşlar! Zamanım az, bu yüzden sadece tek tek sorunlara değineceğim.

Hepsinden önce, kişisel etken hakkında. Burada muhaliflerin Stalin'e nasıl usanmadan, bütün güçleriyle küfrettiklerini işittiniz. Bu beni şaşırtmıyor, yoldaşlar. Saldırıların esas olarak Stalin'e yöneltilmesinin nedeni, Stalin'in muhalefetin tüm madrabazca hilelerini bazı yoldaşlardan belki de daha iyi bilmesi ve diyebilirim ki, onu aldatmanın pek kolay olmamasıdır. Ve bu yüzden darbeyi hepsinden önce Stalin'e indiriyorlar. Pekâlâ, bırakın istedikleri kadar küfretsinler.

Stalin'i bırakalım, Stalin önemsiz bir adamdır. Lenin'i alalım. Ağustos Bloku zamanında başını Troçki'nin çektiği muhalefetin, Lenin'e karşı daha da arsızca bir kışkırtma kampanyası yürüttüğünü kim bilmez. Örneğin Troçki'yi bir dinleyin:

"Lenin'in, bu işlerin ustasının, Rus işçi hareketindeki her türlü geri kalmışlığı profesyonelce sömüren bu adamın, sistematik olarak kışkırttığı alçakça kavga, insana delice bir şeytanlık gibi geliyor." (Bkz. "Troçki'nin Çaydze'ye mektubu", Nisan 1913.)

Dile bakın yoldaşlar, dile! Troçki yazıyor bunu, ve Lenin hakkında yazıyor.

Tırnağı bile olamayacağı büyük Lenin'e böyle insafsızca kara çalan Troçki'nin, şimdi Lenin'in sayısız öğrencilerinden birine, Stalin yoldaşa ağız dolusu küfretmesine şaşılamaz.

Dahası, ben, muhalefetin tüm kinini Stalin'e karşı kusmasını kendim için bir onur sayıyorum. Böyle olması da gerekirdi. Demem o ki, Partiyi yıkmaya çalışan muhalefet, Leninist Parti ilkesinin temellerini savunan Stalin'i övecek olsaydı, asıl bu garip ve benim için aşağılayıcı bir şey olurdu.

Şimdi Lenin'in "vasiyeti"ne gelelim. Muhalifler burada, sizin de duyduğunuz gibi, büyük bir yaygara kopardılar ve Parti Merkez Komitesinin Lenin'in "vasiyeti"ni "gizlemiş" olduğunu iddia ettiler. Biliyorsunuz, bu sorunu MK ve MKK plenumunda birkaç kez tartıştık. (*Bir ses:* "Düzinelerce kez.") Hiç kimsenin birşey gizlemediği, Lenin'in "vasiyeti"nin XIII. Parti Kongresini muhatap aldığı, bu "vasiyet"in kongrede okunduğu (*Sesler:* "Çok doğru!") ve kongrenin *oybirliğiyle*, başka nedenlerin yanısıra, Lenin'in kendisi de bunun yayınlanmasını istemediği ve yayınlanması talebinde bulunmadığı için, bunun yayınlanmamasına karar verdiği defalarca tanıtlanmıştır. Hepimiz gibi muhalefet de bütün bunları pekâlâ biliyor. Yine de muhalefet, MK'nin "vasiyet"i "gizlediğini" ilan etme cüretini gösteriyor.

Lenin'in "vasiyeti" sorunu, eğer yanılmıyorsam, bizde daha 1924'te tartışılmıştı. Daha sonraları Partiden atılmış olan eski bir Amerikan komünisti, Eastman diye biri var. Moskova'da belli bir süre Troçkistlerle düşüp kalkan ve Lenin'in "vasiyeti" hakkında çeşitli söylentiler ve iftiralar toplayan bu zat yurt dışına çıktıktan sonra, içinde Partiyi, Merkez Komitesini ve Sovyet rejimini karalamak için elinden geleni yaptığı ve tüm kurgusu Partimiz Merkez Ko-

mitesinin Lenin'in "vasiyeti"ni güya "gizlediği" üzerine inşa edilmiş olan, "Lenin'in Ölümünden Sonra" başlıklı bir kitap yayınladı. Bu Eastman belli bir süre Troçki ile temas halinde bulunmuş olduğundan, biz Politbüro üyeleri, Troçki'ye sarılarak ve muhalefete atıfta bulunarak Partimize karşı "vasiyet" konusunda atılan iftira için Troçki'yi sorumlu duruma sokan Eastman'dan kendini ayırması için Troçki'ye çağrıda bulunduk. Sorun çok açık olduğundan Troçki kendisini gerçekten Eastman'dan ayırdı ve basına bu doğrultuda bir açıklama yaptı. Bu açıklama Eylül 1925'te "Bolşevik" No. 16'da yayınlandı.

İzninizle Troçki'nin makalesinden, Partinin ve onun Merkez Komitesinin, Lenin'in "vasiyeti"ni saklayıp saklamadığı sorunu üzerinde durduğu pasajı okumak istiyorum. Troçki'nin makalesinden aktarıyorum:

"Eastman, kitapçığının bazı yerlerinde, MK'nin, Lenin'in yaşamının son döneminde yazdığı bir dizi olağanüstü önemli belgeyi Partiden sakladığını söylüyor (sözkonusu olan, ulusal sorun üzerine mektuplar, sözümona "vasiyet" vs.dir); *buna, Partimizin Merkez Komitesine iftira etmekten başka bir ad verilemez*[1]. Eastman'ın söylediklerinden, Vladimir İlyiç'in örgüt içi öğütler karakteri taşıyan bu mektupları basın için yazdığı sonucu çıkartılabilir. Gerçekte bu kesinlikle doğru değildir. Hastalığı zamanından beri Vladimir İlyiç Partinin önde gelen kuruluşlarına ve kongresine defalarca öneriler, mektuplar vb. göndermiştir. Söylemeye gerek yok ki, bütün bu mektuplar ve öneriler muhataplarına ulaştırılmış, XII. ve XIII. Parti Kongrelerinin delegelerinin bilgisine sunulmuş ve elbette daima Partinin aldığı kararlar üzerinde gereken etkiyi yapmıştır; ve eğer bu mektupların hepsi yayınlanmamışsa, bunun nedeni yazarının onları basın için yazmamış olmasıdır. Vladimir İlyiç herhangi bir 'vasiyet' bırakmamıştır, ve gerek onun Partiyle ilişkisinin karakteri gerekse de bizzat Partinin karakteri, böyle bir 'vasiyet' olanağını dıştalıyordu. Göçmen basında ve yabancı burjuva ve Menşevik basında genellikle (tanınmayacak kadar tahrif edilmiş bir biçimde) bir 'vasiyet' olarak adlandırılan şey, Vladimir İlyiç'in örgütsel sorunlara ilişkin öğütler içeren bir mektubudur. XIII. Parti Kongresi tüm diğerlerine olduğu gibi bu mektuba da en büyük önemi vermiş ve ondan zamanın koşullarına ve durumlarına uygun sonuçları çıkarmıştır. *Bir 'vasiyet'in gizlenmesine ya da ihlâline ilişkin tüm sözler kötü niyetli bir uydurmacadır ve tümüyle Vladimir İlyiç'in fiili*

[1] Abç. —*J. St*

iradesine[1] ve onun tarafından yaratılan Partinin çıkarlarına karşı *yönelmektedir*[1]." (Bkz. Troçki'nin makalesi "Eastman'ın 'Lenin'in Ölümünden Sonra' Başlıklı Kitabı Üzerine", "Bolşevik" No. 16, 1 Eylül 1925, s. 68.)

Sanıyorum açık. Bunu Troçki yazıyor, başkası değil. O halde Troçki, Zinovyev ve Kamenev şimdi neye dayanarak Partinin ve Merkez Komitesinin Lenin'in "vasiyeti"ni "sakladığına" dair masal okuyorlar? Masal okumaya "izin" var, ama herşeyin bir sınırı olmalı.

Lenin yoldaşın bu "vasiyet"te Kongreye, Stalin'in "kabalığı"nı gözönünde bulundurarak, Genel Sekreter olarak Stalin'in yerine bir başka yoldaşı koymayı düşünmesi gerektiğini önerdiği söyleniyor. Bu tamamen doğrudur. Evet yoldaşlar, ben, Partiyi kabaca ve haince harap eden ve bölenlere karşı kabayım. Bunu gizlemedim ve gizlemiyorum. Bölücülere karşı biraz yumuşaklık gerekli olabilir. Ama ben bunu beceremiyorum. XIII. Parti Kongresinden sonraki hemen ilk MK plenum toplantısında MK plenumuna, beni Genel Sekreterlik görevimden almasını rica ettim. Bizzat Parti Kongresi bu sorunu ele aldı. Her delegasyon bu sorunu tartıştı ve Troçki, Kamenev ve Zinovyev de dahil tüm delegasyonlar oybirliğiyle Stalin'i görevinde kalmakla *yükümlendirdiler*.

Ne yapabilirdim? Görevimden kaçmak mı? Bu benim yapıma uymaz, hiçbir zaman hiçbir görevden kaçmadım, ve bunu yapmaya hakkım yok, çünkü bu firar olur. Daha önce de söylediğim gibi, ben kararlarımda özgür değilim, ve Parti beni birşeyle yükümlendirdiğinde, bana boyun eğmek düşer.

Bir yıl sonra yeniden, plenuma, beni görevimden alması için başvuruda bulundum, ama yine görevimde kalmakla yükümlendirildim.

Daha başka ne yapabilirdim?

---

[1] İtalikler benim. *J. St.*

"Vasiyet"in yayınlanmasına gelince, kongreye hitaben yazıldığı ve yayınlanması amaçlanmadığı için, kongre onu yayınlamamaya karar verdi.

1926 yılına ait, MK ve MKK plenumunun bu belgeyi yayınlamak için XV. Parti Kongresinden izin isteme kararı var. Yine aynı MK ve MKK plenumunun, Lenin'in Kamenev ve Zinovyev'in Ekim Devriminden hemen önceki hatalarını ele aldığı ve onların Partiden atılmasını talep ettiği diğer mektuplarının yayınlanmasına dair bir başka kararı var[4].

Partinin bu belgeleri gizlediğine dair tüm söylentilerin iğrenç bir iftira olduğu açıktır. Lenin'in, Zinovyev ve Kamenev'in Partiden atılması zorunluluğu üstünde durduğu mektupları da bu belgeler arasındadır. Bolşevik Parti, Bolşevik Partinin Merkez Komitesi hiçbir zaman gerçekten korkmamıştır. Bolşevik Partinin gücü tam da, gerçekten korkmamasında ve gerçeğin gözünün içine bakmasında yatar.

Muhalefet, Lenin'in "vasiyeti"ni koz olarak kullanmaya çalışıyor. Ama onun kendisi için hiç de bir koz olmadığını anlamak için bu "vasiyet"i şöyle bir okumak yeter. Tam tersine Lenin'in "vasiyeti" muhalefetin bugünkü liderleri için ölümdür.

Gerçekten de Lenin'in "vasiyeti"nde Troçki'yi "Bolşevik olmamakla" suçladığı ve Kamenev ve Zinovyev'in Ekim sırasındaki hatasıyla ilgili olarak bu hatanın bir "rastlantı" olmadığı saptamasını yaptığı bir olgudur. Bu ne demektir? Bu, "Bolşevik olmamak"tan muzdarip Troçki'ye de, hataları bir "rastlantı" olmayan ve yinelenebilen ve kesinlikle yinelenecek olan Kamenev ve Zinovyev'e de *siyasi olarak* güvenilemez demektir.

"Vasiyet"te Stalin'in hataları üzerine tek sözcük, tek ima olmaması karakteristiktir. Orada yalnızca Stalin'in kabalığından söz edilmektedir. Ama kabalık, Stalin'in *siyasi* çiz-

gisinde ya da tavrında bir hata değildir ve olamaz.

İşte "vasiyet"in ilgili pasajı:

"Diğer MK üyelerini kişisel nitelikleri açısından daha fazla karakterize etmeyeceğim. Yalnızca, Zinovyev ve Kamenev'in Ekim olayının elbette bir rastlantı olmadığını, ama tıpkı Troçki'nin Bolşevik olmayışı gibi bunun da onların kişisel suçu olarak görülemeyeceğini anımsatacağım."

Gayet açık sanıyorum.

II

MUHALEFETİN "PLATFORMU" ÜZERİNE

Bir sonraki sorun. MK muhalefetin bilinen "platformu" nu niçin yayınlamadı? Zinovyev ve Troçki bunu, MK ve Partinin gerçekten "korkması" ile açıklıyorlar. Bu doğru mudur? Elbette doğru değildir. Dahası, Partinin ya da MK' nin gerçekten korktuğunu söylemek budalalıktır. MK ve MKK plenum toplantılarının stenografik protokolleri var. Bu protokoller birkaç bin adet basılıp Parti üyelerine dağıtılıyor. Bunlar, Parti çizgisini temsil eden yoldaşların konuşmalarını olduğu gibi, muhaliflerin konuşmalarını da içeriyor. Bunlar onbinlerce ve yüzbinlerce Parti üyesi tarafından okunuyor. (*Sesler:* "Çok doğru!") Eğer gerçekten korksaydık, bu belgeleri dağıtmazdık. Bu belgelerin iyi yanı tam da, Parti üyelerinin, MK'nin pozisyonu ile muhalefetin görüşlerini karşılaştırmasını ve kendilerinin bir karara varmasını mümkün kılmasıdır. Gerçekten korkmaktan nasıl söz edilebilir burda?

Ekim 1926'da muhalefet liderleri, bugün de iddia ettikleri gibi, MK'nin gerçekten korktuğunu, onların "platformu" nu ortbas ettiğini, Partiden gizlediğini vb. iddia ederek efelendiler. Tam da bunun için Moskova'daki (Aviapribor fabrikasını anımsatırım), Leningrad'daki (Putilov işletmelerini

anımsatırım) vs. hücreleri dolaşıp şanslarını denediler. Peki, ne oldu? İşçiler, Komünarlar muhaliflerimizi patakladılar, hem de öyle bir patakladılar ki, muhalefet liderleri savaş meydanını bozgun halinde terketmek zorunda kaldılar. O zamanlar neden tüm hücreleri dolaşmaya devam edip hangimizin – muhalefetin mi, MK'nin mi – gerçekten korktuğunu sınamayı göze almadılar? Çünkü asıl gerçekten (hayali değil) korkarak donup kaldılar.

Ya şimdi? Doğrusunu söylemek gerekirse, şimdi Parti hücrelerinde bir tartışma sürmüyor mu? İçinde bir tek de olsa muhalifin bulunduğu, ve son üç ya da dört ay içinde muhalefetin konuşmadığı, tartışma olmadığı bir tek toplantının dahi yapılmamış olduğu tek hücre gösterin bize. Son üç ya da dört ay içinde, muhalefetin Parti hücrelerinde her fırsatta kendi karşı karar taslaklarıyla ortaya çıktığı olgu değil mi? (*Sesler:* "Çok doğru!") O halde Troçki ve Zinovyev neden Parti hücrelerine gidip görüşlerini açıklamaya çalışmıyorlar?

Karakteristik bir olgu. Bu yılın Ağustosunda, MK ve MKK plenumundan sonra Troçki ve Zinovyev, MK'ya, eğer MK'nın bir itirazı yoksa, Moskova Parti aktifinin bir toplantısında konuşmak istediklerini açıkladıkları bir yazı gönderdiler. MK buna, Troçki ve Zinovyev'in böyle bir toplantıda konuşmalarına, MK üyeleri olarak MK'nın kararlarına karşı çıkmamaları önşartıyla, hiçbir itirazı olmadığı yanıtını verdi (ve bu yanıt yerel örgütlere gönderildi). Ne oldu? İsteklerinden vazgeçtiler. (*Genel gülüşmeler.*)

Evet, yoldaşlar, gerçekten de aramızda gerçekten korkanlar var, ama bu MK değil, hele Parti hiç değildir, bilakis muhalefetimizin liderleridir.

O halde MK, muhalefetin "platformu"nu neden yayınlamadı?

Herşeyden önce MK, Troçki'nin fraksiyonunu, ve genelde de fraksiyoncu gruplaşmaları meşrulaştırmak istemiyor-

du ve buna hakkı yoktu. X. Parti Kongresinin "Birlik Üzerine" kararında Lenin, bir "platform"un varlığı, fraksiyonculuğun tayin edici özelliklerinden biridir der. Buna rağmen muhalefet bir "platform" hazırladı ve yayınlanmasını talep etti, böylece de X. Parti Kongresinin kararını ihlâl etmiş oldu. MK muhalefetin "platformu"nu yayınlamış olsaydı bu ne anlama gelirdi? Bu, MK'nın, muhalefetin X. Parti Kongresinin kararını ihlâl etmek yolundaki fraksiyoncu çabalarına katılmaya hazır olduğu anlamına gelirdi. MK ve MKK buna yanaşabilirler miydi? Açıktır ki, kendine saygısı olan hiçbir MK bu fraksiyoncu adıma yanaşamazdı. (*Sesler:* "Çok doğru!")

Devam. X. Parti Kongresinin Lenin'in elinden çıkmış "Birlik Üzerine" başlıklı aynı kararı şöyle der: "Kongre, şu ya da bu platform üzerinde oluşmuş bulunan istisnasız bütün grupların derhal *dağıtılmasını* emreder", "Parti Kongresinin bu kararına uyulmaması, Partiden derhal ve kesin ihracı gerektirir". Açık ve kesin bir direktif. MK ve MKK muhalefetin "platformu"nu yayınlamış olsaydı, bu ne anlama gelirdi? Buna şu ya da bu "platform" üzerinde oluşmuş bulunan istisnasız bütün grupların dağıtılması denilebilir miydi? Elbette denilemezdi. Tersine bu bizzat MK ve MKK'nın grupları ve fraksiyonları dağıtmak değil, bilakis muhalefetin "platformu" temeli üzerinde gruplar ve fraksiyonlar örgütlemeye yardımcı olmayı üstlendiği anlamına gelirdi. MK ve MKK böyle bir bölücü önleme yanaşabilir miydi? Açıktır ki yanaşamazdı.

Her ne de olsa muhalefetin "platformu", Partiye karşı, yayınlanması halinde, Partiye ve devletimize telafisi mümkün olmayan zararlar verecek iftiralar içermektedir.

Gerçekten de muhalefetin "platformu"nda, güya Partimizin dış ticaret tekelini kaldırmaya ve tüm borçları, dolayısıyla savaş borçlarını da ödemeye hazır olduğu söylenmektedir. Herkes bilmektedir ki, bu Partimize karşı, işçi

sınıfımıza karşı, devletimize karşı iğrenç bir iftiradır. Varsayalım ki, Partiye ve devlete karşı böylesi iftiralar içeren "platformu" yayınladık. Bunun sonucu ne olurdu? Bunun tek sonucu, bizden asla kabul edemeyeceğimiz tavizler talep ederek (örneğin dış ticaret tekelinin kaldırılması, savaş borçlarının ödenmesi vb.), ve bizi savaşla tehdit ederek, uluslararası burjuvazinin üzerimizde daha büyük baskı yapması olurdu.

Troçki ve Zinovyev gibi MK üyeleri, tüm ülkelerin emperyalistlerine Partimizi müfterice jurnalleyip, onlara dış ticaret tekelinin kaldırılması da dahil en büyük tavizleri vermeye hazır olduğumuza dair güvence verdiklerinde, bunun ancak tek anlamı olabilir: Burjuva baylar, Bolşevik Partisine daha çok baskı yapın, onu savaşla tehdit edin, yeterince baskı yaparsanız, Bolşevikler bütün ve her türlü tavizi vermeye hazır olacaktır.

Dış politika alanında güçlüklerimizi fazlalaştırmak için, Zinovyev ve Troçki tarafından Partimizi emperyalist baylara *müfterice jurnallemek* – işte muhalefetin "platformu" bu kapıya çıkmaktadır.

Bu kime zarar vermektedir? Açıktır ki bu SSCB proletaryasına, SSCB Komünist Partisine, tüm devletimize zarar vermektedir.

Bu kime yaramaktadır? Tüm ülkelerin emperyalistlerine yaramaktadır.

Şimdi size soruyorum – MK basınımızda böylesi kepazeliklerin yayınlanmasına razı olabilir miydi? Açıktır ki olamazdı.

MK'ni, muhalefetin "platformu"nu yayınlamayı reddetmeye götüren düşünceler bunlardır.

III

TARTIŞMA VE GENELDE MUHALEFET ÜZERİNE LENİN

Bir sonraki sorun. Zinovyev burada tüm gayretiyle, Lenin'in her zaman ve her durumda tartışmadan yana olduğunu tanıtlamaya çalıştı, bunu yaparken X. Parti Kongresinden önce ve bizzat kongre sırasında platformlar temelinde bir tartışma yapılmış olmasına dayandı. Ama Lenin'in X. Parti Kongresinden önceki tartışmayı bir hata olarak gördüğüne değinmeyi "unuttu". Lenin tarafından kaleme alınan ve Partimizin gelişmesi için bir *direktif* olan X. Parti Kongresinin "Partinin Birliği Üzerine" kararının, "platformlar" temeli üzerinde bir tartışmayı değil, bilakis şu ya da bu "platform" üzerinde oluşmuş istisnasız bütün ve her türlü grupların dağıtılmasını talep ettiğini söylemeyi "unuttu". X. Parti Kongresinde Lenin'in, gelecekte Parti içinde hiçbir türlü muhalefete "izin verilmemesi gerektiği"nden yana tavır koyduğunu "unuttu". Lenin'in, Partimizin bir "tartışma kulübü"ne dönüştürülmesine kesinlikle izin verilmeyecek birşey gözü ile baktığını söylemeyi "unuttu".

İşte Lenin'in X. Parti Kongresi öncesindeki tartışmayı nasıl değerlendirdiğine bir örnek:

"Bugün bu konu üzerine konuşma fırsatını daha önce buldum, ve aranızda bu tartışmaya aşırı bir lüks gözü ile bakmayan çok kimse olamayacağını elbette ancak ihtiyatla söyleyebilirdim. Şahsen kendi adıma şunu eklemeden edemeyeceğim ki, bu lüks kanımca gerçekten de kesinlikle izin verilemeyecek birşeydi ve böyle bir tartışmaya izin vermekle kuşkusuz bir hata yaptık." (Bkz. X. Parti Kongresi Protokolü, s. 16[47].)

Ve X. Parti Kongresinde Lenin, X. Parti Kongresinden sonra ortaya çıkabilecek herhangi bir muhalefet konusunda şunları söyledi:

"Partiyi kaynaştırmak, Partide hiçbir muhalefete izin vermemek – mev-

cut durumdan çıkarılacak siyasi sonuç budur..." "Şimdi muhalefete ihtiyacımız yok, yoldaşlar! Ve kanımca Parti Kongresi bu sonucu, şimdi muhalefetin son bulduğu, onun son kozunu oynamış olduğu, muhalefetlerden artık illallah dediğimiz sonucunu çıkarmak zorunda kalacaktır!" (Aynı yerde, s. 61 ve 63[48].)

İşte Lenin'in tartışma sorunu üzerine ve genelde muhalefet sorunu üzerine görüşü buydu.

IV

MUHALEFET VE "ÜÇÜNCÜ GÜÇ"

Bir sonraki sorun. Menjinski yoldaşın, Troçkistlerin illegal Parti düşmanı basımevindeki bazı "çalışanlar"ın temas halinde olduğu Beyaz Muhafızlar hakkındaki açıklamasına neden gerek duyuldu?

İlk olarak, muhalefetin Parti düşmanı gazetelerinde bu sorunla ilgili olarak yaydığı yalan ve iftiraları çürütmek için. Muhalefet herkese, muhalefetin Şçerbakov, Tverskoy ve diğerleri gibi müttefikleriyle şu ya da bu yoldan temas halinde bulunan Beyaz Muhafızlar olayının, muhalefetin ününü kötüye çıkarmak amacıyla devreye sokulmuş bir uyduruk, bir yalan olduğuna dair güvence veriyor. Tutuklu kişilerin yazılı ifadeleri ile Menjinski yoldaşın açıklaması, Troçkistlerin illegal, Parti düşmanı basımevindeki "çalışanlar"ın bir kısmının karşı-devrimci Beyaz Muhafız unsurlarla ilişki içinde olduğu konusunda hiç kuşku bırakmamaktadır. Varsın muhalefet bu olguları ve belgeleri çürütmeye çalışsın.

İkincisi, Berlin'deki Maslow'cu organın ("Komünizmin Bayrağı") şimdi yaymakta olduğu yalanları teşhir etmek için. SSCB'ne iftira atmakla ve SSCB'nin devlet sırlarını burjuvaziye ifşa etmekle uğraşan dönek Maslow'un yayınladığı bu paçavranın son sayısı az önce elimize geçti. Bu yayın organı, tutuklanan Beyaz Muhafızların ve illegal, Par-

ti düşmanı basımevinden müttefiklerinin yazılı ifadelerini kuşkusuz çarpıtılmış bir biçimde kamuoyuna yansıtmaktadır. (*Sesler:* "Rezalet!") Maslow bu bilgiyi nasıl alabildi? Bu bilgi gizlidir, çünkü Pilsudski komplosu tipinde bir komplo örgütleme işine karışmış olan Beyaz Muhafız takımının tüm üyeleri henüz ortaya çıkarılıp tutuklanmış değildir. Bu ifadeleri MKK'da Troçki, Zinovyev, Smilga ve diğer muhalifler görmüşlerdir. Bu ifadelerin bir kopyasını çıkarmaları şimdilik kaydıyla yasaklanmıştı. Ama anlaşılan onlar yine de bir kopya çıkardılar ve bunu Maslow'a ulaştırmak zorunda olduklarını zannettiler. Ama bu bilgiyi yayınlanmak üzere Maslow'a göndermek ne demektir? Henüz ortaya çıkarılıp tutuklanmamış olan Beyaz Muhafızları uyarmak, Bolşeviklerin onları tutuklamaya niyetlendikleri konusunda onları uyarmak demektir.

Bu tasvip edilebilir mi, bir komünist böyle davranabilir mi? Davranamayacağı açıktır.

Maslow'un organındaki makale şu keskin başlığı taşıyor: "Stalin SBKP(B)'yi Bölüyor. Beyaz Muhafız Komplosu. SSCB'den Mektup." (*Sesler:* "Alçaklar!") Bütün bunlardan sonra, Maslow'un tutuklu kişilerin yazılı ifadelerini Troçki ve Zinovyev'in yardımıyla, tahrif edilmiş bir biçimde herkesin bilgisi için yayınlamasından sonra – bütün bunlardan sonra, MK ve MKK plenumuna hesap vermemezlik ve iftiraların karşısına gerçek olguları ve gerçek yazılı ifadeleri çıkarmamazlık edebilir miydik?

MK ve MKK'nın Menjinski yoldaşın gerçeklere ilişkin bir açıklama yapmasını istemeyi gerekli görmesinin nedenleri bunlardır.

Bu ifadelerden, Menjinski yoldaşın açıklamasından ne çıkmaktadır? Muhalefeti askeri bir komplo örgütlemekle hiç suçladık mı ya da şimdi suçluyor muyuz? Kuşkusuz hayır. Muhalefeti böyle bir komploya katılmış olmakla hiç suçladık mı ya da şimdi suçluyor muyuz? Kuşkusuz hayır.

(*Muralov:* "Son plenumda bu suçlama yapıldı.") Bu doğru değil, Muralov. MK ve MKK'nın illegal, Parti düşmanı basımevi hakkında ve bu basımeviyle ilişkide olan Partisiz aydınlar hakkında iki açıklaması var. Bu belgelerde, muhalefeti bir askeri komploya katılmakla suçladığımızı gösteren bir tek cümle, bir tek söz bulamazsınız. MK ve MKK bu belgelerde yalnızca, muhalefetin illegal basımevini örgütlerken burjuva aydınları ile ilişkiye girdiğini ve bu aydınlardan bir kısmının da askeri bir komplo planlayan Beyaz Muhafızlarla ilişki içinde olduğunun anlaşıldığını iddia etmektedir. Muralov'dan, MK Politbürosu ve MKK Prezidyumu tarafından bu soruna ilişkin olarak yayınlanan belgelerden ilgili pasajı göstermesini istiyorum. Muralov böyle bir pasaj gösteremez, çünkü yoktur.

O halde muhalefeti ne ile suçladık ve ne ile suçluyoruz?

İlk olarak, bölücülük politikası peşinde Parti düşmanı illegal bir basımevi örgütlemiş olmakla,

İkinci olarak, bu basımevini örgütlemek amacıyla bir kısmının karşı-devrimci komplocularla doğrudan ilişki içinde olduğu anlaşılan burjuva aydınlarıyla bir blok kurmuş olmakla.

Üçüncü olarak, burjuva aydınların hizmetlerinden yararlanarak ve onlarla birlikte Partiye karşı entrika çevirerek kendi isteğinden ve arzusundan bağımsız olarak "üçüncü güç" denilen gücün çekim alanına girmekle.

Muhalefetin bu burjuva aydınlara, kendi Partisinden daha çok güvendiği ortaya çıkmıştır. Aksi taktirde, karşı-devrimci unsurlarla ilişki içinde oldukları anlaşılan Şçerbakov, Tverskoy, Bolşakov ve diğerleri de dahil, illegal basımeviyle bağlantı içinde tutuklanmış bulunan "tüm tutukluların" salıverilmesini talep etmezdi.

Muhalefet Parti düşmanı illegal bir basımevine sahip olmak istedi; bu amaçla burjuva aydınların yardımına başvurdu; ama bu aydınların bazılarının katıksız karşı-devrimci-

lerle ilişki halinde olduğu anlaşıldı – böyle bir zincir ortaya çıktı, yoldaşlar. Muhalefetin isteğinden ve arzusundan bağımsız olarak, onun bölücü faaliyetlerini kendi amaçları için kullanmaya çalışan bir yığın anti-Sovyet unsur onun etrafında toplandı.

Böylece Lenin'in daha Partimizin X. Kongresinde önceden haber verdiği şeyler (bkz. X. Parti Kongresinin "Partinin Birliği Üzerine" kararı) doğru çıktı; Lenin orada, "üçüncü güç"ün, yani burjuvazinin, Partimiz içinde bir mücadele olması halinde, muhalefetin çalışmasından kendi sınıf amaçları için yararlanmak üzere mutlaka elini bu işin içine atmaya çalışacağını söylemişti.

Karşı-devrimci unsurların bazen, muhalefetle herhangi bir bağlantı içinde olmaksızın, örneğin cephelerde, Sovyet organlarına da sızdığı söyleniyor. Bu doğrudur. Ama böyle durumlarda Sovyet organları tarafından tutuklanıyor ve kurşuna diziliyorlar. Ya muhalefet ne yaptı? İllegal basımevinde tutuklanan ve karşı-devrimci unsurlarla ilişki içinde olduğu anlaşılan burjuva aydınların *salıverilmesini* talep etti. Kötü olan da budur, yoldaşlar. İşte muhalefetin bölücü çalışmasının yolaçtığı sonuç budur. Bütün bu tehlikeleri düşünecekleri yerde, içine itildikleri uçurumu düşünecekleri yerde, muhaliflerimiz Partiye iftira üstüne iftira atıyorlar ve bütün güçleriyle Partimizi dağıtmaya, bölmeye çalışıyorlar.

Karşı-devrimci örgütlerin maskesini indirmekte OGPU'ya yardım eden eski bir Vrangel subayından sözediliyor. Muhalefetin müttefiklerinin, bütün bu Şçerbakovların ve Tverskoyların, yardım için başvurdukları bu eski Vrangel subayının OGPU ajanı çıkması karşışında muhalefet havalara sıçrıyor ve büyük bir yaygara koparıyor. Ama bu eski Vrangel subayının karşı-devrimci komploları ortaya çıkarmak üzere Sovyet organlarına yardım etmesinde ne kötülük var? Sovyet organlarının, eski subayları karşı-devrimci ör-

gütlerin maskesini indirmek amacıyla kullanmak üzere, kendi yanına çekme hakkını kim yadsıyabilir? Şçerbakov ve Tverskoy bu eski Vrangel subayına OGPU ajanı olduğu için değil, eski bir Vrangel subayı olduğu için ve ondan Partiye *karşı* ve Sovyet Hükümetine *karşı* yararlanmak için başvurdular. Sözkonusu olan budur, ve muhalefetimizde kötü olan da budur. Ve OGPU bu ipuçlarını izleyerek, kendisi için hiç beklenmedik bir biçimde, Troçkistlerin illegal, Parti düşmanı basımevi ile karşı karşıya geldiğinde, Menjinski yoldaşın bugün size bildirdiği gibi Şçerbakovların, Tverskoyların ve Bolşakovların muhalefetle bir blok kurarken, karşı-devrimcilerle, Kostrov ve Novikov gibi eski Kolçak subaylarıyla halihazırda bir blok içinde olduğu anlaşıldı.

Sözkonusu olan budur, yoldaşlar, ve muhalefetimizde kötü olan da budur.

Muhalefetin bölücü çalışması onu burjuva aydınlarla birleşmeye götürmektedir, burjuva aydınlarla birleşme ise, her türlü karşı-devrimci unsurun muhalefetin etrafında mantar gibi çoğalmasını kolaylaştırmaktadır – acı gerçek budur.

V

MUHALEFET PARTİ KONGRESİNE NASIL "HAZIRLANIYOR"?

Bir sonraki sorun: Parti kongresi hazırlığı üzerine. Zinovyev ve Troçki, bizim kongreye baskı yoluyla hazırlandığımızı iddia ettiler. "Baskı"dan başka bir şey görmemeleri tuhaftır. Ya MK ve MKK plenumunun, Parti kongresinden bir aydan fazla zaman önce alınan tartışma hakkındaki kararına ne demeli – sizin görüşünüzce ne bu: kongreye hazırlık mı, değil mi? Ya Parti hücrelerinde ve Partinin diğer örgütlerinde üç-dört aydır süren aralıksız tartışmaya ne demeli? Ya son altı aydan beri, özellikle de son üç-dört

aydır süren, iç ve dış politikanın tüm sorunlarıyla ilgili stenografik protokollerin ve plenum kararlarının tartışılması? Buna Parti kitlelerinin faaliyetinin yükseltilmesi, onları politikamızın en önemli sorunları üzerine tartışmaya çekme, Parti kitlelerini kongreye hazırlama denmez de ne denir?

Eğer Parti örgütleri burada muhalefeti desteklemiyorsa bu kimin suçu? Apaçık ki, çizgisi tam bir iflas çizgisi, politikası, Maslow ve Souvarine dönekleri de dahil olmak üzere tüm Parti düşmanı unsurlarla birlikte Partiye ve Komintern'e karşı bir blok kurma politikası olan muhalefetin suçudur.

Anlaşılan Zinovyev ve Troçki, kongre hazırlıklarının illegal, Parti düşmanı basımevleri örgütlemekle, illegal Parti düşmanı toplantılar düzenlemekle, Partimizi tüm ülkelerin emperyalistlerine müfterice jurnallemekle, Partimizi dağıtmak ve bölmekle yapılması gerektiğine inanıyorlar. Bunun bir Parti Kongresi hazırlığı hakkında pek tuhaf bir görüş olduğunu siz de kabul edersiniz. Ve Parti, bozgunculara ve bölücülere karşı, ihraç da dahil olmak üzere kesin önlemler aldığı zaman, muhalefet baskı konusunda yaygara koparıyor.

Evet, Parti bozgunculara ve bölücülere karşı baskı uyguluyor ve uygulayacaktır, çünkü Parti ne Parti kongresinden önce ne de kongre sonrasında hiçbir koşul altında bölünmemelidir. Çünkü Parti kongresine kadar sadece bir ay kaldığı gerekçesiyle küstahlaşan bölücülerin, her türlü Şçerbakovların müttefiklerinin Partiyi mahvetmelerine Partinin izin vermesi, Parti için intihar demek olacaktır.

Lenin yoldaş bu konuda farklı görüşteydi. Biliyorsunuz, Lenin 1921'de, Parti düşmanı bir basımevi örgütlediği için değil, burjuva aydınlarla ittifak kurduğu için de değil, sadece bir Parti hücresinin toplantısında Ulusal Ekonomi Yüksek Konseyi'nin kararlarını eleştirmeye cüret ettiği için Şlyapnikov'un MK'dan ve Partiden atılmasını önermişti.

Lenin'in bu tavrını Partinin şimdi muhalefete nasıl davrandığı ile karşılaştırınız, bozgunculara ve bölücülere ne kadar hoşgörülü olduğumuzu anlarsınız.

1917'de Ekim ayaklanmasından hemen önce Lenin'in, sırf yayınlanmamış bir Parti kararını yarı-sosyalist, yarı-burjuva gazetede, "Novaya Jizn"de[90] eleştirdiler diye Kamenev ve Zinovyev'in Partiden atılmalarını birkaç kez önerdiğini mutlaka biliyorsunuzdur. Oysa şimdi MK ve MKK'nın kaç gizli kararı muhalefetimiz tarafından Berlin'deki burjuva, anti-Sovyet karşı-devrimci bir gazete olan Maslow'un gazetesinin sütunlarında yayınlanıyor! Yine de bunu hoş görüyoruz, sınırsız bir biçimde hoşgörüyoruz ve böylece muhalefetteki bölücülere Partimizi mahvetme fırsatı veriyoruz. İşte muhalefet bizi bu utanılacak duruma getirmiştir! Ama bunu sonsuza dek hoşgöremeyiz yoldaşlar. (*Sesler:* "Çok doğru!" *Alkışlar.*)

Partiden atılan ve anti-Sovyet faaliyetler yürüten bozguncuların tutuklandıkları söyleniyor. Evet, onları tutukluyoruz ve Partiyi ve Sovyet rejimini yıkmaya çalışmaktan vazgeçmezlerse gelecekte de tutuklayacağız. (*Sesler:* "Doğru! Çok doğru!")

Böyle şeylerin Partimiz tarihinde daha önce görülmemiş olduğu söyleniyor. Bu doğru değildir. Myaznikov grubuna[91] ne demeli? "İşçi Gerçeği" grubuna ne demeli? Bu grupların üyelerinin, Zinovyev, Troçki ve Kamenev'in kesin onayıyla tutuklandıklarını bilmeyen var mı? Üç-dört yıl önce, Partiden atılmış olan bozguncuları tutuklamaya izin vardı da, neden şimdi Troçkist muhalefetin eski üyelerinden bazılarının doğrudan doğruya karşı-devrimcilerle birleşecek kadar ileri gittiği bir zamanda buna izin yok?

Menjinski yoldaşın açıklamasını dinlediniz. Bu açıklamada Partinin bir üyesi, muhalefet yandaşı Stepanov diye birinin (bir asker) karşı-devrimcilerle, Novikov, Kostrov ve diğerleriyle doğrudan ilişki içinde olduğu söylenmekte, Ste-

panov'un kendisi de yazılı ifadelerinde bunu inkar etmemektedir. Bugüne kadar muhalefette olan bu herifi ne yapalım? Kucaklayalım mı, tutuklayalım mı? OGPU'nun böyle adamları tutuklaması şaşırtıcı mıdır? (*Sesler:* "Çok doğru!" "Kesinlikle doğru!" *Alkışlar.*)

Lenin, eğer bozgunculara ve bölücülere gözyumulursa, Partinin tamamen mahvolabileceğini söylemişti. Bu çok doğrudur. İşte bunun içindir ki, kanımca muhalefet liderlerine gözyummaktan vazgeçmenin ve Troçki ve Zinovyev'in Partimiz Merkez Komitesinden atılması gerektiği sonucuna varmanın zamanı gelmiştir. (*Sesler:* "Çok doğru!") İşte ilk sonuç ve Partiyi bozguncuların bölücü faaliyetlerinden korumak için alınması gereken ilk asgari önlem budur.

Bu yılın Ağustosundaki son MK ve MKK plenum toplantısında, plenumun bazı üyeleri, Troçki ve Zinovyev'in derhal MK'dan atılmamasını tavsiye ettiğim için Troçki ve Zinovyev'e karşı çok yumuşak davrandım diye beni azarladılar. (*Sesler:* "Doğru, şimdi de hâlâ azarlıyoruz.") Belki o zamanlar çok yumuşaktım ve Troçki ve Zinovyev'e karşı daha yumuşak bir çizgi benimsenmesini önermekle bir hata yaptım. (*Sesler:* "Çok doğru!" *Yoldaş Petrovski:* "Çok doğru, o çürük 'sicim' için seni hep azarlayacağız!") Ama şimdi yoldaşlar, bu üç ay içinde geçirdiklerimizden sonra, muhalefet 8 Ağustos tarihli özel "Açıklama"sında verdiği hizibini dağıtma sözünü tutmadıktan, böylece Partiyi bir kez daha aldattıktan sonra, tüm bunlardan sonra, artık yumuşaklığa hiç yer olamaz. Şimdi Troçki ve Zinovyev'in MK'dan atılmasını talep eden yoldaşlarla birlikte ön safta durmalıyız. (*Alkış tufanı. Sesler:* "Doğru! Çok doğru!" *Bir ses:* "Troçki Partiden atılmalıdır!") Bırakın buna kongre karar versin, yoldaşlar.

Troçki ve Zinovyev'i MK'dan atarken, muhalefetin bölücü faaliyetlerine ilişkin olarak birikmiş tüm belgeleri, XV. Parti Kongresinin incelemesine sunmalıyız ki, kongre bu

belgelere dayanarak bu doğrultuda bir karar alma imkanına sahip olabilsin.

VI

LENİNİZMDEN TROÇKİZME

Bir sonraki sorun. Zinovyev konuşmasında, son iki yılda Parti çizgisinin "hataları" ve muhalefetin çizgisinin "doğruluğu" ilginç sorununa değindi. Son iki yılda muhalefetin çizgisinin *iflası* ve Partimizin çizgisinin *doğruluğu* sorununu açıklığa kavuşturarak bunu kısaca yanıtlamak istiyorum. Ama sizin çok zamanınızı alıyorum yoldaşlar. (*Sesler:* "Lütfen devam etmenizi rica ediyoruz!" *Başkan:* "Karşı olan var mı?" *Sesler:* "Lütfen devam edin!")

Muhalefetin politikasının iflasını belirleyen esas günahı nedir? Muhalefetin esas günahı, Leninizmi Troçkizmle tahrif etmeye ve Leninizmin yerine Troçkizmi *geçirmeye* çalışmış, çalışıyor ve çalışacak olmasıdır. Bir zamanlar Kamenev ve Zinovyev, Troçki'nin saldırılarına karşı Leninizmi savunurlardı. O zamanlar Troçki'nin kendisi de böyle cüretkâr değildi. Bu bir pozisyondu. Ama sonra, yeni güçlüklerden korkan Zinovyev ve Kamenev, Troçki'nin yanına geçtiler, Troçki ile birlikte Ağustos Bloku'na benzer, fakat daha da kötü türde birşey oluşturdular ve böylece Troçkizmin esiri oldular. Lenin'in Zinovyev ve Kamenev'in Ekimde yaptıkları hatanın bir "rastlantı" olmadığına dair daha önceki sözleri burada da bir kez daha doğrulandı. Zinovyev ve Kamenev Leninizm uğruna savaşmaktan, Troçkizm uğruna savaşmaya geçtiler. Bu ise tamamen farklı bir pozisyondur. Troçki'nin şimdi daha cüretkâr hale gelmiş olması da aslında bununla açıklanır.

Başını Troçki'nin çektiği şimdiki birleşik blokun ana görevi nedir? Partiyi yavaş yavaş, adım adım Leninizm yolun-

dan ayırıp Troçkizm yoluna sokmak. Muhalefetin esas günahı budur. Ama Parti, Leninist bir parti olarak kalmak istemektedir. Partinin muhalefete sırt çevirmiş ve Leninizm bayrağını daha da yükseklere çıkarıyor olması gayet doğaldır. Dünün Parti liderlerinin bugün dönekler haline gelmesinin nedeni budur.

Muhalefet yenilgisini kişisel etkenlerle, Stalin'in kabalığıyla, Buharin ve Rykov'un dikbaşlılığıyla vb. "açıklayabileceğini" sanıyor. Çok ucuz bir açıklama! Bu bir açıklama değil, hokkabazlıktır. Troçki 1904'ten beri Leninizme karşı savaşıyor. 1904'ten 1917 Şubat Devrimine kadarki dönemde Troçki sürekli olarak Menşeviklerle düşüp kalktı ve Lenin'in partisine karşı amansızca mücadele etti. Bu dönemde Lenin'in partisi Troçki'yi bir dizi yenilgiye uğrattı. Neden? Belki de kabahat Stalin'in kabalığındaydı? Ama o zamanlar Stalin henüz MK Sekreteri değildi, yurtdışından uzakta, yeraltında, çarlığa karşı mücadele veriyordu, Troçki ile Lenin arasındaki mücadele ise yurtdışında cereyan ediyordu – o halde bunun Stalin'in kabalığıyla ne ilgisi var?

Ekim Devriminden 1922 yılına kadar olan dönemde, artık Bolşevik Partinin bir üyesi olan Troçki, Lenin'e ve Partisine karşı iki "büyük" taşkınlık yapmayı becerdi: 1918'de – Brest barışı sorununda ve 1921'de – sendikalar sorununda. Her iki taşkınlık da Troçki'nin yenilgisiyle sonuçlandı. Neden? Belki de kabahat Stalin'in kabalığındaydı? Ama o zamanlar Stalin henüz MK Sekreteri değildi, o sıralar sekreterlik mevkilerini herkesçe bilinen Troçkistler işgal ediyordu – o halde bunun Stalin'in kabalığıyla ne ilgisi var?

Daha sonra Troçki, Partiye karşı tam bir dizi taşkınlık daha yaptı (1923, 1924, 1926, 1927) ve her taşkınlık, Troçki'nin yeni bir yenilgisiyle sonuçlandı.

Bütün bunlardan, Troçki'nin Leninist partiye karşı mücadelesinin derin, çok gerilere giden tarihi kökleri olduğu

açıkça anlaşılmıyor mu? Bunlardan, Partinin Troçkizme karşı şimdi verdiği mücadelenin, başta Lenin olmak üzere Partinin 1904'ten beri verdiği mücadelenin bir devamı olduğu açıkça anlaşılmıyor mu?

Bütün bunlardan, Troçkistlerin Leninizmin yerine Troçkizmi geçirme çabalarının, muhalefetin tüm çizgisinin başarısızlığının ve iflasının baş nedeni olduğu açıkça anlaşılmıyor mu?

Partimiz devrimci savaşların fırtınasında doğmuş ve büyümüştür. Barışçıl bir gelişme döneminde büyümüş bir parti değildir. İşte bu nedenledir ki devrimci geleneklerle doludur ve önderlerine karşı fetişist bir zihniyetten özgürdür. Bir zamanlar Plehanov Partide en popüler adamdı. Dahası, Partinin kurucusuydu, ve onun popülaritesiyle Troçki'nin ya da Zinovyev'in popülaritesi kıyaslanmaya bile gelmez. Yine de Parti, buna rağmen, Plehanov Marksizmden ayrılıp oportünizme geçmeye başlar başlamaz, ondan yüz çevirdi. O halde Troçki ve Zinovyev gibi daha az "büyük" kişilerin, Leninizmden ayrılmaya başladıktan sonra kendilerini Partinin kuyruğunda bulmalarında şaşılacak ne var?

Ama muhalefetin oportünist yozlaşmasının çarpıcı belirtisi, muhalefetin iflasının ve düşüşünün en çarpıcı işareti, onun SSCB Merkez Yürütme Komitesi'nin bildirisine karşı oy kullanmış olmasıdır. Muhalefet, yedi saatlik işgününe geçilmesine karşı! Muhalefet, SSCB MYK'nin bildirisine karşı! Tüm SSCB işçi sınıfı, bütün ülkelerin proleterlerinin tüm ileri kesimi bildiriyi coşkuyla karşılıyor, yedi saatlik işgününe geçilmesi fikrini oybirliğiyle alkışlıyor – muhalefet ise bildiriye karşı oy kullanıyor, burjuva ve Menşevik "eleştirmenler"in genel korosuna iştirak ediyor ve "Vorwärts"deki[91] iftiracılara katılıyor.

Muhalefetin böyle bir yüzkarası duruma batabileceği aklımdan geçmezdi.

VII

SON YILLARDAKİ PARTİ POLİTİKASININ EN ÖNEMLİ SONUÇLARINDAN BAZILARI ÜZERİNE

Şimdi, Partimizin son iki yıldaki çizgisi sorununa, bu çizginin sınanması, bu çizginin değerlendirilmesi sorununa gelelim.

Zinovyev ve Troçki, Partimizin çizgisinin çürük çıktığının anlaşıldığını söylediler. Olgulara bakalım. Politikamızın dört temel sorununu alalım ve Partimizin son iki yıldaki çizgisini bu sorunlar açısından inceleyelim. Köylülük sorunu, sanayi ve yeniden donatımı sorunu, barış sorunu ve son olarak tüm dünyada komünist unsurların büyümesi sorunu gibi tayin edici sorunları kastediyorum.

Köylülük sorunu. İki-üç yıl önce ülkemizde durum neydi? O sıralar kırdaki durumun ciddi olduğunu biliyorsunuz. Kaza dairesi Yürütme Komitesi başkanlarımız ve genelde kırdaki fonksiyonerlerimiz daima tanınmıyor ve sık sık terör eylemlerine maruz kalıyorlardı. Köy muhabirleri kurşunla karşılanıyordu. Şurada burada, özellikle kenar bölgelerde haydutlar faaliyet gösteriyordu. Ve Gürcistan gibi bir ülkede isyanlar bile oluyordu[57]. Tabii böyle bir durumda Kulaklar güçlendiler, orta köylüler Kulakların etrafında toplandılar, kır yoksulları ise ufalanıp dağıldılar. Ülkede durum, kırın üretici güçlerinin son derece yavaş büyümesi, ekilebilir toprakların bir kısmının hiç işlenmeden kalması ve ekim alanının savaş öncesinde ekilen alanın %70-75'i kadar tutması yüzünden özellikle kötüleşmişti. Bunlar Partimizin XIV. Konferansından önceki dönemde oluyordu.

XIV. Konferansta Parti, orta köylülere belli tavizler verilmesi anlamına gelen ve köylü ekonomisindeki ilerlemeyi hızlandırmaya, besin maddeleri ve tarımsal hammadde üre-

timini artırmaya, orta köylülerle sağlam bir ittifak kurmaya ve Kulakların tecridini hızlandırmaya yönelik bir dizi önlemler aldı. XIV. Parti Kongremizde, başta Zinovyev ve Kamenev olmak üzere muhalefet, Partinin bu politikasını boşa çıkarmaya çalıştı ve bunun yerine, aslında Kulakların mülksüzleştirilmesi politikasının, Yoksul Köylü Komitelerinin yeniden kurulması politikasının geçirilmesini önerdi. Bu aslında kırda içsavaşa geri dönme politikasıydı. Parti muhalefetin bu saldırısını geri püskürttü, XIV. Parti Konferansının kararlarını tasdik etti, kırda sovyetlerin canlandırılması siyasetini onayladı, ve sosyalist inşanın ana sloganı olarak sanayileşme sloganını attı. Parti orta köylülerle sağlam bir ittifak kurma ve Kulakları tecrit etme politikasını sebatla sürdürdü.

Parti bununla neyi sağladı?

Kırda barışın kurulmasını sağladı, köylülüğün ana kitleleriyle ilişkilerin iyileşmesini, kır yoksullarının bağımsız bir politik güç olarak örgütlenmesinin önkoşullarının yaratılmasını, Kulakların daha da tecrit edilmesini ve devlet ve kooperatif organlarının milyonlarca bireysel köylü işletmesini yavaş yavaş kendi faaliyetleri kapsamına almasını sağladı.

Kırda barış ne demektir? Bu, sosyalizmin inşasının temel koşullarından biridir. Eğer haydut faaliyeti sürüyor ve köylü isyanları oluyorsa, sosyalizmi inşa edemeyiz. Ekim alanı bugün neredeyse savaş öncesi boyutlara ulaşmıştır (yüzde 95); kırsal bölgelerde barış, orta köylülerle ittifak, az çok örgütlenmiş bir yoksul köylülük, güçlenmiş kır sovyetleri bulunmaktadır ve proletaryanın ve Partisinin kırda otoritesi artmıştır.

Böylece kırda kapitalist unsurlara karşı saldırıyı ilerletmemizi ve ülkemizde sosyalizmin inşasında daha da başarı kazanmamızı mümkün kılan koşulları yaratmış bulunuyoruz.

Son iki yılda Partimizin kırdaki politikasının sonuçları bunlardır.

Bundan şu sonuç çıkar ki, Partimizin temel sorunda, proletarya ile köylülük arasındaki karşılıklı ilişkiler sorunundaki politikasının doğru olduğu anlaşılmıştır.

Sanayi sorunu. Tarih bize şimdiye kadar dünyada bir tek genç devletin bile sanayiini, özellikle de ağır sanayiini, dış yardım olmaksızın, dış borçlanma olmaksızın ya da yabancı ülkeleri, sömürgeleri yağmalamaksızın vb. geliştiremediğini göstermektedir. Kapitalist sanayileşmenin olağan yolu budur. İngiltere geçmişte sanayiini, tüm ülkelerin, tüm sömürgelerin özsuyunu yüzyıllar boyunca emerek ve ganimeti kendi sanayiine yatırarak geliştirdi. Almanya son zamanlarda Amerika'dan birkaç milyar rubleye varan borç aldığı için belini doğrultmaya başladı.

Oysa biz bu yollardan hiçbirini tutamayız. Tüm politikamız, sömürgelerin yağmalanmasını dıştalamaktadır. Bize borç da verilmiyor. Bize kalan tek yol, Lenin'in işaret ettiği yoldu: iç birikime dayanarak sanayimizi kalkındırmak, sanayimizi yeniden donatmak. Muhalefet tüm zaman boyunca, iç birikimin sanayimizin yeniden donatımı için yeterli olmayacağını geveleyip durdu. Daha Nisan 1926'da muhalefet, MK plenum toplantısında, iç birikimin sanayimizin yeniden donatımında yol almamıza yetmeyeceğini iddia etti. Başarısızlıktan başarısızlığa düşeceğimiz kehanetinde bulundu. Oysa bu iki yıl içinde sanayimizin yeniden donatımında yol almayı başardığımız görülmektedir. İki yıl içinde sanayimize iki milyar rublenin üstünde yatırım yapmayı başardığımız bir olgudur. Bu yatırımların, sanayimizin yeniden donatımında ve ülkenin sanayileşmesinde daha da yol almamıza yeterli olduğunun anlaşıldığı da olgudur. Dünyada hiçbir devletin henüz başarmayı bile denemediği şeyi başardık: Sanayimizi geliştirdik, yeniden donatımına başladık, bu eseri kendi birikimimizin kaynaklarıyla ilerlettik.

Sanayimizin yeniden donatımı sorununda politikamızın sonuçları işte bunlardır.

Partimizin bu sorundaki politikasının doğru çıktığı olgusunu ancak körler yadsıyabilir.

Dış politika sorunu. Burjuva devletlerle diplomatik ilişkiler sözkonusu edildiğinde, dış politikamızın hedefi barışın korunmasıdır. Bu alanda neler başardık? *Barışın* korunmasını – iyi ya da kötü, ama her halükârda korunmasını – başardık. Kapitalist kuşatmaya rağmen, kapitalist hükümetlerin düşmanca faaliyetlerine rağmen, Pekin[150], Londra[151], Paris'teki[152] provokatif taşkınlıklara rağmen – bütün bunlara rağmen, provokasyona gelmemeyi ve barış davasını savunmayı başardık.

Zinovyev ve diğerlerinin tekrar tekrar kehanetlerine rağmen *savaş halinde değiliz* – temel olgu budur, ve muhalefetimizin tüm isterik feryatları bunun karşısında güçsüzdür. Ve bu bizim için önemlidir, çünkü ülkemizde sosyalizmin inşasını ancak barış koşullarında istediğimiz hızda ilerletebiliriz. Oysa ne çok savaş kehanetleri yapılmıştı! Zinovyev bu yılın ilkbaharında savaş halinde olacağımız kehanetinde bulunmuştu. Daha sonra, savaşın çok büyük ihtimalle bu yılın sonbaharında patlak vereceği kehanetinde bulunmaya başladı. Oysa kışa yaklaşıyoruz, ve hâlâ savaş yok.

İşte barış politikamızın sonuçları bunlardır.

Bu sonuçları görmemek için kör olmak gerekir.

Son olarak, dördüncü sorun – tüm dünyada komünist güçlerin durumu sorunu. Çin'den Amerika'ya, İngiltere'den Almanya'ya dünyanın her yerinde komünist partilerin büyümekte olduğunu ancak körler yadsıyabilir. Kapitalizmin bunalım unsurlarının azalmakta değil artmakta olduğunu ancak körler yadsıyabilir. Ülkemizde sosyalist inşanın ilerlemesinin, ülke içindeki politikamızın başarılarının tüm dünyada komünist hareketin büyümesinin ana nedenlerinden biri olduğunu ancak körler yadsıyabilir. Komünist En-

ternasyonal'in dünyanın bütün ülkelerinde etkisinin ve otoritesinin ilerleyen artışını ancak körler yadsıyabilir.

Son iki yılda iç ve dış politikanın dört temel sorununda Partimizin politikasının sonuçları bunlardır.

Partimizin politikasının doğru olması ama neyi gösterir? Tüm diğerlerinin yanısıra, ancak şunu gösterebilir: muhalefetimizin politikasının tam iflasını.

VIII

AKSELROD'A DÖNÜŞ

Bunların hepsi pek güzel, denebilir. Muhalefetin çizgisi yanlıştır, Parti düşmanı bir çizgidir. Davranışına bölücülükten başka birşey denemez. Dolayısıyla Zinovyev ve Troçki'nin atılması, ortaya çıkmış olan durumdan kurtulmanın doğal yoludur. Bütün bunlar doğru.

Ama bir zamanlar hepimiz, muhalefet liderlerinin MK'da tutulması gerektiğini, atılmaması gerektiğini söylüyorduk. Şimdi bu değişiklik niye? Bu dönüş nasıl açıklanır? Burada bir dönüşten söz edilebilir mi hiç?

Evet, edilebilir. Bu dönüş neyle açıklanır? Muhalefet liderlerinin ilkesel çizgisinin ve örgüt "şema"sının temelli değişmesiyle açıklanır. Muhalefet liderleri, ve hepsinden önce de Troçki, değişmişlerdir, kötü yönde değişmişlerdir. Elbette Partinin bu muhaliflere karşı politikası da değişmek zorundaydı.

Örneğin Partimizin yozlaşması sorunu gibi önemli bir *ilke* sorununu alalım. Partimizin yozlaşması ne demektir? SSCB'nde proletarya diktatörlüğünün varlığının yadsınması demektir. Diyelim ki üç yıl önce Troçki'nin bu konudaki tavrı neydi? Biliyorsunuz, o zamanlar liberaller ve Menşevikler, Smena Vek'çiler[36] ve her türden dönekler, Partimizin yozlaşmasının kaçınılmaz olduğunu yineleyip duruyor-

lardı. Biliyorsunuz, o zamanlar Fransız devriminden örnekler aktarıyorlar ve Bolşeviklerin de tıpkı zamanında Jakobenlerin Fransa'da fiyaskoya uğraması gibi fiyaskoya uğrayacaklarını iddia ediyorlardı. Biliyorsunuz, Fransız Devrimi ile bu tarihsel analojiler (Jakobenlerin fiyaskosu), dün olduğu gibi bugün de, her türlü ve bütün Menşeviklerin ve Smena Vek'çilerin ülkemizde proletarya diktatörlüğünün korunmasına ve sosyalizmin inşası imkanına karşı öne sürdükleri baş argüman olmuştur.

Üç yıl önce Troçki'nin bu sorunda tavrı neydi? Böyle analojilerin yapılmasına kesinlikle karşıydı. O zamanlar "Yeni Rota" broşüründe (1924) şunları yazıyordu:

"Liberalizmin ve Menşevizmin kullandığı ve kendisini avuttuğu, Büyük Fransız Devrimi ile tarihsel analojiler (Jakobenlerin fiyaskosu!) *yüzeysel ve çürüktür.*" (Bkz. "Yeni Rota", s. 33.)

Açık ve kesin! Kanımca, insanın meramını bundan daha kati ve kesin anlatması biraz zordur. Smena Vek'çiler ve her türden Menşevikler tarafından şevkle öne sürülen Fransız Devrimi ile tarihsel analojiler hakkında Troçki'nin bu yargısı doğru muydu? Kesinlikle doğruydu.

Ya şimdi? Troçki hâlâ bu tavrı benimsiyor mu? Ne yazık ki benimsemiyor. Tam tersine. Bu üç yıl içinde Troçki, "Menşevizm" ve "liberalizm"e doğru bir evrim geçirmiştir. Bugün bizzat kendisi, Fransız Devrimi ile analojiler yapmanın Menşevizmin değil, "gerçek", "hakiki" "Leninizm"in bir belirtisi olduğunu iddia etmektedir. Bu yılın Temmuzundaki MKK Prezidyumu oturumunun stenografik protokolünü okudunuz mu? Okuduysanız, Troçki'nin şimdi Partiye karşı mücadelesinde, Partimizin tıpkı Fransız Devrimi döneminde Jakobenlerin fiyaskoya uğraması gibi yozlaşmakta olduğu şeklindeki Menşevik yozlaşma teorilerine dayandığını kolayca anlayacaksınız. "Thermidor" gevezeliği bugün Troçki tarafından bir görgü kuralı olarak görülüyor.

Yozlaşma temel sorununda Troçkizmden "Menşevizm"e ve "liberalizm"e – son üç yılda Troçkistlerin katettiği yol budur.

Troçkistler değişmişlerdir. Partinin Troçkistlere karşı politikası da değişmek zorundaydı.

Şimdi *örgüt* sorunu, Parti disiplini, azınlığın çoğunluğa boyun eğmesi, proletarya diktatörlüğünü güçlendirmekte Partinin demir disiplininin oynadığı rol gibi en az bunun kadar önemli bir sorunu ele alalım. Herkes bilir ki, Partimizdeki demir disiplin, proletarya diktatörlüğünün muhafaza edilmesi ve ülkemizde sosyalizmin başarıyla inşa edilmesi için temel koşullardan biridir. Herkes bilir ki, bütün ülkelerin Menşeviklerinin ilk yapmaya çalıştıkları şey, Partimizin demir disiplininin altını oymaktır. Bir zamanlar Troçki, Partimizdeki demir disiplinin önemini anlar ve buna değer verirdi. Doğrusunu söylemek gerekirse, Partimizle Troçki arasındaki anlaşmazlıklar hiç eksik olmadı. Ama Troçki ve Troçkistler Partimizin kararlarına boyun eğmeyi bildiler. Troçki'nin, Partimiz nasıl olursa olsun, Parti emrettiğinde "hazırola geçmeye" hazır olduğunu tekrar tekrar söylediğini herkes bilir. Ve belirtmek gerekir ki, Troçkistler, Partiye ve yönetici organlarına karşı sadakatle davranmayı çoğu kez başarmışlardır.

Ya şimdi? Troçkistlerin, bugünkü muhalefetin, Partinin kararlarına boyun eğmeye, hazırola geçmeye vb. hazır oldukları söylenebilir mi? Hayır, bugün artık söylenemez bu. Partinin kararlarına boyun eğmek vaatlerini iki kez tutmadıktan sonra, Partiyi iki kez aldattıktan sonra, burjuva aydınlarla birlikte illegal basımevleri örgütledikten sonra, Zinovyev ve Troçki'nin Partimizin disiplinini ihlal ettiklerini ve ihlal etmeye devam edeceklerini bu kürsüden tekrar tekrar açıklamalarından sonra – tüm bunlardan sonra Partimizde muhalefet liderlerinin hazırola geçmeye, Partiye baş eğmeye hazır olduklarına inanmaya kalkacak tek kişi-

nin bile bulunabileceği şüphelidir. Muhalefet şimdi yeni bir yol tutmuştur, Partiyi bölme yolunu, yeni bir parti yaratma yolunu tutmuştur. Bugün muhalifler arasındaki en popüler broşür, Lenin'in Bolşevik broşürü "Bir Adım İleri, İki Adım Geri"[17] değil, Leninizmin örgütsel ilkelerine karşı, Lenin'in broşürü "Bir Adım İleri, İki Adım Geri"ye karşı yazılmış olan Troçki'nin (1904'te yayınlanan) eski Menşevik broşürü "Politik Görevlerimiz"dir.

Troçki'nin bu eski broşürünün asıl özü, Leninist parti ve parti disiplini kavrayışının yadsınmasıdır. Bu broşürde Troçki, Lenin'in ikinci bir Maximilian Robespierre olduğunu, onun gibi kişisel diktatörlük peşinde koştuğunu ima ederek, Lenin'den hep "Maximilian Lenin" diye sözeder. Bu broşürde Troçki dobra dobra, Parti disiplinine, Parti kararları Partiye boyun eğmesi istenenlerin istekleri ve görüşleriyle çelişmediği ölçüde boyun eğilmesi gerektiğini ilan eder. Bu saf Menşevik bir örgüt ilkesidir. Diğer şeylerin yanında bu broşürde ilginç olan bir şey, Troçki'nin onu Menşevik P. Akselrod'a ithaf etmesidir. Dolayısıyla orada şöyle denir: "Aziz öğretmenim Pavel Borisoviç Akselrod'a." (*Gülüşmeler. Sesler:* "Katıksız Menşevik!")

Partiye bağlılıktan, Partiyi bölme politikasına, Lenin'in broşürü "Bir Adım İleri, İki Adım Geri"den, Troçki'nin broşürü "Politik Görevlerimiz"e, Lenin'den Akselrod'a — muhalefetimizin katettiği örgütsel yol budur.

Troçkistler değişmişlerdir. O halde Partinin Troçkist muhalefete karşı örgütsel politikası da değişmek zorundaydı.

Evet, iyi oldu da kurtulduk! "Aziz öğretmeniniz Pavel Borisoviç Akselrod"a gidin! İyi oldu da kurtulduk! Yalnız acele edin, sayın Troçki, çünkü "Pavel Borisoviç" adamakıllı dermansızlaşmış ve yakında ölebilir, ve "öğretmeninize" zamanında yetişemeyebilirsiniz. (*Sürekli alkışlar.*)

"Pravda" No. 251,
2 Kasım 1927

YABANCI İŞÇİ DELEGASYONLARI İLE GÖRÜŞME

5 Kasım 1927

Almanya, Fransa, Avusturya, Çekoslovakya, Güney Amerika, Çin, Belçika, Finlandiya, Danimarka ve Estonya'dan 80 delege hazır bulundu. – Görüşme 6 saat sürdü.

Stalin. Yoldaşlar, dün bana Almanca dilinde imzasız bir soru listesi ulaştırıldı. Bugün sabahleyin iki yeni liste daha aldım: birisi Fransız delegasyonundan, diğeri Danimarka. Hangi delegasyondan geldiği belli olmasa da, birinci soru listesi ile başlayalım. Ondan sonra da diğer iki listeye gelinebilir. Eğer bir itirazınız yoksa, başlayalım. (*Delegeler hemfikir olduklarını dile getirirler.*)

Birinci soru. SSCB Milletler Cemiyeti'ne neden katılmıyor?

Yanıt. Sovyetler Birliği'nin neden Milletler Cemiyeti'ne katılmadığının gerekçeleri üzerinde basınımızda tekrar tekrar duruldu. Bu gerekçelerden bazılarını öne çıkarabilirim.

Sovyetler Birliği Milletler Cemiyeti'nin üyesi değildir ve Milletler Cemiyeti'ne katılmamaktadır, çünkü o herşeyden önce, Milletler Cemiyeti'nin emperyalist politikası için, Milletler Cemiyeti tarafından sömürgelerin sömürülmesi ve ezilmesi için verilen "manda"lar için sorumluluk üstlenmek istememektedir. Sovyetler Birliği Milletler Cemiyeti'ne katılmamaktadır, çünkü o emperyalizme karşıdır, sömürge-

lerin ve bağımlı ülkelerin ezilmesine karşıdır.

Sovyetler Birliği Milletler Cemiyeti'ne katılmamaktadır, çünkü o, ikincisi, Milletler Cemiyeti tarafından örtbas edilen ve kutsanan ve kaçınılmaz olarak yeni emperyalist savaşlara yol açmak zorunda olan savaş hazırlıkları için, silahlanmanın hızlandırılması için, yeni askeri ittifaklar için sorumluluk üstlenmek istememektedir. Sovyetler Birliği Milletler Cemiyeti'ne katılmamaktadır, çünkü o kesinkes emperyalist savaşlara karşıdır.

Son olarak Sovyetler Birliği Milletler Cemiyeti'ne katılmamaktadır, çünkü o Milletler Cemiyeti'nin teşkil ettiği ve üyelerinin sahte vakarlı konuşmalarıyla emperyalist entrikaları örtbas eden o emperyalist entrikaların üstünü örten kulisin bir parçası olmak istememektedir.

Milletler Cemiyeti bugünkü koşullarda, işlerini perde arkasında çeviren emperyalist düzenbazların bir "uğrak yeri" dir. Milletler Cemiyeti'nde resmen *konuşulanlar*, halkı aldatmaya yönelik içi boş gevezeliktir. Emperyalist düzenbazların Milletler Cemiyeti kulisi ardında gayri-resmi olarak *yaptıkları* ise, Milletler Cemiyeti'nin tumturaklı konuşmacıları tarafından üstü örtülen gerçek emperyalist fiillerdir.

Sovyetler Birliği'nin üye olup bu halk düşmanı komedide yer almak istememesine şaşılabilir mi?

İkinci soru. Sovyetler Birliği'nde neden sosyal-demokrat bir partiye göz yumulmuyor?

Yanıt. Sovyetler Birliği'nde sosyal-demokrat bir partiye (yani Menşeviklere) göz yumulmamasının sebebi, orada karşı-devrimcilere göz yumulmamasının sebebiyle aynıdır. Belki bu sizi şaşırtabilir, ama bunda şaşılacak hiçbir şey yok.

Ülkemizin gelişme koşulları, gelişme tarihi öyle ki, çarlık rejimi altında az çok devrimci bir parti olan sosyal-demokrasi, çarlığın devrilmesinden sonra, Kerenski döne-

minde bir hükümet partisi, burjuva bir parti, bir emperyalist savaş partisi haline geldi, Ekim Devriminden sonra ise açık bir karşı-devrim partisine, kapitalizmin restorasyonunun bir partisine dönüştü.

Sosyal-demokrasinin bizde içsavaşa Kolçak ve Denikin' in saflarında, Sovyetler iktidarına karşı katıldığını bilmiyor olamazsınız. Bugün bu parti kapitalizmin restorasyonunun bir partisidir, Sovyet düzenini tasfiye etmenin bir partisidir.

Sosyal-demokrasinin bu evriminin sadece SSCB'de değil, bilakis diğer ülkelerde de onun için tipik olduğunu sanıyorum. Sosyal-demokrasi bizde, çarlık rejimi mevcut oldukça, az çok devrimciydi. Biz Bolşeviklerin o zamanlar Menşeviklerle, yani sosyal-demokratlarla *bir* parti oluşturmamız da zaten bununla açıklanır. Sosyal-demokrasi, demokratik burjuvazi denilen burjuvazi iktidara geldiğinde bir muhalefet partisi ya da hükümet partisi, bir burjuva parti olur. Devrimci proletarya iktidarı ele geçirdiğinde ise, açık karşı-devrimin bir partisi haline gelir.

Bir delege. Bu, sosyal-demokrasi sadece burada SSCB'de karşı-devrimci bir güçtür mü demektir, yoksa diğer ülkelerde de karşı-devrimci güç olarak nitelendirilebilir mi?

Stalin. Burada belli bir fark olduğunu daha önce söyledim.

Proletarya diktatörlüğü ülkesinde sosyal-demokrasi, kapitalizmin yeniden kurulması ve burjuva "demokrasisi" adına proletarya diktatörlüğünün tasfiyesini hedefleyen karşı-devrimci bir güçtür.

Proletaryanın iktidarı henüz ele geçirmemiş olduğu kapitalist ülkelerde ise sosyal-demokrasi, ya sermayenin iktidarına karşı muhalif bir partidir ya da kapitalizmin en gerici güçlerine ve devrimci işçi hareketine karşı liberal burjuvaziyle bir ittifaka girmiş olan yarım bir hükümet partisidir, ya da proletaryanın devrimci hareketine karşı kapitaliz-

mi ve burjuva "demokrasisi"ni doğrudan ve açıktan savunan tam bir hükümet partisidir.

Ancak proletaryanın iktidarı gerçeklik haline geldikten sonradır ki, o tamamen karşı-devrimci olur, ve karşı-devrimci özü praletaryanın iktidarına karşı yönelir.

Üçüncü soru. SSCB'de neden basın özgürlüğü yok?

Yanıt. Hangi basın özgürlüğünün sözünü ediyorsunuz? Hangi sınıf için basın özgürlüğü – burjuvazi için mi yoksa proletarya için mi? Eğer kastedilen burjuvazi için basın özgürlüğü ise, o zaman proletarya diktatörlüğü varoldukça bizde o yoktur ve olmayacaktır. Yok proletarya için basın özgürlüğü kastediliyorsa, o zaman şunu söylemeliyim ki, dünyada proletarya için basın özgürlüğünün SSCB'deki kadar böyle çok yönlü ve kapsamlı olduğu bir başka devlet bulamazsınız.

Proletarya için basın özgürlüğü içi boş bir laf değildir. En iyi basımevleri, en iyi yayınevleri olmadan, işçi sınıfının milyonlarını kapsayan en darından en genişine kadar işçi sınıfının açık örgütleri olmadan, en geniş toplantı özgürlüğü olmadan basın özgürlüğü olmaz.

SSCB'deki yaşam koşullarına bakın, işçi semtlerini gezip görün, o zaman kanaat getireceksiniz ki en iyi basımevleri, en iyi yayınevleri, basın için gerekli olan kağıt ve boyaları üreten fabrikalar, toplantılar için muazzam saraylar – tüm bunlar ve işçi sınıfının basın özgürlüğü için gerekli olan daha pekçok şey tümüyle ve bütünüyle işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin tasarrufunda bulunmaktadır. Bizde işçi sınıfı için basın özgürlüğü işte budur. Bizde burjuvazi için basın özgürlüğü yoktur.

Bizde yenik ve devrik burjuvazinin çıkarlarını temsil eden Menşevikler ve Sosyal-Devrimcilere basın özgürlüğü yoktur. Ama bunda şaşılacak ne var? Biz bütün sınıflara basın özgürlüğü verme, bütün sınıfları mesut etme yüküm-

lülüğünü hiçbir zaman üstlenmedik. Bolşevikler Ekim 1917'de iktidarı ele geçirdiklerinde, bu iktidarın *bir* sınıfın iktidarı olduğunu, proletaryanın iktidarı olduğunu, bu iktidarın burjuvaziyi, SSCB'de nüfusun ezici çoğunluğunu oluşturan şehir ve kırın emekçi kitlelerinin çıkarı gereği baskı altında tutacağını açıkça ilan ettiler.

Nasıl olur da bundan sonra proletarya diktatörlüğünden burjuvazi için basın özgürlüğü talep edilebilir?

Dördüncü soru. Neden tutuklu bulunan Menşevikler cezaevlerinden salıverilmiyorlar?

Yanıt. Kastedilen herhalde aktif Menşevikler. Evet, aktif Menşeviklerin ceza sürelerinin bitmesinden önce cezaevlerinden salıverilmedikleri doğrudur. Ama bunda şaşılacak ne var?

Neden örneğin Bolşevikler, Menşeviklerin ve Sosyal-Devrimcilerin iktidarda bulunduğu Temmuz, Ağustos, Eylül, Ekim 1917'de cezaevlerinden salıverilmediler?

Neden Lenin, Menşeviklerin ve Sosyal-Devrimcilerin iktidarda olduğu 1917 Temmuzundan Ekimine kadar yeraltında saklanmak zorunda kaldı? Adı tüm ülkelerin proleterleri için bir bayrak olan yüce Lenin'in 1917 Temmuzundan Ekimine kadar Finlandiya'da, Kerenski ve Tsereteli, Çernov ve Dan'ın "demokratik cumhuriyet"inden uzakta saklanmak zorunda kalması, ve Lenin'in Partisinin basın organı "Pravda"nın, o zamanlar ünlü Menşevikler, II. Enternasyonal'in aktif politikacıları hükümetin başında bulunurken, burjuva iktidarın temsilcileri tarafından harabe haline getirilmesi neyle açıklanır?

Tüm bunlar besbelli, burjuva karşı-devrimi ile proleter devrimi arasındaki mücadelenin zorunlu olarak belli baskılara yol açmak zorunda olmasıyla açıklanır. Sosyal-demokrasinin bizde karşı-devrimci bir parti olduğunu daha önce söyledim. Bundan ama şu sonuç çıkar ki, proleter devrimi

bu karşı-devrimci partinin liderlerini tutuklamadan edemez.

Ama hepsi bu değil. Bundan ayrıca şu sonuç çıkar ki, Menşeviklerin tutuklanması bizde Ekim Devriminin politikasının sürdürülmesidir. Gerçekten de, nedir Ekim Devrimi? Ekim Devrimi herşeyden önce burjuvazinin iktidarının devrilmesi demektir. Şimdi bütün ülkelerin az çok sınıf bilinçli tüm işçileri, Bolşeviklerin Ekim 1917'de burjuvazinin iktidarını devirdiklerinde doğru davrandıklarını kabul ediyorlar. Sizin de aynı düşüncede olduğunuzdan kuşku duymuyorum. Ama sorun şu: Proletarya Ekim 1917'de aslında kimi devirdi? Tarih diyor ki, olgular diyor ki, proletarya Ekim 1917'de Menşevikleri ve Sosyal- Devrimcileri devirdi, çünkü tam da Menşevikler ve Sosyal-Devrimciler, Kerenski ve Çernov, Goz ve Liber, Dan ve Tsereteli, Abromoviç ve Avksentyev o sıralar iktidardaydı. Ama Menşevik ve Sosyal-Devrimci partiler neyi temsil ediyorlar? Onlar II. Enternasyonal'in partileridir.

O halde şu çıkıyor: SSCB proletaryası Ekim Devrimini gerçekleştirdiğinde, II. Enternasyonal'in partilerini devirdi. Bu şu ya da bu sosyal-demokratın hoşuna gitmeyebilir, ama bu, yoldaşlar, kuşku götürmez bir olgudur, ve bunu inkardan gelmek gülünç olurdu.

Dolayısıyla şu çıkıyor: Proletaryanın iktidarının zafere ulaşabilmesi için, proleter devrim anında Menşeviklerin ve Sosyal-Devrimcilerin iktidarını devirebilir ve devirmek zorundadır.

Madem o devrilebilir, o halde neden bunlar açık ve kesin bir şekilde burjuva karşı-devrim kampına geçtiklerinde tutuklanamasınlar? Menşeviklerin ve Sosyal- Devrimcilerin devrilmesinin, onların tutuklanmasından daha etkisiz bir araç olduğunu mu sanıyorsunuz?

Aynı zamanda onun kaçınılmaz sonuçlarını da doğru bulmadan, Ekim Devriminin politikası doğru bulunamaz.

İkisinden biri:

Ya Ekim Devrimi bir hataydı – ve o zaman Menşeviklerin ve Sosyal-Devrimcilerin tutuklanması da böyle bir hatadır;

ya da Ekim Devrimi bir hata değildi – ve o zaman karşı-devrim yolunu tutmuş olan Menşeviklerin ve Sosyal-Devrimcilerin tutuklanması da hata olarak görülemez.

Mantığın tutarlı olması gerekir.

Beşinci soru. Sosyal-Demokrat Basın Servisinin muhabirine neden SSCB'ye girme izni verilmedi?

Yanıt. Çünkü yurtdışındaki Sosyal-Demokrat Basın Servisi, özellikle de "Vorwärts", SSCB'ye ve temsilcilerine attığı korkunç çamurlarla tam bir dizi burjuva gazetesini bile geride bırakmıştır.

Çünkü örneğin "Vossische Zeitung"[151] gibi bir dizi burjuva gazeteleri, SSCB'ye karşı mücadelede "Vorwärts"den önemli ölçüde "daha objektif" ve "daha namuslu" davranmaktadır. Bu "tuhaf" gelebilir, ama hesaba katılması gereken bir olgudur. Eğer "Vorwärts" bazı burjuva gazetelerinden daha kötü davranmamayı becerseydi, diğer burjuva gazetelerin temsilcileri gibi onun temsilcilerine de mutlaka SSCB'de bir yer tanınırdı.

Geçtiğimiz günlerde "Vorwärts"in bir temsilcisi, Berlin'deki diplomatik temsilciliğimizin bir çalışanına, bir "Vorwärts" muhabirinin hangi koşullar altında SSCB'ye girme izni alabileceği sorusuyla başvurdu. Bunun üzerine kendisine şu yanıt verildi: "'Vorwärts' SSCB'ye ve temsilcilerine karşı örneğin 'Vossische Zeitung' gibi 'namuslu' bir liberal gazeteden daha kötü davranmamaya hazır olduğunu pratikte ispatladığında, Sovyet hükümetinin bir 'Vorwärts' muhabirinin SSCB'ye girmesine karşı hiçbir itirazı olmayacaktır."

Bu cevabın gayet anlaşılır olduğunu sanıyorum.

Altıncı soru. II. ve III. Enternasyonal'in birleşmesi mümkün mü?

Yanıt. Mümkün olmadığını sanıyorum.

Mümkün değildir, çünkü II. ve III. Enternasyonal tamamen farklı iki amaca sahiptir ve farklı yöntere bakmaktadırlar. III. Enternasyonal bakışını kapitalizmin devrilmesi ve proletarya diktatörlüğünün kurulmasına çevirmişken, II. Enternasyonal tersine bakışını kapitalizmin muhafaza edilmesine ve proletarya diktatörlüğünün kurulması için gerekli olan herşeyi yok etmeye dikmiştir.

İki Enternasyonal arasındaki mücadele, kapitalizm yandaşlarıyla sosyalizm yandaşları arasındaki mücadelenin ideolojik yansımasıdır. Bu mücadelede ya II. ya da III. Enternasyonal zafer kazanacaktır. İşçi hareketi içinde III. Enternasyonal'in zafer kazanacağından kuşku duymak için hiçbir neden yoktur.

Onların birleşmesini bugün imkansız sayıyorum.

Yedinci soru. Batı Avrupa'daki durumu nasıl değerlendirmek gerekir? Önümüzdeki yıllarda devrimci olaylar meydana gelebilir mi?

Yanıt. Avrupa'da kapitalizmin en derin bunalımının unsurlarının arttığı ve artmaya devam edeceği görüşündeyim. Kapitalizm kısmen istikrara kavuşabilir, üretimini rasyonalleştirebilir, işçi sınıfını bir süre baskı altında tutabilir — kapitalizm tüm bunları şimdilik henüz yapabilecek durumdadır, ama dünya savaşından ve Ekim Devriminden önceki gibi bir "istikrara" ve "denge"ye bir daha asla kavuşamayacaktır. Bu "istikrara" ve bu "dengeye" bir daha asla geri dönemeyecektir.

Bunun doğru olduğu şundan bile belli ki, Avrupa ülkelerinde olduğu gibi, Avrupa kapitalizminin varlığının kaynağı olan sömürgelerde de devrimin alevleri yeniden ve yeniden

aniden harlıyor. Devrimci patlamanın alevleri bugün Avusturya'da görülüyor, ertesi gün İngiltere'de, daha ertesi gün Fransa ya da Almanya'nın herhangi bir yerinde, sonra Çin' de, Endonezya'da, Hindistan'da vb.

Ama Avrupa ve sömürgeler nedir? Bunlar kapitalizmin merkezi ve kenar bölgesidir. Avrupa kapitalizminin merkezleri "huzursuz". Kenar bölgesi ise daha da "huzursuz". Yeni devrimci olaylar için koşullar olgunlaşıyor. Kapitalizmin artan bunalımının en çarpıcı belirtisinin, işçi sınıfının hoşnutsuzluğunun ve kızgınlığının en çarpıcı örneğinin, Sacco ve Vanzetti'nin[59] öldürülmesi ile bağıntı içindeki olaylar olduğunu düşünüyorum.

İki işçinin öldürülmesi kapitalist mezbaha için nedir ki? Onları, işçileri şimdiye kadar her hafta, her gün düzinelerle katletmediler mi? Oysa tüm dünya işçi sınıfını harekete geçirmek için iki işçinin, Sacco ve Vanzetti'nin öldürülmesi yetti. Bu neyi gösteriyor? Kapitalizmin ayağı altındaki toprağın gittikçe kızıştığını. Yeni devrimci hareketler için koşulların olgunlaşmakta olduğunu.

Kapitalistlerin devrimci patlamanın ilk dalgasını gemlemeyi başarabilecekleri olgusu – bu olgu kapitalizme hiçbir biçimde teselli veremez. Kapitalizme karşı devrim kesintisiz bir tek dalga halinde her yeri sele boğamaz. Met ve cezir gibi nöbetleşe kabarır. Rusya'da böyle oldu, Avrupa'da da böyle olacak. Yeni devrimci olayların eşiğinde bulunuyoruz.

Sekizinci soru. Rus Partisi içindeki muhalefet güçlü mü? Hangi çevrelere yaslanıyor?

Yanıt. Ben onun çok zayıf olduğu görüşündeyim. Dahası, Partimiz içindeki gücü sözü edilmeye bile değmez. Elimde bugünün gazetesi var. Orada birkaç günlük tartışmanın bilançosu çıkarılıyor. Rakamlar, Partimiz Merkez

Komitesi ve onun tezleri lehinde 135 000'den fazla Parti üyesinin oy verdiğini gösteriyor, muhalefet için ise – 1200 Parti üyesi. Bu yüzde 1 bile etmiyor.

Oylamanın devamında muhalefet için daha da utanılacak sonuçlar çıkacağı görüşündeyim. Tartışma ta Parti Kongresine kadar sürecek. Bu zaman içinde mümkün olduğunca tüm Partiye danışmaya gayret göstereceğiz.

Sizin oralarda, sosyal-demokrat partilerde nasıl tartışma yapıldığını bilmiyorum. Sosyal-demokrat partilerde hiç tartışma yapılıp yapılmadığını da bilmiyorum. Biz tartışmayı ciddiye alıyoruz. Tüm Partiye danışacağız, ve göreceksiniz, Partimiz içindeki muhalefetin özgül ağırlığı, demin aktarmış olduğum rakamların gösterdiğinden daha da az çıkacaktır. Muhalefetin XV. Parti Kongremizde bir tek temsilciye, bir tek delegeye sahip olamaması bal gibi mümkündür.

Örneğin Leningrad'daki "Treugolnik" ya da "Putilov" gibi dev işletmeleri alalım. "Treugolnik"teki işçi sayısı 15 000' e varıyor. Orada 2122 Parti üyesi var. Muhalefete 39'u oy verdi. "Putilov"daki işçi sayısı 11 000 civarında. Bunlardan 1718'i Parti üyesi. Muhalefete 29'u oy verdi.

Muhalefet hangi çevrelere yaslanıyor? Ben, muhalefetin esas olarak proleter olmayan çevrelere yaslandığı görüşündeyim. Proleter olmayan nüfus katmanlarına, proletarya diktatörlüğü rejiminden hoşnutsuz olanlara kime sempati duydukları sorulacak olsa, hiç duraksamadan, muhalefete sempati duydukları yanıtını vereceklerdir. Neden? Çünkü muhalefetin mücadelesi aslında Partiye karşı bir mücadeledir, belirli proleter-olmayan katmanların ondan hoşnutsuz olduğu – ki başka türlü olamaz – proletarya diktatörlüğü rejimine karşı bir mücadeledir. Muhalefet, proleter olmayan nüfus katmanlarının hoşnutsuzluğunun yansımasıdır, bu katmanların proletarya diktatörlüğü üzerindeki baskısının yansımasıdır.

Dokuzuncu soru. Almanya'da Ruth Fischer ve Maslow tarafından yayılan, Komintern'in ve Rus Partisinin bugünkü önderliğinin işçileri karşı-devrime teslim ettiği iddiası doğru mudur?

Yanıt. Doğru olduğunu kabul etmek gerekir. Komintern ve SBKP(B)'nin SSCB işçi sınıfını eti ve kemiğiyle tüm ülkelerin karşı-devrimcilerine teslim ettiğini kabul etmek gerekir.

Dahası, size şunu söyleyebilirim ki, Komintern ve SBKP (B) geçtiğimiz günlerde, ülkemizden kovulmuş bulunan tüm çiftlik sahiplerini ve kapitalistleri SSCB'ye geri getirme ve onlara fabrikalarını ve işletmelerini geri verme kararı almıştır.

Ve hepsi bu değil. Komintern ve SBKP(B) daha da ileri gitmişler ve Bolşevikler için insan etiyle beslenmeye geçmenin zamanının gelmiş olduğunu kararlaştırmışlardır.

Ve son olarak bizde, tüm kadınları millileştirme ve kendi kızkardeşlerinin ırzına geçmenin uygulanmasına dair bir karar vardır. (*Genel gülüşmeler. Tek tek sesler:* "Kim böyle bir soru sorabildi yahu?")

Görüyorum ki gülüyorsunuz. Muhtemelen içinizden biri, benim bu soruyu ciddiye almadığımı düşünecektir. Evet, yoldaşlar, böyle sorular ciddiye alınıp yanıtlanamazlar. Böyle sorulara ancak alayla cevap verilebileceğini düşünüyorum. (*Alkış tufanı.*)

Onuncu soru. Muhalefete karşı ve Almanya'da Ruth Fischer-Maslow yönelimine karşı sizin tavrınız nasıl?

Yanıt. Muhalefete karşı ve onun Almanya'daki acentesine karşı benim tavrım, ünlü Fransız roman yazarı Aphonse Daudet'nin, Tarascon'lu Tartarin'e karşı tavrıyla aynıdır. (*Delegeler arasında gülüşmeler.*)

Alphonse Daudet'nin Tarascon'lu Tartarin hakkındaki bu ünlü romanını muhtemelen okumuşsunuzdur. Bu romanın

kahramanı Tartarin aslında sıradan bir "iyi" küçük-burjuvadır. Ama öyle hırçın bir fantezisi vardı ve "iyiniyetle yalan söyleme" yeteneği o kadar gelişkindi ki, sonunda bu olağanüstü yeteneklerinin kurbanı oldu.

Tartarin, Atlas Dağlarında sayısız arslan ve kaplan öldürdüm diye böbürlenip yemin üstüne yemin eder. Tartarin'in safdil arkadaşları bunun üzerine onu dünya arslan avcılarının birincilik mevkiine yükseltirler. Oysa Alphonse Daudet, tıpkı Tartarin'in kendisi gibi, Tartarin'in hiç ne arslan ne de kaplan yüzü görmemiş olduğunu pekâlâ biliyordu.

Tartarin, Montblanc'ın tepesine tırmandım diye böbürlenip yemin üstüne yemin eder. Safdil dostları bunun üzerine onu dünyanın ilk alpinisti mevkiine yükseltirler. Oysa Alphonse Daudet, Tartarin'in Montblanc'a tırmanmadığını pekâlâ biliyordu, çünkü Montblanc'ın eteklerinden yukarıya adımını atmamıştı.

Tartarin, Fransa'dan uzak bir ülkede büyük bir koloni kurdum diye böbürlenip yemin üstüne yemin eder. Safdil arkadaşları da onu dünyanın ilk kolonicisi mevkiine yükseltirler. Oysa Alphonse Daudet, tıpkı bizzat Tartarin'in itiraf etmek zorunda kaldığı gibi, Tartarin'in fantezi ürünü planlarından mahcubiyetten başka birşey çıkamayacağını pekâlâ biliyordu.

Fantezi ürünü böbürlenmelerinin Tartarin'in maiyetindekiler için hangi mahcubiyetlere ve hangi skandallara yol açtığını biliyorsunuz.

Muhalefet önderlerinin Moskova'da ve Berlin'de kopardıkları cafcaflı gürültünün, muhalefet için bunun aynısı bir mahcubiyet ve bunun aynısı bir skandalla sona ermek zorunda olduğunu düşünüyorum. (*Genel gülüşmeler.*)

Böylelikle birinci soru listesini bitirdik.

Fransız delegasyonunun sorularına geçelim.

Birinci soru. SSCB hükümeti, yabancı petrol firmalarına karşı nasıl mücadele etmeyi düşünüyor?

Yanıt. Sorunun yanlış konulduğunu düşünüyorum. Sorun böyle konulduğunda, Sovyet petrol sanayiinin diğer ülkelerin petrol firmalarına karşı bir saldırı açmaya niyetlendiği, ve onları devirmeye ve yok etmeye çalıştığı sanılabilir.

Gerçekte durum böyle midir? Hayır, böyle değildir. Gerçekte sözkonusu olan, kapitalist ülkelerin belli petrol şirketlerinin Sovyet petrol sanayiini boğmaya çabaladığı, Sovyet petrol sanayiinin ise yaşayabilmek ve daha da gelişebilmek için kendisini savunmak zorunda kaldığıdır.

Durum öyle ki, Sovyet petrol sanayii, gerek çıkarılan petrol miktarı açısından – onlardan daha az çıkarıyoruz –, gerek pazar bağlantıları bakımından – onların dünya pazarıyla bağları bizimkinden çok daha fazla –, kapitalist ülkelerin petrol sanayiinden zayıftır.

Sovyet petrol sanayii kendini nasıl savunuyor? Üretimin kalitesini iyileştirerek ve herşeyden önce de petrol fiyatlarını düşürerek, pazarda ucuz petrol, kapitalist şirketlerin petrolünden daha ucuz petrol satarak savunuyor.

Şu sorulabilir: Sovyetler, en zengin kapitalist şirketlerden daha ucuza satma imkanına sahip olacak kadar zengin mi? Elbette Sovyet sanayii kapitalist şirketlerden daha zengin değil. Dahası, kapitalist şirketler Sovyet sanayiinden kat kat zengin. Ama burada sözkonusu olan zenginlik değil. Sözkonusu olan, Sovyet petrol sanayiinin kapitalist bir sanayi olmaması ve bu yüzden çılgınca ekstra kârlara ihtiyacı olmamasıdır, kapitalist petrol şirketleri ise muazzam ekstra kârlar olmadan edemezler. Ama tam da Sovyet petrol sanayiinin ekstra kârlara ihtiyacı olmadığı içindir ki, üretimini kapitalist şirketlerden daha ucuza satma imkanına sahiptir.

Aynı şey Sovyet tahılı hakkında da, Sovyet kerestesi hakkında da söylenebilir.

Genelde şunu söylemek gerekir ki, Sovyet malları, özel-

likle de Sovyet petrolü, uluslararası pazarda fiyatları düşüren ve böylece tüketici kitlelerinin durumunu hafifleten bir faktör olarak etkide bulunmaktadır. Sovyet petrol sanayiinin gücü burada yatmaktadır, ve kendini kapitalist petrol şirketlerine karşı savunma aracı budur. Tüm ülkelerin petrol sanayicilerinin, ama özellikle de Deterding'in neden Sovyetlere ve Sovyet petrol sanayiine karşı tüm gücüyle ortalığı velveleye verdiğinin, ve kendi yüksek petrol fiyatları politikasını ve tüketici kitlelerinin yağmalanmasını "komünist propaganda" üzerine moda laflarla örtmesinin sırrı budur.

İkinci soru. Köylü sorununda kollektivizmi nasıl gerçekleştirmeyi düşünüyorsunuz?

Yanıt. Tarımda kollektivizmi tedricen, iktisadi, mali ve kültür politikası türünden önlemlerle gerçekleştirmeyi düşünüyoruz.

Sanıyorum en ilginç sorun, iktisadi türden önlemler sorunudur. Bu alanda önlemlerimiz üç çizgide uzanıyor:

bireysel köylü işletmelerinin kooperatifler halinde örgütlenmesi çizgisi;

esas olarak yoksul köylü işletmeleri tipindeki köylü işletmelerinin üretim kooperatifleri halinde örgütlenmesi çizgisi, ve son olarak

köylü işletmelerinin devletin planlama ve düzenleme organları tarafından gerek köylü üretiminin pazarlanması bakımından gerekse de köylülüğün sanayimizin gerekli ürünleriyle ikmali bakımından kapsanması çizgisi.

Birkaç yıl önce, sanayi ile köylü iktisadı arasında, köylülere kent ürünlerinin ikmalini yapan ve işçilere köylünün tahılını satan çok sayıda aracı tüccar, özel girişimci duruyordu. Tabii bu aracılar bedava "çalışmıyorlardı" ve hem köy hem de kent halkından düzinelerce milyon ruble sızdırıyorlardı. Bu, kent ile kır arasındaki, sosyalist sanayi ile bireysel köylü işletmeleri arasındaki birleşmenin gevşek ol-

duğu dönemdi. Kooperatiflerin ve devlete ait dağıtım organlarının rolü o zaman oldukça önemsizdi.

O zamandan beri durum temelden değişti. Şimdi denilebilir ki, kooperatifler ve devlete ait ticaret organları kent ile kır arasındaki, sanayi ile köylü iktisadı arasındaki meta dolaşımında sadece üstün bir konum değil, aynı zamanda – eğer bir tekel konumu değilse – hakim bir konum da almaktadır. Köyün tekstil mallarıyla ikmalinde kooperatiflerin ve devlet organlarının payı yüzde 70'ten fazladır. Tarım makineleri ikmalinde ise kooperatiflerin ve devlet organlarının payı nerdeyse yüzde 100 tutuyor. Köylü tahılının satın alımında kooperatiflerin ve devlet organlarının payı yüzde 80'den fazla. Pamuk, şekerpancarı vb. gibi sanayi hammaddelerinin satın alımında kooperatiflerin ve devlet organlarının payı nerdeyse yüzde 100'ü buluyor.

Ama bu ne anlama gelir?

Bu birinci olarak, kapitalistin meta dolaşımı alanından dıştalanıyor olduğu, sanayiin köylü iktisadıyla dolaysız birleşiyor olduğu, aracı tüccarların, spekülatörlerin kazancının sanayide ve tarımda kaldığı, köylülerin kent mallarını daha ucuza satınalma imkanını, ve işçilerin de tarımsal ürünleri daha ucuza satınalma imkanını elde ettiği anlamına gelir.

Bu ikinci olarak, kapitalist aracı tüccarların meta trafiğinden dıştalanmasıyla sanayiin köylü iktisadına önderlik etmek, onu etkilemek ve onun kültür düzeyini yükseltmek, onu rasyonalleştirmek ve sanayileştirmek imkanını elde etmesi anlamına gelir.

Bu üçüncü olarak, tarımın sanayi ile birleşmesi sayesinde, tarımın kalkındırılmasında devletin plan ilkesini uygulamaya sokma, ona daha iyi tohum ve daha iyi gübre temin etme, üretiminin çapını belirleme, fiyat politikası yoluyla onu etkileme vs. imkanını elde etmesi anlamına gelir.

Bu son olarak, kırda kapitalist unsurların tasfiyesi için, Kulakların daha da kısıtlanıp dıştalanması, emekçi köylüle-

rin işletmelerinin üretim kooperatifleri halinde örgütlenmesi, bu kooperatiflerin devlet kaynaklarından finanse edilmesi imkanı için elverişli koşullar yaratılması anlamına gelir.

Örneğin şeker sanayii için şekerpancarı üretimini ve tekstil sanayii için pamuk üretimini alalım. Bu hammadde türlerinin üretim miktarı gibi fiyatları ve kalitesi de bugün bizde kendiliğinden, örgütsüz pazarda güçlerin oynayışıyla, aracı tüccarlar, spekülatörler, borsalar ve çeşitli türden kapitalist kontuvarlar vs. tarafından değil, tersine planlı bir şekilde, bir yandan şeker ve tekstil sendikaları ve öte yandan şekerpancarı ve pamuk kooperatifleri tarafından temsil edilen onbinlerce köylü işletmesi arasında önceden yapılmış belirli sözleşmelerle tespit edilir.

Burada artık borsa yoktur, kontuvar yoktur, fiyatların oynaması yoktur vs. Kapitalist iktisadın tüm bu araçları bu alanda bizde artık yoktur. Burada herhangi bir borsa ve aracı tüccar olmadan sadece iki taraf sahnede bulunmaktadır — bir yanda devlet sendikaları ve diğer yanda kooperatiflerde birleşmiş köylüler. Devlet sendikaları ilgili kooperatif örgütleriyle belirli bir miktarda şekerpancarı ve pamuk üretimi hakkında, köylülere tohum ikmali, ödünç para verilmesi vs. hakkında sözleşmeler imzalar. İktisadi yılın sona ermesinden sonra tüm üretim sendikaların tasarrufunda bulunur, ve köylüler bunun karşılığında önceden yapılmış sözleşmeler uyarınca gerekli meblağı elde ederler. Buna bizde sözleşme sistemi denir.

Bu sistem, her iki tarafa da avantaj sağlaması ve köylü iktisadını dolaysız olarak, aracı tüccarlar olmadan sanayi ile birleştirmesiyle sivrilir. Bu sistem köylü iktisadını kollektifleştirmenin en emin yoludur.

Tarımın diğer dallarının böyle bir gelişme aşamasına ulaşmış olduğu henüz söylenemez. Ama şu kesinlikle söylenebilir ki, tahıl üretimi de dahil tarımın bütün dalları, ted-

ricen bu gelişme yoluna gireceklerdir. Ve bu yol doğrudan tarımın kollektifleştirilmesine götürür.

Kapsamlı bir kollektifleştirme, köylü işletmeleri mekanizasyon ve elektrifikasyon yoluyla modern teknik temel üzerinde yeniden biçimlendirildiğinde, emekçi köylülüğün çoğunluğu kooperatif örgütleri tarafından kucaklandığında, köylerin çoğunluğu kollektif tipte bir tarım kooperatifleri ağı ile örtüldüğünde başlayacaktır.

Gelişme oraya doğru gidiyor, ama henüz oraya varılmış değil ve öyle kısa zamanda da varılmayacak. Neden? Diğer nedenlerin yanında, bunun için devletimizin henüz sahip olmadığı, ama zamanın akışı içinde hiç kuşkusuz biriktirilecek olan muazzam mali kaynaklar gerekli olduğundan ötürü. Marx der ki, tarihte bir tek yeni sosyal düzen dahi, yoğun bir şekilde, yüzlerce ve binlerce milyonla finanse edilmeden sağlamlaşmamıştır. Zannediyorum, biz daha şimdiden, devletin yeni sosyal, kollektivist düzeni yoğun bir şekilde finanse etme imkanını elde etmeye başladığı o tarımsal gelişme evresine giriyoruz. Sosyalist sanayiin şimdiden halk ekonomisinde önder unsur rolünü kazanmış ve tarıma önderlik ediyor olması olgusu – bu olgu, köylü iktisadının kollektifleştirmenin daha da geliştirilmesi yolunda ilerleyeceğinin en emin güvencesidir.

Üçüncü soru. Paranın ortadan kaldırılmaya çalışıldığı Savaş Komünizmi döneminde esas güçlükler hangileriydi?

Yanıt. Hem iç gelişme çizgisinde hem de dış ilişkiler çizgisinde güçlükler çoktu.

İktisadi türdeki iç ilişkileri aldığımızda, üç ana güçlük ileri sürülebilir.

Birincisi. Bir güçlük, müdahale sırasında içsavaş cephelerimize mühimmat sağlayan savaş sanayii bir yana bırakılırsa, sanayimizin sarsılmış ve felç olmuş olmasıydı. İşletmelerimizin ve fabrikalarımızın üçte ikisi işlemiyordu, ulaştır-

ma topallıyordu, mal yoktu ya da nerdeyse hiç yoktu.

İkincisi. Tarım iki bacağıyla da topallıyordu, köylü işletmelerinin işgücü cephelere alınmıştı. Hammadde yoktu, kent ahalisi için ve herşeyden önce de işçiler için ekmek yoktu. İşçilere o zamanlar günde yarım ekmek veriyorduk, ama bazen ise sadece sekizde bir.

Üçüncüsü. Doğru dürüst işleyen, kent ile kır arasındaki değiştokuşa aracılık eden ve köyü kent ürünleriyle ve kenti tarımsal ürünlerle ikmal edecek durumda olan bir Sovyet ticaret aygıtı yoktu ya da hemen hemen yoktu. Kooperatifler ve devlet ticaret organları sadece rüşeym halinde vardı.

İçsavaşın sona ermesinden ve "Yeni Ekonomik Politika"nın uygulamaya sokulmasından sonra ülkenin iktisadi durumu temelli değişti.

Sanayi gelişti, güçlendi ve tüm halk iktisadında kumanda tepelerini ele geçirdi. Bu bakımdan en karakteristik olanı, son iki yılda dışardan yardım olmadan, dışardan herhangi bir borç almadan, kendi birikim kaynaklarımızdan iki milyar rubleden fazla bir meblağı sanayie yatırmayı başarmış olmamız olgusudur. Şimdi köylülük için hiç meta olmadığı artık hiç söylenemez.

Tarım belini doğrulttu ve üretimini savaş öncesi seviyeye çıkardı. Şimdi işçiler için hiç tahıl ve diğer tarımsal ürünler olmadığı artık hiç söylenemez.

Kooperatifler ve devlet ticaret organları öyle geliştiler ki, ülkenin meta dolaşımında kumanda mevkiini ele geçirdiler. Şimdi kent ile kır arasındaki, sanayi ile köylü iktisadı arasındaki değiştokuşa aracılık eden bir dağıtım aygıtının olmadığı artık hiç söylenemez.

Sosyalist iktisadı hemen kurmak için tüm bunlar elbette yetmez. Ama bu, başarılı sosyalist inşa yolunda ilerlemeye devam etmek için bal gibi yeterlidir.

Şimdi sanayimizi yeniden donatmamız ve yeni bir teknik temel üzerinde yeni işletmeler kurmamız gerekiyor.

Tarımsal kültürü kalkındırmamız, köylülüğü maksimum ölçüde tarım makineleriyle ikmal etmemiz, emekçi köylülüğün çoğunluğunu kooperatiflerde birleştirmemiz ve bireysel köylü işletmelerini kapsamlı bir tarımsal kollektif kooperatifleri ağı oluşturacak şekilde reorganize etmemiz gerekiyor.

Kent ile kır arasındaki değiştokuşa aracılık eden, tıpkı herkesin kendi evinde kendisi için giderlerini ve gelirlerini hesapladığı gibi tüm ülkede kent ve kırın gereksinimlerini hesaplayacak ve karşılayacak durumda olan bir dağıtım aygıtı inşa etmemiz gerekiyor.

Ve tüm bunları başardığımızda, – kabul etmek gerekir ki – artık paraya ihtiyaç olmayacak zaman gelecektir.

Ama oraya kadar daha epeyce yol var.

Dördüncü soru. "Makas" sorununda durum nedir?

Yanıt. Eğer "makas"tan anlaşılan tarımsal ürünlerin fiyatları ile sanayi mamullerinin fiyatlarının maliyet açısından bakıldığında birbirinden uzaklaşması ise, "makas"ın durumu şöyledir:

Sanayi mamullerimizin başka koşullar altında satılabilecekten hâlâ biraz daha pahalıya satıldığına hiç kuşku yoktur. Bu, sanayimizin genç oluşuyla, onu dış rekatebe karşı korumanın zorunlu oluşuyla, onun gelişmesini hızlandırabilecek koşulları yaratmanın zorunlu oluşuyla açıklanır. Ve onun hızla gelişmesi hem kent hem de kır açısından zorunludur. Aksi taktirde köylü iktisadını tam zamanında yeterli miktarda tekstil mamulleri ve tarımsal makinelerle ikmal etme imkanına sahip olmazdık. Bu durum, sanayi mamullerinin ve tarımsal ürünlerin fiyatlarının – köylü iktisadı için belli bir kayıpla – arasının açılmasına yol açıyor.

Köylü iktisadının bu açığını kapatmak için, hükümet ve Parti önlerine sanayi mamullerinin fiyatlarını tedricen ve fakat sürekli düşürme politikası uygulama hedefini koydu-

lar. Bu politikaya gerçekçi denilebilir mi? Bunun kesinlikle gerçekçi olduğunu düşünüyorum. Örneğin sanayi örgütlerimizin sanayi mamullerinin maliyetini ve satış fiyatlarını sistematik olarak düşürdükleri bilinmektedir. Bu politikanın gelecekte de sürdürüleceğinden kuşku duymak için hiçbir vesile yoktur. Dahası. Sanayi mamullerinin fiyatlarını sürekli düşürme politikası, sanayi politikamızın o olmadan ne sanayi iktisadımızı iyileştirip rasyonalleştirmemizin ne de işçi sınıfı ve köylülüğün ittifakını sağlamlaştırmamızın düşünülemeyeceği köşetaşıdır.

Burjuva devletlerde bu bakımdan farklı bir politika izleniyor. Orada girişimler genellikle tröstler ve sendikalar şeklinde örgütlenir ki, ülke içinde sanayi mamullerinin fiyatları tırmandırılsın, bu fiyatlar tekel fiyatlarına dönüştürülsün, bu temelde daha fazla kâr elde edilsin ve kapitalistlerin aynı malları yeni pazarlar ele geçirmek amacıyla düşük fiyata sattıkları dış ülkelere meta ihracı için bir fon oluşturulsun.

Aynı siyaset burada Rusya'da, burjuva düzeni sırasında da izlendi, örneğin ülke içinde şeker fahiş fiyatla satılırken, aynı şeker dış ülkelere, örneğin İngiltere'ye öyle ucuza satıldı ki, domuzlara yem diye verildi.

Sovyet hükümeti buna taban tabana zıt bir politika uygulamaktadır. O, sanayiin halk için varolduğu görüşündedir, tersi değil. Sanayi mamulleri fiyatlarının sürekli düşürülmesinin, o olmadan sanayiin normal bir büyümesinin mümkün olmadığı temel araç olduğu görüşündedir. Sanayi mamulleri fiyatlarının sürekli düşürülmesinin, halkın gereksinimlerinin büyümesini teşvik ettiğinin, gerek kentsel gerek kırsal iç pazarın kapasitesini büyüttüğünün ve böylece sanayiin daha da kalkınması için gerekli olan sürekli büyüyen bir kaynak yarattığının sözünü bile etmiyorum.

Beşinci soru. Borçlarla bağıntılı olarak Sovyet hüküme-

tinin küçük Fransız kıymetli evrak sahiplerine önerileri nelerdir? Fransız rantiyeleri bundan nasıl haberdar edilebilir?

Yanıt. Savaş öncesi borçlarıyla ilgili olarak önerilerimiz Rakovski'nin bilinen mülakatında yayınlanmıştır. Bunların sizlerce de biliniyor olması gerektiğini düşünüyorum. SSCB'nin aynı zamanda kredi elde etmesi şartını içeriyor. Burada şu ünlü düstura uyuyoruz: Al gülüm, ver gülüm. Bize kredi verilirse, bizden de savaş öncesi borçlardan birazı alınır, bize hiçbir şey verilmezse, biz de hiçbir şey vermiyoruz.

Bu bizim böylece savaş öncesi borçları ilkesel olarak kabul ettiğimiz anlamına mı gelir? Hayır, bu anlama gelmez. Bu sadece, çarlık borçlarının hükümsüz kılınması üzerine ünlü kararnameyi[150] yürürlükte tutarken, aynı zamanda bizim pratik bir anlaşma çerçevesinde, karşılığında bize bizim için gerekli ve Fransız sanayii için yararlı olan krediler tanındığında, savaş öncesi borçlardan birazını ödemeye razı olduğumuz anlamına gelir. Borçlar için yapılacak ödemeleri, sanayimizi geliştirmek için elde ettiğimiz krediler için ek bir faiz olarak görüyoruz.

Çarlık Rusya'sının savaş borçlarından söz ediliyor. Ekim Devriminin sonuçlarıyla bağıntı içinde SSCB'den talep edilen çeşitli hak iddialarından söz ediliyor. Ama devrimimizin, emperyalist savaşların ve onunla bağlantılı olan çarlık borçlarının temelli bir yadsınması olduğu unutuluyor. SSCB'nin savaş borçlarını ne ödeyebileceği ve ne de asla ödemeyeceği unutuluyor.

Bundan başka, SSCB'nin, yabancı devletlerin askeri müdahalesi sırasında ülkenin birkaç yıl boyunca maruz kaldığı yağma ve zorbalıkları ve SSCB'nin bunlarla bağlantılı olan belirli karşı hak iddialarını hesaptan düşemeyeceği unutuluyor.

Bu yağma ve zorbalıkların sorumluluğunu kim taşıyor? Bunların sorumluluğunu kim taşıyacak? Bu yağma ve zor-

balıkların bedelini kim ödeyecek? Emperyalist elebaşılar bu nahoş şeyleri unutturmak istiyorlar. Ama bunların unutulmayacağını bilsinler.

Altıncı soru. Votka tekeli alkolizmle mücadeleyle nasıl bağdaştırılabilir?

Yanıt. Bunları genelde birbiriyle bağdaştırmanın zor olduğunu düşünüyorum. Burada hiç kuşkusuz bir çelişki var. Parti bu çelişkiyi biliyor ve şu anda böyle bir çelişkiye izin vermenin ehvenişer olduğunu bildiğinden buna bilinçli olarak girdi.

Votka tekelini uygulamaya soktuğumuzda şu alternatifle karşı karşıyaydık:

ya tam bir dizi en önemli fabrikaları ve işletmeleri onlara teslim ederek kapitalistlerin boyunduruğu altına girecektik, ve bunun karşılığında idareimaslahat etmek için ihtiyacımız olan belli kaynaklar elde edecektik;

ya da ama sanayimizin gelişmesi için gerekli işletme kaynaklarını kendi gücümüzle temin etmek ve böylece yabancı boyunduruk altına girmemek için votka tekelini uygulamaya koyacaktık.

MK üyeleri, bunların arasında ben de, o zaman Lenin'le bir görüşme yaptık. Lenin, eğer gerekli istikrazlar dışardan elde edilemezse, o zaman açıkça ve doğrudan, olağandışı türde geçici bir araç olarak votka tekeline gidilmek zorunda olunacağı görüşündeydi.

Votka tekelini uygulamaya koyduğumuzda karşı karşıya olduğumuz sorun buydu.

Elbette – genel konuşulduğunda – votka olmadan olsa daha iyi olurdu, çünkü votka bir kötülüktür. Ama o zaman geçici olarak kapitalistlerin boyunduruğu altına girmek zorunda kalınacaktı, ki bu daha da büyük bir kötülüktür. Bu yüzden biz ehvenişeri tercih ettik. Şimdi votka 500 milyon rubleden fazla gelir getiriyor. Votkadan şimdi vazgeçmek,

bu gelirden vazgeçmek demektir, ve alkolizmin gerileyeceğini iddia etmek için de hiçbir sebep yok, çünkü köylü kendi votkasını imal etmeye başlar ve kendi damıttığı içkiyle kendini zehirlerdi.

Burada besbelli köyün kültürel gelişmesindeki ciddi eksiklikler belli bir rol oynuyor. Votka tekelinden derhal vazgeçmenin, sanayimizi hiçbir şeyle dengelenemeyecek yarım milyar rublelik bir gelirden edeceğinin sözünü bile etmiyorum.

Bu, votka tekeli gelecekte de var olmaya devam edecektir anlamına mı gelir? Hayır, bu anlama gelmez. Votka tekelini biz geçici bir önlem olarak uygulamaya koyduk. Bu yüzden de, halk ekonomimiz sanayimizi daha da geliştirmek üzere yeni gelir kaynakları bulunca, bu tekel ortadan kaldırılmalıdır. Ve böyle kaynakların bulunacağı konusunda hiçbir kuşku olamaz.

Votka üretimini devletin eline verdiğimizde doğru davrandık mı? Doğru davrandığımızı sanıyorum. Votka özel ellere teslim edilmiş olsaydı, bunun sonucu:

birincisi, özel sermayenin güçlendirilmesi,

ikincisi, hükümetin votka üretimini ve tüketimini gerektiği gibi düzenleme imkanından yoksun bırakılması, ve

üçüncüsü, gelecekte votka üretiminin ve tüketiminin durdurulmasını zorlaştırma olurdu.

Bugün politikamız, votka üretimini tedricen kısıtlamaya yönelmektedir. Gelecekte votka tekelini tamamiyle ortadan kaldırmayı, alkol üretimini teknik amaçlar için gerekli minimuma düşürmeyi ve sonra da votka satışını tamamen durdurmayı başaracağımızı sanıyorum.

Batı Avrupalı proleterler iktidarı ele geçirip bize gerekli yardımı yapsalar, ne votka ve ne de diğer nahoş şeylerle uğraşmamıza gerek olmazdı diye düşünüyorum. Ama ne yapalım? Batı Avrupalı kardeşlerimiz şimdilik iktidarı ele geçirmek istemiyorlar, ve biz de kendi yağımızla kavrul-

mak zorunda kalıyoruz. Ama bu bizim günahımız değil. Kader bu.

Gördüğünüz gibi, votka tekeli için sorumluluğun belli bir kısmı Batı Avrupalı dostlarımıza da düşüyor. (*Gülüşmeler, alkışlar.*)

Yedinci soru. GPU'nun mahkeme yapma yetkisi, tanıksız, avukatsız duruşmalar, gizli tutuklamalar. Fransa kamuoyu bu tedbirleri hoş göremeyeceğinden, bunların gerekçelerini öğrenmek ilginç olurdu. Bu tedbirlerin değiştirilmesi ya da durdurulması öngörülüyor mu?

Yanıt. GPU ya da Çeka, Sovyet iktidarının bir ceza organıdır. Bu organ az çok, Büyük Fransız Devrimi sırasında yaratılmış olan Güvenlik Komisyonuna benzer. Esas olarak casusları, komploculari, teröristleri, haydutları, spekülatörleri, kalpazanları cezalandırır. Karşı-devrimci burjuvalar ve onların ajanlarından gelecek darbelere karşı devrimin çıkarlarını korumak üzere yaratılmış bir tür siyasi harp divanını temsil eder.

Bu organ, Rus ve yabancı kapitalistler tarafından finanse edilen her türlü komplo, terörist ve casus örgütleri sahneye çıktıktan sonra, Ekim Devriminin ertesi günü yaratıldı.

Bu organ, Sovyet iktidarının önderlerine karşı bir dizi terör eyleminden, Petrograd Devrim Komitesi üyesi Uritski yoldaşın katledilmesinden (bir Sosyal-Devrimci tarafından katledildi), Petrograd Devrim Komitesi üyesi Volodarski yoldaşın katledilmesinden (hakeza bir Sosyal-Devrimci tarafından katledildi), Lenin'in yaşamına kastedilmesinden (Sosyal-Devrimciler partisinin bir üyesi tarafından yaralandı) sonra gelişti ve güçlendi.

Kabul etmek gerekir ki GPU o zaman devrimin düşmanlarına karşı boşa gitmemiş olan isabetli darbeler indirdi. Ayrıca bu vasfını bugüne kadar da korumuştur. O zamandan beri GPU burjuvazinin korkulu rüyası, devrimin uya-

nık koruyucusu, proletaryanın yalın kılıcıdır.

Bu nedenle, tüm ülkelerin burjuvalarının GPU'ya karşı hayvanca bir nefret beslemelerine şaşılamaz. GPU'ya yakıştırılmayan hiçbir masal yoktur. GPU hakkında yayılmayan hiçbir iftira yoktur. Ama bu ne anlama gelir? Bu, GPU'nun devrimin çıkarlarını doğru koruduğu anlamına gelir. Devrimin yeminli düşmanları GPU'ya küfrediyor – demek ki GPU doğru davranıyor.

İşçilerin GPU'ya karşı davranışları farklı. İşçi semtlerini dolaşın ve işçilere sorun GPU'yu. Göreceksiniz, ona saygı gösteriyorlar. Neden? Çünkü onda devrimin sadık savunucusunu görüyorlar.

Burjuvaların GPU'ya karşı nefretini ve güvensizliğini anlıyorum. SSCB'ye geldiklerinde ilkönce GPU'nun hâlâ var olup olmadığını ve GPU'yu dağıtmanın zamanının gelip gelmediğini soruşturan çeşitli burjuva turistleri anlıyorum. Tüm bunlar anlaşılırdır ve şaşırtıcı değildir.

Ama, SSCB'ye geldiklerinde kaygıyla: GPU tarafından çok karşı-devrimci cezalandırıldı mı? Proleter iktidara karşı gelen çeşitli teröristleri ve komploculari daha cezalandıracak mı, GPU'yu dağıtmanın zamanı değil mi? diye soran bazı işçi delegelerini anlayamıyorum.

Bazı işçi delegelerinde proleter devrimin düşmanları için duyulan bu kaygı nerden geliyor? Bu neyle açıklanır? Nasıl gerekçelendirilir?

Mümkün olduğunca büyük yumuşaklık vaaz ediliyor, GPU'yu dağıtma öğüdü veriliyor... Ama GPU'yu dağıttıktan sonra, tüm ülkelerin kapitalistlerinin, karşı-devrimci komplocu, terörist, sabotör, kundakçı, bomba suikastçisi gruplarını örgütlemeyi ve finanse etmeyi bırakacaklarını taahhüt edebilir misiniz? Devrimin düşmanlarının silahsızlandırılacağına dair herhangi bir güvenceye sahip olmadan devrimi silahsızlandırmak – bu bir ahmaklık değil mi, işçi sınıfına karşı bir cürüm değil mi!

Hayır, yoldaşlar, Paris Komüncülerinin hatalarını tekrar etmek istemiyoruz. Paris Komüncüleri, zamanında Marx'ın gayet haklı olarak onları suçladığı gibi, Versaylılara karşı çok yumuşak davrandılar. Bu yumuşaklıklarını ise, Thiers Paris'e girdiğinde onbinlerce işçinin Versaylılar tarafından kurşun yağmuruna tutulmasıyla ödemek zorunda kaldılar.

Yoldaşlar Rus burjuvalarının ve çiftlik sahiplerinin Fransa'daki Versaylılardan daha az kana susamış olduklarını mı sanıyorlar acaba? Her halükârda biz, onların Fransız ve İngiliz, Japon ve Amerikan müdahalecileriyle ittifak halinde Sibirya'yı, Ukrayna'yı, Kuzey Kafkasya'yı işgal ettiklerinde işçileri sapır sapır nasıl katlettiklerini biliyoruz.

Bununla kesinlikle, ülkenin iç durumunun bizi devrimin ceza organlarına sahip olmaya zorladığını söylemek istemiyorum. İç durum açısından devrimin konumu, GPU olmadan edebileceğimiz kadar sağlam ve sarsılmazdır. Ama mesele şu ki, iç düşmanlar yalıtık olarak öylece duran tek tüfekler değil. Binlerce iple, onları tüm güçleriyle, tüm araçlarla destekleyen tüm ülkelerin kapitalistlerine bağlılar. Biz, etrafı kapitalist devletlerle çevrili bir ülkeyiz. Devrimimizin iç düşmanları, tüm ülkelerin kapitalistlerinin bir acentesidir. Kapitalist devletler, devrimimizin iç düşmanlarının üssünü ve cephe gerisini oluşturuyorlar. İç düşmanlara karşı mücadele etmekle biz dolayısıyla tüm ülkelerin karşı-devrimci unsurlarına karşı mücadele veriyoruz. Bu koşullar altında, GPU gibi ceza organları olmadan edilebilip edilemeyeceğine şimdi kendiniz karar verin.

Hayır yoldaşlar, Paris Komüncülerinin hatalarını tekrarlamak istemiyoruz. Devrimin GPU'ya ihtiyacı var, ve GPU proletaryanın düşmanlarının korkulu rüyası olarak bizde varolmaya devam edecektir. (*Alkış tufanı.*)

Bir delege. İzninizle, Stalin yoldaş, burada hazır bulunan tüm delegeler adına, yaptığınız açıklamalar için ve dış ülkelerde SSCB hakkında yayılan yalanları çürüttüğünüz için

size teşekkürlerimizi ifade etmek istiyorum. Vatanımızdaki işçilere SSCB hakkındaki gerçeği anlatmayı bileceğimize emin olabilirsiniz.

Stalin. Teşekkür edecek birşey yok, yoldaşlar. Soruları yanıtlamayı ve sizlere hesap vermeyi yükümlülüğüm biliyorum. Biz Sovyet fonksiyonerleri, sınıf kardeşlerimize, hakkında rapor almak istedikleri bütün sorunlarda hesap vermekle yükümlü olduğumuz görüşündeyiz. Devletimiz dünya proletaryasının bir çocuğudur. Devletimizin yöneticileri, onun temsilcileri önünde hesap verdiklerinde, dünya proletaryasına karşı yükümlülüklerini yerine getiriyorlar sadece. (*Alkışlar.*)

"Pravda" No. 260 ve 261,
13 ve 15 Kasım 1927.

EKİM DEVRİMİNİN ULUSLARARASI KARAKTERİ

Ekim'in onuncu yıldönümü dolayısıyla

Ekim Devrimi salt "ulusal çerçevede" bir devrim değildir. O herşeyden önce uluslararası çapta, dünya çapında öneme sahip bir devrimdir, çünkü o dünya insanlık tarihinde eski kapitalist dünyadan yeni sosyalist dünyaya doğru temel bir dönemeç demektir.

Eskiden devrimler genellikle devletin dümenindeki bir sömürücüler grubunun yerini bir başka sömürücüler grubunun almasıyla sonuçlanırdı. Sömürücüler değişirdi, sömürü kalırdı. Kölelerin kurtuluş hareketleri döneminde böyle oldu. İngiltere'de, Fransa'da, Almanya'da bilinen "büyük" devrimler döneminde böyle oldu. Proletaryanın, tarihi kapitalizme karşı çevirmek amacını taşıyan onurlu, kahraman ama yine de başarısız kalan ilk girişimi olan Paris Komününden söz etmiyorum.

Ekim Devrimi bu devrimlerden ilkesinde ayrılmaktadır. O kendine amaç olarak, bir sömürü biçiminin yerine bir başka sömürü biçimini, bir sömürücüler grubunun yerine bir başka sömürücüler grubunu geçirmeyi değil, insanın insan tarafından her türlü sömürülmesini ortadan kaldırmayı, kim olursa olsun bütün sömürücü grupları ortadan kaldırmayı, proletaryanın diktatörlüğünü kurmayı, bugüne dek

var olan bütün ezilen sınıflar arasında en devrimci sınıfın iktidarını kurmayı, yeni bir toplum, sınıfsız, sosyalist toplumu örgütlemeyi almaktadır.

İşte bu yüzden Ekim Devriminin zaferi, insanlık tarihinde köklü bir dönemeci, dünya kapitalizminin tarihsel kaderinde köklü bir dönemeci, dünya proletaryasının kurtuluş hareketinde köklü bir dönemeci, bütün dünyanın sömürülen yığınlarının mücadele yöntemlerinde ve örgütlenme biçimlerinde, yaşam tarzı ve geleneklerinde, kültür ve ideolojisinde köklü bir dönemeci kaydetmektedir.

Ekim Devriminin uluslararası çapta, dünya çapında öneme sahip bir devrim olmasının nedeni budur.

Bütün ülkelerin ezilen sınıflarının, kendisinde kurtuluşlarının güvencesini gördükleri Ekim Devrimine karşı besledikleri derin sempatinin kaynağı da burada yatar.

Ekim Devriminin, bütün dünyadaki devrimci hareketin gelişmesi üzerinde etkide bulunduğu bir dizi temel sorun sayılabilir.

1. Ekim Devrimi herşeyden önce, dünya emperyalizmi cephesini yarmış, en büyük kapitalist ülkelerden birinde emperyalist burjuvaziyi devirmiş ve sosyalist proletaryayı iktidara getirmiş olmasıyla önemlidir.

Ücretli köleler sınıfı, mazlumlar sınıfı, ezilenler ve sömürülenler sınıfı insanlık tarihinde *ilk kez egemen* bir sınıf durumuna yükseldi, ve onların bu örneği tüm ülkelerin proletaryasını bulaşıcı bir hastalık gibi etkiliyor.

Bu, Ekim Devrimi yeni bir çağ, *emperyalizmin* ülkelerinde *proleter* devrimleri çağını *başlattı* demektir.

O üretim araçlarını ve aletlerini büyük toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin elinden aldı ve toplumsal mülkiyete dönüştürdü, ve böylece burjuva mülkiyete karşı sosyalist mülkiyeti getirdi. Bunu yapmakla, burjuva mülkiyetinin dokunulmaz, kutsal ve sonsuz olduğu şeklindeki kapitalistlerin yalanını ortaya çıkardı.

O, iktidarı burjuvaziden kopardı, burjuvaziyi siyasi haklardan yoksun kıldı, burjuva devlet aygıtını parçaladı ve iktidarı Sovyetlere geçirdi; böylece burjuva parlamentarizminin, kapitalist demokrasinin karşısına, Sovyetlerin sosyalist iktidarını, proleter demokrasiyi çıkardı. Lafargue daha 1887'de, devrimin ertesi günü "bütün eski kapitalistler seçim hakkından yoksun kılınacaklardır"[61] derken haklıydı. Ekim Devrimi bunu gerçekleştirerek, şimdi burjuva parlamentarizmi yoluyla sosyalizme barışçıl geçişin mümkün olduğu şeklindeki sosyal-demokrat yalanı ortaya çıkardı. Ama Ekim Devrimi burada durmadı ve duramazdı da. Eskiyi, burjuva düzenini yıktıktan sonra, yeniyi, sosyalist düzeni kurmaya koyuldu. Ekim Devriminin on yılı, Partinin, sendikaların, sovyetlerin, kooperatiflerin, kültür örgütlerinin, ulaşımın, sanayiin, Kızıl Ordunun inşasının on yılıdır. Sosyalizmin SSCB'nde inşa alanındaki tartışılmaz başarıları, proletaryanın ülkeyi burjuvazi *olmadan* ve burjuvaziye *karşı* başarıyla *yönetebileceğini*, sanayii burjuvazi *olmadan* ve burjuvaziye *karşı* başarıyla *inşa edebileceğini*, tüm ülke iktisadını burjuvazi *olmadan* ve burjuvaziye *karşı* başarıyla *yönetebileceğini*, kapitalist kuşatmaya rağmen sosyalizmi başarıyla *inşa edebileceğini* açıkça göstermiştir. Başın ve vücudun diğer bölümlerinin mide olmadan yapamayacakları gibi, sömürülenlerin de sömürücüler olmaksızın yapamayacaklarını söyleyen eski "teori" sadece antik çağın ünlü Romalı senatörü Menenius Agrippa'ya ait değildir. Bu "teori", şimdi genel olarak sosyal-demokrasinin siyasi "felsefesi"nin, özel olarak da sosyal-demokratların emperyalist burjuvaziyle koalisyon politikasının köşe taşını oluşturmaktadır. Bir önyargı niteliğine bürünen bu "teori", bugün kapitalist ülkeler proletaryasının devrimcileşmesinin önündeki en ciddi engellerden biri durumundadır. Ekim Devriminin en önemli sonuçlarından biri, onun bu yalancı "teori"ye ölümcül bir darbe indirmiş olmasıdır.

Ekim Devriminin bu ve buna benzer sonuçlarının, kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfının devrimci hareketine ciddi bir etki yapmadan kalamadıklarını ve kalamayacaklarını kanıtlamaya hâlâ gerek var mı?

Kapitalist ülkelerde komünizmin sürekli ilerleyişi, bütün ülkelerin proleterlerinin SSCB işçi sınıfına olan sempatilerinin artması, nihayet işçi delegasyonlarının Sovyetler ülkesine akışı gibi bütün dünyaca bilinen olgular, Ekim Devriminin serptiği tohumun şimdiden ürün vermeye başladığını kuşkuya yer bırakmayacak bir biçimde göstermektedir.

2. Ekim Devrimi emperyalizmi yalnızca egemenlik merkezlerinde, yalnızca "anavatan"larda sarsmadı. O aynı zamanda emperyalizmin cephe gerisine, çevresine de bir darbe vurdu ve emperyalizmin sömürge ve bağımlı ülkelerdeki egemenliğini sarstı.

Büyük toprak sahiplerini ve kapitalistleri deviren Ekim Devrimi, ulusal ve sömürgesel baskı zincirlerini parçaladı ve kocaman bir devletin istisnasız bütün ezilen halklarını bu baskıdan kurtardı. Proletarya, ezilen halkları kurtarmaksızın kendini kurtaramaz. Ekim Devriminin karakteristik özelliklerinden biri, Sovyetler Birliği'nde bu ulusal ve sömürgesel devrimleri, ulusal kin ve uluslar arasında çatışmalar bayrağı altında değil, tam tersine Sovyetler Birliği'ndeki milliyetlerden işçilerin ve köylülerin karşılıklı güveni ve kardeşçe yakınlaşması bayrağı altında, *milliyetçilik* adına değil, *enternasyonalizm* adına yapmış olmasıdır.

Tam da bizim ülkemizde ulusal ve sömürgesel devrimler proletaryanın önderliğinde ve enternasyonalizm bayrağı altında gerçekleşmiş olduğu için, tam da bu yüzden, parya halklar, köle halklar, verdikleri örnekle bütün dünyanın ezilen halklarını kazanarak, insanlık tarihinde *ilk kez gerçekten* özgür ve *gerçekten* eşit halklar durumuna yükselmişlerdir.

Bu, Ekim Devrimi yeni bir çağı, dünyanın *ezilen ülkele-*

rinde proletaryayla *ittifak içinde*, proletaryanın *önderliğinde* sömürgesel devrimler çağını *başlattı* demektir.

Eskiden, fi tarihinden beri, dünyanın adi ve üstün ırklara, renkliler ve beyazlara bölündüğü, birincilerin uygarlığa uymayan ve sömürülmeye mahkûm, ikincilerin ise uygarlığın tek taşıyıcısı ve birincileri sömürmekle görevli oldukları "kabul edilirdi". Şimdi bu efsane yıkılmış ve bir kenara atılmış olarak görülmelidir. Ekim Devriminin en önemli sonuçlarından biri, gerçekte, sovyetik gelişme yoluna girmiş Avrupalı olmayan kurtulmuş halkların, gerçekten ileri bir kültür ve gerçekten ileri bir uygarlığı geliştirmede Avrupalı halklar kadar yetenekli olduğunu pratikte göstererek, bu efsaneye öldürücü bir darbe indirmiş olmasıdır.

Eskiden, ezilen ulusların kurtuluşunun tek yönteminin *burjuva milliyetçiliği* yöntemi olduğu, ulusların birbirinden ayrılması yöntemi, onların aralarını bozma, çeşitli ulusların emekçi yığınları arasındaki ulusal düşmanlığı güçlendirme yöntemi olduğuna inanmak "olağan"dı. Şimdi bu efsaneyi yalanlanmış olarak görmek gerekir. Ekim Devriminin en önemli sonuçlarından biri, gerçekte, ezilen halkların özgürlüğe kavuşmasında *proleterce, enternasyonalist* yöntemi tek doğru yöntem olarak görmenin olanaklı ve amaca uygun olduğunu pratikte göstererek, en değişik halklardan işçilerin ve köylülerin *kardeşçe birliğinin gönüllülük ve enternasyonalizm* temelinde mümkün ve amaca uygun olduğunu pratikte göstererek, bu efsaneye ölümcül bir darbe indirmiş olmasıdır. Tüm ülkelerin emekçilerinin gelecekteki yekpare dünya ekonomisi içinde birleşmesinin örneği olan Sosyalist Sovyet Cumhuriyetleri Birliği'nin varlığı, kaçınılmaz olarak bunun doğrudan kanıtı olarak görülmelidir.

Söylemeye gerek yok ki, Ekim Devriminin bu ve benzer sonuçları sömürge ve bağımlı ülkelerdeki devrimci hareket üzerinde ciddi bir etki yapmadan kalamazdı ve kalamaz. Çin'de, Endonezya'da, Hindistan'da vb. ezilen halkların

devrimci hareketinin gelişmesi ve bu halkların SSCB'ne olan sempatilerinin artması gibi olgular, bunun kesin kanıtlarıdır.

Sömürgelerin ve bağımlı ülkelerin tam bir rahatlıkla sömürülebildiği ve ezilebildiği çağ *geçmiştir.*

Sömürgelerde ve bağımlı ülkelerde kurtuluş devrimi çağı, bu ülkeler *proletaryasının* uyanış çağı, devrimde *hegemonyası* çağı *başlamıştır.*

3. Emperyalizmin merkezlerinde olduğu gibi cephe gerisinde de devrim tohumunu serpen, "anavatan"larda emperyalizmin iktidarını zayıflatan ve sömürgelerdeki egemenliğini sarsan Ekim Devrimi, bunları yapmakla dünya kapitalizminin *tümünün* varlığını soru işareti haline getirmiştir.

Emperyalizm koşulları altında, kapitalizmin kendiliğinden gelişmesi – bu gelişmenin eşit olmaması sonucu, çatışmaların ve silahlı çarpışmaların kaçınılmazlığı sonucu, nihayet şimdiye dek görülmemiş bir emperyalist katliam sonucu – kapitalizmin çürümesi ve can çekişmesi sürecine dönüşmüşse, Ekim Devrimi ve onun sonucu olarak kocaman bir ülkenin kapitalist dünya sisteminden ayrılması, bu süreci hızlandırmadan, dünya emperyalizminin temel direklerinin altını oymadan edemezdi.

Dahası var. Emperyalizmi sarsan Ekim Devrimi, aynı zamanda ilk proletarya diktatörlüğünün şahsında uluslararası devrimci haraketin güçlü ve açık bir *üssünü,* daha önce *hiçbir zaman var olmamış olan* ve şimdi dayanabileceği üssü yarattı. Dünya devrimci hareketinin açık bir *merkezini,* daha önce *hiçbir zaman var olmamış olan* ve etrafında *bütün ülkelerin proleterlerini ve ezilen halklarını emperyalizme karşı devrimci bir birleşik cephede* örgütleyerek onların kümelenebileceği o merkezi yarattı.

Bu, herşeyden önce, Ekim Devriminin, dünya kapitalizmine artık hiçbir zaman iyileştiremeyeceği ölümcül bir ya-

ra açmış olması demektir. İşte bu yüzden kapitalizm, Ekim'den önce sahip olduğu "denge"ye ve "istikrar"a bir daha kavuşamayacaktır. Kapitalizm kısmen istikrara kavuşabilir, üretimini rasyonalleştirebilir, ülkenin yönetimini faşizme bırakabilir, işçi sınıfına belli bir süre için boyun eğdirebilir; ama artık hiçbir zaman, eskiden gösterişini yaptığı "sakinliği" ve "güveni", "denge"yi ve "istikrar"ı bulamayacaktır, çünkü dünya kapitalizminin bunalımı öyle bir gelişme aşamasına varmıştır ki, devrimin alevleri kâh emperyalizmin merkezlerinde, kâh çevresinde, kapitalist yamaları hiçe indirgeyerek ve kapitalizmin devrilmesini günbegün yakınlaştırarak kendilerine kaçınılmaz olarak bir geçit açacaklardır. Aynen bilinen masaldaki gibi: "Kuyruğunu çekse gagası batağa batıyor, gagasını çekse kuyruğu."

Bu, ikinci olarak, Ekim Devriminin, tüm dünyanın ezilen sınıflarının gücünü ve önemini, cesaretini ve savaşkanlığını belirli bir yüksekliğe çıkarmış ve egemen sınıfları bu ezilen sınıfları yeni ve ciddi bir etken olarak hesaba katmak zorunda bırakmış olması demektir. Bugün artık dünyanın emekçi kitlelerini karanlıkta el yordamıyla dolaşan ve perspektiften yoksun "kör bir kalabalık" olarak görmek mümkün değildir, çünkü Ekim Devrimi, onlar için, yollarını aydınlatan ve perspektifler veren bir fener dikmiştir. Eskiden ezilen sınıfların dileklerini ve isteklerini açığa vurmak ve gerçekleştirmek için açık, *evrensel* bir forum olmamışsa, bugün bu forum ilk proletarya diktatörlüğünün şahsında vardır. Bu forumun yok edilmesinin, "ileri ülkelerin" toplumsal ve siyasi yaşantısını uzun bir süre için dizginsiz, kara bir gericiliğin karanlıklarına daldıracağından hiç kuşku duyulamaz. "Bolşevik devlet"in salt varlığı olgusunun, gericiliğin karanlık güçlerine gem vurduğu ve ezilen sınıfların kurtuluşları için mücadeleyi kolaylaştırdığı yadsınamaz. Aslında bütün ülkelerin sömürücülerinin Bolşeviklere karşı besledikleri hayvani kinin açıklaması burada yatar. Tarih,

her ne kadar yeni bir temel üzerinde de olsa, yineleniyor. Eskiden *feodalizmin* devrilmesi döneminde nasıl "Jakoben" adı bütün ülkelerin aristokratlarında korku ve tiksinti uyandırıyorduysa, bugün de, *kapitalizmin* devrilmesi döneminde, "Bolşevik" adı burjuva ülkelerde öyle korku ve tiksinti uyandırıyor. Ve tersine, nasıl Paris, geçmişte yükselen *burjuvazinin* temsilcilerine bir barınak ve okul görevi görüyorduysa, bugün de Moskova yükselen *proletaryanın* temsilcilerine öyle barınak ve okul görevi görüyor. Feodalizmin Jakobenlere karşı beslediği kin, onu çökmekten kurtaramadı. Kapitalizmin Bolşeviklere karşı beslediği kinin, onu kaçınılmaz yıkılışından kurtaramayacağından kuşku duyulabilir mi?

Kapitalizmin "istikrar" çağı *geçmiştir*, onunla birlikte burjuva düzeninin sarsılmazlığı efsanesi de.

Kapitalizmin yıkılış çağı *geldi*.

4. Ekim Devrimi, yalnızca ekonomik ve toplumsal-siyasi ilişkiler alanında bir devrim değildir. O aynı zamanda işçi sınıfının kafasında, işçi sınıfının ideolojisinde de bir devrimdir. Ekim Devrimi, Marksizmin bayrağı altında, proletarya diktatörlüğü düşüncesinin bayrağı altında, emperyalizm ve proleter devrimleri çağının Marksizmi Leninizmin bayrağı altında doğdu ve güçlendi. Dolayısıyla Ekim Devrimi, Marksizmin reformizm üzerindeki, Leninizmin sosyal-demokratizm üzerindeki, III. Enternasyonal'in II. Enternasyonal üzerindeki zaferi demektir.

Ekim Devrimi, Marksizm ile sosyal-demokratizm arasında, Leninizmin politikası ile sosyal-demokratizmin politikası arasında aşılmaz bir uçurum dikmiştir. Eskiden, proletarya diktatörlüğünün zaferinden önce sosyal-demokrasi, proletarya diktatörlüğü düşüncesini açıkça yadsımadan, ama aynı zamanda bu düşüncenin gerçekleşmesini hızlandırmak için hiç, ama hiçbir şey yapmadan, gösteriş yapabilirdi, çünkü sosyal-demokrasinin böyle bir davranışı kapitalizm için hiçbir tehlike yaratmıyordu. O dönemde sosyal-de-

mokrasi ve Marksizm biçimsel olarak aynı, ya da hemen hemen aynı şey olarak görülüyordu. Şimdi, proletarya diktatörlüğünün zaferinden sonra, herkes kendi gözleriyle Marksizmin nereye götürdüğünü ve zaferinin anlamının ne olabileceğini gördükten sonra, artık sosyal-demokrasi kapitalizm için belli bir tehlike yaratmadan Marksizm bayrağı altında gösteriş yapamaz, proletarya diktatörlüğü düşüncesiyle flört edemez. Uzun zamandan beri Marksizmin düşüncesiyle bozuştuğundan, şimdi Marksizmin bayrağıyla da bozuşmak zorundaydı, Marksizmin ürünü olan Ekim Devrimine karşı, dünyadaki ilk proletarya diktatörlüğüne karşı açık ve yanlış anlamaya meydan bırakmayan bir tavır aldı. Marksizmden uzaklaşmak zorundaydı ve gerçekten de uzaklaştı, çünkü bugünkü koşullarda insan dünyadaki ilk proletarya diktatörlüğünü açıkça ve kayıtsız-şartsız desteklemeden, kendi burjuvazisine karşı devrimci mücadele yürütmeden, kendi ülkesinde proletarya diktatörlüğünün zaferinin koşullarını yaratmadan kendine Marksist diyemez. Sosyal-demokrasi ile Marksizm arasında bir uçurum açıldı. Bundan böyle Marksizmin *tek* taşıyıcısı ve *tek* savunucusu Leninizmdir, komünizmdir.

Ama işler orada kalmadı. Sosyal-demokrasi ile Marksizm arasına ayrım çizgileri çeken Ekim Devrimi, sosyal-demokrasinin, dünyanın ilk proletarya diktatörlüğüne karşı, kapitalizmin doğrudan savunucuları kampında yerini almasını sonucunu getirdi. Adler ve Bauer, Wells ve Levi, Longuet ve Blum baylar "Sovyet rejimini" kınadıkları ve parlamenter "demokrasi"yi överek göklere çıkardıklarında, bununla SSCB'nde kapitalist düzenin yeniden kurulmasından yana, "uygar" ülkelerde kapitalist köleliğin sürdürülmesinden yana mücadele ettiklerini ve edeceklerini söylemek istemektedirler. Bugünkü sosyal-demokratizm, kapitalizme verilmiş bir ideolojik dayanaktır. Lenin, bugünkü sosyal-demokrat politikacıların "işçi hareketi içinde burjuvazinin

gerçek ajanları, kapitalist sınıfın işçi uşakları" olduklarını; "proletarya ile burjuvazi arasındaki içsavaşta" kaçınılmaz bir biçimde "Komünculere karşı Versaycıların yanında" [62] saf tutacaklarını söylediğinde bin kez haklıydı. İşçi hareketi içinde sosyal-demokratizmin işini bitirmedikçe, kapitalizmin işini bitirmek olanaksızdır. İşte bu yüzden, kapitalizmin can çekişmesi devri, aynı zamanda, işçi hareketi içinde sosyal-demokrasinin de can çekişmesi devridir. Ekim Devriminin muazzam önemi, diğer şeylerin yanısıra, dünya işçi hareketi içinde Leninizmin sosyal-demokratizm üzerinde kesin zaferinde yatmaktadır.

İşçi hareketinde II. Enternasyonal'in ve sosyal-demokratizmin egemenliği çağı *sona ermiştir.*

Leninizmin ve III. Enternasyonal'in egemenlik çağı *başlamıştır.*

"Pravda" No. 255,
6-7 Kasım 1927.
İmza: J. Stalin.

MOSKOVA ASKERİ BÖLGESİ PARTİ KONFERANSINA[63]

Sizlere kardeşçe selamlar, yoldaşlar! Çalışmalarınızda her türlü başarı sizlerin olsun! Yaşasın şanlı Kızıl Ordumuz!

J. Stalin

"Kraznaya Zvezda"
(Kızıl Yıldız) No. 263,
18 Kasım 1927.

PARTİ VE MUHALEFET

XVI. Moskova İl Parti Konferansında konuşma[64]
23 Kasım 1927

Yoldaşlar! İzninizle kısaca Parti ile muhalefet arasındaki mücadelenin bilançosunu, son üç-dört haftadır hem Parti içinde hem de – bunu açıkça ifade etmek gerekir – Parti dışında gelişmiş bulunan tartışmanın bilançosunu çıkarmak istiyorum.

I

TARTIŞMANIN KISA BİLANÇOSU

Rakamlarla ifade edildiğinde, bilanço şu: Bugünkü güne kadar Partiden yana, onun MK'sından yana 572 000'den biraz fazla yoldaş tavır koydu; muhalefetten yana – 3000'den biraz fazla.

Muhalefet genellikle rakamlarla, yüzdelerle gururlanmayı pek seviyor; yüzde 99 bizden yana, diyor ve saire. Şimdi herkes görüyor ki, yüzde 99'dan fazlası muhalefete karşı, Parti Merkez Komitesinden yana tavır koydu.

Ve bunda "kabahat" kimin? Muhalefetin ta kendisinin! Bizi tekrar tekrar tartışmaya zorlayan muhalefetti. İki yıldan beri gün geçmiyor ki, yeniden tartışma talebini yükseltmesin. Biz bu zorlamaya gelmedik, biz MK üyeleri bu zorlamaya gelmedik, çünkü biz, Lenin'in gayet doğru bir şekilde söylediği gibi, Partimizin bir tartışma kulübü olmadığını biliyoruz, Partimizin, etrafı düşmanlarla çevrili bir halde, sosyalizmi inşa eden, yaratıcı faaliyetinde muaz-

zam miktarda pratik görevlerin üstesinden gelmek zorunda olan ve bundan dolayı her defasında tüm dikkatini Parti içindeki görüş ayrılıkları üzerinde yoğunlaştıramayacak olan proletaryanın savaşkan partisi olduğunu biliyoruz.

Ne var ki, tartışma zamanı geldi, ve Parti, XV. Parti Kongresinden bir ay önce, bir aydan daha fazla zaman önce, Parti Tüzüğü uyarınca dedi ki: Pekâlâ, madem tartışma istiyorsunuz, madem mücadele istiyorsunuz – o zaman alın size mücadele! Ve işte sonucu: Yüzde 99'dan fazlası Partiden yana, onun MK'sından yana, yüzde 1'den azı – muhalefetten yana.

Muhalefetin böbürlenmesinin ipliği pazara çıktı, deyim yerindeyse yüzde yüz pazara çıktı.

Bu bilançonun tayin edici görülmemesi gerektiği söylenebilir. Partiden başka, daha işçi sınıfı, köylülüğün emekçi kitleleri olduğu söylenebilir. Bu alanda bilançonun henüz çıkmamış olduğu söylenebilir. Bu doğru değildir, yoldaşlar! Bilonça bu alanda da çıkmıştır.

7 Kasım'da, uçsuz bucaksız ülkemizin tüm kentlerinde ve beldelerinde yapılan gösterinin anlamı nedir? Bu, işçi sınıfının, köylülüğün emekçi katmanlarının, Kızıl Ordunun, Kızıl Donanmanın Partimizden yana, hükümetten yana, muhalefete karşı, Troçkizme karşı muazzam bir gösterisi değil midir?

Muhalefetin, Ekimin onuncu yıldönümünde kendi başına açtığı skandal, milyonlarca emekçinin bu günde Partiyi ve hükümeti oybirliğiyle selamlaması, tüm bunlar, sadece Partinin değil, aynı zamanda işçi sınıfının da, sadece işçi sınıfının değil, aynı zamanda köylülüğün emekçi katmanlarının da, sadece köylülüğün emekçi katmanlarının değil, aynı zamanda tüm ordunun da, tüm donanmanın da sarsılmaz bir şekilde Partinin arkasında, hükümetin arkasında olduğunun, muhalefete karşı, bozgunculara karşı olduğunun bir kanıtı değil midir? (*Uzun süren alkışlar.*)

Daha başka ne bilançosu istiyor sunuz?

Parti ile muhalefet arasındaki, Bolşeviklerle Parti içinde gelişen ve tam da muhalefetin kabahati yüzünden Parti çerçevesinin dışına çıkan muhalefet arasındaki mücadelenin kısa bilançosu budur, yoldaşlar.

Muhalefetin bu acıklı yenilgisi neyle açıklanır? Bolşeviklerin iktidarı ele geçirmesinden beri Partimizin tarihinde hiçbir muhalefet, böylesine acıklı bir fiyaskoya uğramadı.

Brest barışı dönemindeki Troçkistlerin muhalefetini biliyoruz. O sıralar Partinin dörtte biri onun arkasında duruyordu.

Troçkistlerin 1921 yılındaki, sendikalar tartışması sırasındaki muhalefetini biliyoruz. O sıralar Partinin yaklaşık sekizde biri onun arkasında duruyordu.

XIV. Parti Kongresindeki muhalefeti, "Yeni Muhalefet" denileni, Zinovyev-Kamenevci muhalefeti biliyoruz. O zaman tüm Leningrad delegasyonu onun arkasında duruyordu.

Ya şimdi? Şimdi muhalefet daha önce hiç olmadığı şekilde tecrit olmuştur. Şimdi XV. Parti Kongresinde bir delegeye dahi sahip olacağını zannetmiyorum. (*Uzun süren alkışlar.*)

Muhalefetin fiyaskosu Partiden, işçi sınıfından, devrimden tamamen kopmuş olmasıyla açıklanır. Muhalefetin, yaşamdan kopmuş, devrimden kopmuş bir avuç entellektüel olduğu ortaya çıkmıştır – muhalefetin acıklı fiyaskosunun kökü burada yatmaktadır.

Muhalefeti Partiden ayıran sorunlardan ikisini-üçünü gözden geçirelim.

II

İŞÇİ SINIFI VE KÖYLÜLÜK

İşçi sınıfı ile köylülük arasındaki ilişkiler sorunu.

Lenin, ülkemizde işçi sınıfı ile köylülük arasındaki ilişki-

ler sorununun, proletarya diktatörlüğünün temel sorunu, devrimimizin temel sorunu olduğunu söyler. Şöyle der:

"Köylülükle 10–20 yıl doğru ilişki, ve zafer dünya çapında (hatta gelişen proleter devrimlerin gecikmesi halinde bile) güvencelenmiştir."[51]

Ama köylülükle doğru ilişki ne anlama gelir? Lenin köylülükle doğru ilişkiden, köy yoksullarına dayarak, orta köylülerle "sağlam bir ittifak" kurmayı anlamıştır.

Ya muhalefetin bu sorundaki kavrayışı nedir? O sadece işçi sınıfının köylülükle ittifakına hiç değer vermemekle, bu ittifakın devrimimizin gelişmesi için ne kadar önemli olduğunu anlamamakla kalmıyor, "daha ileri" gidiyor ve zorunlu olarak işçi sınıfının köylülükle ittifakının havaya uçurulmasına, işçi sınıfı ile köylülük arasındaki birleşmenin altını oymaya götürmek zorunda olan bir siyaset öneriyor.

Pek gerilere gitmemek için, muhalefetin bir numaralı iktisatçısına, köylülüğü sanayimiz için "sömürge" olarak, mümkün olduğunca çok sömürme nesnesi olarak gören Preobrajenski'ye atıfta bulunabilirim.

Bundan başka, muhalefetin sanayi mamullerinin fiyatlarının yükseltilmesinden, zorunlu olarak sanayimizin dumura uğramasına, Kulakların güçlenmesine, orta köylülerin mahvolmasına ve köy yoksullarının Kulaklar tarafından boyunduruk altına alınmasına götürmek zorunda olan bir yükseltmeden yana tavır koyduğu bir dizi belgeye atıfta bulunabilirim.

Muhalefetin tüm bu ve benzeri belgeleri, muhalefetin köylülükle bozuşmaya, orta köylü kitleleriyle bozuşmaya yönelik politikasının bir parçasıdır.

Bu konuda muhalefetin "platform"unda ya da karşı-tezlerinde doğrudan ve açıkça birşeyler söyleniyor mu? Hayır, bu konuda hiçbir şey söylenmiyor. Muhalefetin "platform" unda ve karşı-tezlerinde tüm bu şeyler titizlikle gizleniyor ve örtbas ediliyor. Tam tersine, muhalefetin "platform"un-

da ve karşı-tezlerinde hem orta köylülere hitaben hem de köy yoksullarına hitaben düzinelerce kompliman bulabilirsiniz. Bunlardan başka, güya bir Kulakçı sapma yüzünden Partiye karşı taşkın suçlamalar içeriyorlar. Ama, muhalefetin işçi sınıfı ile köylülük arasında bir kopmaya götüren ve götürmek zorunda olan uğursuz çizgisi hakkında doğrudan ve açıkça hiç, ama hiçbir şey söylenmiyor.

Ben şimdi muhalefet liderlerinin işçilerden ve köylülerden titizlikle gizlediği şeyleri gün ışığına çıkarıp ortaya sermek istiyorum ki, muhalefet gelecekte Partiyi aldatma hevesinden vazgeçsin. İvan Nikitiç Smirnov'un geçenlerde Rogoysko-Simonovski semti Parti konferansında yaptığı konuşması kastediyorum. Muhalefet liderlerinden biri olan Smirnov, muhalefetin çizgisi hakkında doğruyu söyleme cesaretini gösterebilen az sayıdaki dürüst muhaliften biri çıktı. Muhalefetin proletarya ile köylülük arasındaki ilişkiler sorunundaki gerçek "platformu"nun ne olduğunu bilmek mi istiyorsunuz? Smirnov'un konuşmasını okuyunuz ve onu inceleyiniz, çünkü Smirnov'un konuşması, muhaliflerimizin gerçek tavrı hakkında doğrunun tümünü söyleyen ender muhalefet belgelerinden biridir.

Smirnov konuşmasında şunu söylüyor:

"Biz, devlet bütçemizin, beş milyarlık bütçemizin büyük kısmı sanayie harcanacak şekilde revize edilmesini gerektiğini söylüyoruz, çünkü *bizim için, kaçınılmaz sona doğru gitmektense, orta köylülerle bozuşmayı hazmetmek yeğdir.*"

Muhalefet liderlerinin "platform"larında ve karşı-tezlerinde gizledikleri ve keza muhalefet liderlerinden biri olan Smirnov'un vicdanla gün ışığına çıkardığı tüm şeylerde temel olan budur.

Yani, orta köylüyle sağlam *ittifak* değil, orta köylüyle *bozuşma* – öyle anlaşılıyor ki, devrimi "kurtarma"nın çaresi budur.

Lenin diyor ki, "diktatörlüğün en yüksek ilkesi, proletaryanın köylülükle ittifakının muhafaza edilmesidir ki, proletarya önder rolünü ve devlet iktidarını koruyabilsin"[166].

Ama muhalefet bununla hemfikir değil ve proletarya diktatörlüğü için köylülükle, köylülüğün ana kitleleriyle ittifakın değil, onlarla bozuşmanın önemli olduğunu iddia ediyor.

Lenin diyor ki —ve bunu sadece söylemekle kalmadı, VIII. Parti Kongresi'nden itibaren hiç durmadan tekrarladı—, ülkemizde sosyalizmin başarıyla inşası, "orta köylülükle sağlam ittifak"[167] olmadan imkansızdır.

Ama muhalefet bununla hemfikir değil ve orta köylülükle sağlam ittifak politikasının yerine onunla bozuşma politikasının geçirilebileceğini iddia ediyor.

Lenin diyor ki, sosyalizmin inşasında köylülüğün ana kitleleriyle birlikte ortaklaşa ilerlemek zorundayız.

Ama muhalefet bununla hemfikir değil ve köylülükle birlikte ortaklaşa değil, tersine onunla bozuşma içinde ilerlemek zorunda olduğumuzu iddia ediyor.

Temel sorunda, işçi sınıfı ile köylülük arasındaki ilişkiler sorununda Parti ile muhalefet arasındaki temel görüş ayrılıkları burada yatmaktadır.

Muhalefet, "platform"unda, köylülüğe hitaben yaptığı komplimanlarla işin içinden sıyrılarak ve sözümona bir Kulakçı sapma yüzünden Partiye karşı ikiyüzlü taşkın suçlamalar yaparak kendi gerçek fizyonomisini gizlemeye çalıştı. Smirnov ise muhalefetin "platform"unda temelli bir düzeltme yapar, o muhalefet liderlerinin yüzündeki maskeyi indirdi ve muhalefet hakkındaki doğruyu, muhalefetin *gerçek* platformu hakkındaki doğruyu Partiye bildirdi.

Peki bundan ne sonuç çıkar? Bundan şu sonuç çıkar ki, muhalefetin "platformu" ve karşı-tezleri sadece, Partiyi ve işçi sınıfını yanıltmayı hedefleyen bir tutam kağıttır.

Ama orta köylülerle bozuşma politikası ne anlama gelir?

Orta köylülerle bozuşma politikası, köylülüğün çoğunluğuyla bozuşma politikasıdır, çünkü orta köylüler tüm köylülüğün en azından yüzde 60'ını oluşturuyorlar. Tam da bu yüzden orta köylülerle bozuşma politikası, köylülüğün çoğunluğunu Kulakların kollarına atmaya yol açar. Köylülüğün çoğunluğunu Kulakların kollarına atan bir politika ise Kulakları güçlendirme, köy yoksullarını tecrit etme, kırda Sovyet iktidarını zayıflatma anlamına gelir ve Kulakların köy yoksullarını prangaya almasını kolaylaştırır.

Ama iş bununla kalmaz. Köylülüğün çoğunluğuyla bozuşma siyaseti gütmek, kırda içsavaş açmak demektir, sanayimizin köylü iktisadının hammaddeleriyle (pamuk, şekerpancarı, keten, deri, yün vs.) ikmalini zorlaştırmak, işçi sınıfının tarımsal ürünlerle ikmalini dezorganize etmek, hafif sanayimizin asıl temellerinin altını oymak, tüm inşa çalışmamızı akamete uğratmak, ülkemizi sanayileştirmenin tüm planını akamete uğratmak demektir.

Muhalefetin "platform"unda ve karşı-tezlerinde yaptığı içi boş açıklamaları değil de, muhalefetin, Smirnov'un itiraz götürmez şekilde bize açıklamış olduğu gerçek politikasını göz önüne aldığımızda, durum budur yoldaşlar.

Muhalefeti tüm bu felaketi başımıza açmak için bilinçlice gayret göstermekle suçlamak aklımdan bile geçmiyor. Ama burada sözkonusu olan muhalefetin isteği ve gayreti değil. Sözkonusu olan, orta köylülükle bozuşma muhalif politikasının kaçınılmaz olarak beraberinde getirmek zorunda olduğu sonuçlardır.

Burada muhalefetin başına gelmekte olan şey, Krylov'un "Keşiş ve Ayı" adlı masalında ayının başına gelenle aynı şeydir. (*Gülüşmeler.*) Elbette ayı, ağır bir kaya parçasıyla arkadaşı olan keşişin kafatasını yardığında, onu sadece sırnaşık bir sinekten kurtarmak istemişti. Yapmak istediği şey dostlukların en iyisiydi. Yine de buna rağmen bu dostça istekten, keşişin öbür dünyayı boylaması sonucuna yol açan

kesinlikle dostça olmayan bir fiil ortaya çıktı. Muhalefet de devrim için hayırlısını istiyor. Ama bunun için devrimin yok olmasına, işçi sınıfının ve köylülüğün mahvolmasına, tüm inşa çalışmamızın akamete uğramasına yol açmak zorunda olan araçlar öneriyor.

Muhalefetin "platformu", işçi sınıfı ile köylülük arasındaki ittifakı paramparça etmenin bir platformudur, tüm inşa çalışmamızı akamete uğratmanın bir platformu, sanayileşmeyi akamete uğratmanın bir platformudur.

III

PARTİ VE PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ

Parti sorunu.

Lenin, Partinin birliği ve demir disiplininin, proletarya diktatörlüğünün temeli olduğunu söyler. Muhalefet pratikte bunun tam karşıtı görüşler savunuyor. Proletarya diktatörlüğünün Partinin birliğini ve demir disiplinini değil, Partinin birlik ve demir disiplininin yok edilmesini, Partinin bölünmesini, ikinci bir partinin oluşturulmasını gerektirdiği görüşünde. Bununla birlikte, muhalefet Partinin birliği üzerine konuşuyor ve yazıyor, yazıyor ve konuşuyor, hem de sadece konuşmak değil, en tiz perdeden konuşuyor. Ama muhalefetin Partinin birliği üzerine lakırdıları, Partiyi yanıltmaya yönelik ikiyüzlü gevezeliktir.(*Alkışlar.*)

Çünkü muhalefet birlikten söz eder ve haykırırken, aynı zamanda yeni, anti-Leninist bir parti inşa ediyor. Ve onu inşa etmeye yeni başlamış değil. Onu halihazırda inşa etmiş bulunuyor, ki eskiden muhalif olan Kusovnikov, Sof ve Reno'nun konuşmaları gibi otantik belgeler bunu gösteriyor.

Şimdi muhalefetin artık iki yıldır kendi MK'sı, kendi bölge büroları, il büroları vs. olan kendi anti-Leninist partisine sahip olduğunu gösteren ayrıntılı belgeler bulunuyor

elimizde. Muhalefet bu olguların karşısına, birlik üzerine yalancı gevezeliklerden başka ne çıkarabilecek?

Muhalefet, Parti Merkez Komitesi bizi ikinci bir parti konumuna itmeyi başaramayacaktır diye haykırıyor. Tuhaf! MK'nın hiç muhalefeti böyle bir konuma itmek istediği varit midir acaba? MK'nın muhalefeti hep ikinci bir parti örgütleme çizgisine kaymaktan alıkoyduğu olgu değil mi?

Şu iki yıl boyuncaki görüş ayrılıklarımızın tarihi, Partimiz MK'sının muhalefeti bölücü adımlardan alıkoyma ve muhalefetten insanları Partide tutma çabalarının tarihidir.

Muhalefetin 16 Ekim 1926 tarihli ünlü "açıklama"sının tarihçesini alınız. Bu, Merkez Komitesinin muhalefeti Parti çerçevesi içinde tutma çabası değil mi acaba?

Muhalefetin 8 Ağustos 1927 tarihli ikinci "açıklama"sını alınız. Eğer bu, Parti Merkez Komitesinin hep muhalefeti yekpare bir Parti çerçevesi içinde tutmaya gayret ettiğini göstermiyorsa, ya neyi gösteriyor?

Ve ne oldu? Muhalefet birlik üzerine açıklamalar yaptı, birlik üzerine vaatler yaptı, fraksiyonculuğu durdurma üzerine yeminler etti, ama gerçekte ikinci bir parti inşa etmeyi sürdürdü.

Tüm bunlar neyi gösteriyor? Muhalefetin sözlerine güvenilemeyeceğini. Muhalefeti "platformları" ve karşı-tezleri temelinde değil, tersine fiilleri temelinde sınamak gerektiğini.

Lenin şöyle diyor: Grupları, akımları, partileri vaatleri ve "platformları" temelinde değil, bilakis fiilleri temelinde sınamayı öğrenin. Biz, Lenin'i izlemeyi ve muhalefeti kotardığı kağıtçıkları ve "platformları" temelinde değil, bilakis fiilleri temelinde sınamayı yükümlülüğümüz sayıyoruz.

Muhalefet "platformlar" ve karşı-tezler kaleme alıp aynı zamanda ama tiz perdeden Partinin birliği üzerine söz ettiğinde, bu Partiyi aldatmaktır, riyakârlıktır, içi boş *sözlerdir*. Ve muhalefet yeni bir parti inşa edip, kendi merkez ko-

mitesini kurup, bölge büroları vs. örgütlediğinde ve böylece Partimizin birliğini ve proleter disiplinini baltaladığında – bunlar muhalefetin *fiilleridir*, onun kara *fiilleridir*.

Bu elbette, muhalefetin daha şimdiden gerçek bir partiye benzer birşey kurmayı başarmış olduğu anlamına gelmez. Hayır, bunu başaramamıştır ve asla başaramayacaktır. Başaramayacaktır, çünkü işçi sınıfı muhalefete karşıdır. Muhalefet yeni bir parti, ikinci bir parti yaratmaya çalıştığında, aslında çocukça bir oyunla uğraşmaktadır, Parti, MK, bölge bürosu vs.yi oynamaktadır. Tamamen yenildikten ve utançtan yerin dibine girdikten sonra muhalifler Partiyi oynamakla, Merkez Komitesini oynamakla, bölge bürosunu oynamakla vs. eğlenerek kendilerini teselli ediyorlar. (*Gülüşmeler, alkışlar.*)

Ama, yoldaşlar, oyundan oyuna fark var. Muhalefet Partiyi oynadığında, bu ancak gülüşmelere yol açabilir, çünkü Parti için bu oyun gülünç bir teşebbüsten başka bir şey değildir.

Ama bizde sadece Parti yok. Bizde hâlâ sınıflar var, hâlâ Sovyet düşmanı unsurlar var. Ve bu Sovyet düşmanı unsurlar muhalefetin oyununu takip ediyorlar ve ondan Partiye karşı, Sovyet iktidarına karşı, devrimimize karşı nasıl mücadele edileceğini öğreniyorlar. Bu unsurlar için muhalefetin Partiyi oynaması, muhalefetin Partiye karşı saldırıları, muhalefetin Sovyet düşmanı taşkınlıkları Sovyet iktidarına karşı mücadele için, karşı-devrimin güçlerinin zincirlerinden boşandırılması için belli bir okul, belli bir ön okuldur.

Her türlü Sovyet düşmanı unsurlar muhalefete boşuna yapışmıyorlar. Muhalefetin partiyi oynamasında tehlikeli olan budur. Ve tam da burada ciddi bir tehlike olduğu için, işte bu yüzden Parti, muhalefetin bu Sovyet düşmanı egzersizlerini kayıtsızca seyredemez, işte bu yüzden bunlara ilk ve son olarak bir son vermelidir.

İşçi sınıfı ama muhalefetin bu Parti düşmanı oyununun

tüm tehlikesini görüyor. Muhalefet için Parti bir satranç tahtasıdır. Partiye karşı mücadelesinde şu ya da bu satranç hamlesini yapıyor. Bugün fraksiyonculuğun durdurulması üzerine bir açıklama yapıyor. Ertesi gün kendi açıklamasına turp sıkıyor. Daha ertesi gün, yine birkaç gün sonra kendi öz açıklamasına turp sıkmak üzere yeni bir açıklama yapıyor. Muhalefet için bunlar satranç hamleleri. Onlar oyuncu, başka birşey değil.

İşçi sınıfının kendi Partisi hakkındaki görüşü farklı. İşçi sınıfı için Parti bir satranç tahtası değil, kurtuluşunun aletidir. İşçi sınıfı için Parti bir satranç tahtası değil, düşmanları altetmek, yeni zaferler örgütlemek, sosyalizmin nihai zaferini kazanmak için yaşamsal önemde olan bir araçtır. Bu yüzden işçi sınıfı, kendi Partisini, onun en kutsal varlığını muhalif oyuncuların madrabazca egzersizleri için bir satranç tahtasına dönüştürmek isteyenlere ancak horgörüyle bakabilir. Çünkü işçi sınıfı, muhalefetin Partimizin demir disiplininin altını oyma çalışmasının, muhalefetin Partimizi bölme çalışmasının, aslında ülkemizde proletarya diktatörlüğünü paramparça etmek için bir çalışma olduğunu biliyor.

Muhalefetin "platformu" Partimizin yok edilmesinin bir platformu, işçi sınıfının silahsızlandırılmasının bir platformu, Sovyet düşmanı güçlerin zincirlerinden boşandırılmasının bir platformu, proletarya diktatörlüğünün havaya uçurulmasının bir platformudur.

IV

DEVRİMİMİZİN PERSPEKTİFLERİ

Üçüncü soruna, devrimimizin perspektifleri sorununa geçelim.

Muhalefetin tüm tasarımının karakteristik bir çizgisi, devrimimizin güçlerine inançsızlık, proletaryanın köylü-

lüğe önderlik etme gücüne ve yeteneğine inançsızlık, işçi sınıfının sosyalizmi kurma gücüne ve yeteneğine inançsızlıktır.

Smirnov'un konuşmasından, orta köylülükle bozuşmaya gönül indirmediğimiz taktirde devrimimizin kaçınılmaz olarak "batışı" üzerine bilinen pasajı daha önce aktardım. Devrimimizin "batışı" şarkısını muhaliflerden ilk kez duymuyoruz. Güçlükler karşısında sonu gelmek bilmez ahüvah ve kafasızlık, devrimimizin gerilemesi ve batışı kehanetleri muhaliflerin açıklamalarında ilk kez karşımıza çıkmıyor. Muhalefetin fraksiyon politikası iflas üzerine iflasa uğradığından beri, muhalefet devrimimizin "batışını" haykırmayı bırakmadı, kendi grubunun batışını devrimin "batışı" olarak gösterdi. Muhalefetin sadece azınlıkta kalması, Partiden darbeler alması, sokağa fırlayıp devrimin "çöküşü"ne dair büyük bir yaygara koparması için yetiyor, ve tüm ve her türlü güçlükleri Partiye karşı kullanmaktan da geri kalmıyor.

Daha Brest barışı döneminde, 1918 yılında, devrimin bilinen güçlükleri sırasında, Partinin VII. Parti Kongresinde ezici bir yenilgiye uğrattığı Troçki, devrimimizin "batışı" na dair büyük bir yaygara kopardı. Ne var ki devrim batmadı, ve Troçki'nin kehanetleri boş kehanetler olarak kaldı.

1921 yılında, sendikalar tartışması döneminde teslimat yükümlülüğünün kaldırılmasıyla bağıntı içinde önümüze yeni güçlükler çıktığında ve Troçki X. Parti Kongresinde bir kez daha yenilgiye uğradığında, o yeniden devrimimizin "batışı"na dair büyük bir yaygara kopardı. Gayet iyi hatırlıyorum, Troçki'nin nasıl Politbüro'da, Lenin yoldaşın huzurunda, "uğursuz baykuşun ötmüş olduğunu" ve Sovyet iktidarının günlerinin ve saatlerinin sayılı olduğunu iddia edişini. (*Gülüşmeler.*) Ama devrim batmadı, güçlükler aştedildi, ve devrimin "batışı"na dair isterik gürültüler kuru gürültü olarak kaldı.

Uğursuz baykuşun o zamanlar ötmüş olup olmadığını bilmiyorum. (*Gülüşmeler.*) Ötmüş olsa bile, yalancıktan ötmüş olduğunu söylemek gerek. (*Alkışlar, gülüşmeler.*)

1923 yılında, artık NEP temelinde ortaya çıkan yeni bir güçlükler döneminde, sürüm bunalımı döneminde Troçki yeniden şom ağzıyla devrimin "batışı"nı haber vermeye başladı, XIII. Parti Konferansımızda kendi grubunun yenilgisini devrimin yenilgisi diye gösterdi. Ama devrim bu bedbinliği ezip geçti ve önünde duran güçlükleri altetti.

1925–1926 yıllarında, sanayimizin yükselişiyle bağıntı içinde ortaya çıkan yeni bir güçlükler döneminde Troçki, bu kez artık Kamenev ve Zinovyev'le birlikte, şom ağzıyla yeniden devrimin "batışı"nı haber vermeye başladı, XIV. Parti Kongresinde ve XIV. Parti Kongresinden sonra kendi grubunun yenilgisini devrimin yenilgisi diye gösterdi. Oysa devrimin batmayı düşündüğü bile yoktu, yalancı peygamberler geri plana itildi, güçlüklerin üstesinden ise, her zaman olduğu gibi gelindi, çünkü Bolşevikler için güçlükler ahüvah etmek ve ağlayıp sızlamak için değil, altedilmek için vardırlar. (*Kulakları uğuldatan alkışlar.*)

Şimdi, 1927 sonunda, tüm iktisadımızı yeni teknik temel üzerinde yeniden biçimlendirme döneminde ortaya çıkan yeni güçlüklerle bağıntı içinde, kendi öz gruplarının gerçek batışının üstünü örtmek için onlar şom ağızlarıyla yeniden devrimin "batışı"nı haber vermeye başladılar. Ama hepiniz görüyorsunuz, yoldaşlar, devrim yaşıyor ve gelişip güçleniyor, ve batanlar başkaları.

Sonunda bedbinlikten bitap düşünceye kadar bedbinlik yapıp durdular. (*Gülüşmeler.*)

Muhalefetin "platformu", devrimimizin "batışı"nın bir platformudur.

V

BUNDAN SONRA NE OLACAK?

Görüş ayrılıklarımızın üç temel sorununda: işçi sınıfı ve köylülük sorununda, Parti ve proletarya diktatörlüğü sorununda ve son olarak devrimimizin perspektifleri sorununda muhalefetin gerçek platformu budur.

Gördüğünüz gibi, bu tuhaf platform, muhalefetin Partiden, işçi sınıfından, devrimimizden tamamen kopmuşluğunu gösteriyor. O, Leninizmle bozuşmuş ve yaşamdan kopmuş entellektüellerin bir platformudur.

Tüm bunlardan sonra, Partinin ve işçi sınıfının muhalefete tamamen sırt çevirmiş olmasına şaşılabilir mi?

Partiye karşı mücadelesinde muhalefetin son tartışma sırasında neden acıklı bir iflasa uğradığının sebebi budur.

Bundan sonra ne olacak? diye soruluyor.

Muhalefet, geçtiğimiz günlerde yaptığı 31 Troçkist tarafından imzalanmış birlik üzerine açıklamaya hâlâ doyurucu bir yanıt almadığı üzerine şikayetleniyor. Muhalefetin yalancı açıklamaları bölücü eylemleriyle yeniden ve yeniden altüst ediliyorsa, 31 Troçkistin ikiyüzlü açıklamalarına aslında ne biçim bir yanıt olabilir? Partimizin tarihi, sanıyorum 1907 yılında 31 Menşevik tarafından yapılan benzer bir açıklama biliyor. (*Sesler:* "Çok doğru!") Lenin bu açıklamaya o zamanlar "31 Menşeviğin ikiyüzlülüğü"[44] demişti. (*Gülüşmeler.*) 31 Troçkistin ikiyüzlülüğünün, 31 Menşeviğin ikiyüzlülüğüne tıpatıp benzediğini düşünüyorum. (*Sesler:* "Tamamen doğru!") Muhalefet Partiyi iki kez aldattı. Şimdi onu üçüncü bir kez aldatma niyetinde. Hayır, yoldaşlar, yeter artık aldatma, yeter artık oyun. (*Alkışlar.*)

Bundan sonra ne olacak?

Bundan sonrası yok artık, yoldaşlar, çünkü Parti içinde caiz olanın tüm sınırları aşılmıştır. Aynı zamanda iki parti

içinde birden – hem eski, Leninist Partide, yekpare ve biricik Partide, hem de yeni, Troçkist partide – at koşturulamaz. Bu iki parti arasında seçimini yapmanın zamanı.

Ya bizzat muhalefet bu ikinci, Troçkist Partiyi yok eder, anti-Leninist görüşlerinden vazgeçer ve kendi hatalarını tüm Partinin önünde açıkça damgalar;

ya da muhalefet bunu yapmaz – ve o zaman Troçkist partiyi biz kendimiz eksiksiz yok edeceğiz. (*Alkışlar.*)

Ya biri ya diğeri.

Ya muhalifler bu olmazsa olmaz adımı atmaya karar verirler, ya da bunu yapmazlarsa, o zaman – Partiden dışarı uçacaklardır. (*Şiddetli, uzun süren alkışlar. Tüm salonun tezahüratı. "Enternasyonal"in söylenişi.*)

"Pravda" No. 269,
24 Kasım 1927.

SBKP(B) XV. PARTİ KONGRESİ[49]
2-19 Aralık 1927

"Pravda" Sayı 279 ve 282
6 ve 9 Aralık 1927

MERKEZ KOMİTESİNİN POLİTİK RAPORU

3 Aralık

I

DÜNYA KAPİTALİZMİNİN ARTAN BUNALIMI VE SSCB'NİN DIŞ POLİTİK KONUMU

Yoldaşlar, ülkemiz, kapitalist bir çevrenin içinde yaşıyor ve gelişiyor. Ülkemizin dış politik konumu, yalnızca kendi iç güçlerine değil, aynı zamanda bu kapitalist çevrenin durumuna, ülkemizi çevreleyen kapitalist ülkelerdeki duruma, onların güçlülüğüne ve zayıflığına, tüm dünyadaki ezilen sınıfların güçlülüğüne ve zayıflığına, bu sınıfların devrimci hareketinin güçlülüğüne ve zayıflığına da bağlıdır. Bizim devrimimizin ezilen sınıfların uluslararası devrimci hareketinin bir parçası olmasının sözünü bile etmiyorum.

Bundan ötürü, MK Raporu'nun ülkemizin uluslararası konumunun, kapitalist ülkelerdeki durumun ve bütün ülkelerdeki devrimci hareketlerin anahatlarıyla tasvir edilmesiyle başlaması gerektiğini düşünüyorum.

1. Dünya kapitalizminin iktisadı ve dış pazarlar için mücadelenin keskinleşmesi

a) Birinci sorun, en büyük kapitalist ülkelerdeki üretimin ve ticaretin durumudur.

Yoldaşlar, bu alandaki temel olgu, kapitalist ülkelerdeki üretimin bu iki yıllık rapor süreci içinde, savaş öncesi dü-

zeyi geçmiş olması, savaş öncesi normlarını aşmış olmasıdır.

Buna ilişkin bazı rakamlar.

Dünya ham *demir* üretimi endeksi, 1925 yılında savaş öncesi tutarının yüzde 97,6'sını ve 1926 yılındaysa halihazırda yüzde 100,5'ini buluyordu; 1927 yılına ilişkin olarak tam belgeler yoktur; yalnızca yılın ilk yarısına ilişkin veriler var ve bunlarda ham demir üretiminin büyümeye devam edeceğini gösteriyor.

Dünya *çelik* üretimi endeksi, 1925 yılında savaş öncesi tutarın yüzde 118,5 ve 1926 yılında yüzde 122,6'sını tutmaktaydı.

Dünya *kömür* üretimi endeksi, 1925 yılında yüzde 97,9 ve 1926 yılında —burada belirli bir gerileme var— yüzde 96,8'ini tutuyordu. Burada İngiliz grevinin etkisi kendisini açık bir şekilde göstermektedir.

Dünya *pamuk* tüketimi, savaş öncesi tüketimine göre, 1925/26'da yüzde 108,3 ve 1926/27'de yüzde 112,5'e ulaştı.

Dünya *beş tahıl türünün* tahıl rekoltesi, [70] savaş öncesi rekoltenin 1925'de yüzde 107,2'sini, 1926 yılında yüzde 110,5'ini ve 1927 yılında yüzde 112,3'ünü tuttu.

Böylelikle toptan dünya endeksi, küçük adımcıklarla ilerlemekte ve savaş öncesi düzeyi aşmaktadır.

Ama buna karşılık, ilerlemekle kalmayan, aynı zamanda ileriye doğru sıçrayan ve savaş öncesi düzeyi geniş ölçüde geride bırakan, örneğin Kuzey Amerika Birleşik Devletleri ve belirli ölçülerde Japonya gibi bazı kapitalist ülkeler de bulunmaktadır. Kuzey Amerika Birleşik Devletleri'ne ilişkin bazı veriler: Savaş öncesi düzeye göre imalat sanayiinin üretimi 1925 yılında yüzde 148 ve 1926 yılında yüzde 152 ve temel maddeler sanayii üretimi 1925 yılında yüzde 143 ve 1926 yılında yüzde 154 tutmaktaydı.

Uluslararası ticaretin büyümesi. Dünya ticareti, üretim

kadar hızlı büyümemekte, genel olarak üretimin gerisinde kalmaktadır, ama buna rağmen savaş öncesi düzeye yaklaşmış bulunmaktadır. Tüm dünyadaki ya da en önemli ülkelerdeki dış ticaret bilançosu endeksi, savaş öncesi bilançonun 1925'de yüzde 98,1'ine, 1926'da yüzde 97,1'ine ulaşmıştır.Tek tek ülkelerden Kuzey Amerika Birleşik Devletleri savaş öncesi bilançosunun 1925'de yüzde 134,3'üne ve 1926'da yüzde 143'üne; Fransa 98,2 ve 99,2'sine, Almanya 74,8 ve 73,6'sına ve Japonya 176,9 ve 170'ine ulaşmışlardır.

Dünya ticareti, bir bütün olarak savaş öncesi düzeye yaklaşmış bulunmakta ve Kuzey Amerika ve Japonya örneğinde olduğu gibi, bazı ülkelerde savaş öncesi düzeyi aşmış bulunmaktadır.

Son olarak, bir üçüncü dizi olgulardan, teknik ilerlemeden, kapitalist sanayinin rasyonelleştirilmesinden, yeni iktisadi dalların yaratılmasından, uluslararası ölçülerde sanayinin artan tröstleşmesinden, artan kartelleşmesinden söz etmek mümkündür. Bu olguları herkesin bildiğine inanıyorum. Bundan ötürü, buna ayrıntılı girmek istemiyorum. Yalnızca, sermayenin yalnızca üretimin ve ticaretin büyümesi alanında değil, ama aynı zamanda, bütün bunların, en büyük tröstlerin daha da büyümesine ve yeni, güçlü tekelci kartellerin kurulmasına yol açarak, üretim tekniğinin büyümesi alanında, teknik ilerleme alanında, üretimin rasyonelleştirilmesi alanında da başarılar gösterdiğini saptamakla yetiniyorum.

Yoldaşlar, bunlar saptanması ve kendilerinden yola çıkılması gereken olgulardır.

Bütün bunlar, kapitalizmin istikrarının pekiştiği, onun sürekli hale geldiği anlamına mı gelmektedir? Elbette değil! Daha henüz XIV. Parti Kongresine Raporda[71], kapitalizmin savaş öncesi düzeye ulaşabileceği, onun bu savaş öncesi düzeyi aşabileceği, onun üretimi rasyonelleştirebileceği söy-

lendi; ama bu, henüz kapitalizmin istikrarının böylelikle sürekli olacağı, kapitalizmin eski savaş öncesi istikrarı yeniden elde edebileceği anlamına gelmekten çok uzaktır. Tam tersine, bizzat bu istikrardan, üretimin büyümesi, ticaretin büyümesi, teknik ilerlemenin ve üretim olanaklarının büyümesi karşısında dünya pazarının, bu pazarın sınırlarının ve tek tek emperyalist grupların etki alanlarının az çok sabit kalması olgusundan, tam da buradan dünya kapitalizminin savaşa gebe olan ve diğer bütün istikrarlar gibi bu istikrarın da varlığını tehdit eden en derin ve en keskin bunalımı doğmaktadır.

Kısmi istikrardan kapitalizmin bunalımının keskinleşmesi doğmakta, büyüyen bunalım istikrarı harabeye çevirmektedir – bu, bu tarihsel anda kapitalizmin gelişmesinin diyalektiğidir.

b) Dünya kapitalizminin üretiminin ve ticaretinin bu büyümesinde en karakteristik olan şey, gelişmenin *dengesiz* gerçekleşmesidir. Gelişme, kapitalist ülkelerin birbirini rahatsız etmeksizin ve ezmeksizin sessizce ve dengeli bir şekilde birbirinin peşisıra ilerlemesi şeklinde değil, tam tersine – birtakım ülkelerin püskürtülmesi ve çöküşü yoluyla, diğerlerinin bunların yerini alması ve yükselmesi yoluyla, kıtalar ve ülkeler arasında pazar egemenliği için sürdürülen bir ölüm kalım savaşı olarak gerçekleşmektedir.

Ekonominin merkezi, Avrupa'dan Amerika'ya, Atlantik Okyanusu'ndan Büyük Okyanus'a kaymaktadır. Böylelikle Amerika ve Asya'nın dünya ticaret bilançosundaki görece payı, Avrupa'nın zararına büyümektedir.

Bazı rakamlar: 1913 yılında, dünya ticaretinde Avrupa'nın payı yüzde 58,5, Amerika'nın yüzde 21,2 ve Asya'nınki yüzde 12,3 iken, 1925'de Avrupa'nın payı yüzde 50'ye düştü, buna karşılık Amerikanın payı yüzde 26,6'ya, Asya'nınki yüzde 16'ya çıktı. Kapitalizmin fırtına gibi ilerlediği ülkelerin (Kuzey Amerika Birleşik Devletleri ve belirli

ölçüde Japonya) yanı sıra, iktisadi çöküşün olduğu ülkeleri de (İngiltere) görüyoruz. Güçlenmekte olan kapitalist Almanya'nın ve son yıllarda yükselen ve yükselmeye devam eden ülkelerin (Kanada, Avustralya, Arjantin, Çin, Hindistan) yanı sıra, kapitalizmin istikrara ulaştığı ülkeleri (Fransa, İtalya) görüyoruz. Pazarlama alanları üzerinde hak talep edenlerin sayısı büyüyor, üretim olanakları büyüyor, arz büyüyor, ama pazarların çapı ve nüfuz alanlarının sınırı az çok sabit kalıyor.

Bu, modern kapitalizmin artan uzlaşmaz çelişmelerinin temelidir.

c) Üretim olanaklarının büyümesiyle pazarların görece sabitliği arasındaki bu çelişki, pazarlar sorununun şimdi kapitalizmin ana sorunu olmasının nedenidir. Genel olarak sürüm pazarları sorununun keskinleşmesi ve özel olarak da dış pazarlar sorununun keskinleşmesi, tek tek olarak da sermaye ihracı için pazarlar sorununun keskinleşmesi – kapitalizmin şimdiki durumu budur.

Sanayi işletmelerinin kapasitelerinin altında çalıştırılmasının neden genel bir olgu haline geldiği de bununla açıklanır. Gümrük duvarlarının artırılmasıyla, yalnızca yangına körükle gidilmektedir. Şimdiki pazarlar ve etki alanlarının sınırları, kapitalizm için çok dar gelmektedir. Pazarlar sorununu barışçıl bir şekilde çözme çabaları başarısız kaldı ve başarısız da kalmak zorundaydı. Bankerlerin 1926 yılındaki ticaret özgürlüğü üzerine ünlü deklarasyonu, bilindiği gibi fiyaskoyla sonuçlandı[77]. Milletler Cemiyeti'nin 1927 yılında kapitalist ülkelerin "ekonomik çıkarlarını birleştirmeyi" görev edinen iktisadi konferansı da yine fiyaskoyla sonuçlandı. Pazar sorununun barışçıl yoldan çözülmesi, kapitalizm için kapalıdır. Kapitalizm için bir *tek* "çıkış yolu" kalmaktadır: sömürgelerin ve etki alanlarının zor yoluyla, askeri çatışmalar yoluyla, yeni emperyalist savaşlar yoluyla yeniden paylaşılması.

İstikrardan kapitalizmin bunalımının büyümesi doğmaktadır.

2. Kapitalizmin uluslararası politikası ve yeni emperyalist savaşlara hazırlık

a) Bununla bağıntı içerisinde, dünyanın ve dış pazarların temelini oluşturan nüfuz alanlarının yeniden paylaşılması sorunu, dünya kapitalizminin politikasında ana sorunu oluşturmaktadır. Son emperyalist savaşın sonucunda saptanan sömürgelerin ve etki alanlarının şimdiki paylaşımının artık tekrar eskidiğini söylemiştim. Bu, ne Asya'ya (öncelikle de Çin'e) sızmaya çalışan ve Güney Amerika ile yetinmeyen Amerika'yı, ne dominyonların ve Doğu'daki bir dizi pazarın ellerinden kaydığı İngiltere'yi, ne Çin'de sürekli olarak İngiltere ve Amerika tarafından "rahatsız edilen" Japonya'yı, ne aralarında hem Tuna ülkelerinde hem de Akdeniz'de sayısız "anlaşmazlık sorunları" bulunan İtalya ve Fransa'yı, ne de daha henüz hiçbir sömürgeye sahip olmayan Almanya'yı tatmin etmektedir.

Pazarların ve hammadde kaynaklarının yeniden paylaşılması "genel" hevesi bundandır. Asya pazarlarının ve buraya götüren yolların mücadelenin ana arenası olduğunu kanıtlamaya gerek bile yoktur. Yeni çatışmaların ocağını oluşturan bir dizi anahtar problem bundandır. Asya ve buraya giden yollar üzerinde egemenlik için mücadelenin nedeni olarak sözde Pasifik sorunu (Amerika – Japonya – İngiltere antagonizması) bundandır. Akdeniz kıyılarında egemenlik için mücadelenin, Doğu'ya giden en kısa yol uğruna mücadelenin nedeni olarak Akdeniz sorunu (İngiltere – Fransa – İtalya antagonizması) bundandır. Petrol sorununun keskinleşmesi (İngiltere – Amerika antagonizması) bundandır, çünkü petrolsüz savaş yürütülemez, petrol alanında üstün olanın gelecek savaşta zafer şansı da vardır.

Kısa süre önce, İngiliz basınında, Akdeniz sorununu "düzenleyecek" olan Chamberlain'in "en yeni" planı yayınlandı. Bu planın otorize olduğunun garantisini veremem. Ama Chamberlain planının yayınlanmasının semptomatik olduğu kuşku götürmez. Bu, bu plan, Suriye üzerindeki "manda"nın Fransa'dan alınıp İtalya'ya verilmesinden, Tanca'nın mali tazminat karşılığı İspanya'dan alınıp Fransa'ya verilmesinden, Almanya'nın Kamerun'u yeniden elde etmesinden, İtalya'nın Balkanlar üzerinde "gürültü koparmamak" için güvence vermesinden vs. oluşmaktadır.

Bütün bunlar, Sovyetler'e karşı mücadele bayrağı altında gerçekleşmektedir. Bilindiği gibi, şimdi artık, Sovyetler'in bu pislikle bağıntısının kurulmadığı hiçbir alçaklık yapılmıyor.

Ancak bu planın gerçek anlamı nedir? Bu planın anlamı, Fransız burjuvazisinin Suriye'den kovulmasıdır. Suriye, eskiden beri, Doğu'ya, Mezopotamya'ya, Mısır'a vs. açılan kapıdır. Suriye'den İngiltere'ye hem Süveyş Kanalında hem de Mezopotamya'da zarar verilebilir. Ve şimdi Chamberlain, bu nahoş duruma açık bir şekilde bir son vermek istiyor. Söylemeye bile gerek yok ki, bu planın basına ulaşması bir rastlantı değildir. Bu olgunun değeri, bunun sözde "büyük güçlerin" şimdiki ilişkilerinin gebe olduğu çekişmelerin, çatışmaların ve askeri çarpışmaların çarpıcı bir karakteristiğini yansıtmasındır.

Petrol sorununun şimdiki durumu ve petrol için mücadeleye gelince; ünlü Amerikan dergisi "World's Work"[73] Ekim sayısında buna ilişkin olarak oldukça özlü bir şekilde şöyle söz ediyor:

"Burada barış ve Anglo-Sakson halklarının karşılıklı anlaşmaları açısından çok gerçek bir tehlike yatmaktadır... Devlet, buna olan gereksinim arttığı ölçüde, Amerikan işadamlarını kaçınılmaz olarak giderek daha fazla destekleyecektir. İngiliz hükümeti, kendisini İngiliz petrol sanayiiyle özdeşleştirdiğinde, bu durumda Amerikan hükümeti de kendini er ya da geç

Amerikan petrol sanayiiyle özdeşleştirecektir. Savaş tehlikesinin muazzam oranda artması olmaksızın, mücadele hükümetlerin eline geçmez."

Kuşku duymak imkansız: Söz konusu olan, dış pazarlar, hammadde kaynakları ve bunlara giden yollar için yeni bir savaşın hazırlanması amacıyla yeni güçler koalisyonunun örgütlenmesidir.

b) Rapor döneminde, olgunlaşmakta olan askeri çatışmaların "barışçıl olarak giderilmesi" için çabalar oldu mu? Evet, oldu. Bunlar, beklenenden de fazla oldu. Ama bu çabalar, hiçbir şey, ama kesinlikle hiçbir şey getirmedi. Dahası, bu çabalar, yalnızca "güçlerin" yeni bir savaşa hazırlanmasının bir örtüsü, halkı, "kamuoyunu" aldatmanın bir örtüsü olarak hizmet ettiler.

Yalancı burjuva basınına ve ondan hiç de daha az yalancı olmayan sosyal-demokrat basına göre bir barış aracı olan Milletler Cemiyeti'ni alalım. Milletler Cemiyeti'nin barış, silahsızlanma ve silahlanmanın kısıtlanması üzerine gevezelikleri ne getirdi? İyi olmayan şeyler, kitlelerin aldatılmasından, hararetli silahlanmalardan, olgunlaşmakta olan çatışmaların yeniden keskinleşmesinden başka hiçbir şey. "Uluslar" bütün hızlarıyla giderek daha fazla silahlanırken, "güçler" arasındaki eski çatışmalar yayılma gösterip yeni çatışmalar yığılır ve bu şekilde barışı tehdit ederken, Milletler Cemiyeti'nin üç yıl boyunca barış ve silahsızlanma üzerine gevezelik etmesi ve bu sahtekârca gevezeliğin üç yıl boyunca sözde II. Enternasyonal tarafından desteklenmesi bir rastlantı olarak görülebilir mi?

Donanma silahsızlanmasına ilişkin üçlü konferansın (İngiltere, Amerika, Japonya) fiyaskoyla sonuçlanması[74], Pasifik sorununun yeni emperyalist savaşlara yol açacağından, "güçler"in ne silahsızlanmak ne de silahlanmayı kısıtlamak istediklerinden başka ne anlama gelmektedir? Milletler Cemiyeti, bu tehlikeyi gidermek için ne yaptı?

Ya da, örneğin, gerçek (ve yalnızca süs için olmayan)

bir silahsızlanma için Sovyet delegasyonu tarafından yakın zamanlarda Cenevre'de atılan adımları alalım[71]. Litvinov yoldaşın tam silahsızlanmaya ilişkin dürüst ve içten açıklamasının Milletler Cemiyeti'ni felce sokması ve onun için "tümüyle beklenmedik bir zamanda" gelmesi neyle açıklanır? Bu olgu, Milletler Cemiyeti'nin bir barış ve silahsızlanma aygıtı değil de, yeni silahlanmaların, yeni savaşlar hazırlamanın gizlenmesinin bir aygıtı olduğunu göstermiyor mu?

Japonya'dan İngiltere'ye, Fransa'dan Amerika'ya kadar tüm satılık burjuva basını, bas bas Sovyet silahsızlanma önerilerinin "samimi olmadığını" bağırıyor. Neden böyle bir durumda Sovyet önerilerinin dürüstlüğü sınanmıyor ve hemen pratik olarak silahsızlanmaya ya da silahlanmaların ciddi bir şekilde kısıtlanmasına geçilmiyor? Bunu engelleyen ne?

Ya da, örneğin, kapitalist devletler arasındaki "dostluk anlaşmalarını", Fransa'nın Yugoslavya ile anlaşmasını, İtalya'nın Arnavutluk ile anlaşmasını, Pilsudski'nin hazırladığı Polonya ile Litvanya arasındaki anlaşmayı, "Locarno Sistemini"[72], "Locarno ruhunu" alalım – bütün bunlar, yeni savaşlar hazırlanması ve gelecek askeri çatışmalar için güçlerin gruplandırılmasının bir sistemi değilse nedir?

Ya da, örneğin, aşağıdaki olguları ele alalım: Fransa, İngiltere, İtalya ve Kuzey Amerika Birleşik Devletleri'nin *ordularının güçleri* 1913'den 1927'ye kadar 1 888 000 kişiden 2 262 000 kişiye çıktı; aynı ülkelerin *askeri bütçesi* aynı dönemde 2345 milyondan 3948 milyon altın rubleye yükseldi; bu beş ülkenin mevcut *uçuşa hazır uçaklarının* sayısı 1923'ten 1927'ye kadar 2655'den 4340'a, bu beş gücün *kruvazörlerinin* tonajı, 1922 yılında 724000 tondan 1926 yılında 864 000 tona yükseldi; *gaz savaşına* ilişkin durum, Kuzey Amerika Birleşik Devletleri Savaş Kimyası Dairesi şefi General Fries'in meşhur açıklaması ile ortaya konmaktadır: "450 ki-

logram ağırlığında ve Lewisit yüklü bir kimyasal uçak bombası, New York'un on ev blokunu oturulmaz hale getirebilir, 50 uçaktan atılan 100 ton Lewisit ise, tüm New York'u bir hafta boyunca oturulmaz hale getirebilir."

Bu olgular, eğer yeni bir savaşın tam gaz hazırlandığını kanıtlamıyorsa, neyi kanıtlıyor?

Bunlar, genelde burjuva devletlerin, özelde Milletler Cemiyeti'nin ve tekil olarak da sosyal-demokrat dalkavukluğun "barış politikası" ve "silahsızlanma" politikasının sonuçlarıdır.

Silahlanmanın büyümesi, eskiden dişinden tırnağına kadar silahlı Almanya'nın varlığıyla haklı çıkartılmaya çalışılıyordu. Şimdi ise, Almanya silahsızlandırıldığından bu "haklı çıkarma" düşmektedir.

Silahlanmanın büyümesinin "güçler" arasında yeni bir emperyalist savaşın kaçınılmaz bir sonucu olduğu, "savaş ruhunun" "Locarno ruhunun" ana içeriği olduğu açık değil midir?

Şimdiki "barışçıl ilişkilerin" yalnızca yamalardan oluşan ve ince ipliklerle birbirine tutturulmuş eski ve yıpranmış bir gömlekle karşılaştırılabileceğini düşünyorum. Az çok ciddi bir şekilde bu iplerden çekmek, şu veya bu yerinden koparmak yeter, ve bundan sonra tüm gömlek dağılır ve ortada yalnızca bezler kalır. Arnavutluk'un ya da Litvanya'nın, Çin ya da Kuzey Afrika'nın herhangi bir yerinde şimdiki "barışçıl ilişkilere" dokunmak yeter ve bundan sonra tüm "barışçıl ilişkiler binası" yerle bir olur gider.

Son emperyalist savaştan önce, Saraybosna'daki cinayet[177] savaşa yol açtığında durum böyleydi.

Şimdi de durum aynı merkezde.

İstikrardan yeni emperyalist savaşların kaçınılmazlığı doğuyor.

sf. 240

3. Uluslararası devrimci hareketin durumu ve yeni bir devrimci yükselişin müjdecileri

a) Savaşın sürdürülmesi için silahlanmaların artırılması yetmez, yeni koalisyonların örgütlenmesi yetmez. Bunun için kapitalizmin ülkelerinde cephe gerisinin güçlendirilmesi de gerekmektedir. Hiçbir kapitalist ülke, kendi cephe gerisini sağlamlaştırmadan, "kendi" işçilerine, "kendi" sömürgelerine gem vurmadan, ciddi bir savaş yürütemez. Burjuva hükümetlerin yavaş yavaş faşistleşme politikası bundandır.

Şimdi Fransa'da sağ blokun, İngiltere'de Hicks – Deterding – Urquhart blokunun, Almanya'da burjuva blokunun, Japonya'da Savaş Partisinin, İtalya ve Polonya'da faşist hükümetlerin iktidarda olması, bir rastlantı olarak görülemez.

İşçi sınıfı üzerindeki baskı, İngiltere'deki sendika yasa sı[79], Fransa'daki "ulusun silahlandırılması" yasası[80], bir dizi ülkede sekiz saatlik işgününün ortadan kaldırılması, burjuvazinin proletaryaya karşı heryerde görülen saldırısı bundandır.

Sömürgeler ve bağımlı ülkeler üzerinde artan baskı, bu ülkelerdeki emperyalist asker kontenjanlarının yaklaşık 1 milyon kişiye çıkarılarak güçlendirilmesi, bunlardan 700 000'den fazla askerin İngiliz "nüfuz alanları"nda ve "mülkler"inde bulundurulması bundandır.

b) Faşistleştirilmiş hükümetlerin bu hayvani baskısının, sömürgelerde ezilen halkların ve metropollerde işçi sınıfının bir karşı-hareketini ortaya çıkarmadan kalamadığını kavramak zor değildir. Çin'de, Endonezya'da, Hindistan'da vb. devrimci hareketin büyümesi gibi olgular dünya emperyalizminin kaderi üzerinde kaçınılmaz olarak tayin edici bir öneme sahip olmak zorundadır.

Kendiniz karar verin. *Tüm yerkürenin* 1905 milyon nüfusundan 1134 milyonu sömürgelerde ve bağımlı ülkelerde, 143 milyonu SSCB'de, 264 milyonu ara konumda bulunan

ülkelerde ve sadece 363 milyonu, sömürgeleri ve bağımlı ülkeleri ezen büyük emperyalist ülkelerde yaşıyor.

Sömürge ve bağımlı ülkelerin devrimci uyanışının dünya emperyalizminin sonunu haber verdiği açıktır. Çin devriminin henüz emperyalizm üzerinde doğrudan zafere götürmemiş olması olgusu, bu olgu, devrimin perspektifleri için tayin edici bir öneme sahip olamaz. Büyük halk devrimleri hiçbir zaman, eylemlerinin ilk nöbetinde hemen zafere ulaşmazlar. Met ve cezirin değişmesi gibi büyür ve güçlenirler. Bu her yerde böyle oldu, Rusya'da da. Çin'de de böyle olacaktır.

Çin devriminin en önemli sonucu, yüzmilyonlarca sömürüleni ve ezileni yüzyıllardır süren uykularından sarsmış ve harekete geçirmiş, general kliklerinin karşı-devrimci karakterini tamamen açığa çıkarmış, karşı-devrimin Kuomintangcı uşaklarının yüzündeki maskeyi indirmiş, halkın alt katmanlarında Komünist Partisinin otoritesini güçlendirmiş, hareketi bütünlüğü içinde daha yüksek bir basamağa çıkarmış ve Hindistan, Endonezya vs.nin ezilen sınıflarının yüz milyonlarca insanında yeni umutlar uyandırmış olması olgusudur. Çin işçilerinin ve köylülerinin yeni bir devrimci yükselişe doğru gittiklerini olsa olsa körler ve korkaklar göremez.

Avrupa'da işçi sınıfının devrimci hareketine gelince, burada da, bu alanda da sade işçi kitlelerinin solculaşmasının ve devrimci bir canlanmanın yanılmaz işaretleri var. İngiltere'deki genel grev ve madencilerin grevi, Viyana'da işçilerin devrimci ayaklanması, Sacco ve Vanzetti'nin katledilmeleri vesilesiyle Fransa ve Almanya'da devrimci gösteriler, Alman ve Polonya Komünist Partilerinin seçim başarıları, onun sayesinde işçilerin sola, ama liderlerin sağa, sosyal-emperyalizmin kucağına kaydıkları İngiltere'de işçi hareketindeki görmezlikten gelinemeyecek farklılaşma gibi olgular, II. Enternasyonal'in emperyalist Milletler Cemiyeti'

nin doğrudan bir uzantısına yozlaşması, işçi sınıfının geniş kitleleri arasında sosyal-demokrat partilerin otoritesinin düşmesi, her yerde gözlemlenen, Komintern ve seksiyonlarının tüm ülkelerin proleterleri arasında nüfuz ve otoritesinin büyümesi, tüm dünyanın ezilen sınıfları arasında SSCB'nin otoritesinin büyümesi, "Sovyetler Birliği'nin Dostları Kongresi"[104] vb. gibi olgular – tüm bu olgular, Avrupa'da yeni bir devrimci kabarış evresinin başladığının kuşkusuz tanıklarıdır.

Sacco ve Vanzetti'nin katledilmesi gibi bir olgu işçi sınıfının gösterilerine yol açabildiyse, bu hiç kuşkusuz, patlamak ve kapitalist rejime karşı tüm enerjisini boşaltmak için bir vesile, hatta bazen öyle görünüyor ki gayet önemsiz bir vesile arayan ve aramaya devam edecek olan, işçi sınıfının derinliklerinde devrimci bir enerjinin birikmiş olduğunun bir kanıtıdır.

Hem sömürgelerde ve hem de metropollerde yeni bir devrimci kabarışın öngününde yaşıyoruz.

İstikrardan yeni bir devrimci kabarış doğuyor.

4. Kapitalist dünya ve SSCB

a) Yani elimizde dünya kapitalizminin ağır bunalımının ve artan istikrarsızlığının bütün işaretleri var.

Kapitalist ülkelerin içindeki kaos ve bu ülkelerin dış ilişkilerinin bozulmasıyla belirlenen 1920 ve 1921 savaş sonrası *geçici* iktisadi bunalımına aşıldı gözüyle bakılabiliyorsa – ki bundan ötürü geçici istikrar dönemi başladı –, Ekim Devriminin zaferi ve SSCB'nin kapitalist dünyadan kopması sonucu iyice belirginleşen kapitalizmin *genel* ve *temel* bunalımı, yalnız aşılmamakla kalmadı, tam tersine, giderek daha fazla derinleşmekte ve dünya kapitalizminin varlık temellerini sarsmaktadır.

İstikrar, bu genel ve temel bunalımın gelişmesini engel-

leyemediği gibi, bunun daha fazla gelişmesinin zeminini ve kaynağını da yarattı. Pazarlar uğruna artan mücadele, dünyanın ve etki alanlarının yeniden paylaşılması zorunluluğu, burjuva pasifizminin ve Milletler Cemiyeti'nin fiyaskosu, olası yeni bir dünya savaşı karşısında yeni koalisyonların oluşturulması ve güçlerin yeniden gruplaştırılması için hararetli çalışma, silahlanmanın kudurganca büyümesi, işçi sınıfı ve sömürge ülkeler üzerindeki vahşi baskı, sömürgeler ve Avrupa'daki devrimci mücadelenin büyümesi, Komintern'in tüm dünyada otoritesinin yükselmesi, nihayet Sovyetler Birliği iktidarının pekişmesi ve Avrupa işçileri ve sömürgelerin emekçi kitleleri arasında otoritesinin güçlenmesi – bütün bunlar, uluslararası kapitalizmin temellerini derinden sarsmak zorunda olan olgulardır.

Kapitalizmin istikrarı giderek daha fazla çürümekte ve emniyetsiz hale gelmektedir. İki yıl önce Avrupa'da devrimci dalganın geri çekilmesinden söz edilebiliyorduysa ve edilmek zorunda idiyse, şimdi Avrupa'nın *yeni bir devrimci yükselme aşamasına girdiğini* iddia etmek için tüm nedenlere sahibiz. Emperyalistlerin konumlarının gittikçe daha felaketli bir hale geldiği sömürge ve bağımlı ülkelerin sözünü bile etmiyorum.

b) Kapitalistlerin SSCB'yi kendilerine tabi kılma umutları, SSCB'nin kapitalist yozlaşması doğrultusundaki, onun Avrupa işçileri ve sömürgelerin emekçi kitleleri arasındaki otoritesinin düşmesi doğrultusundaki umutları kırıldı. Tam da inşa halinde olan sosyalizmin ülkesi olarak SSCB büyüyor ve güçleniyor. Tüm dünyanın işçileri ve köylüleri arasındaki etkisi büyüyor ve güçleniyor. İnşa halinde bulunan sosyalizmin ülkesi olarak SSCB'nin salt varlığı bile, en güçlü etkenlerden birisi olarak, dünya emperyalizminin sarsılmasına ve hem Avrupa ve hem de sömürgelerdeki istikrarının çökmesine katkıda bulunuyor. SSCB, belirgin bir şekilde Avrupa işçi sınıfının ve sömürgelerin ezilen halk-

larının sancağı durumuna geliyor.

Gelecek emperyalist savaşların yolunu açmak, kapitalist cephe gerisini pekiştirmek için "kendi" işçi sınıfını daha fazla baskı altına almak ve "kendi" sömürgelerini gemlemek amacıyla, öncelikle SSCB'nin, üstelik kapitalistler için en büyük sürüm alanlarından birisini oluşturan bu devrim merkezinin ve yuvasının gemlenmesi gerektiğini düşünüyorlar, kapitalist iktidar sahipleri. Emperyalistler arasında müdahale eğilimlerinin büyümesi, SSCB'nin tecrit edilmesi politikası, SSCB'nin kuşatılması politikası, SSCB'ye karşı bir savaşın koşullarının hazırlanması politikası bundandır.

Emperyalistlerin kampında müdahale eğilimlerinin güçlenmesi ve (SSCB'ye karşı) bir savaş tehlikesi, şimdiki durumun ana etkenlerinden biridir.

Kapitalizmin gelişen bunalımı karşısında en çok "tehdit altında olan" ve "zarar gören" kesim İngiliz burjuvazisidir. Müdahale eğilimlerinin güçlenmesinde, inisiyatifi eline alan da odur. Açıktır ki, İngiliz maden işçilerinin Sovyet işçileri tarafından desteklenmesi ve SSCB işçi sınıfının Çin'deki devrimci hareket için sempatisi kaçınılmaz olarak yangına dökülmüş benzin olmak zorunda kalmaktadır. Bütün bu koşullar, İngiltere'nin SSCB ile ilişkilerini kesmesine ve bir dizi devletle ilişkilerin kötüleşmesine yol açtı.

c) Kapitalist dünya ile SSCB arasındaki ilişkilerde iki eğilim, askeri saldırı eğilimi ile (öncelikle İngiltere) barışçıl ilişkilerin sürdürülmesi eğilimi (diğer bir dizi kapitalist ülke) arasındaki mücadele, bunun sonucu olarak şu anda dış ilişkilerimiz sisteminde temel olguyu oluşturmaktadır.

Rapor dönemindeki barışçıl ilişkiler eğilimini belirleyen olgular: Türkiye ile saldırmazlık anlaşması; Almanya ile güvenlik anlaşması; Yunanistan ile gümrük anlaşması; Almanya ile kredi anlaşması; Afganistan ile güvenlik anlaşması; Litvanya ile güvenlik anlaşması; Letonya ile güvenlik anlaşmasının parafe edilmesi; Türkiye ile ticaret anlaşması;

İsviçre ile anlaşmazlığın giderilmesi; İran ile tarafsızlık anlaşması; Japonya ile ilişkilerin düzeltilmesi; Amerika ve İtalya ile ticari ilişkilerin genişletilmesi.

Rapor dönemindeki askeri saldırı eğilimini belirleyen olgular: Grevci maden işçilerinin maddi olarak desteklenmesi dolayısıyla verilen İngiliz notası; Pekin, Tientsin ve Şanghay'da Sovyet diplomatik temsilciliklerine saldırı; Arcos'a saldırı; İngiltere'nin SSCB ile ilişkilerini kesmesi; SSCB'deki İngiliz paralı askerlerinin terör eylemleri; Rakovski'nin geriye çekilmesi sorununda Fransa ile ilişkilerin sertleşmesi.

İki yıl önce SSCB ile kapitalist ülkeler arasında belirli bir denge ve "barışçıl birarada yaşama"dan söz edilebiliyordu ise ve edilmek zorunda idiyse, şimdi *"barışçıl birarada yaşama" döneminin geçmişte kalmaya başladığını* ve yerini SSCB'ye karşı emperyalist sataşmalara ve müdahale hazırlıklarına bıraktığını iddia etmek için elimizde her türlü neden vardır.

Ancak İngiltere'nin SSCB'ye karşı bir birleşik cephe kurma çabası, henüz başarıya ulaşmadı. Bu başarısızlığın nedenleri şunlardır: emperyalistler kampındaki çıkar karşıtlıkları, belirli ülkelerin SSCB ile iktisadi ilişkilerden çıkarı olması, SSCB'nin barış politikası, Avrupa işçi sınıfının direnişi, emperyalistlerin SSCB'ye karşı bir savaş durumunda kendi yuvalarında devrimi geliştirme korkusu. Ama bu henüz İngiltere'nin SSCB'ye karşı bir birleşik cephe kurma çabalarından cayacağı, böylesi bir cepheyi örgütlemeyi başaramayacağı anlamına gelmez. Bir savaş tehlikesi, İngiltere'nin geçici başarısızlıklarına rağmen mevcudiyetini korumaktadır.

Emperyalistlerin kampındaki çelişkileri hesaba katma, savaşı geciktirme, bu amaçla kendini kapitalistlerden "fidye karşılığı kurtarma" ve barışçıl ilişkilerin korunması için tüm önlemlerin alınması görevleri bundandır.

Lenin'in inşamız için birçok şeyin kapitalist dünya ile kaçınılmaz olan, ama ya proleter devrimin Avrupa'da olgunlaştığı ana, ya sömürge devrimlerinin tümüyle olgunlaştığı ana, ya da nihayet kapitalistlerin sömürgelerin dağılımı yüzünden birbirleriyle kapıştığı ana kadar geciktirilebilecek savaşı geciktirmeyi başarıp başaramayacağımıza bağlı olduğu şeklindeki sözlerini unutmamalıyız.

Bundan ötürü, kapitalist ülkelerle barışçıl ilişkilerin korunması, bizim için vazgeçilmez bir görevdir.

Kapitalist ülkelerle ilişkilerimizin temeli, bizim her iki zıt sistemin yan yana var olmasını mümkün görmemizden oluşmaktadır. Pratik, bunu tümüyle haklı çıkardı. Kırgınlıkların nedeni ise, borçlar ve krediler sorunudur. Buradaki politikamız açıktır. Şu formüle dayanmaktadır: "Al gülüm, ver gülüm." Sanayimizi canlandırmak için bize kredi veriliyorsa, bu durumda krediler için ek bir faiz olarak gördüğümüz savaş öncesi borçlarının belirli bir bölümünü öderiz. Bize birşey verilmezse, biz de hiçbir şey vermeyiz. Olgular, sanayi kredilerinin elde edilmesinde belli başarılar gösterdiğimizi kanıtlıyor. Burada yalnızca Almanya'yı düşünmüyorum, aynı zamanda Amerika ve İngiltere'yi de düşünüyorum. Burada giz nerede yatıyor? Ülkemizin makine ithalatı için gayet muazzam bir pazar olmasında ve kapitalist ülkelerin tam da böylesi ürünler için bir pazara gereksinim duymalarında.

5. Sonuçlar

Sonuç olarak şunlar var elimizde:

Birincisi, kapitalist dünya içindeki çelişkilerin büyümesi; dünyanın savaş yoluyla yeniden paylaşılmasının kapitalizm için mevcut zorunluluğu; başını İngiltere'nin çektiği kapitalist dünyanın bir bölümünün müdahale eğilimleri; SSCB ile iktisadi ilişkiler kurmayı tercih ettiğinden ötürü kapitalist

dünyanın diğer bölümünün SSCB ile savaşa bulaştırılma konusundaki isteksizliği; bu iki eğilimin mücadelesi ve SSCB için bu çelişkilerin barışın korunması amacıyla hesaba katılması olanağı.

İkincisi, sarsılan istikrar; sömürgelerdeki devrimci hareketin yükselmesi; Avrupa'da yeni bir devrimci yükselişin işaretleri; Komintern ve seksiyonlarının bütün dünyada otoritesinin büyümesi; Avrupa işçi sınıfının SSCB'ye duyduğu sempatinin gözle görülür bir şekilde artması; SSCB'nin büyüyen gücü ve ülkemiz işçi sınıfının tüm dünyanın ezilen sınıfları arasında pekişen otoritesi.

Bundan ötürü Partinin görevleri:

1. Uluslararası devrimci hareket alanında:

a) *Tüm dünyada komünist partilerin gelişmesi için mücadele,*

b) *Sermayenin saldırısına karşı devrimci sendikaların ve işçilerin birleşik cephesinin güçlendirilmesi için mücadele,*

c) *SSCB işçi sınıfıyla kapitalist ülkelerin işçi sınıfı arasındaki dostluğun pekiştirilmesi için mücadele,*

d) *SSCB işçi sınıfıyla sömürge ve bağımlı ülkelerin kurtuluş hareketleri arasındaki birliğin pekiştirilmesi için mücadele.*

2. SSCB'nin dış politikası alanında:

a) *Yeni emperyalist savaşın hazırlanmasına karşı mücadele,*

b) *İngiltere'nin müdahale eğilimlerine karşı mücadele ve SSCB'nin savunma yeteneğinin artırılması,*

c) *Barış ve kapitalist ülkelerle barışçıl ilişkilerin korunması politikası,*

d) *Dış ticaret tekelinin sağlamlaştırılması temelinde yurtdışıyla mal alışverişinin genişletilmesi,*

e) *Emperyalist egemen güçler tarafından boyunduruk*

altında tutulan ve sömürülen sözde "zayıf" ve "eşit haklara sahip olmayan" devletlere yanaşmak.

II

SOSYALİST İNŞANIN BAŞARILARI VE SSCB'NİN İÇ DURUMU

Yoldaşlar, izninizle ülkemizin iç durumuna, sosyalist inşamızın başarılarına, proletarya diktatörlüğünün kaderi, gelişmesi, pekişmesi sorununa geçmek istiyorum.

XIV. Parti Kongremiz, Merkez Komitesine iktisadımızı aşağıdaki ana görevler açısından geliştirme görevi verdi:

birincisi, politikamızın tüm iktisadın üretiminin ilerleyen büyümesini teşvik etmesi açısından;

ikincisi, Parti politikasının sanayiin gelişme temposunu hızlandırması ve onun iktisattaki önder rolünü güvence altına alması açısından;

üçüncüsü, iktisadın gelişme süreci içinde iktisadın sosyalist sektörünün, sosyalist iktisadi biçimlerin payının giderek daha fazla özel meta iktisadı sektörünün ve kapitalist sektörün aleyhine büyümesinin sağlanması açısından;

dördüncüsü, tüm iktisadi gelişmemizin, yeni sanayi dallarının örgütlenmesinin, belirli hammadde sanayilerinin geliştirilmesinin vs. tüm gelişmenin ülkemizin ekonomik bağımsızlığını güvence altına alacak, ülkemiz dünya kapitalist sisteminin bir uzantısına dönüşmeyecek şekilde yürütülmesi açısından;

beşincisi, proletarya diktatörlüğünün, işçi sınıfı ile köylü kitleler blokunun ve bu blok içinde işçi sınıfının önder rolünün güçlendirilmesi açısından;

altıncısı, işçi sınıfının ve köy yoksullarının maddi ve kültürel durumlarının sürekli olarak iyileştirilmesi açısından.

Partimiz, Partimizin Merkez Komitesi, rapor döneminde bu görevleri yerine getirmek için ne yaptı?

1. Bütünlüğü içinde iktisat

Birinci sorun, bütünlüğü içinde iktisadın gelişmesidir. Burada, bütünlüğü içinde iktisadın ve tek tek olarak da sanayiin ve tarımın rapor döneminde nasıl büyüdüğü sorununa ilişkin olarak bazı temel rakamlar vereceğim. Bu rakamları, Devlet Planlama Komisyonu'nun bilinen tablolarından alıyorum. Devlet Planlama Komisyonu'nun 1927/28 yılı ve beş yıllık planın kaba taslağı için rakamlarını göz önünde bulunduruyorum.

a) Son iki yıl içinde SSCB'nin tüm iktisadi üretiminin büyümesi. Tarımın brüt üretimi, Devlet Planlama Komisyonu'nun yeni hesaplarına göre, 1924/25 yılında savaş öncesi düzeyinin yüzde 87,3'ü, ama tüm sanayi üretimi savaş öncesi veriminin yüzde 63,7'si tutuyorken, şimdi, iki yıl sonra, 1926/27 yılında, halihazırda tarımsal üretim yüzde 108,3 ve sanayi üretimi yüzde 100,9 tutuyor. Devlet Planlama Komisyonu'nun kontrol rakamlarında 1927/28 yılı için tarımsal üretimin yüzde 111,8'e ve sanayi üretiminin savaş öncesi düzeyin yüzde 114,4'üne yükseltilmesi öngörülmektedir.

Son iki yıl içinde ülkede ticaret cirosunun büyümesi. 1924/25 yılı cirosu 100 olarak alınırsa (14 613 milyon ruble Çernovets parası), bu durumda artışımız 1926/27 yılı için yüzde 97'dir (28 775 milyon rubleye), 1927/28 yılı için ise yüzde 116'lık (33 440 milyon rubleye) yeni bir artış planlanmıştır.

Son iki yıl içinde kredi sistemimizin gelişmesi. 1 Ekim 1925 tarihi itibariyle bütün kredi kurumlarımızın bilanço tutarları 100 olarak alınırsa (5343 milyon ruble Çernovets

parası), 1 Temmuz 1927'deki artışımız yüzde 53'tü (8175 milyon ruble). 1927/28 yılının ulusal kredi sistemimiz için yeni bir büyüme getireceğinden kuşku duymak için bir neden yoktur.

Son iki yıl içinde demiryolculuğun gelişmesi. 1924/25 yılında tüm demiryolu ağı için savaş öncesi dönemin yüzde 63,1'i olan yük taşıma kapasitesi, 1926/27 yılında yüzde 99,1'e çıktı ve 1927/28 yılında yüzde 111,6'ya çıkacaktır. Bu iki yıl içinde demiryolu ağımızın savaş öncesi döneme göre yüzde 30,3 ve 1917 yılına göre yüzde 8,9 oranında bir büyümeyle 74 400 kilometreden 76 200 kilometreye çıktığının sözünü bile etmiyorum.

Son iki yıl içinde devlet bütçesinin büyümesi. 1924/25 yılında savaş öncesi bütçenin yüzde 72,4'üne denk düşen (5024 milyon ruble) toplam devlet bütçemiz (bütünlüklü devlet bütçesi artı yerel bütçeler), şu anda, yani 1927/28 yılı için savaş öncesi bütçenin yüzde 110–112'si (7 milyar rubleden fazla) tutmaktadır. Son iki yıl içindeki büyümenin tutarı yüzde 41,5'tir.

Son iki yıl içinde dış ticaretin büyümesi. Dış ticaretimizin 1924/25 yılında 1282 milyon ruble, yani savaş öncesi düzeyin yaklaşık yüzde 27'si olan toplam cirosu, şimdi, yani 1926/27 yılında 1483 milyon ruble, yani savaş öncesi tutarın yüzde 35,6'sıdır, 1927/28 yılı için ise 1626 milyon rublelik, yani savaş öncesi miktarın yüzde 37,9'u olan bir ciro öngörülmektedir.

Dış ticaretin gelişmesindeki gecikmelerin nedenleri şunlardır:

Birincisi, burjuva devletlerin, yer yer gizli ablukaya dönüşen engelleri sık sık dış ticaretimizin önüne çıkarmaları olgusu; ikincisi, "kendi karnının tok olmamasına rağmen ihracat yapmak" şeklindeki burjuva formüle göre ticaret yürütmememiz olgusu.

Buradaki bir kazanç, Dış Ticaret Komiserliğinin 1926/27

yılı için 57 milyon ruble tutarındaki aktif bakiyesidir. 1923/24 yılından bu yana ilk kez dış ticaret bilançosu aktif bakiye göstermiştir.

Sonuç olarak tüm ulusal gelirin son iki yıl içindeki genel büyümesinin tablosu şöyledir: SSCB'nin 1924/25 yılındaki ulusal geliri 15 589 milyon ruble Çernovets parası olarak alınırsa, 1925/26 yılında 20 252 milyon ruble, yani yıllık yüzde 29,9'luk bir artışımız ve 1926/27 yılı için 22 560 milyon ruble, yani yüzde 11,4'lük bir artışımız söz konusudur. Devlet Planlama Komisyonunun kontrol rakamlarına göre 1927/28 yılında 24 208 milyon rubleye, yani yüzde 7,3'lük bir artışa sahip olacağız.

Birleşik Devletler'in ortalama yıllık ulusal gelir büyümesinin yüzde 3–4'ü aşmadığı (Birleşik Devletler yalnızca bir kez geçen yüzyılın seksenli yıllarında yaklaşık yüzde 7'lik bir artış gösterdi), buna karşılık diğer ülkelerin, örneğin İngiltere ve Almanya'nın yıllık ulusal gelir artışının yüzde 1 ile 3'ü geçmediği göz önünde tutulursa, Avrupa ve Amerika'nın büyük kapitalist ülkelerine göre *SSCB'nin ulusal gelirinin son yıllarda rekor tempoda büyüdüğünü* kabul etmek gerekir.

Sonuç: Ülkemizin iktisadı, hızlı bir tempoyla büyümektedir.

Partinin görevi: ülkemiz iktisadının gelişmesini, bütün üretim dallarının gelişmesini ilerletmek.

b) İktisadın büyümesi bizde gelişigüzel gerçekleşmemektedir, bu, yalnızca üretimin nicel bir büyümesi değildir, tam tersine sıkı sıkıya saptanmış belirli bir yöne doğru gelişmektedir. Son iki yıl içinde iktisadın gelişmesi açısından tayin edici etkenler, iki ana husustur.

Birincisi, iktisadımızın gelişmesi, ülkemizin *sanayileşmesinin işareti*, sanayiin tarım karşısında büyüyen rolünün işareti altında bulunmaktadır.

İkincisi, iktisat, ülkenin sanayileşmesi hem üretimde ve

hem de meta pazarlamasında özel meta iktisadı sektörü ve kapitalist sektörün aleyhine *sosyalist iktisadi biçimlerin payının ve egemen rolünün artması doğrultusunda* gelişmektedir.

Halk ekonomisi sistemi içinde (taşımacılık ve elektriklendirme hariç) sanayiin payının büyümesini aşağıdaki rakamlar göstermektedir. Savaş öncesi fiyatlarla hesaplandığında 1924/25 yılında tüm iktisat üretimi içinde sanayiin brüt üretimi yüzde 32,4, tarımın payı yüzde 67,6 tutarken, 1926/27'de sanayiin payı yüzde 38'e yükselmiş ve tarımın payı yüzde 62'ye gerilemiştir. 1927/28'de ise sanayiin payının yüzde 40,2'ye çıkması ve tarımın payının yüzde 59,8'e düşürülmesi planlanmaktadır.

Üretim aletleri ve araçları üretiminin – sanayiin bu belkemiğinin – son iki yılda *toplam* sanayi sistemi içindeki artışını aşağıdaki rakamlar göstermektedir: Üretim araçları üretiminin payı 1924/25 yılında yüzde 34,1, 1926/27 yılında yüzde 37,6 tutuyordu ve 1927/28 yılında ise yüzde 38,6'ya çıkarılacaktır.

Son iki yıl içinde üretim araçları üretiminin payının *devlet* büyük sanayii içindeki büyümesini aşağıdaki rakamlar göstermektedir: 1924/25 yılında yüzde 42, 1926/27 yılında yüzde 44, 1927/28 yılında ise yüzde 44,9'a çıkarılacaktır.

Sanayiin *meta* üretimi ve onun tüm meta miktarı içindeki payına gelince; son iki yıl içinde sanayiin payı 1924/25 yılındaki yüzde 53,1'den 1926/27 yılında yüzde 59,5'e yükseldi ve 1927/28 yılında ise yüzde 60,7'ye çıkarılması düşünülüyor; 1924/25 yılında yüzde 46,9 tutan tarımın meta üretimi payı ise 1926/27 yılında yüzde 40,5'e düştü ve 1927/28 yılında da yüzde 39,3'e düşürülmesi planlanıyor.

Sonuç: Ülkemiz bir sanayi ülkesi haline geliyor.

Partinin görevi: ülkemizin sanayileşmesini bütün araçlarla ilerletmek.

Son iki yıl içinde sosyalist iktisadi biçimlerin payının ve egemen rolünün özel meta iktisadı sektörü ve kapitalist sektörün aleyhine büyümesini aşağıdaki rakamlar göstermektedir: İktisadın toplumsallaştırılmış sektörlerinin (devlet ve kooperatif sanayii, ulaşım sektörü, elektriklendirme vs.) *sermaye yatırımları*, 1924/25 yılındaki 1231 milyon rubleden 1926/27 yılında 2683 milyon rubleye yükselir ve 1927/28 yılında 3456 milyona çıkması beklenirken – ki bu 1924/25 yılında yüzde 43,8 olan yatırımların 1927/28 yılında yüzde 65,3'e yükselmesi demektir –, iktisadın toplumsallaştırılmamış sektörünün payı görece olarak gerilemiş ve mutlak rakamlarla yalnızca önemsiz derecede büyümüştür: 1924/25 yılındaki 1577 milyon ve 1926/27 yılında 1717 milyondan 1927/28'de ise 1836 milyona ulaşması beklenmektedir, ki bu toplumsallaştırılmamış sektörün yatırımlarının payının 1924/25 yılındaki yüzde 56,2'den 1927/1928 yılında yüzde 34,7'ye *düşmesi* demektir.

Sanayiin toplumsallaştırılmış sektörünün *brüt üretimi*, toplam sanayi üretiminin 1924/25 yılında yüzde 81'ine ve 1926/27 yılında yüzde 86'sına yükselmiş olup, 1927/28 yılında yüzde 86,9'una yükselecekken, sanayiin toplumsallaştırılmamış sektörünün payı yıldan yıla düştü: 1924/25 yılındaki yüzde 19'dan 1926/27 yılında yüzde 14'e düştü ve 1927/28 yılında ise yüzde 13,1'e düşecektir.

Özel sermayenin *büyük* sanayideki (sayıma tabi sanayi – "Zensusindustrie") rolüne gelince; bu, yalnızca görece olarak değil (1924/25 yılındaki yüzde 3,9'dan 1926/27 yılında yüzde 2,4'e), aynı zamanda mutlak olarak da düşmektedir (1924/25 yılındaki 169 milyon savaş öncesi rublesinden 1926/27 yılında 165 milyon savaş öncesi rublesine).

Özel kapitalist unsurların püskürtülmesini, ülkenin *meta dolaşımında* da görmekteyiz. 1924/25 yılında toplumsallaştırılmış sektörün toplam ticaret cirosu içindeki payı yüzde 72,6, toptancı ticarette yüzde 90,6 ve buna karşılık pera-

kende ticarette yüzde 57,3 tutarken, 1926/27 yılında toplumsallaştırılmış sektörün payı toplam ciroda yüzde 81,9'a, toptancı ticarette yüzde 94,4'e, perakende ticarette yüzde 67,4'e yükseldi; özel sektörün payı ise bu dönem içinde toplam ticaret cirosunda yüzde 27,4'ten yüzde 18,1'e, toptancı ticarette yüzde 9,4'ten yüzde 5,1'e, perakende ticarette yüzde 42,7'den yüzde 32,6'ya düştü; 1927/28 yılı için de ticaretin bütün alanlarında özel sektörün payının düşürülmesi öngörülmektedir.

Sonuç: Ülkemiz, kapitalist unsurları geri plana atarak ve bunları adım adım iktisattan püskürterek, yolundan şaşmadan ve hızla sosyalizme ilerliyor.

Bu olgu, bize "kim kimi" sorusunun temelini gösteriyor. Lenin bu soruyu 1921 yılında, Yeni Ekonomik Politikanın uygulamaya konulmasından sonra ortaya attı. Toplumsallaştırılmış sanayimizi köylü iktisadıyla birleştirmeyi, özel tüccarı, özel kapitalisti püskürtmeyi ve bizzat ticareti öğrenmeyi başaracak mıyız, yoksa özel sermaye bizim sırtımızı yere getirip proletarya ile köylülük arasında bir bölünmeyi başarabilecek mi? – o dönemde sorun buydu. Şimdi, genel itibariyle bu alanlarda tayin edici başarılar kaydettiğimizi söyleyebiliriz. Bunu ancak körler ve ahmaklar inkâr edebilir.

Ama şimdi "kim kimi" sorusu, artık başka bir karakter kazanıyor. Bu soru şimdi ticaret alanından, özel sermayenin belli bir ağırlığının olduğu ve püskürtülmesi gerektiği üretim alanına, zanaatkâr üretimi alanına, tarımsal üretim alanına taşınıyor.

Partinin görevi: iktisadın bütün dallarındaki sosyalist kumanda tepelerini hem kentte hem de kırda genişletmek, pekiştirmek ve iktisattaki kapitalist unsurların tasfiyesine doğru yönelmek.

2. Sosyalist büyük sanayimizin gelişme temposu

a) Ülkenin *toplam* sanayiindeki payı yüzde 77'yi aşan millileştirilmiş büyük sanayi üretiminin büyümesi. (Savaş öncesi rublesiyle hesaplandığında) bir önceki yıla göre, 1924/25 yılında yüzde 42,2 ve 1926/27 yılında yüzde 18,2 büyüyen ve 1927/28 yılında yüzde 15,8 büyüyecek olan millileştirilmiş sanayiin üretimi, Devlet Planlama Komisyonu'nun hazırladığı beş yıllık plan taslağının çok düşük tutulmuş tahminlerine göre, beş yılda toplam yüzde 76,6 büyüyecektir; bu aritmetik ortalama olarak yıllık yüzde 15'lik bir üretim büyümesi demektir ki, böylelikle sanayi üretimi 1931/32'de savaş öncesi üretime göre *iki katına* çıkmış olacaktır.

Ülkenin toplam sanayiinin, büyük (devlet ve özel) ve küçük sanayiin brüt üretimi alındığında, Devlet Planlama Komisyonunun beş yıllık plan taslağına göre üretim, aritmetik yıllık ortalama olarak yaklaşık yüzde 12 büyümektedir; bu, 1931/32'ye kadar sanayi üretiminin savaş öncesine göre hemen hemen yüzde 70'ine yükselmesi sonucunu vermektedir.

Amerika'da toplam sanayi üretiminin yıllık artışı 1890–1895 arasındaki beş yılda yüzde 8,2, 1895–1900 arasındaki beş yılda yüzde 5,2, 1900–1905 arasındaki beş yılda yüzde 2,6 ve 1905–1910 arasındaki beş yılda yüzde 3,6 tutuyordu. Rusya'da ortalama yıllık büyüme, 1895–1905 arasındaki on yılda yüzde 10,7, 1905–1913 arasındaki sekiz yılda yüzde 8,1 tuttu.

Sosyalist sanayimizin ve aynı zamanda toplam sanayiin yıllık üretim artışının yüzde oranı, şimdiye kadar hiçbir büyük kapitalist ülkenin gösteremediği bir rekor orandır.

Ve bütün bunlar, hem Amerikan ve hem de özellikle Rus sanayiinin güçlü yabancı sermaye akımı ile bol bol bes-

lenmesine ve bizim millileştirilmiş sanayimizin kendi birikimleriyle yetinmesine rağmen.

Ve bütün bunlar, millileştirilmiş sanayimizin halihazırda eski işletmelerin yeniden donatılmasının ve yenilerinin kurulmasının sanayi üretiminin artması açısından tayin edici önem kazandığı yenilenme dönemine girmesine rağmen.

Gelişme temposuna gelince, genelde sanayimiz, özelde sosyalist sanayimiz, kapitalist ülkelerin sanayiini geçmektedir, evet geçmektedir.

b) Büyük sanayimizin bu eşi görülmemiş temposu neyle açıklanır?

Birincisi, ulusal bir sanayi olmasıyla, yani özel kapitalist grupların bencil ve toplum düşmanı çıkarlarından arınmış olmasıyla ve bir bütün olarak toplumun çıkarları doğrultusunda gelişme olanağına sahip olmasıyla.

İkincisi, tüm dünyanın en büyük ve en yoğunlaşmış sanayii ve bundan ötürü de özel kapitalist sanayii yenmek için tüm olanaklara sahip olmasıyla.

Üçüncüsü, millileştirilmiş ulaşım sektörünü, millileştirilmiş kredi sektörünü, millileştirilmiş dış ticareti, tüm devlet bütçesini elinde bulunduran devletin millileştirilmiş sanayii planlı bir şekilde bütünlüklü bir sınai iktisat olarak yönetmek için tüm olanaklara sahip olması ve bunun diğer her türlü sanayie karşı bir üstünlük sunması ve gelişme temposunu birkaç kat hızlandırabilmesiyle.

Dördüncüsü, en büyük ve en verimli sanayi olarak millileştirilmiş sanayiin maliyet masraflarının sürekli düşürülmesi, teslimat fiyatlarının düşürülmesi ve üretimin ucuzlatılması politikasını izleyebilmek için tüm olanaklara sahip olması ve bunun ürünleri için pazarları genişletmesi, iç pazarın alım kapasitesini artırması ve üretimin daha çok gelişmesi için sürekli olarak zengin akıcı kaynakların yaratılmasını sağlaması yoluyla.

Beşincisi millileştirilmiş sanayiin birçok nedenden ötürü, diğerlerinin yanı sıra fiyatları düşürme politikası izlemesinden ötürü, köylülüğün iliğini emen burjuva kentle yıkıma uğramış köy arasındaki artan düşmanlık atmosferi içinde gelişen kapitalist sanayiin tersine, kentle kır arasındaki, proletarya ile köylülük arasındaki tedrici yakınlaşmanın sunduğu koşullar altında gelişme imkanına sahip olmasıyla.

Son olarak, millileştirilmiş sanayiin tüm gelişmemizin hegemonu olan işçi sınıfına dayanması ve bundan ötürü, kapitalist ülkelerde sözkonusu olmayan ve olamayacak olan bir şekilde, genelde tekniği ve özelde de emek üretkenliğini daha kolay bir şekilde yükseltme ve üretimi ve yönetimi işçi sınıfının en geniş kitlelerinin desteğiyle rasyonalleştirme olanaklarına sahip olmasıyla.

Bütün bunlar için itiraz götürmez bir kanıt, son iki yıl içinde tekniğimizin hızla gelişmesi ve yeni sanayi dallarının (makine sanayii, takım tezgâhları sanayii, türbin sanayii, otomobil ve uçak sanayii, kimya sanayii vs.) hızla gelişmesidir.

Bunun bir kanıtı, kapitalist iktisat sistemi altında sözkonusu olmayan ve olamayacak olan, işgününün kısaltılması (yedi saatlik işgünü) ve işçi sınıfının maddi ve kültürel durumunun yükseltilmesi *koşullarında* bizde gerçekleştirilen üretimin rasyonalleştirilmesidir.

Sosyalist sanayimizin eşi görülmemiş gelişme temposu, Sovyet sisteminin kapitalist sisteme göre üstün olduğunun doğrudan, çürütülemez kanıtıdır.

Lenin, daha Eylül 1917'de, iktidarın Bolşevikler tarafından ele geçirilmesinden önce, proletarya diktatörlüğünün kurulmasından sonra "ileri ülkelere *ekonomik olarak da* yetişebileceğimizi ve onları geçebileceğimizi" ve yetişmek ve geçmek zorunda olduğumuzu açıkladığında haklıydı. (4. baskı, cilt 25, s. 338, Rusça.)

Partinin görevi: ileri kapitalist ülkelere yetişebilmek ve on-

ları geçebilmek için gerekli olan uygun önkoşulların yaratılması amacıyla sosyalist sanayiin ulaştılmış gelişme temposunu korumak ve en yakın gelecekte daha da artırmaktır.

3. Tarımımızın gelişme temposu

a) Buna karşılık, üretimimizin kırdaki büyümesi nispeten yavaştır. Brüt üretim, (savaş öncesi rublesiyle hesaplandığında) bir önceki yıla göre 1925/26 yılında yüzde 19,2 ve 1926/27 yılında yüzde 4,1 oranında büyüdü ve 1927/28 yılında yüzde 3,2 oranında büyüyecekse, bu durumda Devlet Planlama Komisyonu tarafından hazırlanan beş yıllık plan taslağının çok düşük tutulmuş tahminlerine göre, üretim artışı beş yıl içinde yüzde 24 tutacaktır; bu, tarımsal üretimin 1931/32 yılında savaş öncesi üretimin yüzde 28–30 üzerinde olacak şekilde, aritmetik ortalamayla yüzde 4,8'lik bir yıllık üretim büyümesi demektir.

Bu, tarımsal üretimin az çok iyi bir yıllık büyümesini oluşturmaktadır. Ancak bu, kapitalist ülkelerle karşılaştırıldığında, ne bir rekor sonuç ne de gelecekte tarımla millileştirilmiş sanayimiz arasındaki gerekli dengeyi korumak için yeterli olarak nitelendirilebilir.

Kuzey Amerika Birleşik Devletleri'nde tarımsal brüt üretimin yıllık büyümesi, 1890–1900 arasındaki on yılda yüzde 9,3, 1900–1910 arasındaki on yılda yüzde 3,1 ve 1910–1920 arasındaki on yılda yüzde 1,4 tutuyordu. Savaş öncesi Rusya'sında tarımsal üretimin yıllık artışı, 1900–1911 arasındaki on yıllık dönemde yüzde 3,2 ile 3,5 arasında tutuyordu.

Gerçi tarımsal üretimimizin yıllık büyümesi, 1926/27'den 1931/32'ye kadarki beş yıl içinde yüzde 4,8 tutacaktır; görüldüğü gibi, burada tarımsal üretimin yüzde büyümesi Sovyet koşulları altında kapitalist Rusya dönemine göre da-

ha büyüktür. Ancak unutulmamalıdır ki, millileştirilmiş sanayiin brüt üretimi, 1931/32 yılında savaş öncesi üretime göre iki kat *artmış* ve toplam sanayi üretimi 1931/32 yılında savaş öncesi düzeyi yaklaşık yüzde 70 aşmış bulunacakken, tarımsal üretim aynı dönemde savaş öncesi üretimi ancak yüzde 28–30, yani *üçte birden az oranda*, aşmış olacaktır.

Sonuç olarak, tarımımızın gelişme temposu yeterince tatmin edici olarak nitelendirilemez.

b) Millileştirilmiş sanayimizin gelişme temposuyla karşılaştırıldığında, tarımın böylesi bir görece yavaş gelişme temposu neyle açıklanır?

Bu, hem tarımsal tekniğimizin olağanüstü geriliği, hem de köyün çok düşük kültür düzeyi ve ayrıca özellikle de dağınık tarımsal üretimimizin birleşik millileştirilmiş büyük sanayimizin sahip olduğu üstünlüklere sahip olmamasıyla açıklanır. Tarımsal üretim, öncelikle, millileştirilmemiş ve bir araya toplanmamış, tam aksine hallaç pamuğu gibi parçalara bölünmüş durumdadır. Planlı olarak yürütülmemekte ve henüz, geçici olarak, büyük ölçüde küçük üretim anarşisine tabi bulunmaktadır. Birleştirilmemiş ve kollektifleştirme yoluyla büyük birimler halinde bir araya toplanmamıştır ve bundan ötürü de Kulak unsurlar tarafından sömürü için henüz uygun bir zemin sunmaktadır. Bu koşullar, dağınık tarımı, bizim millileştirilmiş sanayimizin sahip olduğu gibi, birleştirilmiş, planlı olarak yürütülen büyük sanayiin sahip olduğu muazzam üstünlüklerden yoksun kılmaktadır.

Tarım için çıkış yolu nerededir? Belki de, genelde sanayimizin özelde de millileştirilmiş sanayimizin gelişme temposunun yavaşlatılmasında? Asla! Bu, en gerici anti-proleter ütopya olurdu. (*Bir ses:* "Çok doğru!") Millileştirilmiş sanayi, hızlandırılmış tempoyla gelişmek zorundadır ve gelişecektir. Sosyalizme doğru ilerlememizin güvencesi burada yatmaktadır. Bizzat tarımımızın da nihayetinde sanayileşti-

rilmesinin güvencesi burada yatmaktadır.

Öyleyse çıkış yolu nerededir? Çıkış yolu, küçük, dağınık köylü işletmelerinden toprağın toplumsal olarak işlenmesi temelinde büyük, birleştirilmiş işletmelere geçişte, çağdaş, daha yüksek teknik temelinde toprağın kollektif olarak işlenmesine geçişte yatmaktadır. Çıkış yolu, küçük ve cüce köylü işletmelerinin yavaş yavaş ama kesintisiz olarak, toprağın toplumsal, ortaklaşa, kollektif işlenmesi temelinde, tarımsal makinelerin ve traktörlerin kullanılmasıyla, tarımın yoğunlaştırılması amacıyla bilimsel yöntemlerin kullanılmasıyla, zor yoluyla değil, tam tersine, örnekler ve ikna yoluyla büyük işletmeler halinde birleştirilmesinde yatmaktadır.

Başka çıkış yolları yoktur.

Tarımımızın, başka bir şekilde, tarımsal açıdan en fazla ilerlemiş kapitalist ülkelere (Kanada vb.) yetişmesinin ve hatta onları geçmesinin başka olanakları yoktur.

Tarımda kapitalist unsurların kısıtlanmasına, köyde sosyalist unsurların gelişmesine, köylü işletmelerinin kooperatif gelişme akımının içine çekilmesine, devletin köyde hem ikmal ve pazarlama açısından hem de üretim açısından köylü işletmelerini birleştirmek amacıyla planlı faaliyet göstermesine ilişkin tüm önlemlerimiz – bütün bu önlemler, gerçi tayin edici, ama tarımı kollektivizm yoluna sevketmek için yalnızca hazırlayıcı önlemlerdir.

c) Parti, son iki yıl içinde bu yönde ne yaptı? Az şey değil. Ama yapılabilecek olan herşeyi yapmaktan oldukça uzak.

Tarımın, deyim yerindeyse, *dışarıdan* birleştirilmesine, tarıma gerekli malların sağlanması ve tarımsal ürünlerin pazarlanmasına ilişkin olarak, aşağıdaki kazanımları kaydetmiş bulunuyoruz: Tarımsal kooperatifler, şimdi tüm köylü işletmelerinin yaklaşık üçte birini birleştirmektedir; tüketim kooperatifleri, köye meta ikmalindeki paylarını

1924/25 yılındaki yüzde 25,6'dan 1926/27 yılında yüzde 50,8'e çıkarmışlardır; kooperatif ve devlet organları, tarımsal ürünlerin pazarlanmasındaki paylarını 1924/25 yılındaki yüzde 55,7'den 1926/27 yılında yüzde 63'e çıkardılar.

Tarımın, deyim yerindeyse, *içeriden* birleştirilmesine, yani tarımsal üretime ilişkin olarak, korkunç derecede az şey yaptık. Kolhoz ve sovhozların tüm tarımsal üretimin yalnızca yüzde 2'den biraz fazlasını ve meta üretiminin yüzde 7'sinden biraz fazlasını sağladıklarını söylemek yeterlidir.

Bunun için, hem nesnel hem de öznel az neden yok elbette. Soruna acemice yaklaşım, fonksiyonerlerimizin bu göreve yeterli dikkat sarfetmemesi, köylülerin tutuculuğu ve geriliği, köylülerin toprağın toplumsal olarak işlenmesine yöneltilmesini finanse etmek amacıyla gerekli olan kaynakların eksikliği vs. Ve bunun için az kaynak gerekmiyor.

Lenin, X. Parti Kongresinde, tarımı devletsel ya da kolektif ilkelere tabi kılabilmek için gerekli olan fonlara henüz sahip olmadığımızı söyledi. Bu fonlara şimdi sahip olacağımızı sanıyorum ve bunlar, zamanla büyümek zorundadır. Bununla birlikte, sorun şimdi, dağınık köylü işletmeleri birleştirilmeden, bu işletmelerin toprağın toplumsal olarak işlenmesine yöneltilmesi olmadan tarımın yoğunlaştırılmasının ve mekazinasyonunun ciddi bir şekilde ilerletilmesinin mümkün olmadığı, tarımımızın gelişme temposu içinde, örneğin Kanada gibi kapitalist ülkelere yetişecek şekilde sorunu örgütlemenin mümkün olmadığı bir dönemeç almaktadır.

Bundan ötürü, kırdaki fonksiyonerlerimizin dikkatini bu önemli sorun üzerine çekmek görevimizdir.

Tarım komiserlikleri ve tarımsal kooperatif organları bünyesindeki kiralama yerlerine burada büyük bir rol düşmesi gerektiğine inanıyorum.

Burada, sovhozların, köylülerin muazzam yararı doğrul-

tusunda, toprağın kollektif işlenmesine geçmeleri için köylülere nasıl yardım ettiklerine dair bir örnek. Burada, Odessa bölgesindeki köylüleri traktörle destekleyen Ukrayna Sovhozları Birliği'ni ve yapılan yardımdan ötürü bu köylülerin geçenlerde "İzvestiya"da yayınlanan teşekkür mektubunu düşünüyorum. İznizle bu mektubu tümüyle okumak istiyorum. (*Sesler:* "Lütfen!")

"Biz *'Şevçenko', 'Krassin', 'Kalinin', 'Çervona Sirka'* (Şafak) ve *'Voshodyaşçeye Zolntse'* (Doğan Güneş) köylerinin yeni sakinleri, işletmelerimizin yeniden inşasında bize gösterilen büyük destekten ötürü Sovyet iktidarına en derin teşekkürlerimizi sunuyoruz. Bizlerin çoğunluğu, atı ve envanteri olmayan yoksul köylülerdir. Bundan dolayı bize verilen toprağı işleyebilecek durumda değildik ve *bunu ürünün bir bölümünün bırakılması karşılığında eskiden beri burada yerleşik Kulaklara kiraya vermek zorunda kaldık.* Hiçbir kiracı, el toprağını özenle işlemediğinden, ürün genellikle kötüydü. Devletten aldığımız kısıtlı krediyi yiyip bitiriyorduk ve yıldan yıla daha çok yoksullaşıyorduk.

Bu yıl bize Ukrayna Sovhozları Birliği'nin bir temsilcisi geldi ve bize para kredisi almak yerine topraklarımızı traktörle işlettirmeyi önerdi. Birkaç Kulak hariç tüm yeni sakinler, işin gerçekten özenle yürütüleceğine pek inanmam alarına rağmen, onaylarını verdiler. Bizim sevincimize ve Kulakların inadına, traktörler tüm yeni açılmış toprakları ve nadasa bırakılmış toprakları sürdüler, zararlı otlardan temizlemek amacıyla topraklar beş-altı kez yeniden sürüldü ve sonra da tüm araziye asil bir buğday türü ekildi. Kulaklar şimdi artık traktör konvoyunun çalışmasına gülmüyorlar. Bölgemizdeki köylüler, bu yıl yağmur düşmediğinden, nerdeyse hiç güz ekimi yapmadılar ve tohum ekilen alan da hiç üç vermedi. *Yeni sakinlerimizde ise, yüzlerce desiyatinlik nadas alan üzerinde, en zengin Alman kolonilerinde bile rastlanamayan alımlı buğdaylar yeşeriyor.*

Traktörler yalnızca kış buğdayı alanını işlemediler, aynı zamanda yaz tahılı için öngörülen tüm alan üzerinde de güz tohumu ektiler. *Şimdi bizde artık tek desiyatinlik ekilmemiş ya da kiraya verilmiş toprak yok. Bizde artık, nadas üzerinde birkaç desiyatinlik kış tahılı bulunmayan yoksul köylü kalmadı.*

Traktörlerin bu çalışmasını gördükten sonra, kır yoksulları olarak, artık küçük işletmelerimizi sürdürmek istemiyoruz, tam tersi, *içinde yalnızca bir toprak parçasının bile olmayacağı toplumsallaştırılmış bir traktörlü işletme örgütleme kararı aldık.* Böyle bir traktörlü işletmenin örgütlenmesini, kendisiyle bir anlaşma imzaladığımız 'Taras Şevçenko' sovhozu sağlayacak bize." ("İzvestiya" No. 267, 22 Kasım 1927.)

Köylüler böyle yazıyor.

Yoldaşlar, böylesi çok sayıda örnekleri, ve köyün kollektifleştirilmesi eserini oldukça ilerletebilirdik.

Partinin görevi: köylü işletmelerinin pazarlama ve ikmal alanında kooperatifler ve devlet organları tarafından güçlü bir şekilde kucaklanması ve köydeki inşamızın bundan sonraki ilk pratik görevi olarak, bu gelişme yolunun tarımın gelişme temposunu hızlandırma ve köydeki kapitalist unsurları altetmenin en önemli aracı olduğu göz önünde bulundurularak, dağınık köylü işletmelerinin yavaş yavaş birleşik büyük işletmeler kanalına aktarılması, ziraatın yoğunlaştırılması ve mekanizasyonu temelinde toprağın toplumsal, kollektif işlenmesine yöneltme.

*

Bunlar, iktisadi inşa alanında bir bütün olarak elde ettiğimiz sonuçlar ve kazanımlardır. Bu, bu alanda tüm işlerimizin yolunda gittiği anlamına gelmemektedir. Hayır, yoldaşlar, bizde işler henüz tümüyle yolunda gitmekten çok uzak.

Örneğin, bizde meta açlığı unsurları var. Bu bizim iktisadımızda bir eksidir. Ama bu eksi ne yazık ki şimdilik kaçınılmazdır. Çünkü üretim aletleri ve araçları üretimini hafif sanayiden daha hızlı geliştirmemiz olgusu, tek başına bu olgu bile, bundan sonraki birkaç yıl içinde meta açlığı unsuruna sahip olmamızı belirlemektedir. Ama, ülkenin sanayileşmesini her yoldan ilerletmek istiyorsak, başka türlü de davranamayız.

İdeolojik gıdasını, karaborsacılar tarafından oluşturulan alıcı kuyruklarından alan ve meta açlığı üzerine çığlık koparan, ama aynı zamanda bir "aşırı sanayileşme" politikası izlenmesini talep eden kişiler var, örneğin muhalefetimiz gibi. Ama, yoldaşlar, bu elbette bir saçmalıktır. Ancak in-

karcılar bu şekilde konuşabilir. Ağır sanayii, bütün araçlarla ilerletilen bir hafif sanayi lehine kısıtlayamayız, kısıtlamamalıyız. Evet, ve ayrıca hafif sanayi de ağır sanayiin hızlandırılmış gelişmesi olmadan yeterince geliştirilemez.

Muhalefetin bir dönem boyunca ısrarla talep ettiği gibi, mamul malların ithalatı artırılabilir ve böylelikle meta açlığı hafifletilebilir. Ama bu, muhalefetin geri almak zorunda kaldığı bir aptallıktı. Bizim koşullarımızda kesinlikle mümkün olan ve Parti tarafından sürekli olarak talep edilen, meta açlığı unsurlarının hafifletilmesi için ne derece ustalıkla çalıştığımız ise başka bir sorundur. Tam da bu alanda herşeyin en iyi şekilde yürüdüğü görüşünde değilim.

Ayrıca hem sanayide hem de ticarette oldukça önemli sayıda kapitalistin olması gibi bir olgu var. Bu unsurların özgül ağırlığı, bazı yoldaşların kimi zaman zannettikleri gibi hiç de az değil. Keza bu da, iktisadımızın bilançosunda bir eksidir.

Kısa süre önce Larin yoldaşın her açıdan ilginç kitabı "SSCB'de Özel Sermaye"yi okudum. Yoldaşlara, bu kitabı okumalarını tavsiye etmek istiyorum. Bu kitaptan, kapitalistin meslek kooperatifleri bayrağı altında tarımsal kooperatifler bayrağı altında, şu ya da bu devlet ticaret organı bayrağı altında kendisini nasıl kurnazca ve ustaca gizlediğini göreceksiniz. Şimdi, kapitalist unsurları kısıtlamak, azaltmak, onları halk iktisadı alanından kovmak için herşey yapılıyor mu? Sanıyorum, herşey değil. Örneğin, genel olarak küçük zanaatçılıkta ve özel olarak da deri ve tekstil dalında zanaatkârları ve genelde küçük üreticileri boyunduruk altında tutan milyonerlerin sayısının hiç de az olmadığını biliyorum. Bu sömürücü unsurları ekonomik olarak kuşatmak ve kovmak ve böylelikle küçük zanaatkârların kooperatiflerle ya da devlet organlarıyla bağının kurulması için herşey yapılmakta mıdır? Bu alanda herşeyin yapılmadığından kuşku duyulamaz. Halbuki bu sorun en büyük

öneme sahiptir.

Bizde ayrıca köyde kulaklığın belirli bir büyümesi var. Bu, iktisadımızın bilançosunda bir eksidir. Kulakları ekonomik olarak kısıtlamak ve tecrit etmek için herşey yapılmakta mıdır? Herşeyin yapıldığını sanmıyorum. Kulaklara idari yöntemlerle ve GPU ile bir son verilebileceğini ve verilmesi gerektiğini düşünen yoldaşlar haksızdırlar: buyruldu, mühürlendi ve artık tamam. Bu çok basit, ama etkin olmayan bir araçtır. Kulak, ekonomik önlemlerle ve Sovyet yasallığı zeminde halledilmelidir. Ama Sovyet yasallığı ise, boş bir laf değildir. Bu, elbette Kulaka karşı belli zorunlu idari önlemleri dıştalamaz. Kooperatif organlarımızın ve özellikle de tarımsal kredi sektörünün pratiğinde Kulaklara karşı mücadelede parti çizgisinin çarpıtılmasına en ciddi dikkati yöneltmek gerekir.

Bunun dışında, sanayide maliyet masraflarının, sanayi mallarının teslimat fiyatlarının ve özellikle de kent mallarının perakende fiatlarının düşürülmesinin son derece düşük temposu gibi bir olguya sahibiz. Keza bu da, iktisadi inşamızın bilançosunda bir eksidir. Burada aygıtta, devlet, kooperatif ve Parti aygıtında zorlu bir direnişle karşılaştığımız saptanmalıdır. Yoldaşlarımız, sanayi mallarının fiyatlarının düşürülmesi politikasının, sanayimizin iyileştirilmesi, pazarın genişletilmesi ve yalnızca onun sayesinde sanayimizin gelişmesinin mümkün olduğu bu kaynağın güçlendirilmesi için bir kaldıraç olduğunu anlamamış görünüyorlar. Yalnızca aygıtın bu uyuşukluğuna, onun fiyatların düşürülmesi politikası karşısındaki direnişine karşı amansız bir mücadeleyle bu eksinin tasfiye edilebileceğinden nerdeyse hiç kuşku duyulamaz.

Son olarak, devlet bütçesindeki votka gibi, dış ticaretimizin son derece yavaş gelişme temposu ve rezerv eksikliği gibi eksilere sahibiz. Votka üretiminin yavaş yavaş azaltılabileceğine ve votka yerine radyo ve sinema gibi gelir kay-

naklarının konabileceğine inanıyorum.Gerçekten de, neden bu son derece önemli araçları ele almayalım ve çalışkan insanları, gerçek Bolşevikleri bu alanda çalıştırmayalım ve böylelikle votka üretiminin azaltılmasını mümkün kılmayalım?

Dış ticarete gelince; bana öyle geliyor ki, iktisatta sahip olduğumuz bir dizi zorluğun kökü, yetersiz ihracatta yatmaktadır. İhracatı yükseltebilir miyiz? Sanıyorum, evet. İhracatı tümüyle rayına oturtmak için herşey yapılıyor mu? Sanıyorum, herşey değil.

Aynı şey rezervler için söz konusudur. Bazen düşüncesizlikten ve bazen de durumu bilmediklerinden rezervlerimizin olmadığını iddia eden yoldaşlar haksızdırlar. Hayır, yoldaşlar, artık elimizde bazı küçük rezervler var.İlçe ve il organlarından bölge ve merkezi organlara kadar tüm devlet organlarımız, zaruri haller için belirli rezervler biriktirmeye çaba göstermektedirler. Ama bu rezervler kısıtlıdır. Bunu itiraf etmek gerekir. Bundan ötürü, buradaki görevimiz, bu rezervleri mümkün olduğunca, hatta bugünkü günün bazen kısıtlanması gereken gereksinimeleri pahasına büyütmektir.

Bunlar, yoldaşlar, iktisadi inşamızın dikkatleri yöneltmemiz gereken, ne pahasına olursa olsun, daha hızlı bir tempoyla ilerleyebilmek için tasfiye etmemiz gereken karanlık yönleridir.

4. Sınıflar, devlet aygıtı, ülkenin kültürel gelişmesi

Şimdi, ülkenin iktisadi durumunun sorunlarından politik durumun sorunlarına gelelim.

a) *İşçi sınıfı.* İşçi sınıfının ve bir bütün olarak ücret ve maaş alanların sayısal büyümesi, aşağıdaki rakamlarda görülmektedir: 1924/25'de (işsizler hariç) 8125000 ve

1926/27'de 10 346 000 ücretli ve maaşlı vardı. Yüzde 25'lik bir büyüme. Bunlardan, tarım işçileri ve mevsimlik işçiler dahil, el işçilerinin sayısı 1924/25 yılında 5 448 000 ve 1926/27 yılında 7 060 000'di. Yüzde 29,6'lık bir büyüme. Bunlardan büyük sanayi işçisi sayısı, 1924/25 yılında 1 794 000 ve 1926/27 yılında 2 388 000'di. Yüzde 33'lük bir büyüme.

İşçi sınıfının maddi durumu. 1924/25'de ulusal gelirin yüzde 24,1'i ücretli ve maaşlılara düşüyordu ve bu pay, 1926/27 yılında yüzde 29,4'e çıktı, ki bu, ücretli ve maaşlıların savaş öncesi ulusal gelir paylarını yüzde 30 aşıyordu; aralarında burjuvazi de olmak üzere diğer toplumsal grupların payı aynı dönem içinde azaldı (örneğin, burjuvazinin payı yüzde 5,5'den 4,8'e düştü). Tüm devlet sanayiindeki gerçek işçi ücreti, yan ödemeler olmaksızın, 1924/25 yılında ayda 25,18 Moskova endeks rublesi ve 1926/27 yılında 32,14 ruble tutuyordu; bu, iki yıl içinde yüzde 27,6'lık bir artış demektir ve savaş öncesi düzeyini yüzde 5,4 aşmaktadır. (Sosyal sigortalar, kültürel gereksinimler, belediye hizmetleri vs. için) ek ödemelerle birlikte, işçi ücreti, savaş öncesi ücretin 1924/25 yılında yüzde 101,5'ine ve buna karşılık 1926/27'de yüzde 128,4'üne eşitti. Sosyal sigorta fonu, 1924/25'deki 461 milyon rubleden 1926/27 yılında 852 milyon rubleye, yani yüzde 85 yükseldi; bu, 513 000 kişiyi dinlenme yurtlarında ve sanatoryumlarda barındırma, 460 000 işsizi ve 700 000 emekliyi (iş ve içsavaş malullerini) destekleme ve hasta işçilere hastalıkları boyunca ücretlerini tam olarak ödemeye devam etme olanağı sundu.

İşçi konutları inşası için masraflar, yani harcamalar, iki yıl önce, 1924/25 yılında 132 milyon rublenin üstünde, 1925/26 yılında 230 milyon, 1926/27 yılında 282 milyon tutuyordu ve Merkez Yürütme Komitesinin bildirgesi sonucu bu amaçla ayrılan 50 milyonla birlikte 1927/28 yılında 391 milyon tutacaktır. Geçen üç yıl içinde, işçi konutları inşası

için, müstakil konutların inşası hariç, sanayi, ulaşım, Sovyetler Yürütme Kurulu ve kooperatifler tarafından toplam olarak 644,7 milyon ruble ve 1927/28 yılı için kabul edilen miktarlarla birlikte 1036 milyon ruble harcandı. Bu tahsisatlar, son üç yıl içinde 4 594 000 metrekare oturma alanına sahip konut inşa etmeyi ve 257000 işçiyi, aileleriyle birlikte 900 000 kişiyi barındırmayı mümkün kıldı.

İşsizlik sorunu. Burada, Sovyetler Birliği Sendikalar Merkez Konseyi ile Çalışma Halk Komiserliği arasında bir anlaşmazlığın bulunduğunu saptamak zorundayım. İş ve işçi bulma kurumuna kayıtlı olan gerçekten işsiz unsurları kapsadığı için, Çalışma Halk Komiserliği'nin sayılarını alıyorum. Çalışma Halk Komiserliği'nin verilerine göre işsizlerin sayısı, son iki yıl içinde 950 000'den 1 048000'e çıktı. Bunlardan yüzde 16,5'i sanayi işçisi, buna karşın yüzde 74'ü kafa işçisi ve niteliksiz işçilerdir. İşsizliğimizin ana kaynağı öyleyse köydeki fazla nüfus artışında aranmalıdır ve belirli bir asgari sanayi işçisi kontenjanının henüz sanayimize yerleştirilmemiş olması olgusunda yalnızca yan bir kaynak yatmaktadır.

Sonuç: tüm işçi sınıfının maddi durumunun kuşku götürmez bir şekilde yükseltilmesi.

Partinin görevi: işçi sınıfının maddi ve kültürel durumunun iyileştirilmesinin devam etttirilmesine, işçi sınıfının kazancının yükseltilmesinin devam ettirilmesine yönelik çizginin sürdürülmesi.

b) *Köylülük.* Köylülüğün farklılaşması sorununa ilişkin olarak, raporum zaten uzadığından ve sayılar da genel olarak bilindiğinden, sayı vermeme gerek olmadığını sanıyorum. Proletarya diktatörlüğü altında gerçekleşen farklılaşmanın kapitalist rejim altında gerçekleşen farklılaşmayla eşitlenemeyeceği kuşku götürmez. Kapitalizm koşullarında aşırı uçlar: köy yoksulları ve Kulaklar büyür, orta köylülük ise erozyona uğrar. Buna karşılık bizde ise orta köylü hali-

ne gelen kır yoksullarının belli bir bölümünün zararına orta köylülük büyümektedir, kulak büyümektedir, köy yoksulu ise azalmaktadır. Bu olgu, orta köylünün geçmişte merkezi figür olduğunun ve öyle kaldığının bir kanıtıdır. Köy yoksulunun bizim desteğimizi oluşturduğu şartlarda orta köylülülerle blok, tüm inşamızın, proletarya diktatörlüğünün kaderi için tayin edici bir öneme sahiptir.

Köyün maddi düzeyinin genel yükseltilmesi. Elimizde köy nüfusunun gelirinin yükselmesine ilişkin rakamlar var. Köylü nüfusun geliri, iki yıl önce, 1924/25 yılında, 3548 milyon ruble tutuyordu, bu gelir 1926/27'de 4792 milyon rubleye, yani köylü nüfusu bu dönemde yüzde 2,38 büyürken, yüzde 35,1 yükseldi. Bu, köyün maddi durumunun düzeldiğinin şaşmaz bir ölçeğidir.

Bu, köylülüğün maddi durumunu ülkenin tüm bölgelerinde düzelttiği anlamına gelmemektedir. Bilindiği gibi, bu iki yıl içinde şurada ya da burada farklı ürüne sahip olduk ve 1924'deki kötü ürünün sonuçları henüz tümüyle aşılmadı. Bir bütün olarak emekçi köylülüğün ve özel olarak da köy yoksullarının devletçe desteklenmesi, bundandır. Emekçi köylülüğün devletçe desteklenmesinin tutarı, 1925/26 yılında 373 milyon ruble, 1926/27 yılında 427 milyon rubleydi. Köy yoksulları için özel desteğin tutarı 1925/26 yılında şöyleydi: 38 milyon ruble en yoksul işletmeler için kabul edilen para, 44 milyon yoksul köylü işletmeleri için vergi kolaylıkları, 9 milyon ruble yoksul köylülük için sigorta kolaylıkları, yani toplam 91 milyon ruble. 1926/27 yılında yoksul köylülüğe verilen özel destek, yukarıdaki başlıklar esasıyla, 39 milyon, 52 milyon ve 9 milyon ruble, yani toplam yaklaşık 100 milyon ruble tutuyordu.

Sonuç: Köylülüğün ana kitlelerinin maddi durumunun düzelmesi.

Partinin görevi: Köylülüğün ve herşeyden önce de köy yoksullarının maddi ve kültürel durumlarının daha da düzel-

tilmesine yönelik çizginin sürdürülmesi, işçi sınıfıyla köylülüğün ittifakının güçlendirilmesi, işçi sınıfının ve Partisinin köydeki otoritesinin yükseltilmesi.

c) *Yeni burjuvazi. Aydınlar.* Yeni burjuvazinin karakteristik özelliklerinden birisi, onun işçi sınıfının ve köylülüğün tersine, Sovyet iktidarından hoşnut olmak için bir gerekçeye sahip olmamasıdır. Bu hoşnutsuzluk, rastlantısal bir şey değildir, kökleri yaşamda yatmaktadır.

Biraz önce iktisadımızın büyümesi üzerine konuştum, sanayimizin büyümesi, iktisadımızda sosyalist unsurların büyümesi, özel işletmenin görece öneminin gerilemesi, küçük tüccarların geriletilmesi üzerine konuştum. Ama bu ne anlama gelmektedir? Bu, sanayimiz ve ticaret organlarımız büyürken, onbinlerce küçük ve orta kapitalistin yıkıma uğradığı anlamına gelmektedir. Bu yıllar içinde ne kadar küçük ve orta dükkan kapandı? Binlerce. Ve ne kadar küçük sanayici proleterleştirildi? Binlerce. Ve ne kadar memur, personel indirimi sırasında devlet aygıtımızdan çıkarıldı? Yüzlerce ve binlerce.

Sanayimizin ilerlemesi, ticaret ve kooperatif organlarımızın ilerlemesi, devlet aygıtımızın iyileştirilmesi, işçi sınıfı için bir artıyla, köylülüğün ana kitleleri için bir artıyla, ama yeni burjuvazi için bir eksiyle, bir bütün olarak orta tabakalar ve özel olarak da kent orta tabakaları için bir eksiyle birlikte bir ilerleme ve düzelmedir. Burada bu tabakalar arasında Sovyet iktidarından hoşnutsuzluğun büyümesi şaşırtıcı mıdır? Bu çevrelerdeki karşı-devrimci ruh hali bundandır. Smena Vek ideolojisinin yeni burjuvazinin politik pazarında moda meta olması bundandır.

Bununla birlikte, tüm memurların, tüm aydınların Sovyet iktidarından hoşnutsuzluk durumunda, bir mırıldanma ve kaynaşma durumunda bulunduklarına inanmak yanlış olur. Yeni burjuvazi arasında artan hoşnutsuzluğun yanı sıra, aydınların farklılaşması olgusuna, Smena Vekizmden,

uzaklaşma, yüzlerce ve binlerce emekçi aydının Sovyet iktidarının safına geçmesi olgusuna sahibiz. Bu olgu, yoldaşlar, kuşkusuz ki, altı çizilmesi gereken olumlu bir olgudur.

Burada çığır açıcı olanlar, teknik aydınlardır; çünkü üretim süreciyle sıkı sıkıya bağlı olan bunlar, ülkemizi ileriye götürenlerin, durumu düze çıkaranların Bolşevikler olduğunu görmezlikten gelemezler. Volhovstroy, Dinyeprostroy, Svistroy, Türkistan Demiryolu, Volga–Don Kanalı gibi dev girişimler, teknik aydınların tüm katmanlarının kaderinin kendilerine bağlı olduğu bu bir dizi dev işletmeler, bu katmanlar üzerinde belirli bir ferahlatıcı etki bırakmaksızın kalamazlar. Bu, onlar için yalnızca bir ekmek sorunu değildir. Bu, onlar için aynı zamanda, onları en doğal bir şekilde işçi sınıfına, Sovyet iktidarına yakınlaştıran bir onur sorunu, bir yaratıcılık sorunudur.

Yönünü uzun zamandır Sovyet iktidarına çeviren ve kırdaki eğitimin gelişmesini selamlamaksızın kalamayan kır aydınlarının, özellikle de köy öğretmenlerinin sözünü bile etmiyorum.

Bundan dolayı, aydınların belli katmanları arasında büyüyen hoşnutsuzluğun yanısıra, emekçi aydınların işçi sınıfıyla birleşmesini de kaydetme durumundayız.

Partinin görevi, yeni burjuvazinin tecrit edilmesine yönelik çizginin sürüdürülmesi ve işçi sınıfının kent ve kırdaki emekçi aydınlarla birleşmesini pekiştirmektir.

d) *Devlet aygıtı, ve bürokratizme karşı mücadele.* Bürokratizm üzerine o kadar çok konuşuluyor ki, benim bunu ayrıntılı olarak anlatmama gerek yok. Devlet aygıtımızda, kooperatif aygıtımızda ve Parti aygıtında bürokratizmin ögelerinin bulunduğuna kuşku yoktur. Bürokratizm ögelerine karşı bir mücadelenin yürütülmesi gerektiği ve bir devlet iktidarına sahip olduğumuz, bir devlet var olduğu sürece bu görevin önümüzde duracağı da keza bir olgudur.

Ama burada sınırlar da bilinmelidir. Devlet aygıtı içinde-

ki bürokratizme karşı mücadeleyi, devlet aygıtının tümüyle olanaksız bir hale getirildiği, onun kötülendiği yere kadar ileri götürmek, devlet aygıtını parçalama çabasına kadar ileri götürmek, Leninizme karşı çıkmak demektir, aygıtımızın bir Sovyet aygıtı olduğunu, dünyada var olan diğer tüm devlet aygıtlarıyla karşılaştırıldığında onun devlet aygıtının en yüksek tipini oluşturduğunu unutmak demektir.

Devlet aygıtımızın gücü nerede yatıyor? Onun devlet iktidarını sovyetler yoluyla milyonlarca işçi ve köylü kitlesiyle birleştirmesinde. Sovyetlerin onbinlerce, yüzbinlerce işçi ve köylü için bir yönetim okulu olmasında. Devlet aygıtının kendisini milyonlarca halk kitlesine kapatmaması, tam aksine sovyetleri kuşatan ve böylelikle devlet iktidarı organları için bir destek oluşturan sayısız kitle örgütü, mümkün olan tüm komisyonlar, seksiyonlar, danışma meclisleri, delege meclisleri yoluyla onlarla kaynaşmasında.

Devlet aygıtımızın güçsüzlüğü nerede yatıyor? Çalışmasını bozan ve çarpıtan bürokratik unsurların var olmasında. Bürokratizmi devlet aygıtından kovmak için — onun bir-iki yıl içinde kovulması mümkün değildir — devlet aygıtının sistematik bir şekilde iyileştirilmesi, onun kitlelere yakınlaştırılması, onun yeni, işçi sınıfının davasına bağlı kişilerle tazelenmesi, komünizm ruhuyla dönüştürülmesi, ama parçalanmaması ve kötülenmemesi gerekmektedir. Lenin, şunları söylediğinde bin kez haklıydı: *"'Aygıt' olmasaydı, çoktan çökmüştük. Aygıtın düzeltilmesi için sistematik ve kararlı bir mücadele olmaksızın, sosyalizmin temellerini yaratmadan önce çökeriz."* [81]

Devlet aygıtımızın, öylesine bakıldığında bile göze çarpan eksikliklerine ayrıntılı bir şekilde girmek istemiyorum. Herşeyden önce "eski dost kırtasiyecilik" geliyor aklıma. Elimde, hukuk, yönetim, sigorta, kooperatif ve diğer alanlardaki bir dizi örgütün caniyane ihmalkârlığını açığa çıkaran kırtasiyeciliğe ilişkin tüm bir dosya malzeme var.

Burda, hakkını aramak için 21 kez sigorta kurumuna giden ve buna rağmen hiç birşey elde edemeyen bir köylüye sahibiz.

Burada, ilçe bakım dairesinde açık bir karara ulaşmak için 600 verst yol tepen ve buna rağmen bir şey elde edemeyen 66 yaşında yaşlı bir adam olan diğer bir köylüye sahibiz.

Burada, halk mahkemesinin daveti üzerine 500 verst yaya ve 600 verst de arabayla tepen ve buna rağmen hakkını elde edemeyen 56 yaşındaki yaşlı köylü kadına sahibiz.

Böylesi olgular, yığınla var. Bunları saymaya değmez. Ama bu, bizim için bir utanç, yoldaşlar! Böylesi rezaletlere nasıl izin verilebilir?

Son olarak "geriye terfi ettirilenler" sorunu. Sorumlu görevlere getirilen terfi ettirilmiş işçilerin dışında, yeteneksiz oldukları ya da işten anlamadıkları gerekçesiyle değil, tam tersine işteki titizlikleri ve dürüstlükleri dolayısıyla kendi iş arkadaşları tarafından geri plana itilen "geriye terfi ettirilmişlere" de sahip olduğumuz ortaya çıkıyor.

Burada, yetenekli ve rüşvet yemez bir insan olduğundan ötürü işletmedeki belirli bir göreve getirilen bir işçi, bir takım-tesviyecimiz var. Bir, iki yıl çalışıyor, düzeni sağlıyor, kötü yönetimi ve israfı ortadan kaldırıyor. Ama bu çalışma, belirli bir aziz "komünistler" ortaklığının çıkarlarına dokunuyor, onların rahatını bozuyor. Ve ne oluyor? Aziz "komünistler" ortaklığı, kendisine çelme takıyor ve onu bu şekilde "geri terfiye" zorluyor. "Bizden daha akıllı olmak istiyordun, huzur içinde yaşamamızı ve küpümüzü doldurmamızı istemiyordun – yerine dön, dostum!"

Burada, işletmedeki belli bir göreve getirilen diğer bir işçimiz, aynı şekilde takım tesviyecisi, civata kesme makinası tesisatçısı var. Gayretle ve dürüst bir şekilde çalışmaktadır. Ama bu çalışmasıyla bazılarının huzurunu kaçırıyor. Ve ne oluyor? "Huzursuz" yoldaştan kurtulmak için bir ba-

hane bulundu. Sorumlu bir işe terfi ettirilen bu yoldaş sonuçta ne hissediyor, içini hangi duygu dolduruyor? Aşağıdaki: "Yerleştirildiğim her yerde, bana gösterilen güveni haklı çıkarmaya çalıştım. Ama bana böylesine kötü bir oyun oynayan buradaki bu terfiyi asla unutmayacağım. Bana çamur atıldı. Herşeyi ortaya çıkarma isteğim, masum bir istek olarak kaldı. Ne işletme komitesi, ne fabrika yönetimi ,ne de hücre beni dinlemek bile istemedi. Bir terfi işinde artık yokum ve beni altın içinde de boğsalar, artık bir yere gitmem." ("Trud"[13], No. 128, 9 Haziran 1927.)

Bu, bizim için bir utançtır, yoldaşlar! Böylesi rezaletlere nasıl izin verilebilir?

Partinin görevi, bürokratizme karşı ve devlet aygıtının düzeltilmesi için mücadelede, biraz önce sözünü ettiğim rezaletleri kızgın demirle pratiğimizden dağlayıp atmaktır.

e) *Leninist kültür devrimi sloganı üzerine.* Bürokratizme karşı en güvenilir araç, işçilerin ve köylülerin kültür düzeyinin yükseltilmesidir. Devlet aygıtı içindeki bürokratizm, istendiği kadar ayıplansın ve yerin dibine batırılsın, pratiğimiz içindeki bürokratizm istendiği kadar damgalansın ve teşhir direğine asılsın, ama işçi kitleleri, devlet aygıtını aşağıdan ve bizzat işçi kitleleri tarafından denetleme olanak, istek ve yeteneği sağlayan belirli bir kültür düzeyinden yoksunlarsa, bürokratizm herşeye rağmen kalmaya devam edecektir. Bundan dolayı, okul eğitimi her türlü kültürlülüğün temelini oluştursa da, yalnızca okul eğitimi anlamında değil, aynı zamanda ülke yönetimini öğrenme beceri ve yeteneğini kazanma anlamında da, işçi sınıfının ve emekçi köylü kitlelerinin kültürel gelişmesi, devlet ve diğer her türlü aygıtın düzeltilmesinin ana kaldıracıdır. Leninist kültür devrimi sloganının anlamı ve önemi burada yatmaktadır.

Lenin, Mart 1922'de XI. Parti Kongremizin açılışından

önce Molotov yoldaşa hitaben MK'ya yazısında buna ilişkin olarak şöyle diyordu:

"Eksikliğini duyduğumuz en önemli şey kültürlülüktür, yönetme sanatıdır... NEP, ekonomik ve politik olarak, sosyalist ekonominin temellerini kurma olanaklarını bize tümüyle veriyor.[1] Önemli olan, 'yalnızca' proletaryanın ve onun öncüsünün kültürel güçleridir."[104]

Lenin yoldaşın bu sözlerini unutmamalıyız, yoldaşlar! *(Sesler:* "Çok doğru!")

Bundan ötürü Partinin görevi: işçi sınıfının ve köylülüğün emekçi katmanlarının kültürel kalkınması için mücadeleyi güçlendirmek.

*

Şimdi, ülkemizin iç politik durumuyla ilgili hangi sonucu çıkarabiliriz?

Sonuç, *Sovyet iktidarının dünyanın en istikrarlı devlet iktidarı olduğudur.*

Ama Sovyet iktidarı, her sıradan burjuva hükümetin bizi kıskanabileceği kadar, en sağlam devlet iktidarı olsa da, bu bizde bu alanda bütün işlerin yolunda gittiği anlamına gelmez. Hayır, yoldaşlar, bizde bu alanda da, Bolşevikler olarak gizleyemeyeceğimiz ve gizlememiz gereken bazı eksiler bulunmaktadır.

Birincisi, bizde işsizlik vardır. Bu, ne pahasına olursa olsun aşmamız gereken ya da en azından asgariye indirmemiz gereken ilk eksidir.

İkincisi, bizde ciddi işçi konutu sıkıntısı, keza önümüzdeki yıllarda aşmamız gereken ya da asgariye indirgememiz gereken bir konut bunalımı vardır.

Bizde, yalnızca orta katmanların belirli çevrelerinde değil, aynı zamanda işçilerin belli kesimlerinde ve hatta Partimizin bazı yerlerinde anti-Semitizmin belirli belirtileri bulunmaktadır. Bu musibete karşı, yoldaşlar, tam bir

[1] Abç. *J. St.*

amansızlıkla mücadele yürütmek zorundayız.

Bizde ayrıca dine karşı mücadelenin zayıflatılması gibi bir eksi vardır.

Bizde, son olarak, yalnızca bu sözcüğün geniş anlamıyla değil, aynı zamanda temel okul eğitimi anlamında da, korkunç bir kültürel gerilik vardır, çünkü SSCB'de okuma-yazma bilmeyenlerin yüzde oranı henüz düşük değildir.

Bunlar ve bunlara benzer eksiklikler, yoldaşlar, eğer az çok hızlandırılmış bir tempoyla ilerlemek istiyorsak, ortadan kaldırılmalıdır.

Raporumun bu bölümünün sonuna gelmek için, bu rapor dönemi içindeki karakteristik tayinler üzerine birkaç söz söylememe izin veriniz. SSCB Halk Komiserleri Konseyi Başkan Yardımcılıklarına yapılan atamalara değinmek istemiyorum. Yüksek İktisat Halk Komiserliğine, Ticaret Komiserliğine ve SSCB Birleşik Devlet Politik İdaresine yapılan atamalara da değinmek istemiyorum. Oldukça belirleyici olan üç atamaya kısaca değinmek istiyorum. RSFSC Yüksek İktisat Konseyi Başkanlığına Lobov'un atandığını biliyorsunuz. Kendisi metal işçisidir. Moskova Sovyetleri başkanlığına, Kamenev'in yerine metal işçisi Uhanov'un seçildiğini biliyorsunuz. Ayrıca Leningrad Sovyetleri başkanlığına Zinovyev'in yerine keza bir metal işçisi olan Komarov'un seçildiğini biliyorsunuz. Yani bizde iki başkentin "Lord Major"ları, metal işçisidir. *(Alkışlar.)* Gerçi bunlar soylu değil, ama başkentlerin iktisadını herhangi bir soyludan daha iyi yönetiyorlar. *(Alkışlar.)* Bunun metalleşmeye doğru bir eğilim olduğunu söyleyeceksiniz. Bunun kötü birşey olmadığını düşünüyorum. (*Sesler:* "Tam tersine, bu çok iyi!")

Kapitalist ülkelere, Londra'ya, Paris'e, bize yetişmelerini ve kendi maden işçilerini "Lord Mayor"lar yapmalarını diliyoruz. *(Alkışlar.)*

III

PARTİ VE MUHALEFET

1. Partinin durumu

Yoldaşlar, Partimizin sayısal ve ideolojik büyümesi üzerinde uzun boylu durmayacağım, rakamlar aktarmayacağım, çünkü Kossior bu konuda size ayrıntısıyla rapor verecek.

Partimizin sosyal bileşiminden ve buna ilişkin rakamlardan da sözetmeyeceğim, çünkü Kossior, raporunda size bu konuda ayrıntılı veriler sunacak.

Partimizin, gerek ekonomi alanında gerekse politika alanında yönetim çalışmasındaki daha yüksek düzey, nitel iyileşme hakkında birkaç söz söylemek istiyorum. Yoldaşlar, bir zamanlar, iki ya da üç yıl önce, öyle görünüyor ki başta Troçki olmak üzere bir kesim yoldaşımız (*gülüşmeler, sesler:* "Öyle görünüyor ki mi?"), il komitelerimize, bölge komitelerimize ve Merkez Komitemize karşı, Parti örgütlerinin ehliyetli olmadığı ve ülkenin ekonomik işlerine yok yere karıştıkları suçlamasını getirmişlerdi. Evet böyle bir dönem olmuştu. Ama bugün, hemen hemen hiç kimse Parti örgütlerine karşı böyle bir suçlama getirmeye cesaret edemez. İl ve bölge komitelerinin ekonomiyi yönetmekte ustalaştıkları, Parti örgütlerinin ekonomik inşa çalışmasının arkasından sürüklenmeyip ona önderlik ettiği öylesine açık bir olgudur ki, bunu olsa olsa körler ya da deliler inkâr edebilir. Bu Parti Kongresinin önüne, beş yıllık ulusal ekonomiyi inşa planı sorununu koymaya karar vermemiz olgusu, tek başına bu olgu bile, Partinin gerek taşrada, gerekse de merkezde ekonomik inşa çalışmamızın planlı yönetiminde büyük ilerlemeler yaptığını göstermektedir.

Bazıları bunun özel bir şey olmadığını düşünüyorlar.

Hayır, yoldaşlar. Bu öne çıkarılması gereken özel ve önemli birşeydir. Bazen, ulusal ekonomilerini sözümona hakeza planlı bir biçimde yönlendiren Amerikan ve Alman iktisat organlarına atıfta bulunuluyor. Hayır yoldaşlar, bu ülkeler henüz bunu başaramamışlardır ve oralarda kapitalist düzen varolduğu sürece de başaramayacaklardır. Planlı bir biçimde yönetebilmek için, farklı bir sanayi sistemine, kapitalist değil, sosyalist bir sisteme sahip olmak gerekir; en azından millileştirilmiş bir sanayie, millileştirilmiş bir kredi sistemine, millileştirilmiş topraklara, kırsal bölgelerle sosyalist bir bağa, ülkede işçi sınıfının iktidarına vb. sahip olmak gerekir.

Evet, onlar da plan gibi bir şeye sahiptir. Ama bunlar, kimseyi bağlamayan öngörü ve tahmin planlarıdır ve ülke ekonomisini yönetmekte bir temel olamazlar. Bizde ise durum başkadır. Bizim planlarımız öngörü ve tahmin planları değil, yönetici organlarımız için *bağlayıcı* olan ve *tüm* ülke için *gelecekteki* ekonomik gelişmemizin *doğrultusunu belirleyen* plan *direktifleridir*.

Görüyorsunuz, burada *ilkesel* bir fark var.

İşte bunun için, ulusal ekonominin beş yıllık kalkınma planı sorununun Parti Kongresi önüne konması olgusu bile, salt bu olgu bile, yönetici planlama çalışmamızdaki nitel iyileşmenin bir işaretidir diyorum.

Partimizde Parti-içi demokrasinin büyümesi üzerinde de uzun uzadıya durmayacağım. Partimizde, Parti-içi demokrasinin, gerçek Parti-içi demokrasinin, Partili kitlelerin gerçek bir faaliyet hamlesinin büyümekte ve gelişmekte olduğunu olsa olsa körler görmez. Demokrasiden sözediliyor. Ama Parti içinde demokrasi nedir? Kimin için demokrasi? Eğer demokrasiden, devrimden kopmuş birkaç aydının bitmez tükenmez gevezeliklere dalma, kendi yayın organlarına vb. sahip olma özgürlüğü anlaşılıyorsa, böyle bir "demokrasi"ye ihtiyacımız yok, çünkü bu, büyük çoğunluğun

iradesini hiçe sayan ufacık bir azınlık için demokrasidir. Ama eğer demokrasiden anlaşılan, Partili kitlelerin inşa çalışmamızla ilgili sorunları karara bağlama özgürlüğü, Partili kitlelerin eylemliliğinin yükselmesi, onları Partinin yönetimine çekmek, onlarda Partinin efendileri oldukları duygusunu geliştirmek ise, böyle bir demokrasiye sahip bulunuyoruz, ihtiyacımız olan demokrasi budur ve biz bunu her şeye rağmen yolumuzdan şaşmadan geliştireceğiz. (*Alkışlar.*)

Yoldaşlar, Parti-içi demokrasiye paralel olarak, Partimizdeki kollektif önderliğin adım adım büyüdüğü gerçeği üzerinde de uzun uzadıya durmayacağım. Merkez Komitemizi ve Merkez Kontrol Komisyonunu alalım. Bunlar, birlikte, düzenli olarak toplanan ve inşa çalışmamızla ilgili son derece önemli sorunları karara bağlayan 200 – 250 yoldaştan oluşan bir yönetici merkezdir. Bu, Partimizin şimdiye kadar sahip olduğu en demokratik ve en kollektif işleyen merkezlerden biridir. Görülen ne? Çalışmamızla ilgili son derece önemli sorunların çözümünün dar bir yönetici grubun elinden, inşa çalışmamızın bütün dallarıyla ve geniş ülkemizin bütün bölgeleriyle çok yakından bağlı olan bu geniş merkezin eline gitgide daha çok geçtiği bir olgu değil midir?

Parti kadrolarımızın büyümesi konusunda da ayrıntılara girmeyeceğim. Son birkaç yıl içinde Partimizin eski kadrolarının içine, esas olarak işçilerden oluşan, yetişen, yeni kadroların dolduğu tartışma götürmez. Eskiden kadrolarımızı yüzlerle ve binlerle sayıyorduysak, şimdi onları onbinlerle saymamız gerekir. En alttaki örgütlerden, işletme bölümlerindeki örgütlerden başlayarak en üste doğru ilerlersek, Sovyetler Birliği'nin her yerinde büyük çoğunluğu işçilerden oluşan Parti kadrolarımızın, şimdi en az 100 000 fonksiyonere ulaştığını görürüz. Bu, Partimizin muazzam bir büyümesidir. Bu, kadro mevcudumuzda muazzam bir

büyümedir, onların ideolojik ve örgütsel deneyimlerinde, komünist kültürlerinde muazzam bir büyümedir.

Son olarak ayrıntısı ile üzerinde durmaya gerek olmayan, ama değinilmesi gereken bir sorun daha var. Bu, ülkemizdeki Partisiz işçiler ve genel olarak emekçi halk kitleleri arasında, tüm dünyadaki işçiler ve genel olarak ezilen sınıflar arasında Partinin otoritesinin büyümesi sorunudur. Partimizin tüm emekçi halk yığınları için bir kurtuluş bayrağı haline gelmekte olduğundan ve Bolşevik unvanının işçi sınıfının en iyi üyeleri için bir onur unvanı haline gelmekte olduğundan şimdi hemen hiç kuşku duyulamaz.

İşte yoldaşlar, Parti inşası alanındaki başarılarımızın görünümü anahatlarıyla budur.

Yoldaşlar, bu, Partimizde kusurların olmadığı anlamına gelmez. Hayır, kusurlarımız var, hem de ciddi kusurlar. İzninizle bu kusurlar hakkında birkaç söz söylemek istiyorum.

Örneğin, Parti örgütlerimizin ekonomik ve diğer örgütlere önderliğini ele alalım. Bu açıdan her şey yolunda mıdır? Hayır, herşey değil. Bizde sorunlar, yalnızca taşrada değil, merkezde bile, sık sık, deyim yerindeyse, ailevi tarzda, akraba tarzında karara bağlanıyor. İvan İvanoviç, şu ya da bu örgütün yönetici başı, diyelim ki ağır bir hata yapıyor ve davaya zarar veriyor. Ama İvan Fyodoroviç onu eleştirmek, onun hatasını ortaya çıkarmak, onun hatasını düzeltmek istemiyor. Bunu istemiyor, çünkü kendisine "düşman kazanmak" istemiyor. Bir yanlışlık yapılmıştır, davaya zarar verilmiştir – bunda ne var ki! Hangimiz hata yapmıyoruz ki! Bugün ben, İvan Fyodoroviç, onu esirgerim. Yarın da o, İvan İvanoviç, beni esirger. Çünkü benim de hata işlemeyeceğimi kim garanti edebilir? Herşey yolunda. İyi geçinme ve hoşnutluk. Boşlanan hatalar büyük davamıza zarar veriyor mu deniliyor? Hiç önemli değil! Her nasılsa kitabına uydururuz.

Bazı sorumlu fonksiyonerlerimiz, yoldaşlar, genellikle böyle karar veriyorlar.

Ama bu ne demektir? Eğer tüm dünyayı eleştiren biz Bolşevikler, Marx'ın deyimiyle ifade edersek, gökyüzünü fethedenler, eğer biz şu ya da bu yoldaşın rahatı uğruna özeleştiriden vazgeçersek – büyük davamızın yenilgiye uğramasından başka birşey bekleyemeyeceğimiz açık değil midir? (*Sesler:* "Çok doğru!" *Alkışlar.*)

Marx, proleter devrimi diğer devrimlerden ayırt eden şeyin, onun kendi kendini eleştirmesi ve özeleştiriyle kendini güçlendirmesi olduğunu söylüyordu[241]. Bu, Marx'ın önemle dikkat çektiği bir noktadır. Eğer biz, proleter devrimin temsilcileri, kusurlarımıza göz yumarsak, sorunları ailevi tarzda karara bağlarsak, hatalarımızın karşılıklı olarak üstünü örtersek ve hastalığı Parti organizmasının içine itersek – o zaman bu hataları, bu kusurları kim düzeltecek?

O zaman artık proleter devrimci olmaktan çıkacağımız, ve eğer inşamıza ilişkin önemli sorunları karara bağlarken içimizden bu küçük-burjuvalığın, akraba kayırıcılığın kökünü kazımazsak, kesinlikle çöküşe gideceğimiz açık değil midir?

Dürüst ve açık bir özeleştiriyi reddedersek, hatalarımızı dürüst ve açık bir biçimde düzeltmekten vazgeçersek, ilerlememizin yolunu, davamızı iyileştirmeye, davamızın yeni başarılarına giden yolu kapatacağımız açık değil midir?

Gelişmemiz müşkülsüz bir genel yükselme biçiminde olmamaktadır. Hayır, yoldaşlar, ülkemizde sınıflar var, çelişkiler var, bir geçmişimiz, bugünümüz ve geleceğimiz var, bunlar arasında çelişkiler var, ve yaşamın dalgaları üzerinde rahat rahat salınarak ilerleyemeyiz. İlerlememiz mücadele içinde, çelişkilerin gelişmesiyle, bu çelişkilerin aşılmasıyla, bu çelişkilerin açığa çıkarılması ve tasfiye edilmesiyle olur.

Sınıflar var olduğu sürece, hiçbir zaman şunu söyleye-

bilecek durumda olmayacağız: Allaha çok şükür, şimdi her şey yolunda. Yoldaşlar, bizde böyle bir durum hiçbir zaman olmayacak.

Yaşam boyunca bizde sürekli olarak birşeyler yavaş yavaş ölüp gidecek. Ama ölen şey öyle kolayca ölmek istemeyecek, varolmak için mücadele edecek, köhnemiş davasını savunacak.

Yaşam boyunca bizde sürekli olarak yeni birşeyler doğacak. Ama doğan şey öyle kolayca doğmayacak, gürültü koparacak, bağıracak, varolma hakkını savunacak. (*Sesler:* "Çok doğru!") *Alkışlar.*)

Eski ile yeni, ölüp giden ile dünyaya gelen arasındaki mücadele – işte gelişmemizin temeli budur. Eğer açıkça ve dürüstçe, Bolşeviklere yaraşır biçimde, çalışmalarımızdaki hata ve kusurlarımızı tespit etmez ve ortaya çıkarmazsak, o zaman ileriye giden yolu kendi kendimize kapatmış oluruz. Ama biz ilerlemek istiyoruz. Ve biz, tam da ilerlemek istediğimizden dolayı, dürüst ve devrimci özeleştiriyi en önemli görevlerimizden biri haline getirmek zorundayız. Bu olmadan ilerleme olmaz. Bu olmadan gelişme olmaz.

Ama, tam da bu açıdan bizde işler hâlâ topallamaktadır. Evet, hatta, kusurları unutmak, kendi halinden hoşnutluk duymak ve böbürlenmek için birkaç başarı yeterli oluyor. İki, üç büyük başarı, ve kendimizi Golyat sanıyoruz. İki, üç büyük başarı daha, ve burnumuz Kaf dağına varıyor: "biz bunu küçük parmağımızla hallederiz!" Ama hatalar kalıyor, kusurlar var olmaya devam ediyor, hastalık Parti örgütünün içine atılıyor ve Parti hasta oluyor.

İkinci bir kusur. Bu kusur, idari yöntemleri Parti içine taşımak, Parti için belirleyici önem taşıyan ikna yönteminin yerine idari yöntemi geçirmektir. Bu kusur en az birincisi kadar ciddi olan bir tehlikedir. Niçin? Çünkü, canlı bir inisiyatife sahip olan Parti örgütlerimizin salt bürokratik kuruluşlara dönüşmesi tehlikesini içinde barındırmaktadır.

En aktif fonksiyonerlerimizin sayısının en az 60000'e vardığını ve bunların her türlü iktisadi, kooperatif ve devlet kuruluşlarına dağıldıklarını ve orada bürokratizme karşı mücadele ettiklerini hesaba katarsak, bunlardan bir kısmının bu kuruluşlarda bürokratizme karşı mücadele ederken, bazen kendilerinin de bürokratizme bulaştığını ve bu bulaşıcı hastalığı Parti örgütüne taşıdığını kabul etmek gerekir. Ve bu, bizim kabahatimiz değil, şanssızlığımızdır yoldaşlar, çünkü bu süreç devlet varoldukça az ya da çok ölçüde devam edecektir. Ve bu süreç tam da yaşamda bazı köklere sahip olduğu için, Parti kitlelerinin eylemliliğini yükselterek, onları Parti önderliği tarafından halledilecek sorunların karara bağlanmasına çekerek, Parti-içi demokrasiyi sistematikman işleterek ve Parti pratiğimizde ikna yönteminin yerine idari yöntemin geçmesine izin vermeyerek, bu kusura karşı mücadele etmek üzere silahlanmalıyız.

Üçüncü kusur. Bu kusur birtakım yoldaşlarımızın perspektifsiz, geleceğe bakmaksızın, düzgün ve sakin bir biçimde olayların akışı ile sürüklenmek arzusundan oluşmaktadır, öyle ki, her tarafta bir şenlik ve bayram havası olsun, her gün, her yerde alkışlarla kutlama toplantıları yapalım ve hepimiz sırayla her tür prezidyumun şeref üyeleri seçilelim. (*Gülüşmeler, alkışlar.*)

İşte bu her yerde bir şenlik havası görmek için duyulan dayanılmaz istek, bu süsleme, gerekli gereksiz her tür yıl dönümü hevesi, bu nereye sürüklendiğimize bakmaksızın akıntıya kürek çekme arzusu (*gülüşmeler, alkışlar*) – işte bütün bunlar, Parti pratiğimizdeki üçüncü kusurun özünü, Parti yaşamımızdaki kusurların temelini oluşturmaktadır.

Alınlarından ter damlayarak, vazifeşinas bir biçimde kürek çeken, ama akıntının onları nereye sürüklediğini görmeyen kürekçiler gördünüz mü hiç? Yenisey'de böyle kürekçiler görmüştüm. Bunlar dürüst ve yorulmak bilmez kürekçilerdir. Ama onların şanzsızlığı şu ki, dalganın on-

ları kayalara, ölümün kendilerini beklediği yere doğru savurabileceğini görmüyorlar ve görmek istemiyorlar.

Bazı yoldaşlarımız için de aynı şey geçerlidir. Bunlar vazifeşinas bir biçimde, yorulmak bilmeksizin kürek çekiyorlar, kayıp gidiyorlar, kendilerini akıntıya bırakıyorlar, ama nereye sürüklendiklerini bilmiyorlar ve hatta bilmek de istemiyorlar. Perspektifsiz bir çalışma, yelkensiz ve dümensiz bir çalışma — işte muhakkak akıntıya kürek çekmek arzusu, buraya götürür.

Ya sonuçlar? Sonuçlar ortada: İlkönce küfleniyorlar, sonra iyice can sıkıcı bir hale geliyorlar, ondan sonra darkafalılığın batağına batıyorlar ve en sonunda gerçek darkafalılara dönüşüyorlar. İşte bu, gerçek yozlaşma yoludur.

İşte, yoldaşlar, sizlere hakkında birkaç acı söz söylemek istediğim Parti pratiğimizdeki ve Parti yaşamımızdaki kusurlardan bazıları bunlardır.

Ama şimdi izninizle tartışma ile ve sözümona muhalefetimiz ile ilgili sorunlara geçmek istiyorum.

2. Tartışmanın sonuçları

Parti tartışmasının herhangi bir anlamı, herhangi bir değeri var mıdır?

Bazen şöyle denir: Neden böyle canı cehenneme bir tartışma kışkırttınız, bunun kime ne yararı var, ihtilaflı sorunları yedi mahalleye duyurmadan, içte halletmek daha iyi olmaz mıydı? Bu doğru değildir, yoldaşlar. Bazen bir tartışma, kesinlikle gerekli ve kesinlikle yararlıdır. Sorun, bunun ne tür bir tartışma olduğudur. Tartışma yoldaşça sınırlar içinde, Parti sınırları içinde yürütüldüğünde, önüne dürüst özeleştiri, Partideki kusurları eleştirme hedefini koyduğunda, yani çalışmamızı ilerletip işçi sınıfını silahlandırdığında, böyle bir tartışma gerekli ve yararlıdır.

Ama ortak çalışmamızı iyileştirmeyi değil kötüleştirmeyi, Partiyi güçlendirmeyi değil dağıtmayı ve gözden düşürmeyi hedefleyen bir başka tür tartışma daha vardır. Böyle bir tartışma, genellikle, proletaryayı silahlandırmaya değil silahsızlandırmaya yolaçar. Bizim böyle bir tartışmaya ihtiyacımız yoktur. (*Sesler:* "Çok doğru!" *Alkışlar.*)

Muhalefet, Parti Kongresinden üç ay önce, Merkez Komitesinin tezleri hazırlanmadan önce, bu tezler yayınlanmadan önce, tüm Sovyetler Birliği'nde bir tartışma başlatılmasını talep ettiğinde, bize düşmanlarımızın işini, işçi sınıfı düşmanlarının işini, Partimizin düşmanlarının işini kaçınılmaz olarak kolaylaştıracak türden bir tartışma dayatmaya çalıştı. Tam da bu nedenle Merkez Komitesi, muhalefetin planlarına karşı koydu. Ve tam da muhalefetin planlarına karşı koyduğu içindir ki, tartışmaya Merkez Komitesinin Parti Kongresine tezleri biçiminde bir temel vererek, onu doğru bir yörüngeye sokmayı başardık. Şimdi tartışmanın bir bütün olarak bir kazanç olduğunu hiç duraksamadan söyleyebiliriz.

İhtilaflı sorunları yedi mahalleye duyurmaya gelince, bu saçmadır, yoldaşlar. Tüm Partinin önünde, kendimizi ve hatalarımızı açıkça eleştirmekten hiçbir zaman korkmadık ve hiçbir zaman korkmayacağız. Bolşevizmin gücü tam da eleştiriden korkmamasında ve kusurlarının eleştirisinden daha da ilerlemek için enerji toplamasında yatar. Bu yüzden şimdiki tartışma, Partimizin gücünün bir işareti, onun kudretinin bir işaretidir.

Unutulmamalıdır ki, her büyük Partide, özellikle de iktidarda olan ve belli bir oranda köylüleri ve memur unsurları da içeren bizimki gibi bir Partide, belli bir zaman içinde, vurdumduymaz, Parti pratiği sorunlarına kayıtsız kalan, gözleri kapalı oy kullanan ve akıntıya kürek çeken bazı unsurlar toplanır. Bu unsurların çok sayıda varlığı, savaşılması gereken bir belâdır. Bu unsurlar Partimizin bataklığını

oluştururlar.

Tartışma, bu bataklığa bir çağrıdır. Muhalifler, onun belli bir kısmını koparmak için ona çağrıda bulunuyorlar. Ve gerçekten de onun en kötü kısmını kopartıyorlar. Parti, onun en iyi kısmını koparıp aktif Parti yaşamının içine çekmek için ona çağrıda bulunuyor. Sonuç, tüm pasifliğine rağmen, bataklığın karar vermeye zorlanmasıdır. Ve gerçekten de bu çağrıların bir sonucu olarak o, saflarının bir kısmını muhalefete ve öteki kısmını Partiye vererek, bir kararа varıyor, ve böylece bir bataklık olmaktan çıkıyor. Partimizin gelişmesinin genel bilançosunda bu bir kazançtır. Şimdiki tartışmanın bir sonucu, bataklığın azalmasıdır, o ya varolmaktan tümüyle çıkmıştır ya da çıkmak üzeredir. Tartışmanın yararı işte burada yatmaktadır.

Tartışmanın sonuçları? Sonuçlar biliniyor. Düne kadar, öyle anlaşılıyor ki, 724 000 yoldaş Partiden yana oy vermiştir, 4000'den biraz fazlası ise muhalefetten yana. İşte sonuç budur. Muhaliflerimiz, Merkez Komitesinin Partiden koptuğu, Partinin sınıftan koptuğu, olsa ile bulsa ile iş olsaydı, %99'un kesinlikle onların, muhaliflerin yanında olacağı yolunda gürültü kopardılar. Ama olsa ile bulsa ile iş olmadığından, muhalefet oyların yüzde birini bile alamadı. İşte sonuç budur.

Nasıl oldu da bir bütün olarak Parti ve onun ardından da işçi sınıfı, muhalefeti böyle iyice tecrit etti? Ne de olsa muhalefetin başında namı olan ünlü kişiler, kendi reklâmlarını yapmasını bilen kişiler (*sesler: "Çok doğru!"*), alçakgönüllülükten mustarip olmayan (*alkışlar*) ve kendilerini göklere çıkarmayı ve malı iyi yanından göstermeyi bilen kişiler bulunuyor.

Tecrit etti, çünkü muhalefetin yönetici grubu yaşamdan kopmuş, devrimden kopmuş, Partiden, işçi sınıfından kopmuş bir küçük-burjuva aydınları grubu olduğunu kanıtladı. (*Sesler:* "Çok doğru!" *Alkışlar.*)

Az önce çalışmamızdaki başarılardan, sanayi alanındaki, ticaret alanındaki, bir bütün olarak ekonomi alanındaki, dış politika alanındaki kazanımlarımızdan sözettim. Ama muhalefetin bu kazanımlara aldırış ettiği yok. Bunları görmüyor ya da görmek istemiyor. Bu başarıları görmek istememesinin nedeni, kısmen cehaleti, kısmen de yaşamdan kopuk aydınlara özgü inatçılığıdır.

3. Parti ve muhalefet arasındaki başlıca ayrılıklar

Yine de Parti ile muhalefet arasındaki görüş ayrılıkları nelerdir, bu görüş ayrılıkları hangi sorunlara uzanmaktadır diye soracaksınız.

Bütün sorunlara, yoldaşlar. (*Sesler:* "Çok doğru!")

Geçenlerde Partiye katılmak üzere olan ya da katılmış olan, Moskovalı Partisiz bir işçinin açıklamasını okudum. Parti ve muhalefet arasındaki görüş ayrılıkları sorununu şöyle formüle ediyor:

"Önceleri Parti ve muhalefet arasındaki görüş ayrılıklarının nerede olduğunu bulmaya çalışırdık. Şimdi ise onun Partiyle hemfikir olduğu hiçbir şey bulunmuyor. (Gülüşmeler, alkışlar.) Muhalefet bütün sorunlarda Partiye karşıdır, bu yüzden, muhalefet yandaşı olsaydım Partiye girmezdim." (*Gülüşmeler, alkışlar.*) (Bkz: "İzvestiya" No. 264.)

Bazen işçiler meramlarını bu kadar kısa ve isabetli bir biçimde ifade ediyorlar. Kanımca bu, muhalefetin Partiyle, onun ideolojisiyle, programıyla ve taktikleriyle ilişkisinin en isabetli ve en doğru karakterizasyonudur.

Tam da bütün sorunlarda Partiyle anlaşamadığı içindir ki muhalefet, kendi ideolojisine, kendi programına, kendi taktiklerine ve kendi örgütsel ilkelerine sahip bir gruptur.

Muhalefet yeni bir Parti oluşturmak için her şeye sahiptir. Sadece "önemsiz bir şey" yok, onda bunu yapma gücü yok. (*Gülüşmeler, alkışlar.*)

Parti ile muhalefet arasında üzerinde görüş ayrılıkları olan yedi başlıca sorun sayabilirim.

Birincisi. Ülkemizde muzaffer sosyalist inşa imkanı sorunu. Muhalefetin bu sorunla ilgili belgelerine ve bildirilerine atıfta bulunmayacağım. Bunlar herkesçe biliniyor ve bunları yinelemenin bir anlamı yok. Muhalefetin ülkemizde sosyalizmin muzaffer inşası imkanını yadsıdığı herkesçe bilinmektedir. Oysa muhalefet bu imkanı yadsımakla doğrudan ve açıkça Menşeviklerin konumuna kaymaktadır.

Muhalefetin bu sorunla ilgili zihniyeti onun şimdiki liderleri için yeni birşey değildir. Ekim ayaklanmasını reddettiklerinde, Kamenev ve Zinovyev bu zihniyetten yola çıktılar. O zamanlar doğrudan, ayaklanmaya başladığımız taktirde, yıkıma gideceğimizi, Kurucu Meclisin beklenmesi gerektiğini, koşulların sosyalizm için henüz olgun olmadığını ve kısa zamanda da olgunlaşmayacağını belirtmişlerdi.

Ayaklanma yönünde oy verirken Troçki de aynı zihniyetten yola çıktı. Çünkü doğrudan, Batıdaki muzaffer bir proleter devrimi az çok yakın bir gelecekte yardımımıza gelmezse devrimci bir Rusya'nın tutucu bir Avrupa karşısında tutunabileceğini düşünmenin aptallık olacağını söylemişti.

Gerçekten de, bir yanda Kamenev ve Zinovyev, öte yanda Troçki ve üçüncü tarafta Lenin ve Parti ayaklanmaya nasıl yaklaşıyorlardı? Bu çok ilginç bir sorundur, yoldaşlar, ve hakkında birkaç söz söylemeye değer.

Kamenev ve Zinovyev'in, ayaklanmaya sopayla tehdit edilerek katıldıklarını biliyorsunuz. Lenin onları sopayla tehdit ederek itekledi, Partiden atmakla tehdit etti (*gülüşmeler, alkışlar*), ve onlar böylece ister istemez ayaklanmaya katılmak zorunda kaldılar. (*Gülüşmeler, alkışlar.*)

Troçki ayaklanmaya gönüllü katıldı. Ama, içtenlikle değil, daha o zamanlar bile onu Kamenev ve Zinovyev'e yaklaştıran ufak bir ihtiraz kaydı koyarak gitti. Troçki'nin, tam da Ekim Devriminden önce, Haziran 1917'de, sanki

ayaklanmaya kendi bayrağı altında katıldığını göstermek istermişçesine, Petrograd'da eski broşürü "Barış Programı"nı yeniden yayınlamayı uygun görmesi ilginçtir. Bu broşürde neler söylemektedir? *Tek* ülkede sosyalizmin zaferi imkanı sorununda Lenin'e karşı polemik yapmakta, Lenin'in bu düşüncesini yanlış bulmakta ve gerçi iktidarı ele geçirmek zorunda olduğumuzu, ama muzaffer Batı Avrupa işçileri zamanında yardımımıza koşmazlarsa, devrimci bir Rusya'nın tutucu bir Avrupa karşısında tutunabileceğini düşünmenin umutsuzca birşey olduğunu, ve her kim Troçki'nin eleştirisine inanmazsa, ulusal darkafalılıktan mustarip olduğunu iddia etmektedir.

İşte Troçki'nin o zamanki broşüründen bir pasaj:

"Diğerlerini beklemeksizin, inisiyatifimizin diğer ülkelerdeki mücadeleye hız katacağından tamamen emin olarak, ulusal zeminde mücadeleye başlarız ve sürdürürüz; ama eğer bu olmazsa, örneğin devrimci bir Rusya'nın tutucu bir Avrupa karşısında tutunabileceğini... düşünmek umutsuz birşey olurdu; hem tarihsel deneyimler hem de teorik mülahazalar bunu kanıtlamaktadır." "Sosyal devrimin perspektiflerini ulusal çerçeve içinde görmek, sosyal-yurtseverliğin özünü oluşturan ulusal darkafalılığın kurbanı olmak demektir." (Troçki, "1917 Yılı", cilt III, Kısım 1, s.90.)

İşte, yoldaşlar, Kamenev ve Zinovyev'le bugünkü blokunun köklerini ve perde arkasını bize açıklamakta çok yararlı olan ufak Troçkist ihtiraz kaydı buydu.

Ya Lenin ve Parti ayaklanmaya nasıl yaklaştılar? Onlar da ufak bir ihtiraz kaydı koyarak mı yaklaştılar? Hayır, Lenin ve Partisi ayaklanmaya hiçbir ihtiraz kaydı olmaksızın gittiler. İşte Lenin'in 1917 Eylülünde yurtdışında yayınlanan mükemmel makalesi "Proleter Devrimin Askeri Programı"ndan bir pasaj:

"Bir ülkede zafere ulaşan sosyalizm, birdenbire bütün savaşları tümüyle ortadan kaldırmaz. Tersine, bunları öngörür. Kapitalizmin gelişmesi çeşitli ülkelerde son derece eşitsiz bir biçimde cereyan eder. Meta üretimi altında başka türlü de olamaz. Şu kaçınılmaz sonuç bundandır: sosyalizm *bütün ülkelerde* aynı zamanda zafere ulaşamaz. Diğer ülkeler bir süre için burjuva ya

da burjuva-öncesi kalırken, sosyalizm, önce bir ya da birkaç ülkede zafere ulaşacaktır. Bu sadece sürtüşmeler değil, diğer ülkelerin burjuvazisinin, sosyalist devletin muzaffer proletaryasını yere sermek için doğrudan çabalarına da meydan vermek zorundadır. Böyle durumlarda bizim açımızdan bir savaş, meşru ve haklı bir savaş olacaktır. Bu, sosyalizm uğruna, diğer halkların burjuvaziden kurtuluşları uğruna bir savaş olacaktır." (*Lenin*, "Proleter Devrimin Askeri Programı," "Lenin Enstitüsünün Notları", Kısım 2, s. 7[159].)

Görüyorsunuz, burada tamamen farklı bir zihniyetle karşı karşıyayız. Troçki, dışardan vaktinde yardımına koşulmadığı taktirde, tek başına proletarya iktidarının çok fazla bir şey ifade etmeyeceğini iddia ederek, onu Kamenev ve Zinovyev'e yaklaştıran ufak bir ihtiraz kaydıyla ayaklanmaya gittiği halde, Lenin, tersine, ayaklanmaya hiçbir ihtiraz kaydı olmaksızın giderek, ülkemizdeki proleter iktidarın, diğer ülkelerin proleterlerini kendilerini burjuvazinin boyunduruğundan kurtarmalarına yardım edecek bir *üs* olması gerektiğini ileri sürdü.

İşte Bolşevikler, Ekim ayaklanmasına böyle gittiler ve işte Ekim Devriminin onuncu yılında Troçki ile Kamenev ve Zinovyev, bunun için ortak bir dil buldular.

Muhalefet bloku oluşurken, bir yanda Troçki, öte yanda Kamenev ve Zinovyev arasında geçen konuşmalar örneğin şöyle bir diyalog biçiminde anlatılabilir.

Kamenev ve Zinovyev, Troçki'ye: "Görüyorsunuz, sevgili yoldaş, sonunda Ekim Devriminin yapılmaması gerektiğini, Kurucu Meclisin beklenmesi gerektiğini vb. söylemekte haklı çıktık. Şimdi herkes, ülkenin yozlaştığını, devlet iktidarının yozlaştığını, yıkıma doğru gittiğimizi ve ülkemizde sosyalizmin olmayacağını görüyor. Ayaklanmaya gidilmemeliydi. Siz ama ayaklanmaya isteyerek gittiniz. Büyük bir hata yaptınız."

Troçki onlara yanıt verir: "Hayır, aziz meslektaşlar, bana haksızlık ediyorsunuz. Evet, ayaklanmaya katıldım, ama nasıl katıldığımı unutmuşsunuz. Ne de olsa ayaklanmaya içtenlikle değil, bir ihtiraz kaydıyla katıldım. (*Genel gülüş-*

meler.) Ve şimdi dışardan hiçbir yerden yardım beklenemeyeceği ortaya çıktığına göre, o zamanlar 'Barış Programı'nda önceden belirttiğim gibi yıkıma doğru gittiğimiz açıktır."

Zinovyev ve Kamenev: "Gerçekten de öyle görünüyor. Ufak ihtiraz kaydını unuttuk. Şimdi, blokumuzun ideolojik bir temele sahip olduğu açıktır." (*Genel gülüşmeler, alkışlar.*)

İşte muhalefetin ülkemizde sosyalizmin muzaffer inşası imkanı sorunundaki negatif zihniyeti böyle ortaya çıktı.

Ama bu zihniyet ne anlama gelmektedir? Teslimiyetçilik anlamına gelmektedir. Kime? Kuşkusuz ülkemizdeki kapitalist unsurlara. Başka kime? Dünya burjuvazisine. Ya sol laflar, devrimci jestler – onlar nerde kaldı? Rüzgâra savruldular. Muhalefetimizi iyice bir sarsın, devrimci lafları bir tarafa atın – teslimiyetçiliğin nasıl su yüzüne çıktığını göreceksiniz. (*Alkışlar.*)

İkincisi. Proletarya diktatörlüğü sorunu. Bizde proletarya diktatörlüğü var mı, yok mu? Biraz tuhaf bir soru. (*Gülüşmeler.*) Yine de muhalefet, bildirilerinin her birinde bu soruyu ortaya atmaktadır. Muhalafet bizde Thermidor'cu bir yozlaşma olduğunu söylüyor. Ama bu ne demektir? Bu, bizde proletarya diktatörlüğünün olmadığı, gerek ekonomimizin, gerek politikamızın başarısızlığa uğradığı ve gerilediği, sosyalizme doğru ileriye değil, kapitalizme doğru geriye gittiğimiz demektir. Kuşkusuz bu, tuhaf ve aptalcadır. Ama muhalefet bunda ısrar etmektedir.

İşte, yoldaşlar, alın bir başka ayrılık daha. Troçki'nin Clemenceau hakkındaki ünlü tezi buna dayanmaktadır. Devlet iktidarı yozlaşmışsa ya da yozlaşıyorsa, onu esirgemeye, korumaya, savunmaya değer mi? Elbette değmez. Böyle bir iktidarı "azletmeye" elverişli bir durum doğarsa, diyelim ki düşman Moskova'nın 80 kilometre yakınına kadar yaklaşırsa – bu durumdan bu hükümeti süpürüp atmak

ve yeni bir Clemenceau hükümeti, yani Troçkist hükümet kurmak için yararlanmak gerektiği ortada değil midir?

Açıktır ki, bu "zihniyet"te Leninist olan hiçbir şey yoktur. Bu, katıksız Menşevizmdir. Muhalefet Menşevizmde konaklamıştır.

Üçüncüsü. İşçi sınıfının orta köylülerle bloku sorunu. Muhalefet tüm zaman boyunca böyle bir blok fikrine karşı menfi tavrını gizlemiştir. Onun platformu, karşı-tezleri, orada söylediklerinden çok, muhalefetin işçi sınıfından gizlemeye çalıştıkları açısından dikkate değerdir. Ama muhalefet hakkında gerçeği söylemek, onu gün ışığına çıkarmak cesaretine sahip olan bir adam, kendisi de muhalefet liderlerinden biri olan I. N. Smirnov ortaya çıktı. Ve ne görülüyor? "Yıkıma doğru gittiğimiz" ve eğer kendimizi "kurtarmak" istiyorsak işi orta köylülerle bozuşmaya vardırmamız gerektiği anlaşılıyor. Pek zekice değil. Ama buna karşılık açık.

İşte burada da muhalefetin Menşevik kulakları sonunda herkesin görebileceği biçimde ortaya çıktı.

Dördüncüsü. Devrimimizin karakteri sorunu. Ülkemizde sosyalizmin muzaffer kuruluşu imkanı yadsınırsa, proletarya diktatörlüğünün varlığı yadsınırsa, işçi sınıfının köylülükle blokunun gerekliliği yadsınırsa – devrimimizden, onun sosyalist karakterinden geriye ne kalır? Elbette bir şey kalmaz, kesinlikle hiçbir şey kalmaz. Proletarya iktidara geldi, burjuva devrimini sonuna kadar götürdü, zaten toprağı aldığına göre, köylülüğün şimdi devrimle hiçbir alıp veremeyeceği kalmadı – o halde proletarya sahneden çekilebilir ve meydanı diğer sınıflara bırakabilir.

Muhalif görüşlerin ta köküne kadar inildiğinde, işte size muhalefetin zihniyeti.

İşte muhalefetimizin teslimiyetçiliğinin tüm kökleri. "Bund"çu teslimiyetçi Abramoviç tarafından boşuna övülmüyor tevekkeli.

Beşincisi. Sömürge devrimlerine önderlikte Lenin'ci zihniyet sorunu. Lenin, emperyalist ülkelerle ezilen ülkeler arasındaki, emperyalist ülkelerdeki komünist politika ile sömürge ülkelerdeki komünist politika arasındaki farktan yola çıktı. Bu farktan yola çıkarak, daha savaş sırasında, emperyalist ülkelerde komünizm için kabul edilemez ve karşıdevrimci bir fikir olan anavatan savunması fikrinin, emperyalizme karşı bir kurtuluş savaşı veren ezilen ülkelerde tamamen kabul edilebilir ve meşru olduğunu söyledi.

İşte bunun içindir ki, Lenin belirli bir aşamada ve belirli bir süre için, eğer bu burjuvazi emperyalizme karşı savaş veriyorsa ve komünistlerin işçileri ve yoksul köylüleri komünizm ruhuyla eğitmelerine engel olmuyorsa, sömürge ülkelerde milli burjuvazi ile bir blok ve hatta bir ittifak kurma imkanını caiz saydı.

Burada muhalefetin günahı, Lenin'in bu zihniyetini kesinlikle terketmiş ve sömürge ülkelerin emperyalizme karşı verdikleri devrimci savaşları desteklemenin amaca uygunluğunu yadsıyan II. Enternasyonal'zihniyetine kaymış olmasıdır. Çin devrimi sorununda muhalefetimizin şapa oturması da zaten işte bununla açıklanır.

İşte size bir başka görüş ayrılığı daha.

Altıncısı. Uluslararası işçi hareketinde birleşik cephe taktiği sorunu. Burada muhalefetin günahı, geniş işçi sınıfı yığınlarını komünizme adım adım kazanma sorununda Leninist taktiği terketmiş olmasıdır. İşçi sınıfının geniş yığınlarının komünizme kazanılması için Partinin politikasının sadece doğru olması gerekmez. Partinin doğru politikası büyük bir şeydir, ama hiç de her şey değildir. İşçi sınıfının geniş yığınlarının komünizmin safına geçmeleri için yığınların bizzat kendi deneyimleri temelinde komünist politikanın doğruluğuna kanaat getirmesi gerekir. Ama yığınların buna kanaat getirmesi zaman gerektirir, Partinin yığınları kendi pozisyonlarına getirmek için ustalıkla ve

hünerle çalışmasını, Partinin, geniş yığınları Parti politikasının doğruluğuna inandırmak için ustalıkla ve hünerle çalışmasını gerektirir.

Nisan 1917'de kesinlikle haklıydık, çünkü işlerin burjuvazinin devrilmesine ve Sovyet iktidarının kurulmasına doğru gittiğini biliyorduk. Ama, henüz işçi sınıfının geniş yığınlarını burjuvazinin iktidarına karşı ayaklanmaya çağırmıyorduk. Niçin? Çünkü yığınlar kesinlikle doğru olan politikamızın doğruluğuna kanaat getirme fırsatını henüz bulamamışlardı. Ancak küçük-burjuva Sosyal-Devrimci ve Menşevik partiler devrimin temel sorunlarında kendilerini tamamen gözden düşürdükleri zaman, ancak yığınlar politikamızın doğruluğuna kanaat getirmeye başladıkları zamandır ki, ancak o zaman, yığınları ayaklanmaya sevkettik. Ve yığınları tam zamanında ayaklanmaya götürdüğümüz içindir ki, o sıralar zafere ulaştık.

Birleşik cephe fikrinin kökleri işte burada yatmaktadır. Lenin, birleşik cephe taktiğini işte tam da, kapitalist ülkelerdeki, sosyal-demokrat uzlaşmacılık önyargılarına bulaşmış geniş işçi sınıfı yığınlarının, komünistlerin politikasının doğruluğuna kendi deneyimleri temelinde kanaat getirmelerini ve komünizmin yanına geçmelerini kolaylaştırmak amacıyla devreye sokmuştur.

Muhalefetin günahı, bu taktiği tamamen reddetmesidir. Bir zamanlar muhalefet hararetle, bönce ve akılsızca, birleşik cephe taktiğine bayılıyordu ve İngiltere'deki Genel Konsey'le anlaşmayı "barışın en emin garantilerinden biri", "müdahaleye karşı en emin garantilerden biri", "Avrupa'daki reformizmi zararsız kılmanın" en emin araçlarından biri olarak binbir türlü selamlamıştı (bkz: Zinovyev'in SBKP(B) XIV. Parti Kongresindeki Raporu). Ama Purcell'lerin ve Hicks'lerin yardımıyla reformizmi "zararsız kılabilme" umutlarında acımasızca hayal kırıklığına uğrayınca, öbür aşırılığa düştü ve birleşik cephe taktiği fikrini tama-

men reddetti.

İşte, yoldaşlar, size, muhalefetin Lenin'in birleşik cephe taktiğini tamamen terketmesini sergileyen bir başka görüş ayrılığı daha.

Yedincisi. Leninist Parti ilkesi, SBKP(B) ve Komintern' de Leninist birlik sorunu. Burada muhalefet, Leninist örgütsel zihniyeti tamamen terketmekte ve ikinci bir Parti örgütleme yolunu, yeni bir enternasyonal örgütleme yolunu tutmaktadır.

İşte size, muhalefetin hepsinde de Menşevizme kaydığını gösteren yedi başlıca sorun.

Muhalefetin bu Menşevik görüşleri, Partimizin ideolojisiyle, Partimizin programıyla, taktiğiyle, Komintern'in taktiğiyle, Leninizmin örgütsel zihniyetiyle bağdaşır görülebilir mi?

Asla, bir an için bile değil!

Şöyle diyeceksiniz: Böyle bir muhalefet aramızdan nasıl çıkabildi, bunun sosyal kökleri nelerdir? Kanımca muhalefetin sosyal kökleri gelişmemiz karşısında kent küçük-burjuvazisi tabakalarının yıkıma uğramasında, bu tabakaların proletarya diktatörlüğü rejiminden hoşnutsuzluğunda, bu tabakaların bu rejimi değiştirme, onu burjuva demokrasisini yeniden kurma doğrultusunda "iyileştirme" çabasında yatmaktadır.

İlerlememizin bir sonucu olarak, sanayimizdeki büyümenin bir sonucu olarak, sosyalist iktisat biçimlerinin artan payının bir sonucu olarak, küçük-burjuvazinin, özellikle de kent küçük-burjuvazisinin bir kesiminin yıkıma uğramakta ve batmakta olduğunu daha önceden belirtmiştim. Muhalefet bu tabakaların homurdanmasını ve proleter devrimin rejiminden hoşnutsuzluğunu yansıtmaktadır.

İşte muhalefetin sosyal kökleri burada bulunmaktadır.

4. Bundan sonra ne olacak?

Bundan sonra muhalefete ne olacak?

Bu soruna geçmeden önce, Kamenev'in 1910 yılında, Troçki ile giriştiği bir işbirliği denemesinin öyküsünü anlatmak istiyorum. Bu çok ilginç bir sorundur. Ortaya atılan sorunun doğru çözümü için belli bir anahtar sağlayabileceği için daha da ilginç bir sorundur. 1910 yılında yurtdışında Merkez Komitemizin bir plenum toplantısı yapılır. Bolşeviklerle Menşevikler ve özellikle Troçki arasındaki ilişkiler sorunu tartışılır (o zamanlar, Menşeviklerin de mensup olduğu ortak bir Partinin parçasıydık ve kendimize fraksiyon diyorduk). Plenum oturumu, Lenin'e rağmen ve Lenin'e karşı, Menşeviklerle ve dolayısıyla Troçki ile uzlaşma lehinde karar alır. Lenin azınlıkta kalır. Ya Kamenev ne yapar? Kamenev, Troçki ile işbirliğini yoluna koymayı üstlenir. Ve o bu işbirliğini, Lenin'in bilgisi dahilinde ve rızasıyla yoluna koyar, çünkü Lenin, Bolşevizme karşı Troçki ile işbirliği yapmanın zararlı ve izin verilemez bir şey olduğuna Kamenev'in deneyimle kanaat getirmesini istiyordu.

Kamenev'in bununla ilgili olarak anlattıklarını dinleyelim:

"1910'da fraksiyonumuzun çoğunluğu Troçki yoldaş ile uzlaşmak ve anlaşmak için bir girişimde bulundu. Vladimir İlyiç bu girişime şiddetle karşıydı ve âdeta, Troçki ile anlaşmaya varma girişimindeki inadına 'bir ceza olarak', Merkez Komitesi tarafından Troçki yoldaşın gazetesinin yazıkuruluna temsilci olarak gönderilecek kişinin ben olmamda ısrar etti. 1910 sonbaharında, bu yazıkurulunda birkaç ay çalıştıktan sonra, Vladimir İlyiç'in benim 'uzlaşmacı' çizgime karşı çıkışında haklı olduğuna kanaat getirdim ve onun rızasıyla, Troçki yoldaşın organının yazıkurulundan çıktım. Troçki yoldaşla o zamanki kopuşumuz ifadesini Partinin merkez organındaki, sert ifadeler içeren bir dizi makalede buldu. Vladimir İlyiç tasfiyeci Menşeviklerle ve Troçki yoldaş ile görüş ayrılıklarımızın sonucunu çıkaracak bir broşür yazmamı işte o zaman önerdi. Vladimir İlyiç, bana,

'Anti-Bolşevik grupların en sol (Troçkist) kanadı ile bir anlaşma aradınız, anlaşmanın olanaksız olduğuna kanaat getirdiniz, onun için bunları toparlayan bir broşür yazmalısınız' dedi. Vladimir İlyiç elbette özellikle, tam da Bolşevizm ile, bizim o zamanlar Troçkizm dediğimiz şey arasındaki ilişkiler alanında ta sonuna kadar... her bir şeyin söylenmesinde ısrar etti." (L. Kamenev'in "İki Parti" broşürüne önsözü.)

Ya sonuç ne olmuştu? Biraz daha dinleyelim:

"Troçki ile ortak çalışma denemesi – iddia ediyorum ki bu, şimdi Troçki tarafından istismar edilen mektuplarımın ve özel konuşmaların tanıtladığı gibi, benim tarafımdan içtenlikle yapılan bir denemeydi –, uzlaşmacılığın kaçınılmaz bir biçimde tasfiyeciliği savunmaya kaydığını, kesinlikle onun tarafına geçtiğini gösterdi." (L. Kamenev. "İki Parti".)

Ve dahası:

"Eğer ruh hali olarak 'Troçkizm' Partide zafer kazanmış olsaydı, tasfiyecilik için, otsovizm için ve Partiyle savaşmakta olan tüm eğilimler için ne şahane bir yaşam başlardı." (Aynı yerde.)

İşte yoldaşlar, Troçki ile bir ortak çalışma denemesi. (*Bir ses:* "Öğretici bir deneyim.") O zamanlar Kamenev, bu denemenin sonuçlarını, 1911 yılında "İki Parti" başlığı altında çıkan özel bir broşürde anlatmıştı. Bu broşürün Troçki ile hâlâ işbirliği hayalleri kuran bütün yoldaşlar için çok yararlı olmuş olduğundan kuşkum yok.

Ve şimdi soruyorum: Kamenev bir kez daha, Troçki ile işbirliğindeki şimdiki deneyimleri hakkında, yine "İki Parti" başlığını taşıyan bir broşür daha yazmaya çalışmaz mı? (*Genel gülüşmeler, alkışlar.*) Bunu yapmasında belki yarar olur. Elbette Kamenev'e, Troçki'nin o zamanlar yaptığı gibi şimdi de mektuplarını ve özel konuşmalarını ona karşı kullanmayacağına dair garanti veremem. (*Genel gülüşmeler.*) Ama bundan korkmamak gerekir. Her halükârda burada bir seçim yapmak gerek: ya Troçki'nin Kamenev'in mektuplarını kullanacağından ve Troçki ile yaptığı gizli konuşmalarını açığa vuracağından korkmak – ve o zaman kendini Parti dışına çıkarma tehlikesi, ya da tüm korkuları

bir yana atmak ve Parti içinde kalmak.

Şimdi sorunun konuluşu böyle, yoldaşlar: ya biri ya da diğeri.

Muhalefetin Parti Kongresine sunmaya niyetlendiği bir açıklaması olduğu söyleniyor. Buna göre o, bütün Parti kararlarına boyun eğiyor ve gelecekte de boyun eğecekmiş (*bir ses:* "Tıpkı Ekim 1926'da olduğu gibi mi?"), hizbini dağıtacak (*bir ses:* "Bunu daha önce iki kez duyduk!") ve vazgeçmediği görüşlerini (*sesler:* "Duyun duyun!", "Hayır, onu biz kendimiz dağıtalım daha iyi!") Parti tüzüğü çerçevesi içinde savunacakmış. (*Sesler:* "Her türlü ihtiraz kayıtlarıyla birlikte." "Çerçevemiz lastikten değil.")

Kanımca, yoldaşlar, bu hile tutmayacaktır. (*Sesler:* "Çok doğru!" *Sürekli alkışlar.*) Bizim de, yoldaşlar, açıklamalara ilişkin belli deneyimlerimiz (*alkışlar*), iki açıklamaya ilişkin belli deneyimlerimiz var (*sesler:* "Çok doğru!"), 16 Ekim 1926 ve 8 Ağustos 1927 açıklamalarıyla. Bu deneme nereye yol açmıştır? Her ne kadar "İki Parti"ye dair bir broşür yazmak niyetinde değilsem de, bu denemenin en olumsuz sonuçlara (*sesler:* "Çok doğru!"), Partiyi iki kez aldatmaya, Parti disiplini zayıflatmaya yolaçtığını söylemek cesaretini göstereceğim. Şimdi muhalefet bu deneyimlerden sonra bizden, büyük Partinin Parti Kongresinden, Lenin'in Partisinin Parti Kongresinden, onun sözüne inanmasını talep ederken neye dayanmaktadır? (*Sesler:* "Bu aptallık olur." "Kim buna inanırsa aldanır.")

Muhalefetin, atılanların tekrar Partiye alınmalarını da teşvik ettiği söyleniyor. (*Sesler:* "Bu gerçekleşmeyecek." "Menşevik bataklığına gitsinler.") Kanımca, yoldaşlar, bundan da bir iş çıkmayacaktır. (*Sürekli alkışlar.*)

Parti, Troçki ve Zinovyev'i neden attı? Çünkü onlar, Parti düşmanı muhalefetin tüm çalışmasının örgütleyicisiydiler (sesler: "Çok doğru!"), çünkü önlerine Partinin yasalarını çiğneme hedefini koydular, çünkü onlara kimsenin

dokunmaya cesaret edemeyeceğini sandılar, çünkü kendilerine Partide bir soylu konumu yaratmak istediler.

Ama bizler, Partide ayrıcalıkları olan bir soylular takımı ve bu ayrıcalıklara sahip olmayan bir köylülük istiyor muyuz? Soyluları köküyle birlikte sökmüş olan biz Bolşeviklerin, şimdi onları Partimizin içinde eski mevkilerine getireceğimize gerçekten de inanıyorlar mı? (*Alkışlar.*)

Soruyorsunuz: Troçki ve Zinovyev'i neden Partiden attık? Çünkü biz, Partide soylular istemiyoruz. Çünkü bizim Partimizde bir tek yasa vardır ve Partinin tüm üyeleri eşit haklara sahiptir. (*Sesler:* "Çok doğru!" *Sürekli alkışlar.*)

Muhalefet Partide kalmak istiyorsa, Partinin iradesine, yasalarına, emirlerine çekincesiz, kaçamaklar yapmaksızın boyun eğsin. Bunu yapmak istemiyorsa, bırakın kendisini daha iyi hissettiği yere gitsin. (*Sesler:* "Çok doğru!" *Alkışlar.*) Muhalefete ayrıcalıklar sağlayan yeni yasalar yaratmak istemiyoruz ve yaratmayacağız. (*Alkışlar.*)

Koşulların ne olduğu soruluyor. Bir tek koşulumuz var: Muhalefet tümüyle ve her yönüyle, gerek örgütsel, gerek ideolojik olarak silahları terketmelidir. (*Sesler:* "Çok doğru!" *Sürekli alkışlar.*)

Anti-Bolşevik görüşlerini tüm dünyanın gözü önünde açıkça ve dürüstçe terketmelidir. (*Sesler:* "Çok doğru!" *Sürekli alkışlar.*)

Yaptığı hataları, Partiye karşı suç haline dönüşen hataları tüm dünyanın gözü önünde açıkça ve dürüstçe mahkûm etmelidir.

Partinin, onları geride hiçbir şey kalmamak üzere dağıtabilmesi için, hücrelerini bize teslim etmelidir. (*Sesler:* "Çok doğru!" *Sürekli alkışlar.*)

Ya bunu kabul ederler, ya da Partiyi terkederler. Eğer kendileri gitmezse, biz onları atacağız. (*Sesler:* "Çok doğru!" *Sürekli alkışlar.*)

İşte, yoldaşlar, muhalefetle ilgili olarak durum budur.

IV

TOPLU SONUÇ

Konuşmamı bitiriyorum, yoldaşlar.

Rapor döneminin toplu sonucu nedir? Sonuç şudur:

1. Etrafımızı çevreleyen devletlerle, en büyük güçlüklere, "büyük güçler"in burjuvazisinin provokatif taşkınlıklarına rağmen, barışı koruduk,

2. SSCB işçi sınıfının emperyalist ülkelerin ve sömürgelerin işçileriyle birleşmesini, yığınla engele rağmen, satılık, yüz dilli burjuva basınının iftira denizine rağmen sağlamlaştırdık,

3. proleter diktatörlüğün otoritesini dünyanın tüm kıtalarının milyonlarca emekçi kitlesinin gözünde yükselttik,

4. Parti olarak biz, Komintern ve seksiyonlarına, dünyanın tüm ülkelerinde nüfuzunu güçlendirmeye yardım ettik,

5. uluslararası devrimci hareketi daha da geliştirmek ve hızlandırmak için bir Partinin yapabileceği herşeyi yaptık,

6. sosyalist sanayimizi rekor tempoda geliştirerek ve tüm halk ekonomisi içinde hegemonyasını sağlama alarak kalkındırdık,

7. sosyalist sanayii köylü iktisadıyla birleştirdik,

8. kır yoksullarına dayanarak, işçi sınıfının orta köylüyle ittifakını sağlamlaştırdık,

9. uluslararası alanda düşmanca kuşatmaya rağmen ülkemizde proletarya diktatörlüğünü sağlamlaştırdık ve böylece tüm ülkelerin işçilerine, proletaryanın sadece kapitalizmi yıkmayı değil, aynı zamanda sosyalizmi inşa etmeyi de becerdiğini gösterdik,

10. Partiyi sağlamlaştırdık, Leninizmi koruduk ve muhalefeti hezimete uğrattık.

Toplu sonuç budur.

Bundan ne sonuç çıkıyor? Sadece bir tane: Doğru yolda bulunuyoruz, Partimizin politikası doğrudur. (*Sesler:* "Çok doğru!" *Alkışlar.*)

Ama bundan şu sonuç çıkar ki, eğer bu yolda ilerlersek, mutlaka ülkemizde sosyalizmin zaferine, tüm ülkelerde sosyalizmin, zaferine varacağız. *(Sürekli alkışlar.)*

Bu henüz, yolumuz üzerinde herhangi bir güçlükle karşılaşmayacağımız anlamına gelmez. Güçlükler olacaktır. Ama bunlardan korkmuyoruz, çünkü biz, devrimin ateşinde çelikleşmiş Bolşevikleriz.

Güçlükler olacaktır. Ama, bugüne kadar olduğu gibi, bundan sonra da bunları aşacağız, çünkü biz, güçlükler karşısında ağlayıp sızlamayan, bilakis bunlara karşı mücadele edip onları aşan Lenin'in demir Partisi tarafından çelikleştirilmiş Bolşevikleriz.

Ve tam da Bolşevikler olduğumuz için, mutlaka zafer kazanacağız.

Yoldaşlar! Ülkemizde komünizmin zaferine, tüm dünyada komünizmin zaferine ileri! (*Şiddetli ve sürekli alkışlar. Herkes ayağa kalkar ve Stalin yoldaşa tezahürat yapar. "Enternasyonal" söylenir.*)

MK SİYASİ FAALİYET RAPORUNU KAPAYIŞ KONUŞMASI

7 Aralık

Yoldaşlar! Tüm bir dizi delegenin konuşmasından sonra bana söyleyecek pek fazla şey kalmıyor. Yevdokimov ve Muralov'un konuşmasına da, özlü birşeyler söylemek için malzeme sunmadıklarından, hiçbir şey söylemeyeceğim. Bunlar hakkında sadece bir tek şey söylenebilir: Allah günahlarını bağışlasın, çünkü ne gevezelediklerini bilmiyorlar. (*Gülüşmeler, alkışlar.*) Rakovski'nin konuşması, ve muhaliflerin konuşmaları arasında en riyakârı ve en yalancısı olan Kamenev'in konuşması (*sesler:* "Çok doğru!") üzerinde durmak istiyorum.

I

RAKOVSKİ'NİN KONUŞMASI ÜZERİNE

a) *Dış politika üzerine.* Kanımca, Rakovski burada savaş ve dış politika sorununa değinmeseydi daha iyi ederdi. Rakovski'nin Moskova Konferansında savaş sorununda bir aptallık yaptığını herkes biliyor. O buraya gelip söz aldı, öyle zannediyorum ki, yaptığı aptallığı telafi etmek için. Ortaya çıkan, daha da aptalcaydı. (*Gülüşmeler.*) Dış politika konusunda sessiz kalsaydı, Rakovski daha iyi ederdi sanıyorum.

b) *Sol ve sağ üzerine.* Rakovski, muhalefetin Partimizin sol sektörü olduğunu iddia ediyor. Buna tavuklar bile gülüyor, yoldaşlar! Böyle açıklamaları siyasi müflisler besbelli

kendilerini teselli etmek için yapıyorlar. Muhalefetin, Partimizde Menşevik bir kanat olduğu, muhalefetin Menşevizmde konakladığı, muhalefetin objektif olarak burjuva unsurların bir oyuncağı haline geldiği ispatlıdır. Tüm bunlar ispatlanmıştır ve yüz misli pekiştirilmiştir. Nasıl olur da insan, muhalefetin solda durduğunu söyleyebilir? Objektif olarak bir "üçüncü güç"ün, burjuva unsurların bir oyuncağı haline gelmiş olan Menşevik bir grubun, böyle bir grubun Bolşeviklerden daha sol olduğu nerde duyulmuştur? Muhalefetin, SBKP(B)'de sağ, Menşevik kanadı oluşturduğu apaçık ortada değil midir?

Rakovski besbelli adamakıllı ipin ucunu kaçırmıştır, sağını solunu bilmemektedir. Gogol'ün Selifan'ını anımsayınız: "Ah seni gidi karaayakh... Neresi sağ, neresi sol bilmiyorsun!"

c) *Muhalefetin yardımı üzerine.* Rakovski, emperyalistler bize saldıracak olursa, muhalefetin Partiyi desteklemeye hazır olduğunu açıklıyor. Şuna bakın, ne kadar da lütufkâr! Partimizin yüzde yarımı bile olmayan küçük bir grup, emperyalistler ülkemize saldırdığı taktirde, bize lütufkârane yardımını sunuyor. Biz sizin yardımınıza inanmıyoruz, ve ona ihtiyacımız da yok! Sizden sadece bir tek şey rica ediyoruz: Bizi rahatsız etmeyin, bizi rahatsız etmeyi bırakın! Gerisini biz kendimiz yaparız, bundan emin olabilirsiniz. (*Sesler:* "Çok doğru!" *Alkışlar.*)

d) *"Sinyalciler" üzerine.* Rakovski devamla, muhalefetin bize tehlikeleri, güçlükleri, ülkemizin "batışını" sinyalize ettiğini açıklıyor. Partiyi "batış"tan kurtarmak isteyen ne de sinyalciler ha! Batan ve gerçekten kurtarılmaya ihtiyaçları olan kendileri! Kendileri ayakta duramıyorlar, kalkıp bir de başkalarını kurtaracaklar! Bu gülünç değil mi, yoldaşlar? (*Sesler:* "Çok doğru!" *Alkışlar.*)

Denizde küçük bir takayı gözünüzün önüne getirin, zar-zor su üstünde durabiliyor ve her an battı-batacak, ve bir de

azametli bir vapuru gözünüzün önüne getirin, dalgaları güçle yararak emin bir şekilde ilerliyor. Bu küçük taka, koca vapuru kurtarmak istese ne derdiniz? (*Gülüşmeler.*) Bu gülünçten de öte olurdu, öyle değil mi? Ama muhalefetten "sinyalcilerimiz" de şu anda işte tam bu durumda bulunuyorlar. Bize tehlikeleri, güçlükleri, "batışı", ne isterseniz onu sinyalize ediyorlar, halbuki kendileri batıyorlar ve kayalara bindirdiklerinin farkında değiller.

Muhalifler bizzat kendilerini "sinyalciler" olarak adlandırdıklarına göre, Partinin, işçi sınıfının, ülkenin önderliğine soyunuyorlar. Hangi hakla? Bir partiyi, bir sınıfı, bir ülkeyi bir yana bırakalım, muhalifler herhangi birşeyi yönetebildiklerini pratikte kanıtlamışlar mıdır? Troçki, Zinovyev, Kamenev gibi kişiler tarafından önderlik edilen muhalefetin, grubunu şimdi iki yıldan beri yönettiği ve muhalefet liderlerinin kendi gruplarını kesin iflasa götürmüş oldukları olgu değil mi? Muhalefetin bu iki yıl içinde grubunu yenilgiden yenilgiye götürmüş olduğu olgu değil mi? Bu, muhalefet liderlerinin tam yeteneksizlik ilanından, onların yönetiminin zafere değil yenilgiye götüren bir yönetim olduğunun ortaya çıkmasından başka nedir? Muhalefet liderleri küçük ölçekte yeteneksizliklerini ispatladılarsa, büyük ölçekte daha fazla yetenek göstereceklerini varsaymak için hangi neden var? Hiç kimsenin, Parti, işçi sınıfı, ülke gibi büyük bir meselenin yönetimini, küçük bir grubun yönetiminde tamamen iflas etmiş kişilerin eline emanet etmeye karar vermeyeceği açık değil midir?

"Sinyalcilerimiz"in anlamak istemedikleri şey budur.

II

KAMENEV'İN KONUŞMASI ÜZERİNE

Kamenev'in konuşmasına geliyorum. Bu konuşma, bu kürsüden yapılan tüm muhalefet konuşmaları içinde en ya-

lancısı, en riyakârcası, en dolandırıcısı ve en madrabazcasıdır. (*Sesler:* "Çok doğru!" *Alkışlar.*)

a) *Bir özün iki yüzü.* Kamenev'in konuşmasında yaptığı ilk iş, izleri silmek oldu. Partinin temsilcileri burada Partimizin kazanımlarından, inşamızın başarılarından, çalışmamızın iyileşmesinden vs. söz ettiler. Devamla, muhaliflerin Menşevik günahlarından bahsettiler, onların ülkemizde sosyalizmin başarıyla inşası imkanını yadsıdıkları için, SSCB'de proletarya diktatörlüğünün mevcudiyetini yadsıdıkları için, işçi sınıfının orta köylülerle ittifak siyasetinin amaca uygunluğunu yadsıdıkları için, bir Thermidor'a ilişkin iftiralar yaydıkları için vs. Menşevizmde konakladıklarından söz ettiler. Parti temsilcileri son olarak, muhalefetin böylesi görüşlerinin Partimize mensubiyetle bağdaşmadığını, muhalefet eğer Partide kalmak istiyorsa, bu Menşevik görüşleri geri almak zorunda olduğunu söylediler.

Ve ne görülüyor? Kamenev bu sorunları es geçmekten, izleri silmekten ve bunların yanından geçip gitmekten daha iyi bir şey bulmadı yapacak. Kendisine programımızın, politikamızın, inşamızın en önemli sorunları üzerine soru soruluyor, ama o, sanki bunlar kendisini hiç ilgilendirmiyormuş gibi, bunları es geçiyor. Böyle bir davranışa, 'meseleye ciddi bir yaklaşım' denebilir mi? Muhalefetin böyle bir tavrı neyle açıklanır? Sadece bir tek şeyle açıklanır: Partiyi aldatma, onun uyanıklığını köreltme, Partiyi bir kez daha kandırma arzusuyla.

Muhalefetin iki yüzü var: birisi riyakâr-dostça, diğeri Menşevik-anti-devrimci. Parti onu baskı altına alıp, ondan fraksiyon faaliyetinden, bölücü politikasından vazgeçmesini talep ettiğinde, Partiye riyakâr-dostça yüzünü gösteriyor. Proleter-olmayan güçlere çağrı yapmaya koyulduğunda, Partiye karşı, Sovyet iktidarına karşı "sokağa" çağrı yapmaya koyulduğunda, Menşevik-anti-devrimci yüzünü gösteriyor. Şimdi, gördüğünüz gibi, bize riyakâr-dostça yüzünü

çeviriyor, çünkü Partiyi bir kez daha aldatmak istiyor. Kamenev'in görüş ayrılıklarımızın en önemli sorunlarını es geçerek izleri silmeye çabalamasının nedeni budur. Bu ikili oyuna, bu iki yüzlü Yanus yaratığına daha fazla tahammül edilebilir mi?

İkisinden biri: Ya muhalefet Partiyle ciddi ciddi konuşmak ister — ve o zaman yüzündeki maskeyi atmalıdır; ya da ama ikiyüzlü olmaya devam etmeyi düşünür — ama o zaman Parti dışında kalmak zorundadır. (*Sesler:* "Çok doğru!")

b) *Bolşevizmin geleneklerine dair.* Kamenev, bir Parti üyesinden belli, Parti ideolojimizle, programımızla bağdaşmaz görüşleri geri almasını talep etmenin Partimizin gelenekleri, Bolşevizmin gelenekleri arasında olmadığına yemin ediyor. Bu doğru mudur? Elbette doğru değildir. Dahası – bu bir yalandır, yoldaşlar!

Kamenev de dahil, bizim hepimizin, Myaznikov ve Myaznikov yandaşlarını Partiden ihraç ettiğimiz olgu değil midir? Onları neden ihraç ettik? Tam da onların Menşevik görüşleri, Partinin görüşleriyle bağdaşmadığı için.

Kamenev de dahil, bizim hepimizin, "İşçi Muhalefeti" nin bir kısmını Partiden ihraç ettiğimiz olgu değil midir? Onları neden ihraç ettik? Tam da onların Menşevik görüşleri, Partimizin görüşleriyle bağdaşmadığı için.

Ya Ossovski, Daşovski neden Partiden ihraç edildi? Maslow, Ruth Fischer, Katz ve diğerleri Komintern'den neden ihraç edildi? Çünkü onların görüşleri Komintern'in ideolojisiyle, SBKP(B)'nin ideolojisiyle bağdaşmadığı için.

Partimiz eğer örgütlerimiz çerçevesi içinde anti-Leninist unsurların mevcudiyetini caiz saysaydı, Lenin'ci bir parti olmazdı. O zaman neden Menşevikleri de Partimize almayalım ki? Partimizin üyeleri olarak Menşevizmde konaklayan ve anti-Leninist görüşleri için propaganda yapan kişilere nasıl davranacağız? Lenin'ci Partiyle böylesi kişiler ara-

sında ortak ne olabilir? Kamenev Partimizde Menşevizme inanan ve Menşevik görüşleri vaaz eden kişilere tahammül edilebileceğini iddia ettiğinde Partimize iftira etmektedir, Partimizin geleneklerinden kopmaktadır, Bolşevizmin geleneklerinden kopmaktadır. Tam da Kamenev ve onunla birlikte tüm muhalefet, Partimizin devrimci geleneklerini ayaklar altına aldığı için – tam da bunun için Parti muhalefetten, anti-Leninist görüşlerini geri almasını talep etmektedir.

c) *Muhalefetin sözümona ilkelere bağlılığı.* Kamenev, görüşlerini geri almanın kendisine ve diğer muhaliflere zor geldiğini, çünkü görüşlerini Bolşevik tarzda savunmaya alışık olduklarına yemin ediyor. Görüşlerini geri almanın muhalefet için ilkesizlik olacağını söylüyor. Yani sanki muhalefet liderleri pek ilkelere bağlı kişilermiş gibi gözüküyor. Bu doğru mudur, yoldaşlar? Muhalefet liderleri ilkelerine, görüşlerine, inançlarına gerçekten de bu kadar değer veriyorlar mı? Pek öyle görünmüyor, yoldaşlar. Muhalefet blokunun oluşmasının tarihçesi düşünüldüğünde, pek öyle görünmüyor. (*Gülüşmeler.*) Tarih gösteriyor ki, olgular gösteriyor ki, henüz hiçbir kimse muhalefet liderleri kadar kolayca bir ilkeden diğerine geçmemiştir, hiç kimse onlar kadar kolayca ve arsızca görüşlerini değiştirmemiştir. Partinin çıkarları bunu gerektirdiğinde, neden şimdi de görüşlerini geri almasınlar?

İşte Troçkizmin tarihinden birkaç örnek.

Bilindiği gibi Lenin, Partiyi toparladığında, 1912 yılında Prag'da Bolşeviklerin bir konferansını topladı. Bilindiği gibi bu konferans, Partimiz tarihinde son derece büyük öneme sahipti, çünkü Bolşeviklerle Menşevikler arasında ayrım çizgisini çekti ve tüm ülkede Bolşevik örgütleri yekpare Bolşevik Parti halinde birleştirdi.

Bilindiği gibi yine aynı 1912 yılında, başında Troçki'nin bulunduğu Ağustos Blokunun Menşevik danışma konferansı

yapıldı. Bu konferansın Bolşevik konferansa savaş açtığı ve işçi örgütlerini Lenin'ci partiyi tasfiye etmeye çağırdığı da bilinmektedir. O sıralar Troçki'nin Ağustos Bloku, danışma konferansında, Prag'daki Bolşevik konferansı neyle suçladı? Her türden ölümcül günahlarla. Gaspçılıkla, mezhepçilikle, Partide bir "darbe" örgütlemekle, ve daha şeytan bilir nelerle.

Ağustos Blokunun danışma konferansı o sıralar II. Enternasyonal'e hitaben yaptığı açıklamada, Prag'daki Bolşevik konferans hakkında şunları ifade etti:

"Danışma konferansı, bu konferansı (Bolşeviklerin 1912 yılındaki Prag Konferansını. *J. St.*) gayet bilinçli bir şekilde Partiyi bölünmeye götüren *bir grup insanın Parti bayrağını açıkça gaspetme çabası olarak* ilan eder, ve bazı Parti örgütlerinin ve yoldaşların bu *dolandırıcılığın* kurbanı olmuş olmasına ve böylece *Lenin'ci ahbap çavuşların* bölücü ve gaspçı politikasını ilerletmiş olmasına duyduğu derin üzüntüyü dile getirir. Danışma konferansı, Rusya' daki ve yurtdışındaki tüm Parti örgütlerinin *yapılmış olan darbeyi* kararlılıkla protesto edeceklerine, konferans tarafından seçilen merkezi kurumları *tanımayacaklarına* ve gerçekten genel bir Parti konferansının toplanması yoluyla Partinin birliğinin yeniden tesisini bütün araçlarla ilerleteceklerine olan inancını ifade eder." (Ağustos Blokunun II. Enternasyonal'e açıklamasından, 26 Mart 1912'de "Vorwärts'de yayınlanmıştır.)

Görüyorsunuz, burada herşey var: Lenin'ci ahbap çavuşlar, gasp ve Partide "darbe".

Ya sonra? Aradan birkaç yıl geçti, ve Troçki Bolşevik Parti hakkındaki bu görüşlerini geri aldı. Sadece geri almakla kalmadı, bilakis Bolşevik Partiye karnı üzerinde sürüklenerek geldi ve aktif üyelerinden biri olarak ona girdi. (*Gülüşmeler.*)

Tüm bunlardan sonra, Troçki ve Troçkistlerin Partimizde Thermidor eğilimlerine ilişkin, gaspa vs. ilişkin görüşlerini bir kez daha geri almayı becermeyeceklerini varsaymak için hangi neden var?

Aynı alandan bir başka örnek.

Bilindiği gibi Troçki 1924 sonunda, "Ekim'in Dersleri"

başlıklı bir broşür yayınladı. Bilindiği gibi Troçki bu broşürde Kamenev ve Zinovyev'i, Partimizin sağ, yarı-Menşevik kanadı olarak niteledi. Bilindiği gibi Troçki'nin bu broşürü Partimizde tüm bir tartışmanın nedeni oldu. Ya sonra? Aradan bir yıl bile geçmedi, Troçki görüşlerini geri aldı ve Zinovyev ve Kamenev'in Partimizin sağ kanadını değil, tersine sol, devrimci kanadını temsil ettiğini açıkladı.

Bir örnek daha, bu kez Zinovyev grubunun tarihinden. Bilindiği gibi Zinovyev ve Kamenev, Troçkizme karşı tam bir yığın broşür yazdılar. Bilindiği gibi Zinovyev ve Kamenev 1925 yılında, tüm Partiyle birlikte, Troçkizmi Leninizmle bağdaşmaz ilan ettiler. Bilindiği gibi Zinovyev ve Kamenev, tüm Partiyle birlikte, hem Partimizin Parti Kongrelerinde hem de Komintern V. Kongresinde, küçük-burjuva sapma olarak Troçkizm üzerine karar tasarılarını kabule sundular. Ya sonra? Aradan bir yıl bile geçmedi, görüşlerine tövbe ettiler, onlardan vazgeçtiler ve Troçki'nin grubunun Partimiz içinde hakiki Leninist ve devrimci bir grup olduğunu ilan ettiler. (*Bir ses:* "Karşılıklı af!")

Bunlar olgudur, yoldaşlar, ve sayıları arzu edildiği taktirde çoğaltılabilir.

Tüm bunlardan açıkça, Kamenev'in bize burada anlattığı muhalefet liderlerinin ilkelere büyük bağlılığının, gerçeklikle hiçbir ortak yanı olmayan bir masal olduğu çıkmıyor mu?

Partimizde daha hiç kimsenin, Troçki, Zinovyev ve Kamenev kadar kolayca ve arsızca kendi düşturlarına tövbe etmeyi beceremediği açık değil midir? (*Gülüşmeler.*)

Soru şu: Kendi düşturlarını, görüşlerini birçok kez geri alan muhalefet liderlerinin, bunları geri almaya bir kez daha elinin varmayacağını varsaymamız için hangi neden var?

Muhalefete yönelttiğimiz, Menşevik görüşlerini geri alması taleplerinin, muhalefet liderleri için Kamenev'in gös-

termeye çalıştığı kadar zor olmadığı açık değil midir? (*Gülüşmeler.*) Görüşlerini geri alma zorunluluğu karşısında ilk kez durmuyorlar ki – neden bunu bir kez daha yapmasınlar? (*Gülüşmeler.*)

d) *Ya Parti ya da muhalefet.* Kamenev, muhaliflerden, Partinin ideolojisi ve programıyla bağdaşmaz hale gelmiş bazı görüşlerinden vazgeçmelerinin talep edilemeyeceğine yemin ediyor. Kamenev'in bu iddiasının, muhalefet blokunun geçmişi ve bugünü gözler önüne getirildiğinde ne kadar ciddiyetsiz olduğunu daha önce belirttim. Ama bir an için kabul edelim ki, Kamenev haklıdır. O zaman ne olurdu? Bir parti, bizim Partimiz görüşlerinden, inançlarından, ilkelerinden vazgeçebilir mi? Partimizden görüşlerinden, ilkelerinden vazgeçmesi talep edilebilir mi? Parti, muhalefetin anti-Leninist görüşlerini geri almakla yükümlü olduğu, aksi taktirde Partiden dışarı uçacağına dair belirli bir kanaat edinmiştir. Eğer muhalefetten kanaatlerini geri alması talep edilemeyecekse, o zaman neden Partimizden muhalefete dair görüşlerinden ve kanaatlerinden vazgeçmesi talep edilebilir olsun? Kamenev'e göre, muhalefet anti-Leninist görüşlerinden vazgeçemez, ama Parti, muhalefet eğer anti-Leninist görüşlerini geri almazsa, onun Partide kalmasının imkansız olduğu yönündeki kendi kanaatinden vazgeçsin. Mantık bunun neresinde? (*Gülüşmeler.*)

Kamenev, muhaliflerin inançlarını sonuna kadar savunan cesur insanlar olduğuna yemin ediyor. Muhalefet liderlerinin cesaretine ve ilkelere bağlılığına pek az inancım var. Örneğin daha dün Troçki'ye karşı esip yağarken, bugün onun kollarında yatan Zinovyev ve Kamenev'in cesaretine özellikle pek az inancım var. (*Bir ses:* "Birdirbire alışmışlar!") Bir an için ama kabul edelim ki, muhalefet liderlerinde birazcık cesaret ve ilkelere bağlılık kalmış olsun. Partinin, diyelim ki Zinovyev, Kamenev ya da Troçki'den daha az cesarete ve ilkelere bağlılığa sahip olduğunu varsaymak

için herhangi bir neden var mı? Parti için, muhalefetin Menşevik görüşlerinin Partinin ideolojisi ve programıyla bağdaşmaz olduğu kanaatinden vazgeçmenin, muhalefet liderlerinin sanki eldiven değiştirir gibi sürekli değiştirdikleri görüşlerini (*gülüşmeler*) geri almalarından daha kolay geleceğini varsaymak için hangi neden var?

Buradan açıkça Kamenev'in Partiden muhalefet ve onun Menşevik hataları hakkındaki görüşlerinden vazgeçmesini talep ettiği çıkmıyor mu? Kamenev fazla ileri gitmiyor mu? Bu kadar ileri gitmenin tehlikeli olduğu saptamasına katılmayacak mı?

Sorun şöyle konmaktadır: ya Parti ya da muhalefet. Ya muhalefet anti-Leninist görüşlerini geri alır, ya da bunu yapmaz – ve o zaman da Partide izi dahi kalmadan yok olur. (*Sesler:* "Çok doğru!" *Alkışlar.*)

e) *Muhalefet Bolşevizmin geleneklerinden kopmuştur.* Kamenev, Parti üyelerinden görüşlerini geri almalarını talep etmenin Bolşevik geleneklere uymadığını iddia ediyor. Tartışmaya katılan konuşmacılar, bunun yanlış olduğunu ikna edici bir şekilde tanıtladılar. Olgular, Kamenev'in doğrudan yalan söylediğini doğruluyor.

Ama şimdi soru şu: Muhalefetin laubaliliği ve bu laubaliliğinin sürmesi Bolşevik geleneklere uygun mudur? Muhalefet bir fraksiyon örgütlemiş ve onu Bolşevik Partimiz içinde bir partiye dönüştürmüştür. Bolşevik geleneklerin herhangi bir kimseye böyle bir kepazelik için izin verdiği nerede duyulmuştur?

Aynı zamanda Partiyi bölerken ve onun içinde yeni, anti-Bolşevik bir parti oluştururken, nasıl olur da Bolşevik geleneklerden söz edebilir insan?

Devam. Muhalefet, görüldüğü gibi açık Beyaz Muhafızlarla bir blok oluşturmuş olan burjuva entellektüelleriyle bir bloka gittikten sonra, illegal bir basımevi kurmuştur. Soru şu: Partiye ve Sovyet iktidarına doğrudan ihanetin sınırında

olan bu kepazelikleri işlerken, nasıl olur da Bolşevizmin geleneklerinden söz edebilir insan?

Son olarak muhalefet Parti düşmanı, anti-Sovyet bir gösteri düzenlemiş, bununla "sokağa", proleter-olmayan unsurlara çağrıda bulunmuştur. Kendi Partisine karşı, kendi Sovyet iktidarına karşı "sokağa" çağrıda bulunurken, insan nasıl olur da Bolşevik geleneklerden söz edebilir? Bolşevik geleneklerin, doğrudan karşı-devrimin sınırında olan böylesi kepazeliklere izin verdiği nerede duyulmuştur?

Kamenev'in, kendi anti-Bolşevik grubunun çıkarları doğrultusunda, kendisinin bu geleneklerden koptuğunu gizlemek için Bolşevizmin geleneklerinden sözettiği açık değil midir?

"Sokağa" yaptığı çağrıdan muhalefet hiçbir şey çıkaramadı, çünkü onun batıl bir grup olduğu anlaşıldı. Ama bunun böyle olması onun kazanımı değil, onun şanssızlığıdır. Ya muhalefet biraz daha güçlü olsaydı? O zaman "sokağa" çağrının, Sovyet iktidarına karşı hakiki bir darbeye dönüşeceği açık değil midir? Muhalefetin bu çabasının aslında sol Sosyal-Devrimcilerin 1918 yılındaki bilinen çabasından hiçbir şeyle ayrılmadığını kavramak zor mu? (*Sesler:* "Çok doğru!") Kanunlara göre, muhalefetin aktif savunucularını böylesi çabalar yüzünden 7 Kasım'da toptan tutuklattırmamız gerekirdi. (*Sesler:* "Çok doğru!" *Sürekli alkışlar.*) Bundan sarfınazar ettik, çünkü onlara acıdık, çünkü âlicenap davrandık ve onlara akıllarını başlarına toplama imkanı tanımak istedik. Ama onlar âlicenaplığımızı zaaf olarak yorumladılar.

Kamenev'in Bolşevik gelenekler üzerine lakırdısının, muhalefetin Bolşevizmin geleneklerinden kopuşunu gizleyecek içi boş ve yalancı bir gevezelik olduğu açık değil midir?

f) *Görünürdeki ve gerçek birlik üzerine.* Kamenev burada bize birlik üzerine methiyeler okudu. Partiden yardıma koş-

masını ve "ne pahasına olursa olsun" birliği tesis etmesini rica ettiğinde adeta göklere uçtu. Muhalefet liderleri birdenbire iki parti politikasına karşılar. Birdenbire "ne pahasına olursa olsun" Partinin birliğinden yanalar. Oysa gayet iyi biliyoruz ki, Kamenev'in burada Partinin birliğine methiyeler düzdüğü anda, onun kafadaşları illegal toplantılarında kararlar aldılar. Bu kararlara göre, muhalefetin birlik açıklaması, güçlerini elde tutmayı ve bölücü politikalarının sürdürülmesini sağlama alacak bir manevradır. Bir yanda – muhaliflerin Lenin'ci Partinin Parti Kongresinde birlik üzerine methiyeleri. Diğer yanda – muhaliflerin Partiyi bölmek için, ikinci bir parti yaratmak için, Parti birliğinin altını oymak için illegal çabaları. Onlarda bunun adı "ne pahasına olursa olsun" birlik oluyor. Bu canice, madrabazca oyuna dur demenin zamanı değil mi?

Kamenev birlikten söz etti. Kimle birlik? Partiyle mi, yoksa Şçerbakov'la mı birlik? Leninistlerle Bay Şçerbakovları bir ve aynı Partide birleştirmenin olamayacağını kavramanın zamanı değil mi?

Kamenev birlikten söz etti. Kimle birlik? Maslow ve Souvarine'le mi, yoksa Komintern ve SBKP(B)'yle mi birlik? Bir yandan Maslow ve Souvarine'le birliği korurken, öte yanda SBKP(B) ve Komintern'le birlikten söz etmenin olmayacağını kavramanın zamanı değil mi? Lenin'ci görüşleri muhalefetin Menşevik görüşleriyle birleştirmenin imkansız olduğunu kavramanın zamanı değil mi?

Lenin'i Abramoviç'le birleştirmek mi? Hayır, bin kez hayır, yoldaşlar! Bu madrabazca oyuna dur demenin zamanıdır.

Kamenev'in "ne pahasına olursa olsun" birlik üzerine lakırdısının, Partiyi yanıltmaya yönelik riyakârca bir oyun olduğunu düşünmemin nedeni budur.

Gerçek birliğe ihtiyacımız var, birlik oynamaya değil. Partimizde hakiki Lenin'ci birliğe sahip miyiz? Evet, sahi-

biz. Eğer Partimizin yüzde 99'u Partiden yana ve muhalefete karşı oy veriyorsa, bu bugüne kadar Partimizde hiç olmadığı kadar gerçek ve hakiki proleter bir birliktir. Burada bir tek muhalif delegenin olmadığı bir Parti Kongresi yapılıyor. (*Alkışlar.*) Bu Lenin'ci Partimizin birliğinden başka nedir ki? İşte bizde Bolşevik Partinin Lenin'ci birliği buna denir.

g) "*Muhalefet son kozunu oynamıştır!*" Parti, muhalefeti Lenin'ci yola getirmek için yapılabilecek olan herşeyi yapmıştır. Parti, muhalefete aklını başına toplama ve hatalarını düzeltme imkanı tanımak için en büyük yumuşaklığı ve âlicenaplığı gösterdi. Muhalefeti, anti-Leninist görüşlerini tüm Partinin gözü önünde açıkça ve dürüstçe geri almaya çağırdı. Bunlardan ilk ve son kez kurtulmak için hatalarını ikrar etmeye ve damgalamaya çağırdı. Hem ideolojik hem de örgütsel bakımdan silahlarını eksiksiz terketmeye çağırdı.

Parti bununla neyi amaçlamaktadır? Muhalefete son vermeyi ve pozitif çalışmaya geçmeyi amaçlamaktadır. Muazzam inşa çalışmamıza girişebilmek için muhalefeti nihayet ortadan kaldırmak istemektedir.

Lenin X. Parti Kongresinde şunu söyledi: "Şimdi muhalefete hiç ihtiyacımız yok... şimdi muhalefete son, o son kozunu oynamıştır, muhalefetlerden artık illallah dedik!"[144]

Parti, Lenin'in bu şiarının Partimizde en nihayet gerçekleştirilmesini istemektedir. (*Sürekli alkışlar.*)

Muhalefet silahları terkederse – ne âlâ. Eğer silahları terketmek istemezse – o zaman onu kendimiz silahsızlandıracağız. (*Sesler:* "Çok doğru!" *Alkışlar.*)

III

SONUÇLAR

Kamenev'in konuşmasından, muhalefetin silahları eksik-

siz terketmek niyetinde olmadığı anlaşılıyor. Muhalefetin 3 Aralık tarihli açıklaması aynı şeyi gösteriyor. Muhalefet besbelli Parti dışında kalmayı yeğliyor. Pekâlâ, öyle olsun, varsın Parti dışında kalsın. Onun Parti dışında kalmayı, Partiden ayrılmayı yeğlemesinde korkutucu olan birşey yoktur, özel olan, şaşırtıcı olan birşey yoktur. Partimizin tarihi şöyle bir gözden geçirilecek olursa, Partimizin belirli ciddi dönemeçlerden geçtiği her defasında, eski önderlerden belli bir kısmının Bolşevik Parti arabasından dışarı uğradığı ve yeni insanlara yer açtığı görülür. Bir dönemeç ciddi bir meseledir, yoldaşlar. Bir dönemeç, Parti arabasında sağlam oturmayan insanlar için tehlikelidir. Bir dönemeçte benim diyen herkes dengesini tutamaz. Arabayla bir dönemeçten geçilir, bir bakarsınız ki, şu ya da bu kişi arabadan dışarı uğramıştır. (*Alkışlar.*)

1903 yılını, Partimizin II. Parti Kongresi dönemini alalım. Bu, Partinin liberallerle bir anlaşmadan, liberal burjuvaziye karşı bir ölüm kalım savaşına, çarlığa karşı mücadele hazırlığından, ona karşı açık mücadeleye, çarlığı ve feodalizmi tamamen parçalama mücadelesine geçtiği bir dönemeç dönemiydi. O zaman Partinin başında Plehanov, Zasuliç, Martov, Lenin, Akselrod ve Potressov'dan oluşan altılı grup bulunuyordu. Dönemeç, bu altılı grubun beş üyesi için felaketli oldu. Bunlar arabadan dışarı uğradılar. Sadece Lenin kaldı. (*Alkışlar.*) İşler öyle oldu ki, Partinin eski önderleri, Partinin kurucuları (Plehanov, Zasuliç, Akselrod) ve iki genç önderi (Martov ve Potressov), hakeza genç bir önderle, Lenin'le karşı karşıya kaldılar. Bir bilseydiniz o zamanlar nasıl Partinin mahvolacağı, Partinin göğüs geremeyeceği, eski önderler olmadan bundan hiçbir iş çıkmayacağının haykırıldığını, ahüvah edilip ağlandığını. Ama haykırışlar ve ahüvahlar gökkubbede bir seda gibi çalkalandı gitti, ama olgular kaldı. Ama olgular öyleydi ki, tam da beşlerin gidişi sayesinde Parti doğru yola girdi. Partimizin,

Lenin'in beşlere karşı kararlı mücadelesi olmadan, beşlerin yolumuzdan kaldırılması olmadan asla, proleterleri burjuvaziye karşı devrime götürecek durumda olan Bolşevik Parti halinde birleşemeyeceği şimdi her Bolşevik için açıktır. (*Sesler:* "Çok doğru!")

Bir sonraki dönemi, 1907 ve 1908 yıllarını alalım. Bu, Partimizin çarlığa karşı açık devrimci mücadeleden, yandan kuşatma, bütün ve her türlü legal imkanlardan – sigorta kasalarından, Duma kürsüsüne kadar – yararlanma mücadele yöntemlerine geçtiği bir dönemeç dönemiydi. Bu, 1905 devriminde yenilmemizden sonra geri çekilme dönemiydi. Bu dönemeç bizden, güç topladıktan sonra çarlığa karşı açık devrimci mücadeleye yeniden girişmek üzere yeni mücadele yöntemlerini benimsememizi talep ediyordu. Ama bu dönemeç tam bir dizi eski Bolşevik için felaketli oldu. Belli bir dönem hiç de fena bir Bolşevik olmayan Aleksinski, arabadan dışarı uğradı. Partimizin en ciddiye alınması gereken önderlerinden biri olan Bogdanov, arabadan dışarı uğradı. Partimiz MK'sının eski üyelerinden Rojkov, arabadan dışarı uğradı. Ve saire. O zamanlar da Partimizin batışı üzerine sızlanmalar ve ağlamalar 1903 yılında olduğundan hiç de az olmadı. Ama sızlanmalar çınlayıp dağıldı, olgular ise kaldı. Ama olgular, eğer Partimiz yalpalayan ve devrim eserini köstekleyen kişilerden temizlenmeseydi, yeni mücadele koşulları altında doğru yola ulaşacak durumda olmayacağını gösterdi. Lenin o zamanlar neyi amaçlıyordu? Sadece bir tek şeyi: Partinin ilerlemesine engel olmamaları için Partiyi mümkün olduğunca çabuk, yalpalayan ve ahüvah eden unsurlardan kurtarmayı. (*Alkışlar.*)

İşte, yoldaşlar, Partimiz böyle büyüdü.

Partimiz canlı bir organizmadır. Her organizmada olduğu gibi, Partimizde de bir metabolizma olmaktadır: Eski, ölüp giden atılmakta (*alkışlar*), yeni, büyümekte olan yaşamakta ve gelişmektedir (*alkışlar*). Bazıları gitmektedir,

hem yukarda hem aşağıda. Yeni güçler yetişmektedir, hem yukarıda hem aşağıda, ve eseri sürdürmektedir. Partimiz böyle büyüdü, gelecekte de böyle büyüyecektir.

Aynı şey, devrimimizin şu anki dönemi için de söylenmelidir. Şimdi sanayiin ve tarımın yeniden tesisinden, tüm halk iktisadının yeniden inşasına, sosyalizmin inşasının artık gelecekteki bir perspektif olmaktan çıkıp, iç ve dış nitelikli son derece ciddi güçlüklerin aşılmasını gerekli kılan günün pratik görevi haline geldiği, yeni teknik temel üzerinde reorganizasyonuna geçtiğimiz bir dönemeç döneminden geçiyoruz.

Bu dönemeç, yeni güçlükler önünde korkuya kapılan ve artık Partiyi teslimiyetçiliğe doğru yönlendirmeye niyetlenen muhalefetimiz liderleri için felaketli oldu. Ve şimdi arabada sağlam oturmak istemeyen bazı liderler arabadan dışarı uğrayacak olursa, buna şaşmamak gerekir. Bu Partiyi sadece, onun ayaklarına dolanan ve ilerlemesini engelleyen kişilerden kurtaracaktır. Bu kişiler ciddi ciddi Parti arabamızdan dışarı uğramak istemektedirler. Pekâlâ, öyle olsun, şu ya da bu eski önder fuzuli safraya dönüşüp Partiden dışarı uğramak istiyorsa, bu da onların kısmeti olsun! (*Şiddetli, sürekli alkışlar. Tüm salon ayağa kalkar ve Stalin yoldaşa tezahüratta bulunur.*)

YABANCI BASIN TEMSİLCİLERİ İÇİN SAHTE "STALİN MAKALELERİ" HAKKINDA AÇIKLAMA

Moskova'daki yabancı basın temsilcilerinin (Associated Press, Wolff Ajans, "Neue Freie Presse"[167] vs.) sahte "Stalin makaleleri" ile bağıntı içindeki bir başvurusunu yanıtlarken, şunları açıklamayı gerekli görüyorum.

Şimdi artık "New York American"[168], Wide World News ajansı ya da Anglo-American Newspaper Service'ten sahtekârların, SSCB'nin "hava kuvvetleri" üzerine, Sovyet iktidarının "Ortodoks Kilisesiyle" "barışması" üzerine, SSCB'deki "petrol mülkiyetlerinin" kapitalistlere "geri verilmesi" üzerine vb. masallar biçiminde yaydıkları gerçekte varolmayan "Stalin makaleleri"ni çürütmem için nerdeyse hiçbir zorunluluk bulunmamaktadır. Bunları çürütmeye gerek bulunmamaktadır, çünkü bu baylar bizzat kendilerini basında, sahtekârlıkla geçinen profesyonel sahtekârlar olarak teşhir etmektedirler. Burada basın temsilcileriyle değil, bilakis kalem haydutlarıyla karşı karşıya olduğumuzu kavramak için, bu bayların geçtiğimiz günlerde basına yapılan, madrabaz tertiplerini "haklı çıkarmaya" çalıştıkları "açıklamalarını" okumak yeter.

Yine de ben, basın temsilcilerinin başvurusu üzerine:

a) benimle güya mülakat yapmış olan "Hermann Godfrey" diye birini ya da yabancı basının herhangi bir başka temsilcisini asla görmediğimi;

b) geçen yıl içinde ne bu baya ne de yabancı basının herhangi bir başka temsilcisine herhangi bir mülakat vermemiş olduğumu;

c) ne "Moskova Sovyeti Prezidyumu"nda ne de Parti "Moskova Komitesi"nde SSCB'deki "petrol mülkiyetlerinin" kapitalistlere "geri verilmesi" üzerine, "Ortodoks Kilisesi" üzerine ya da SSCB'nin "hava kuvvetleri" üzerine herhangi bir konuşma yapmamış olduğumu;

d) basına bu doğrultuda herhangi bir "makale" ya da "notlar" vermemiş olduğumu açıklamaya hazırım.

"New York American", Wide World News ve Anglo-American Newspaper Service'ten baylar sahte "Stalin makaleleri"nin vaktiyle Moskova tarafından yalanlanmamış olduğu iddiasıyla okurlarını aldatmaktadırlar. SSCB'nin "hava kuvvetleri" üzerine ve "Ortodoks Kilisesiyle barışma" üzerine sahte "makaleler" Moskova'da Kasım 1927 sonunda duyuldu. Bunlar hemen o zaman Dışişleri Halk Komiserliği tarafından sahtekârlık olarak teşhir edildi, bu konuda Associated Press'in Moskova'daki temsilcisi Bay Reswick'e bilgi verildi. Buna dayanarak Bay Reswick hemen o zaman 1 Aralık'ta Associated Press Ajansına şu telgrafı gönderdi:

"Bugün bana Dışişleri Halk Komiserliği'nde, New York'ta 'New York American' gazetesi aleyhine ve genelde Hearst gazeteleri aleyhine, Stalin imzasıyla makaleler yayınlanmasına bir son vermek amacıyla bir dava açılması sorununun burada ciddi bir şekilde tartılmakta olduğu açıklandı. Resmi makamlar 6 Kasım tarihli 'New York American'daki 'Sovyetleri desteklemek üzere kiliseden yararlanmak' başlıklı habere karşı özellikle şiddetli itiraz ediyorlar. Bu habere göre güya Stalin Moskova Prezidyumunun oturumunda bu konuda gizli bir rapor sunasıymış. Dışişleri Halk Komiserliği'nin verdiği bilgiye göre bu makaleler safiyane birer uydurma teşkil etmektedir. Reswick, 1 Aralık 1927."

Bu telgraf ABD'de basıldı mı? Eğer basılmadıysa, neden basılmadı? Sakın Bay Reswick'in telgrafının yayınlanması, Amerikalı Macar ya da Macaristanlı Amerikalı Bay Korda'nın gelir kaynaklarını tıkayacağı için olmasın?

"New York American" varolmayan Stalin "mülakatları" ve "makaleleri" sahtekârlığından parsa toplamaya ilk kez çalışmıyor. "New York American"ın örneğin Haziran 1927'de, "İngiltere'yle bozuşma" vesilesiyle Cecil Winchester diye birinin yaptığı, "dünya devriminden" vazgeçme üzerine, Arcos'ta bir ev araması üzerine vb. sahte bir "Stalin mülakatı" yayınladığını biliyorum. Argus Kupür Bürosu daha o zaman bununla ilişki içinde bana, "mülakat"ın hakikiliğini doğrulama ve kendisinin müşterisi olma ricasıyla başvurdu. Burada bir madrabazlıkla karşı karşıya olduğumdan hiç kuşkum olmadığı için, hemen o zaman New York gazetesi "Daily Worker"a şu yalanlamayı gönderdim:

"Değerli yoldaşlar! Argus Kupür Bürosu, benim güya Cecil Winchester diye birine vermiş olduğum (12 Haziran 1927 tarihli) 'New York American' gazetesinden bir mülakatın kupürünü bana gönderdi. Burada açıklarım ki, Cecil Winchester diye birini ömrümde görmedim, ne ona ne de herhangi bir başka kişiye herhangi bir mülakat vermedim ve 'New York American'la kesinlikle hiçbir ilişkim yoktur. Eğer Argus Kupür Bürosu bir madrabazlar bürosu değilse, onun madrabazlar ve 'New York American'la ilişkileri olan şantajcılar tarafından yanıltıldığını varsaymak gerekir. J. Stalin, 11 Temmuz 1927."

Yine de Bay Korda'nın örgütünden sahtekârlar madrabazca tertiplerini sürdürüyorlar...

Bu tertibin anlamı nedir? Korda ve şürekası sahtekârlıklarıyla ne elde etmek istiyorlardı? Bir *sansasyon mu*? Belki de, ama yalnızca bir sansasyon değil. Hedefleri, SSCB delegasyonunun Cenevre'de tam silahsızlanma hakkındaki deklarasyonuyla elde ettiği etkiyi sarsmaktır.

Hedeflerine ulaşabilecekler mi? Elbette hayır! Sahtekârlık açığa çıkacaktır (halihazırda açığa çıkmıştır), olgular ise varlığını koruyacaktır. Olgular ise şu ki, SSCB içtenlikle bir barış politikası uygulayan dünyadaki biricik ülkedir,

SSCB gerçek bir silahsızlanma sorununu dürüstçe ortaya atan dünyadaki biricik ülkedir.

Sermayenin ajanlarının, SSCB'nin barış politikasına karşı mücadelede her türlü şaibeli bireylerin ve türlü çeşitli kalem haydutlarının yardımına başvurması olgusu – bu olgu, SSCB delegasyonunun Cenevre'de silahsızlanma sorununda aldığı pozisyonun moral gücünü ve ilkesel kuvvetini herşeyden daha iyi göstermektedir.

J. Stalin

16 Aralık 1927.

"Pravda" No. 290,
18 Aralık 1927.

NOTLAR

[1] SBKP(B) MK ve MKK ortak plenumu 29 Temmuz — 9Ağustos 1927 tarihleri arasında toplandı. Plenum şu sorunları ele aldı: uluslararası durum üzerine, 1927/28 yılı için iktisadi direktifler üzerine, MKK — İşçi-Köylü Müfettişliği'nin çalışması üzerine, XV. Parti Kongresi üzerine, Parti disiplininin Zinovyev ve Troçki tarafından çiğnenmesi üzerine. Plenumun 1 Ağustos'taki oturumunda J. V. Stalin "Uluslararası Durum ve SSCB'nin Savunulması" konuşmasını yaptı. 2 Ağustos'ta Plenum J. V. Stalin'i uluslararası durum üzerine bir karar tasarısının hazırlanması için komisyona üye seçti. Plenum Sovyetler Birliği üzerine yeni bir savaşçı saldırı tehlikesinin güçlendiğini tespit ettikten sonra, Troçkist-Zinovyevist blokun bozguncu pozisyonunu mahkum etti ve Sovyetler Birliği'nin savunma gücünü bütün araçlarla pekiştirme görevini koydu. Plenum 1927/28 yılı için iktisadi direktifleri verdi ve muhalefetin iktisat politikası alanındaki teslimiyetçi çizgisinin tam iflasını tespit etti. MKK — İşçi-Köylü Müfettişliği'nin çalışması üzerine kararda plenum, devlet aygıtının çalışmasının daha da iyileştirilmesinin programını ana hatlarıyla çizdi. G. K. Orconikidze'nin Zinovyev ve Troçki tarafından parti disiplininin ihlal edilmesi üzerine raporunun tartışılması sırasında J. V. Stalin, plenumun 5 Ağustos'taki oturumunda bir konuşma yaptı. 6 Ağustos'ta plenum J. V. Stalin'i G. K. Orconikidze'nin raporu üzerine bir karar tasarısının hazırlanması için komisyona seçti. Plenum Troçkist-Zinovyevist blokun caniyane faaliyetini teşhir etti ve Troçki ve Zinovyev'in SBKP(B) MK'dan ihracı sorununu ortaya attı. Ancak bundan sonradır ki muhalefet liderleri plenuma 8 Ağustos'ta, kendi davranışlarını ikiyüzlüce mahkum ettikleri ve fraksiyon faaliyetine tövbe ettikleri bir "açıklama" sundular. Plenumun 9 Ağustos'taki oturumunda J. V. Stalin muhalefetin "açıklaması" vesilesiyle söz aldı. Plenum Troçki ve Zinovyev'e sıkı bir kınamayla birlikte ihtar cezası verdi, Troçkist-Zinovyevist blokun liderlerini fraksiyonu derhal dağıtmakla yükümlendirdi ve tüm Parti örgütlerini ve üyelerini, Partideki birli-

ği ve demir disiplini savunmaya çağırdı. (SBKP(B) MK ve MKK Plenumunun karar tasarıları için bkz. "Parti Kongreleri, Parti Konferansları ve MK Plenum Toplantılarının Karar Tasarılarında ve Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, s. 170-194, Rusça.) (s.1)

[2]Pilsudski tarafından Mayıs 1926'da gerçekleştirilen Polonya'daki silahlı darbe kastedilmektedir. Darbeyle, ülkenin faşistleştirilmesini yürüten Pilsudski ve kliğinin faşist diktatörlüğü kuruldu. (Pilsudski darbesi için bkz. J. V. Stalin, "Eserler", cilt 8, s. 168-172 [Türkçe baskı, İnter Yayınları s. 146-149].) (s.4)

[3]Sözkonusu olan, Viyana proletaryasının 15—18 temmuz 1927'deki devrimci eylemidir. Eylem, bir Viyana burjuva mahkemesinin, birçok işçiyi katleden bir grup faşistin beraatine karar vermesi üzerine patlak verdi. Kendiliğinden patlayan eylem, polise ve askeriyeye karşı sokak çatışmalarının olduğu bir ayaklanmaya dönüştü. Avusturya sosyal-demokrasisinin liderlerinin ihaneti sonucu eylem bastırıldı. (s.5)

[4]Kastedilen, 1916 yılında ortaya çıkan ve F. Adler ve O. Bauer önderliğindeki Avusturya Sosyal-Demokrat Partisinin "sol" kanadıdır. Devrimci lafazanlıklar örtüsü altında sosyal-demokrat "sol" gerçekte işçilerin çıkarlarına karşı tavır koydu ve bu yüzden sosyal-demokrasinin en tehlikeli kısmını oluşturdu. (s.5)

[5]İngiltere'deki genel grev ve madenciler grevi, işverenlerin işçi sınıfının yaşam standardına saldırısı üzerine patlak verdi. Madenciler, ücretlerin düşürülmesi ve işgününün uzatılmasını reddettikleri için maden ocağı sahipleri tarafından ilan edilen lokavta 1Mayıs 1926'da grevle karşılık verdiler. Madencilerle dayanışmanın bir işareti olarak 3 Mayıs'ta, en önemli sanayi dallarının ve ulaşımın milyonlarca örgütlü işçisinin katıldığı bir genel grev başladı. 12 Mayıs'ta, işçilerin mücadelesinin ta orta yerinde, İngiliz Trade-Union'larının Genel Konseyi grevci işçilere ihanet etti ve genel grevin bitirildiğini ilan etti. Ama madencilerin mücadelesi sürdü. Ancak hükümetin ve işverenlerin baskıları ve zor maddi durumdur ki madencileri Kasım 1926'da grevi durdurmaya ve maden ocağı sahiplerinin koşullarını kabul etmeye zorladı. (İngiliz genel grevi için bkz. J. V. Stalin, "Eserler", cilt 8, s. 155-168 [Türkçe baskı, İnter Yayınları s.137-146].) (s.6)

[6]Genel Konsey — İngiliz Trade-Union'ları kongresinin yürütme organı; ilk kez 1921'de seçildi (s.6)

[7]*"Komünist Enternasyonal"* — dergi, Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi'nin organı. Dergi Mayıs 1919'dan Haziran 1943'e kadar Rusça, Fransızca, Almanca, İngilizce ve diğer dillerde çıktı. Yayımlanması, Komintern Yürütme Komitesi'nin 15 Mayıs 1943 tarihli Komünist Enternasyonal'in dağıtılması kararı ile bağıntı içinde durduruldu. (s.7)

[8]Brandlercilik — Almanya Komünist Partisi içinde sağ-oportünist akım. 1922—1923 yıllarında Almanya Komünist Partisi'nin yönetiminde ve sağcılar grubunun başında bulunan Brandler'e izafeten böyle denir. Brandlercilerin teslimiyetçi politikası ve sosyal-demokrasinin zirvesiyle işbirliği 1923 devriminde Almanya işçi sınıfının yenilgisine yol açtı. 1929 yılında Brandler parti düşmanı fraksiyoncu faaliyet yüzünden Komünist Partisinden ihraç edildi. (s.8)

[9]V. İ. Lenin, "Şimdiki Devrimde Proletaryanın Görevleri Üzerine" (bkz. "Eserler", 4. baskı, cilt XXIV, s.1-7).(s.9)

[10]19 Haziran 1925'de başlayan Çinli işçilerin Hongkong grevi 16 ay sürdü. Grev politik karakter taşıyordu ve yabancı emperyalizmin boyunduruğuna karşı yöneliyordu. (s.13)

[11]Kuomintang — Çin'de siyasi parti, 1912 yılında Sun Yat-sen tarafından cumhuriyet ve ülkenin ulusal bağımsızlığı için mücadele etmek üzere kuruldu. Çin Komünist Partisi'nin Kuomintang'a girişi (1924), Kuomintang'ın halkın devrimci bir kitle partisine dönüşmesine katkıda bulundu. Devrimin tüm ulusun birleşik cephesinin bir devrimi olduğu Çin devriminin 1925'den 1927'e kadar ki birinci gelişme aşamasında Kuomintang, proletarya, kent ve kır küçük-burjuvazisi ve ulusal büyük burjuvazinin bir kısmının blokunun bir partisiydi. Burjuva- demokratik devrimin ikinci aşamasında, tarım devrimi döneminde, ulusal burjuvazi karşı-devrim kampına geçtikten sonra Kuomintang, proletarya, köylülük ve kent küçük-burjuvazisinin bir blokunu temsil ediyordu ve anti-emperyalist devrimci bir politika uyguladı. Bir yandan tarım devriminin gelişmesi ve feodal beylerin Kuomintang üzerindeki baskısı ve öte yandan Kuomintang'dan komünistlerden kopmasını talep eden emperyalistlerin baskısı, küçük-burjuva aydınlarını (Kuomintang'daki solcular) korkuttu, bunlar yüzlerini karşı-devrime çevirdiler. Sol Koumintang'çılar devrimden çark etmeye başlayınca (1927 yazı), Komünistler Kuomintang'tan çıktı, Kuomintang ise devrime karşı müca-

delenin bir merkezine dönüştü. (Kuomintang üzerine bkz. J.V. Stalin, "Eserler" cilt 9, s. 242-251, 340-348 [Türkçe baskı, İnter Yayınları, s. 194-201, 267-273].) (s.14)

[12] Bkz. J.V. Stalin, "Eserler" cilt, 8, s. 368- 372 [Türkçe baskı,İnter Yayınları s. 309/310, 311/312]. (s. 17)

[13] Başta Çang Kay-şek olmak üzere sağ Kuomintangcılar tarafından 12 Nisan 1927'de gerçekleştirilen Çin'deki karşı-devrimci darbe kastedilmektedir. Darbe sonucunda Nanking'de karşı-devrimci bir hükümet kuruldu. (Çang Kay-şek darbesi hakkında bkz. J.V. Stalin, "Eserler", cilt 9, s. 225-227 [Türkçe baskı, s. 181-183].) (s. 17)

[14] V. İ. Lenin, "Ulusal ve Sömürge Sorununa İlişkin Tezlerin Orijinal Taslağı" (bkz. "Eserler", 4. baskı, cilt XXXI, s.122-128). (s.18)

[15] Komintern Yürütme Komitesi VI. Genişletilmiş Plenumunun Doğu Komisyonu tarafından hazırlanan Çin sorununa ilişkin karar tasarısı 13 Mart 1926'daki plenum oturumunda kabul edildi. (Bkz. "Komintern Yürütme Komitesi VI. Genişletilmiş Plenumu. Tezler ve Karar Tasarıları", Moskova/Leningrad 1926, s. 131-136, Rusça.) (s.19)

[16] 1925-1927 Çin devriminin gelişmesi üzerine makalelerinden birinde A. Martynov (eski Menşevik, XII. Parti Kongresinde RKP(B)'ye alındı), Çin'de burjuva-demokratik devrimden proleter devrime barışçıl bir geçişin mümkün olduğu tezini ortaya attı. Martynov'un bu yanlış tezinin sorumluluğunu anti-Sovyetik Troçkist-Zinovyevist blok Komintern ve SBKP(B) önderliğinin omuzlarına yıkmaya çalıştı. (s.19)

[17] Bkz. J.V. Stalin, "Eserler", cilt 9, s. 358 [Türkçe baskı,İnter Yayınları s. 281]. (s.26)

[18] Bkz. V. İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt XXIV, s. 15-18 (Rusça).(s.26)

[19] Bkz. V. İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt XXV, s. 164-170 (Rusça). (s.29)

[20] İngiliz-Sovyet ya da İngiliz-Rus Birlik Komitesi (Büyük Britanya ve SSCB Sendika Hareketi Birleşik Danışma Komitesi) Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Konseyi'nin inisiyatifi ile, 6-8 Nisan

1925'de Londra'da toplanan İngiliz-Rus Sendika Konferansı'nda oluşturuldu. Komiteye Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Konseyi'nin ve İngiliz Trade-Union'ları Kongresi Genel Konseyi'nin temsilcileri mensuptu. İngiliz Trade-Union'larının gerici liderlerinin haince politikası yüzünden Komite sonbahar 1927'de varolmaktan çıktı. (İngiliz-Rus Komitesi hakkında Bkz. J.V. Stalin, "Eserler", cilt 8, s. 183-191, 194-203 [Türkçe baskı, İnter Yayınları, s. 160-166, 169-176].) (s.32)

[21] Bkz. V. İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt XXXI, s. 1-97 (Rusça) (s.33)

[22] Bkz. J.V. Stalin, "Eserler", cilt 4, s. 249-250 [Türkçe baskı, İnter Yayınları, s.227-228].(s.37)

[23] SSCB OGPU Meclisi'nin 9 Haziran 1927 tarihli, terörist faaliyet, sabotaj ve casusluk faaliyeti yüzünden verdiği mahkûmiyet kararı temelinde gerçekleşen, yabancı devletlerin casusluk servisleri tarafından SSCB'ye gönderilen 20 Beyaz Muhafız monarşistin kurşuna dizilmesi kastedilmektedir. Kurşuna dizilenler arasında eski Rus prensleri ve soyluları, büyük toprak sahipleri, sanayiciler, tüccarlar ve çarlık ordusunun muhafız subayları bulunuyordu.(s.39)

[24] Curzon ültimatomu — İngiliz Dışişleri Bakanı Curzon'un, SSCB'ye karşı yeni bir müdahale tehdidini içeren 8 Mayıs 1923 tarihli notası. (s.41)

[25] *"Sotsialistiçeski Vyestnik"* (Sosyalist Ulak) — Menşevik beyaz mültecilerin dergisi; Şubat 1921'den Mart 1933'e kadar Almanya'da, daha sonra Fransa ve ABD'de yayınlandı. "Sotsialistiçeski Vyestnik" gerici beyaz mültecilerin bir borazanıdır. (s.49)

[26] *"Rul"* (Dümen) — Kadetçi beyaz mültecilerin Kasım 1920'den Ekim 1931'e kadar Berlin'de çıkan gazetesi. (s.49)

[27] J. V. Stalin, "Doğu Halkları Üniversitesi'nin Siyasi Görevleri Üzerine" (bkz. "Eserler", cilt 7, s. 133-152 [Türkçe baskı, İnter Yayınları, 116-130].) (s.60)

[28] V. İ. Lenin, "Avrupa Birleşik Devletleri Şiarı Üzerine" (bkz. "Eserler", 3. Baskı, cilt XVIII, s. 232-233 ve 4. baskı, cilt XXI, s. 311, Rusça). (s.61)

[29] 27-29 Nisan 1925 tarihleri arasında toplanan RKP(B) XIV. Parti Konferansı tarafından kabul edilen "KEYK Genişletilmiş Plenumuyla Bağıntı İçinde Komintern ve SBKP(B)'nin Görevleri Üzerine" karar tasarısı kastedilmektedir. (Bkz. "Parti Kongreleri, Parti Konferansları ve MK Plenum Toplantılarının Karar Tasarılarında ve Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s. 25-31, Rusça.)(s.61)

[30] 18-31 Aralık 1925 tarihleri arasında toplanan SBKP(B) XIV. Parti Kongresi tarafından kabul edilen Merkez Komitesi'nin Faaliyet Raporu üzerine karar tasarısı sözkonusu edilmektedir. (Bkz. "Parti Kongreleri, Parti Konferansları ve MK Plenum Toplantılarının Karar Tasarılarında ve Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s. 47-53, Rusça.) (s.61)

[31] 26 Ekim-3 Kasım 1926 tarihleri arasında toplanan SBKP(B) XV. Konferansı tarafından kabul edilen "SBKP(B)'deki Muhalefet Bloku Üzerine" karar tasarısı kastedilmektedir. (Bkz. "Parti Kongreleri, Parti Konferansları ve MK Plenum Toplantılarının Karar Tasarılarında ve Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s. 148-155, Rusça.) (s.61)

[32] 22 Kasım-16 Aralık 1926 tarihleri arasında toplanan Komintern Yürütme Komitesi VII. Genişletilmiş Plenumu tarafından kabul edilen Rus sorunu üzerine karar tasarısı kastedilmektedir. (Bkz. "Komintern Yürütme Komitesi VII. Genişletilmiş Plenumunun Tezleri ve Karar Tasarıları", Moskova/Leningrad 1927, s. 60-70, Rusça.) (s.61)

[33] 17 Haziran-8 Temmuz 1924 tarihleri arasında toplanan Komünist Enternasyonal V. Kongresi tarafından kabul edilen Rus sorunu üzerine karar tasarısı sözkonusu edilmektedir. (Bkz. "Komünist Enternasyonal V. Dünya Kongresi. Tezler, Karar Tasarıları ve Kararlar", Moskova 1924, s. 175-186, Rusça.) (s.64)

[34] Bkz. V. İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt XXXIII, s. 427-435 (Rusça).(s.67)

[35] "Ossovskicilik" — SSCB'de Troçkist bir partinin oluşturulmasını gerekçelendirmeye çalışan karşı-devrimci "teori". Bu "teori"nin fikir babası Troçkist Ossovski, Ağustos 1926'da SBKP(B)'den ihraç edildi. (s.70)

[36] 8-16 Mart 1921 tarihleri arasında toplanan RKP(B) X. Parti

Kongresi tarafından kabul edilen "Partinin Birliği Üzerine" karar tasarısı kastedilmektedir. (Bkz. "Parti Kongreleri, Parti Konferansları ve MK Plenum Toplantılarının Karar Tasarılarında ve Kararlarında SBKP(B)", Bölüm I, 1941, s. 364-366, Rusça.) (s.72)

[37] "İşçi Gerçeği" — 1921 yılında ortaya çıkan illegal karşı-devrimci grup. Bu grubun üyeleri RKP(B)'den ihraç edildi. (s.77)

[38] Cenova Konferansı — 10 Nisan-19 Mayıs 1922 tarihleri arasında Cenova'da (İtalya) toplanan Uluslararası İktisat Konferansı. Konferansa bir yanda İngiltere, Fransa, İtalya, Japonya ve diğer kapitalist devletler, öte yanda Sovyet Rusya katıldı. Konferansın açılışında Sovyet delegasyonu Avrupa'da yeniden inşa için büyük çaplı bir program geliştirdi ve bir genel silahsızlanma projesi sundu. Sovyet delegasyonunun önergeleri reddedildi. Kapitalist ülkelerin temsilcileri Sovyet delegasyonundan, yerine getirilmesi halinde Sovyet ülkesinin Batı Avrupa sermayesinin bir sömürgesine dönüşmesi anlamına gelecek taleplerde bulundular (tüm savaş ve savaş öncesi borçlarının ödenmesi, millileştirilmiş mülkiyetin yabancı sahiplerine geri verilmesi vb.). Sovyet delegasyonu yabancı kapitalistlerin hak iddialarını reddetti. (s.106)

[39] Temmuz 1919'da Amsterdam'daki (Hollanda) kongrede kurulan reformist sendikaların uluslararası birliği sözkonusu edilmektedir. Amsterdam Enternasyonali reformist bir politika güttü, burjuvaziyle açıktan işbirliği yaptı, devrimci işçi hareketine karşı mücadele etti ve Sovyetler Birliği'ne karşı düşmanca davrandı. İkinci Dünya Savaşı sırasında Amsterdam Enternasyonali faaliyetini fiilen durdurdu; resmen 14 Aralık 1945'de, Dünya Sendikalar Birliği'nin kurulması ile bağıntı içinde feshedildi. (s.111)

[40] Amerikan İşçi Federasyonu — ABD sendika birliklerinin bir kısmının birliği, 1881'de kuruldu. Federasyonun liderleri ABD sendika hareketi içinde Amerikan emperyalizminin bir acentesidir ve uluslararası işçi hareketi içinde bölücü bir faaliyet yürütmektedir. (s.111)

[41] 10-21 Temmuz 1925 tarihleri arasında Tennessee Eyaleti'nde (ABD), geniş çevrelerde yankılanan bir dava görüldü. Kolejde Darwin'in evrim teorisini öğrettiği için hakkında mahkemede dava açılan öğretmen John Scopes, gerici Amerikan obskürantistleri tarafından eyalet yasalarını çiğnemekle suçlu bulundu ve para cezasına çarptırıldı. (s.114)

[42] J. V. Stalin, "Doğu Halkları Üniversitesi'nin Siyasi Görevleri Üzerine" (bkz. "Eserler". cilt 7, s. 139 [Türkçe baskı, İnter Yayınları, s. 121-122].) (s.127)

[43] J. V. Stalin, "Doğu Halkları Üniversitesi'nin Siyasi Görevleri Üzerine" (bkz. "Eserler". cilt 7, s. 138 [Türkçe baskı, İnter Yayınları, s. 120-121].) (s.127)

[44] V. İ. Lenin, "Sosyalist Devrim ve Ulusların Kendi Kaderini Tayin Hakkı" (bkz. "Eserler", 3. baskı, cilt XIX, s. 40 ve 4. baskı, cilt XXII, s. 135, Rusça).(s.128)

[45] SBKP(B) MK ve MKK Ortak Plenumu 21-23 Ekim 1927 tarihleri arasında toplandı. Plenum, SBKP(B) XV. Parti Kongresi'nin gündeminde duran sorunlara ilişkin SBKP(B) MK Politbürosu tarafından önerilen tez taslaklarını ele aldı ve onayladı: Halk ekonomisinin beş yıllık planının hazırlanmasına ilişkin direktifler üzerine ve kırdaki çalışma üzerine; plenum, raportörleri onayladı, tartışma üzerine bir karar aldı ve Parti toplantılarında ve basında tartışılabilmesi için XV. Parti Kongresi'nin tezlerini yayınlama kararı aldı. Troçkist-Zinovyevist muhalefet liderlerinin, Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin Onuncu Yıldönümü dolayısıyla kabul edilen SSCB MYK Manifestosu'na ve özellikle de yedi saatlik işgününe geçişe ilişkin maddeye karşı saldırıları ile bağıntı içinde, plenum bu sorunu ele aldı ve özel bir karar tasarısında, Manifesto'nun yayınlanmasında MK Politbürosunun inisiyatifini ve bizzat SSCB MYK'nin Manifesto'sunun doğruluğunu tespit etti. Plenum, SBKP(B) MK ve MKK Ağustos plenumundan (1927) sonra Troçki ve Zinovyev'in fraksiyon faaliyeti üzerine MKK Prezidyum nun raporunu dinledi. Bu sorunun tartışılması sırasında plenumunu 23 Ekim'deki oturumunda J. V. Stalin "Önceki ve Şimdiki Troçktist Muhalefet" konşmasını yaptı. Plenum, Partiye karşı aldatma ve fraksiyonc mücadele nedeniyle Troçki ve Zinovyev'i MK'dan ihraç etti ve Troçkist-Zinovyevist muhalefetin liderlerinin bölücü faaliyeti üzerine tüm materyalleri gözden geçirmek üzere XV. Parti Kongresine sunma kararı aldı. (Plenumun karar tasarıları ve kararları için bkz. "Parti Kongreleri, Parti Konferansları ve MK Plenum Toplantılarının Karar Tasarılarında ve Kararlarında SBKP(B)", Bölüm, II, 1941, s. 195-220, Rusça.) (s.147)

[46] V. İ. Lenin, "Bolşevik Parti Üyelerine Mektup" ve "RSDİP Merkez Komitesi'ne Mektup" (bkz. "Eserler", 4. baskı, cilt XXVI, s. 185-188, 192-196, Rusça).(s.151)

[47] V. İ. Lenin, RKP(B) MK'nın Siyasi Faaliyeti Üzerine Hesap Verme Raporu, 8 Mart 1921 (bkz. "Eserler", 4. baskı, cilt 32, s. 152, Rusça).(s.156)

[48] V. İ. Lenin, RKP(B) MK Faaliyet Raporunu Kapayış Konuşması, 9 Mart 1921 (bkz. "Eserler", 4. baskı, cilt XXXII, s. 170-177, Rusça). (s.157)

[49] *"Novaya Jizn"* (Yeni Yaşam) — Nisan 1917'den Temmuz 1918'e kadar Petrograd'da çıkan Menşevik gazete. (s.163)

[50] Myaznikov Grubu — kendisine "İşçi Grubu" diyen illegal karşı-devrimci grup. Grup 1923 yılında Moskova'da Myaznikov ve RKP(B)den ihraç edilen diğerleri tarafından kuruldu ve önemsiz sayıda üyeyi birleştiriyordu. Grup aynı yıl tasfiye edildi. (s.163)

[51] *"Vorwärts"* (İleri) — Alman Sosyal-Demokrasisinin Merkez Yayın Organı; 1876'dan 1933'e kadar çıktı. Büyük Sosyalist Ekim Devriminden sonra "Vorwärts" anti-Sovyet propagandanın bir merkezi oldu. (s.167)

[52] 28 Ağustos 1924'te Gürcistan'daki emperyalist devletlerin ve II. Enternasyonal liderlerinin direktifi ve mali yardımıyla, parçalanmış burjuva-milliyetçi partilerin kalıntıları tarafından ve N. Yordania'nın Menşevik mülteci "hükümeti" tarafından örgütlenen karşı-devrimci ayaklanmalar kastedilmektedir. Ayaklanmalar, Gürcü işçilerinin ve emekçi köylülüğünün aktif desteğiyle ertesi günü, 29 Ağustos'ta tasfiye edildi. (s.168)

[53] 6 Nisan 1927'de bir kıta Çin askeri ve polisi tarafından yabancı emperyalistler adına girişilen ve Çin ile Sovyetler Birliği arasında savaşçı bir çatışma çıkarmayı hedefleyen Pekin'deki (Peiping) Sovyet Büyükelçiliği'ne saldırı kastedilmektedir. (s.171)

[54] 12 Mart 1927'de İngiliz Muhafazakâr hükümeti tarafından kotarılan, İngiliz polisinin Sovyetler Birliği Ticaret Temsilciliği'ne ve Arcos'a (İngiltere İle Ticaret İçin Sovyet Şirketi) düzenlediği baskın kastedilmektedir. (s.171)

[55] Sonbahar 1927'de Fransa'daki anti-Sovyet kampanya kastedilmektedir. Bu kampanya'nın ilham kaynağı olan Fransız hükümeti, her türlü anti-Sovyet faaliyeti destekledi, Paris'teki resmi Sovyet temsilcilerine ve kurumlarına karşı bir kışkırtma kampanyası yü-

rüttü ve İngiltere tarafından SSCB ile diplomatik ilişkilerin koparılmasına karşı hayırhah bir tavır takındı. (s.171)

[56] Smena-Vekçiler — 1921'de yurtdışında Rus Beyaz Muhafız aydınları arasında ortaya çıkan burjuva politik akımın temsilcileri. Smena-Vek akımının başında, "Smena-Vek" (Yol İşaretlerinin Değişmesi) dergisini yayınlayan N. Ustryalov, J. Klyuçnikov vb.lerinin grubu bulunuyordu. Smena-Vekçiler, Yeni Ekonomik Politika'nın yürürlüğe konmasıyla bağıntı içinde Sovyet sisteminin tedricen burjuva demokrasisi doğrultusunda yozlaşmasına bel bağlayan Sovyet Rusya'daki yeni burjuvazinin ve burjuva aydınlarının görüşlerini dile getiriyordu. (Smena-Vekçiler hakkında bkz. V. İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt XXXIII, s. 256-257 ve J. V. Stalin, "Eserler", cilt 7, s. 341-342 ve cilt 9, s. 70-74 [Türkçe baskı, İnter Yayınları, cilt 7, s.273-274 ve cilt 9, s. 64-67].) (s.172)

[57] Bkz. V. İ. Lenin, "Eserler", 3. baskı, cilt VI, s. 155-336 ve 4. baskı, cilt VII, s. 185-392 (Rusça). (s.175)

[58] *"Vossiche Zeitung"* — Alman burjuva gazetesi, 1704'ten 1934'e kadar Berlin'de çıktı. (s.182)

[59] Sacco ve Vanzetti — Amerika Birleşik Devletleri'ne göç etmiş olan iki İtalyan işçisi. 5 Mayıs 1920'de Brockton'da (Massachusetts Eyaleti) hırsızlık için adam öldürmek kasıtlı yalan suçlamasıyla tutuklandılar ve 1921 yılında gerici bir Amerikan mahkemesi tarafından ölüme mahkûm edildiler. Tüm dünyada milyonlarca emekçi, kitle gösterileriyle, mitinglerle ve grevlerle mahkûmiyet kararını protesto ettiler. Sacco ve Venzetti 23 Ağustos 1927'de idam edildiler. (s.184)

[60] İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri Tüm-Rusya Merkez Yürütme Komitesi'nin çarlık hükümetinin devlet borçlarının iptal edilmesi üzerine kararnamesi 21 Ocak 1918'de kabul edildi. (s.196)

[61] Paul Lafargue, "Devrimin Ertesi Gününde" (bkz. "Eserler", cilt I, 1925, s. 329-330, Rusça).(s.205)

[62] V. İ. Lenin, "Kapitalizmin En Yüksek Aşaması — Emperyalizm" (bkz. "Eserler , 3. baskı, cilt XIX, s. 77 ve 4. baskı, cilt XXII, s. 182, Rusça).(s.212)

[63] Moskova Askeri Bölgesi VII. Bölge Parti Konferansı 15-17 Kasım 1927 tarihleri arasında toplandı. J. V. Stalin'in selam mesajı konferansın 17 Kasım'daki sabah oturumunda okundu. (s.213)

[64] SBKP(B) XVI. Moskova İl Konferansı 20-28 Kasım 1927 tarihleri arasında toplandı. Konferans, SBKP(B) MK ve MKK'sının raporunu dinledi, SSCB halk ekonomisinin gelişmesine ilişkin genel planla bağıntı içinde Moskova ilinin iktisadi inşa perspektiflerini, SBKP(B) Moskova Komitesi ve Moskova Kontrol Komisyonu'nun hesap verme raporlarını, kırdaki çalışma üzerine raporu ve diğer sorunları tartıştı. J. V. Stalin, Konferansın 23 Kasım'daki sabah oturumunda bir konuşma yaptı. SBKP(B) MK Raporu'na ilişkin karar tasarısında Konferans, Merkez Komitesi'nin politik ve örgütsel faaliyetini ve Troçkist muhalefet üzerine kararlarını onayladı. Konferans J. V. Stalin'i SBKP(B) XV. Parti Kongresi'ne delege seçti.(s.214)

[65] V. İ. Lenin, "'Aynî Vergi Üzerine' Broşürü için Plan ve Taslaklar" (bkz. "Eserler", 3. baskı, cilt XXVI, s. 313, 4. baskı, cilt XXXII, s. 302-303, Rusça).(s.217)

[66] V. İ. Lenin, RKP(B)'nin Taktiği Üzerine Rapor, 5 Temmuz 1921, Komünist Enternasyonal III. Kongresi (bkz. "Eserler", 4. baskı, cilt XXXII, s. 466, Rusça).(s.219)

[67] V. İ. Lenin, RKP(B) VIII. Parti Kongresi'ni Açış Konuşması, 18 Mart 1919 (bkz. "Eserler", 4. baskı, cilt XXIX, s. 125, Rusça).(s.219)

[68] V. İ. Lenin, "Petersburg'daki Seçimler ve 31 Menşeviğin İkiyüzlülüğü" (bkz. "Eserler", 3. baskı, cilt X, s. 303-315 ve 4. baskı, cilt XII, s. 17-27, Rusça).(s.227)

[69] SBKP(B) XV. Parti Kongresi Moskova'da 2-19 Aralık 1927 tarihleri arasında toplandı. Parti Kongresi, Merkez Komitesi'nin politik ve örgütsel hesap verme raporunu, Merkezi Tetkik Komisyonu'nun, MKK — İşçi-Köylü Müfettişliği'nin, Komintern Yürütme Komitesi'ndeki SBKP(B) delegasyonunun hesap verme raporlarını, halk ekonomisini geliştirmek için bir beş yıllık planın hazırlanması için direktifleri, kırdaki çalışma üzerine bir raporu ve muhalefet sorunu üzerine Parti Kongresi komisyonunun bir raporunu tartıştı ve Partinin merkezi kurumlarını seçti. J. V. Stalin 3 Aralık'ta SBKP(B) MK Siyasi Faaliyet Raporunu sundu ve 7 Kasım'da Kapayış Konuşmasını yaptı. 12 Aralık'ta Parti Kongresi J. V. Stalin'i Komintern Yürütme Komitesi'ndeki SBKP(B) delegasyonunun faaliyeti hakkında-

ki rapora bir karar tasarısı hazırlayacak komisyona seçti. Parti Kongresi, Parti Merkez Komitesi'nin politik ve örgütsel çizgisini onayladı ve ona bir barış ve SSCB'nin savunma gücünü pekiştirme politikası uygulamaya devam etme, ülkenin sosyalist sanayileştirilmesini aynı tempoda sürdürme, kentte ve kırda sosyalist sektörü genişletme ve pekiştirme ve halk ekonomisindeki kapitalist unsurların tasfiyesine doğru rota tutma görevini verdi. Parti Kongresi, tarımı kollektifleştirmenin çok yönlü geliştirilmesini karar altına aldı, kolhozların ve sovhozların genişletilmesine dair bir plan saptadı ve tarımın kollektifleştirilmesi için mücadele yöntemleri üzerine talimatlar verdi. SBKP(B) XV. Parti Kongresi Parti tarihine kollektifleştirme Parti Kongresi olarak geçti. Parti Kongresi, SSCB halk ekonomisinin birinci beş yıllık planının hazırlanması direktifini verdi. Troçkist-Zinovyevist blokun tasfiyesini hedefleyen muhalefet üzerine kararlarında Parti Kongresi, Parti ile muhalefet arasındaki görüş ayrılıklarının programatik görüş ayrılıklarına dönüştüğünü, Troçkist muhalefetin anti-Sovyet mücadele yolunu tuttuğunu tespit etti ve Troçkist muhalefete mensubiyetin ve onun görüşlerinin propagandasının, Bolşevik Parti saflarında kalma ile bağdaşmaz olduğunu ilan etti. Parti Kongresi, Troçki ve Zinovyev'in Partiden ihracı hakındaki SBKP(B) MK ve MKK'sının ortak kararını (Kasım 1927) onayladı ve Troçkist-Zinovyevist blokun tüm aktif iştirakçilerini Partiden ihraç etmeyi kararlaştırdı. (SBKP(B) XV. Parti Kongresi Hakkında bkz.J. V. Stalin "SBKP(B) Tarihi — Kısa Ders", s. 275-276 [Türkçe baskı, İnter Yayınları, cilt 15, 1990, s. 328-329]. Parti Kongresinin Karar Tasarıları ve Kararları için bkz. "Parti Kongreleri, Parti Konferansları ve MK Plenum Toplantılarının Karar Tasarılarında ve Kararlarında SBKP(B)", Bölüm, II, 1941, s. 222-262, Rusça.) (s.229)

[70] Kastedilen tahıl türleri buğday, çavdar, arpa, yulaf ve mısırdır. (s.232)

[71] J. V. Stalin, Merkez Komitesi'nin SBKP(B) XIV. Parti Kongresi'ne Siyasi Faaliyet Raporu, 18 Aralık 1925 (bkz. "Eserler", cilt 7, s. 261-352 [Türkçe baskı, İnter Yayınları, s. 215-281]).(s.233)

[72] ABD, İngiltere ve diğer ülkelerin bankerleri, sanayicileri ve tüccarları tarafından Ekim 1926'da yayınlanan bir deklarasyon kastedilmektedir. Deklarasyon, Avrupalı devletler tarafından konulan gümrük duvarlarının kaldırılmasını talep ediyordu ve esas itibariyle İngiliz-Amerikan mali sermayesinin Avrupa'da hegemonyasını kurma denemesiydi.(s.235)

[73] *"World's Work"* — Garden City'de (New York Eyaleti) 1899'dan 1932'ye kadar çıkan ve ABD büyük burjuvazisinin egemen çevrelerinin görüşlerini dile getiren dergi.(s.237)

[74] Donanma silahlanmalarının sınırlanmasına ilişkin üçlü konferans 20 Haziran-4 Ağustos 1927 tarihleri arasında Cenevre'de (İsviçre) toplandı.(s.238)

[75] 30 Kasım 1927'de Cenevre'de Milletler Cemiyeti Komisyonu'nun, yaklaşan silahsızlanma konferansını hazırlayacak olan IV. oturumu açıldı. Sovyet delegasyonu komisyonda, bir genel ve tam silahsızlanma programının gerçekleştirilmesinin teklif edildiği bir deklarasyon okudu. Sovyet silansızlanma projesi reddedildi. (s.239)

[76] "Locarno sistemi" — Versay barış sözleşmesiyle saptanan Avrupa'daki savaş sonrası düzeni pekiştirmeyi ve Almanya'yı Sovyetler Birliği'ne karşı kullanmayı amaçlayan, 5-16 Ekim 1925 tarihleri arasında Locarno'da (İsviçre) yapılan konferansta emperyalist devletler tarafından bağıtlanan sözleşmeler ve anlaşmalar sistemi. (Locarno Konferansı hakkında bkz. *J. V. Stalin*, "Eserler", cilt 7, s. 271, 273-274 [Türkçe baskı, İnter Yayınları, s. 222, 223-224].) (s.239)

[77] Avusturya veliahtı Franz Ferdinand'ın 28 Haziran 1914'te Sarayevo'da (Bosna) bir Sırp milliyetçisi tarafından öldürülmesi kastedilmektedir. Bu cinayet, 1914-1918 emperyalist dünya savaşının zincirlerinden boşandırılmasının dış vesilesi olarak hizmet etti. (s.240)

[78] İngiltere Muhafazakâr hükümeti tarafından 1927 yılında kabul edilen sendika yasası grev kırıcılığını teşvik ediyor, sendikaların siyasi amaçlar için kaynak toplamasına engel koyuyor ve devlet memurlarının Trade-Union'lar Kongresi'ne ve İşçi Partisi'ne bağlı sendikalara girmesini yasaklıyordu. Yasa hükümete, her grevi kanuna aykırı ilan etme hakkı tanıyordu.(s.241)

[79] Fransa Temsilciler Meclisi tarafından Mart 1927'de karar altına alınan "Ulusun Silahlandırılması"na dair yasa, Fransız emperyalizminin savaş mekanizmasını reorganize etme ve yeni bir savaş hazırlama genel planının bir parçasıydı. Yasa, ülkede politik ve iktisadi yaşamın askerileştirilmesini, savaş halinde hem metropollerin hem de sömürgelerin tüm nüfusunun seferberlik altına alınmasını, sendikaların ve diğer işçi örgütlerinin askerileştirilmesini, grev

hakkının ortadan kaldırılmasını, daimi ordunun büyütülmesini ve Fransa'da proletaryanın ve sömürgelerde emekçi halkların devrimci eylemlerinin bastırılması için kullanılmasını öngörüyordu.(s.241)

[80] Sovyetler Birliği'nin Dostları Dünya Kongresi 10-12 Kasım 1927 tarihleri arasında Moskova'da toplandı. Kongre, Büyük Sosyalist ekim Devriminin 10. yıl kutlamaları vesilesiyle Sovyetler Birliği'ni ziyaret eden yabancı işçi delegasyonlarının inisiyatifi üzerine toplantıya çağrıldı. Kongreye 43 ülkeden 947 delege katıldı. SSCB'de on yıllık sosyalist inşanın sonuçları üzerine ve dünyanın ilk proleter devletinin savaş tehlikesine karşı savunulması üzerine raporlar sunuldu. Kongre tarafından karar altına alınan bir çağrı, tüm dünya emekçilerine şu çağrı ile son buluyordu: "Sovyetler Birliği'ni, emekçilerin anavatanını, barışın kalesini, kurtuluşun yurdunu, sosyalizmin burcunu her türlü araçla, her türlü yöntemle korumak ve savunmak için mücadele edin!"(s.243)

[81] V. İ. Lenin, "'Aynî Vergi Broşürü' İçin Plan ve Taslaklar" (bkz. "Eserler", 3. baskı, cilt XXVI, s. 312, 4. baskı, cilt XXXII, s. 301, Rusça).(s.273)

[82] *"Trud"* (Emek) — Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Konseyi'nin yayın organı, 19 Şubat 1919'dan beri Moskova'da günlük gazete olarak çıkmaktadır. 279. (s.275)

[83] V. İ. Lenin, XI. Parti Kongresi'nde Siyasi Raporun Planı Hakkında V. M. Molotov'a Mektup (bkz. "Eserler", 4. baskı, cilt XXXIII, s. 223-224, Rusça). (s.276)

[84] K. Marx, "Louis Bonaparte'ın 18. Brumaire'i" (bkz. K. Marx/F. Engels, iki ciltte "Seçme Yazılar", cilt I, 1948, s. 215, Rusça).(s.282)

[85] Bkz. V. İ. Lenin, "Eserler", 3. baskı, cilt XIX, s. 324-325 ve 4. baskı, cilt XXIII, s. 67 (Rusça).(s.291)

[86] V. İ. Lenin, MK'nın RKP(B) X. Parti Kongresi'ne Faaliyet Raporunu Kapayış Konuşması, 9 Mart 1921 (bkz. "Eserler", 4. baskı, cilt XXXII, s. 177, Rusça).(s.315)

[87] *"Neue Freie Presse"* — burjuva-liberal gazete, 1864'ten Ocak 1939'a kadar Viyana'da çıktı.(s.319)

[88] *"New York American"* — Amerikan gericisi Hearst'ün gazetesi, 1882'den 1937'ye kadar New York'da çıktı. Yayınlanışının son yıllarında gazete faşizm yanlısı bir tavır takındı.(s.319)

[89] "Daily Worker" — gazete, ABD İşçi Partisi (Komünist Partisi)'nin Merkez Yayın organı. 1922 yılından itibaren gazete haftada bir Chicago'da "Worker" başlığıyla çıktı, 1924'ten beri "Daily Worker" başlığı altında günlük gazete olarak çıkmaktadır. 1927'den beri gazete New York'ta yayınlanmaktadır.(s.321)

KRONOLOJİK BİYOGRAFİ

(Ağustos – Aralık 1927)

29 Temmuz - 9 Ağustos J. V. Stalin, SBKP(B) MK ve MKK ortak plenumunun çalışmalarını yönetir.

1 Ağustos J. V. Stalin, SBKP(B) MK ve MKK ortak plenumunun oturumunda "Uluslararası Durum ve SSCB'nin Savunulması" konuşmasını yapar.

2 Ağustos J. V. Stalin, SBKP(B) MK ve MKK ortak plenumunun oturumunda uluslararası durum üzerine karar tasarısı taslağının redaksiyonu için komisyona seçilir.

5 Ağustos J. V. Stalin, SBKP(B) MK ve MKK ortak plenumunun oturumunda G. K. Orconikidze'nin Zinovyev ve Troçki tarafından Parti disiplininin ihlali üzerine raporuna ilişkin bir konuşma yapar.

6-9 Ağustos J. V. Stalin, SBKP(B) MK ve MKK ortak plenumunun, Zinovyev ve Troçki tarafından Parti disiplininin ihlali üzerine bir karar tasarısı taslağı hazırlama komisyonunun çalışmalarına katılır.

9 Ağustos J. V. Stalin, SBKP(B) MK ve MKK ortak plenumunun oturumunda "Muhalefetin 8 Ağustos 1927 Tarihli 'Açıklaması' Üzerine" konuşmasını yapar.

11 Ağustos J. V. Stalin, SBKP(B) MK ve MKK ortak Ağustos plenumunun kararları üzerine raporun tartışılması sırasında SBKP(B) Moskova örgütü aktifinin toplantısını izler.

4 Eylül J. V. Stalin, XIII. Uluslararası Gençlik Günü vesilesiyle Moskova'da Kızıl Meydan'daki gençlik gösterisini izler.

9 Eylül J. V. Stalin, ilk Amerikan işçi delegasyonuyla bir görüşme yapar.

16 Eylül J. V. Stalin, M. I. Ulyanova'ya bir mektup yazar.
J. V. Stalin, Fransız yazarı Henri Barbusse ile bir görüşme yapar.

27 Eylül J. V. Stalin, Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi Prezidyumu ile Uluslararası Kontrol Komisyonu'nun ortak oturumunda "Rus Muhalefetinin Politik Fizyonomisi" konuşmasını yapar.

30 Eylül J. V. Stalin, bir grup Komintern Yürütme Komitesi üyesi ve Almanya Komünist Partisi MK Başkanı Ernst Thälmann ile bir görüşme yapar.

21-23 Ekim J. V. Stalin, SBKP(B) MK ve MKK ortak plenumunun çalışmalarını yönetir.

23 Ekim J. V. Stalin, SBKP(B) MK ve MKK ortak plenumunun oturumunda "Önceki ve Şimdiki Trockist Muhalefet" konuşmasını yapar.
SBKP(B) MK ve MKK ortak plenumu J. V. Stalin'i, SBKP(B) XV. Parti Kongresine MK Siyasi Faaliyet Raporunun raportörü olarak onaylar.

26 Ekim J. V. Stalin, Moskova'daki bir devlet uçak sanayii işletmesinden bir işçi delegasyonuyla bir görüşme yapar.

Ekim J. V. Stalin, "Ekim Devriminin Uluslararası Karakteri" makalesinin taslağını yazar.

3 Kasım SBKP(B) Kraznaya Preznya VIII. İlçe Kongresi J. V. Stalin'i, SBKP(B) XVI. Moskova İl Konferansına delege seçer.

5 Kasım J. V. Stalin, Büyük Sosyalist Ekim Devriminin onuncu yıldönümü kutlamaları için SSCB'ye gelmiş bulunan yabancı işçi delegasyonlarıyla bir görüşme yapar.

6 Kasım	J. V. Stalin, Büyük Sosyalist Ekim Devrimine ithafen Moskova Sovyetinin şölen oturumunda bir selamlama konuşması yapar.
6-7 Kasım	J. V. Stalin'in makalesi "Ekim Devriminin Uluslararası Karakteri. Ekim'in Onuncu Yıldönümü Dolayısıyla" "Pravda" No. 255'de yayınlanır.
7 Kasım	J. V. Stalin, Büyük Sosyalist Ekim Devriminin şanına Moskova'da Kızıl Meydan'daki Moskova Garnizonunun resmigeçitini ve emekçilerin gösterisini izler.
9 Kasım	J. V. Stalin, Büyük Sosyalist Ekim Devriminin onuncu yıldönümüne ve Sovyetler Birliği uçak sanayiinin inşasının sonuçlarına ithafen Moskova'daki Büyük Tiyatro'da SSCB Ossoaviahim Merkez Konseyi'nin şölen oturumunda bir selamlama konuşması yapar.
10 Kasım	J. V. Stalin, Sendikalar Evi'nin Sütunlu Salonunda, Sovyetler Birliği'nin Dostları Uluslararası Kongresi'nin ilk oturumunu izler.
16 Kasım	J. V. Stalin, Moskova Askeri Bölgesi VII. Parti Konferansının delegeleri olan bir grup askeri fonksiyonerle bir görüşme yapar.
18 Kasım	J. V. Stalin'in Moskova Askeri Bölgesi VII. Parti Konferansını selamlama mesajı "Kraznaya Zvezda" No. 263'te yayınlanır.
19 Kasım	SBKP(B) I. Leningrad Bölge Konferansı J. V. Stalin'i SBKP(B) Leningrad Bölge Komitesi üyeliğine seçer.
23 Kasım	J. V. Stalin, SBKP(B) XVI. Moskova İl Konferansında "Parti ve Muhalefet" konuşmasını yapar.
28 Kasım	SBKP(B) XVI. Moskova İl Konferansı, J. V. Stalin'i SBKP(B) XV. Parti Kongresine delege seçer.
2 - 19 Aralık	J. V. Stalin, SBKP(B) XV. Parti Kongresinin çalışmalarını yönetir.
3 Aralık	J. V. Stalin, SBKP(B) XV. Parti Kongresine Merkez Komitesinin Siyasi Faaliyet Raporunu sunar.

7 Aralık J. V. Stalin, SBKP(B) XV. Parti Kongresine Merkez Komitesinin Siyasi Faaliyet Raporu üzerine Kapayış Konuşmasını yapar.

12 Aralık XV. Parti Kongresi J. V. Stalin'i, Komintern Yürütme Komitesi'ndeki SBKP(B) delegasyonunun faaliyet raporuna karar tasarısı hazırlayacak komisyona seçer.

16 Aralık J. V. Stalin, sahte "Stalin makaleleri"ne ilişkin Moskova'daki yabancı basın temsilcilerinin sorusuna yanıtı yazar.

17 Aralık J. V. Stalin, SBKP(B) XV. Parti Kongresinin, Komintern Yürütme Komitesi'ndeki SBKP(B) delegasyonunun faaliyet raporuna bir karar tasarısı taslağı hazırlama komisyonunun oturumuna katılır.

19 Aralık SBKP(B) XV. Parti Kongresi J. V. Stalin'i Parti Merkez Komitesi üyeliğine seçer.
J. V. Stalin, XV. Parti Kongresinde seçilen SBKP(B) MK'sının plenum çalışmalarına katılır.
SBKP(B) MK plenumu, MKK Prezidyumu üyelerinin de katılımıyla J. V. Stalin'i Politbüro, Orgbüro, MK Sekretaryası üyeliklerine seçer ve SBKP(B) MK Genel Sekreteri olarak tasdik eder.

inter
yayınları